

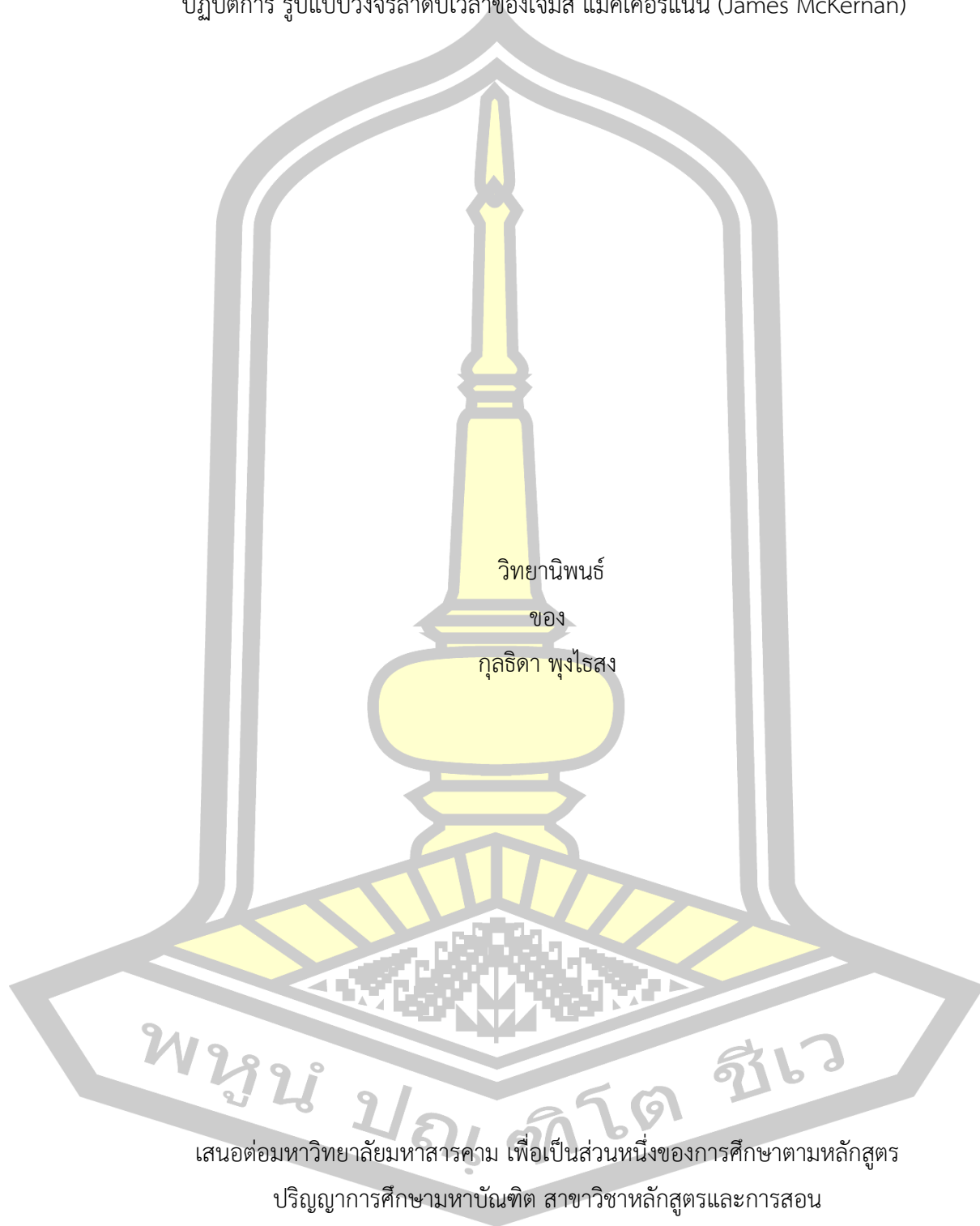
การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan)

วิทยานิพนธ์
ของ
กุลธิดา พงษ์ไธสง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
เมษายน 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan)

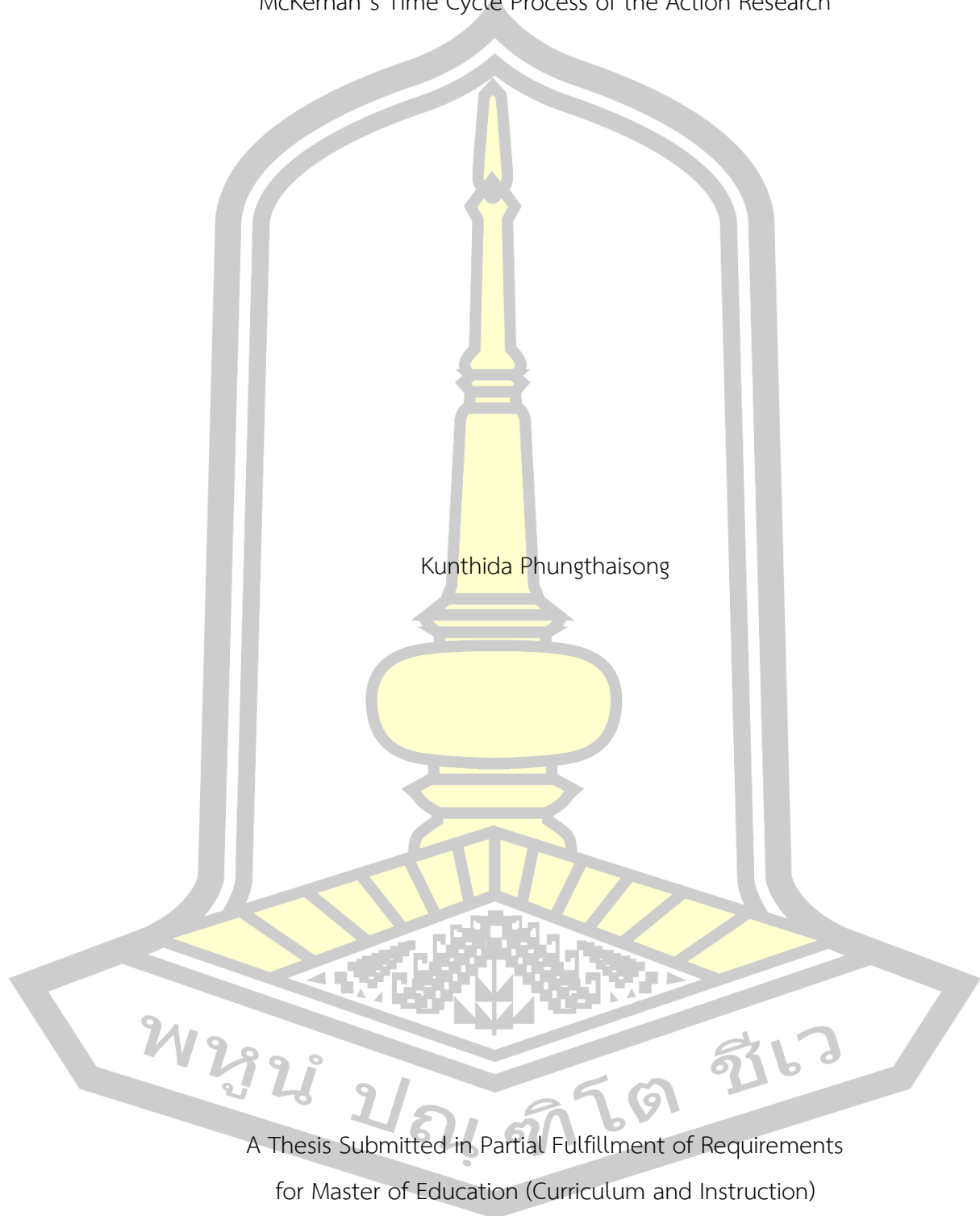
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เมษายน 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of MattayomSuksa 5 Students Critical Thinking by use of James
McKernan's Time Cycle Process of the Action Research

Kunthida Phungthaisong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Curriculum and Instruction)

April 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวกุลธิดา พุงไธสง
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. จิระพร ชะโน)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ชวลิต ชูกำแพง)

.....กรรมการ

(อ. ดร. ประสงค์ สายหงษ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. สมาน เอกพิมพ์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan)		
ผู้วิจัย	กุลธิดา พงษ์ไธสง		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ชวลิต ชูกำแหง		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

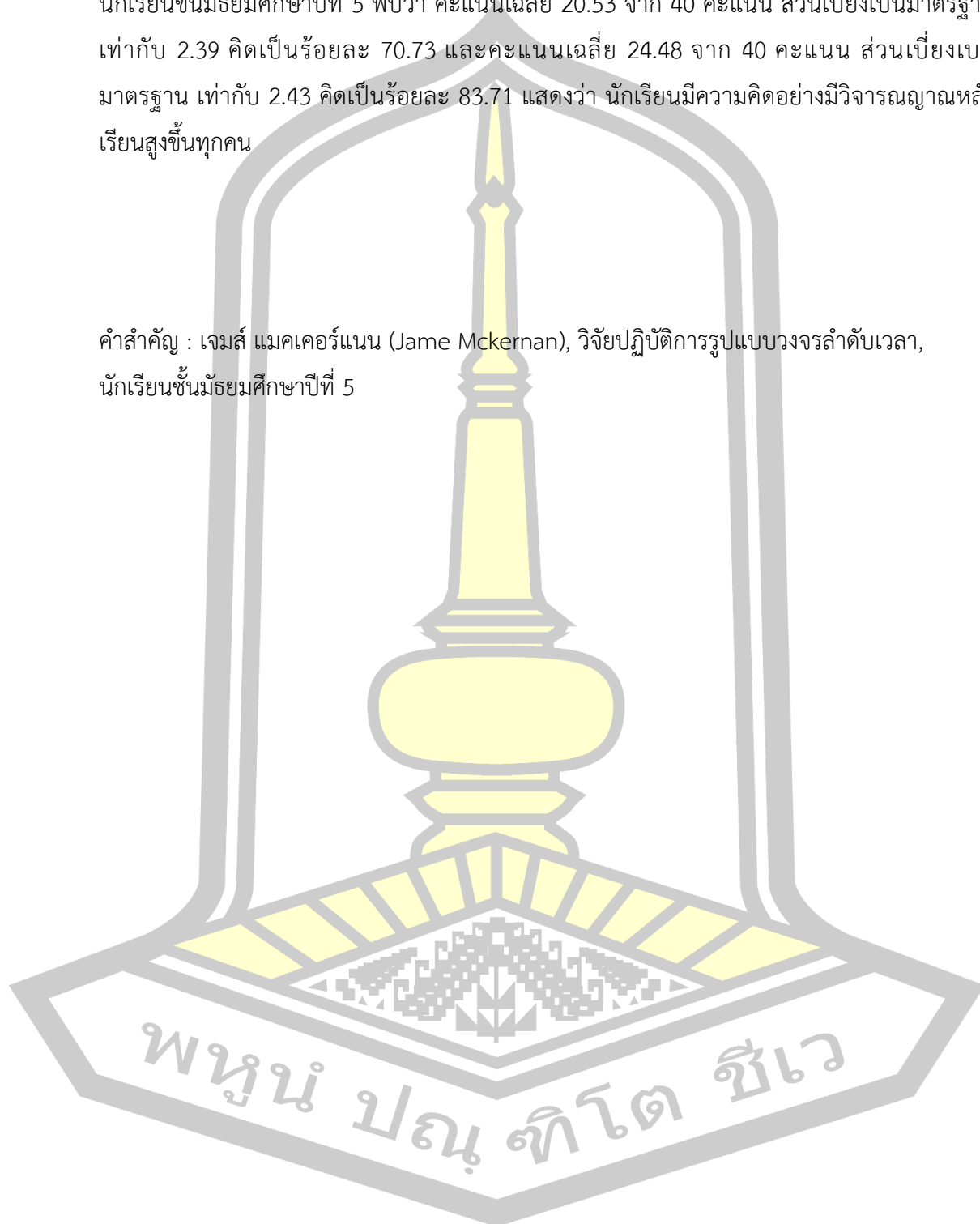
บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอ ยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 29 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 7 แผน แบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปฏิบัติการ 2 วงจรโดยแต่ละวงจร ดำเนินการ 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกำหนดปัญหา 2) ขั้นประเมินความต้องการจำเป็น 3) ขั้นกำหนดสมมติฐาน ทางความคิด ในการแก้ปัญหา 4) ขั้นพัฒนาแผนปฏิบัติการ 5) ขั้นดำเนินการตามแผนการที่วางไว้ 6) ขั้นประเมินผลการปฏิบัติการตามแผน 7) ขั้นสะท้อนผล ทำความเข้าใจ อธิบาย 8) ขั้นตัดสินใจเพื่อดำเนินการใน วงจรลำดับ เวลาต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า 1) การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) ปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา วงรอบที่ 1 พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมิน ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ จำนวน 3 คน เนื่องจากนักเรียนขาดความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ ที่ต่อเนื่องและความละเอียดลออในการคิด ในวงรอบที่ 2 พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินการ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน เมื่อเน้นกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนเกิดความร่วมมือและ

ปรึกษาหารือในการร่วมกันทำแบบฝึกทักษะ 2) ผลการเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ย 20.53 จาก 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.39 คิดเป็นร้อยละ 70.73 และคะแนนเฉลี่ย 24.48 จาก 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 คิดเป็นร้อยละ 83.71 แสดงว่า นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงขึ้นทุกคน

คำสำคัญ : เจมส์ แมคเคอร์แนน (Jame Mckernan), วิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา, นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

TITLE	Development of MatthayomSuksa 5 Students Critical Thinking by use of James McKernan's Time Cycle Process of the Action Research		
AUTHOR	Kunthida Phungthaisong		
ADVISORS	Associate Professor Chowwalit Chookhampaeng , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Curriculum and Instruction
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

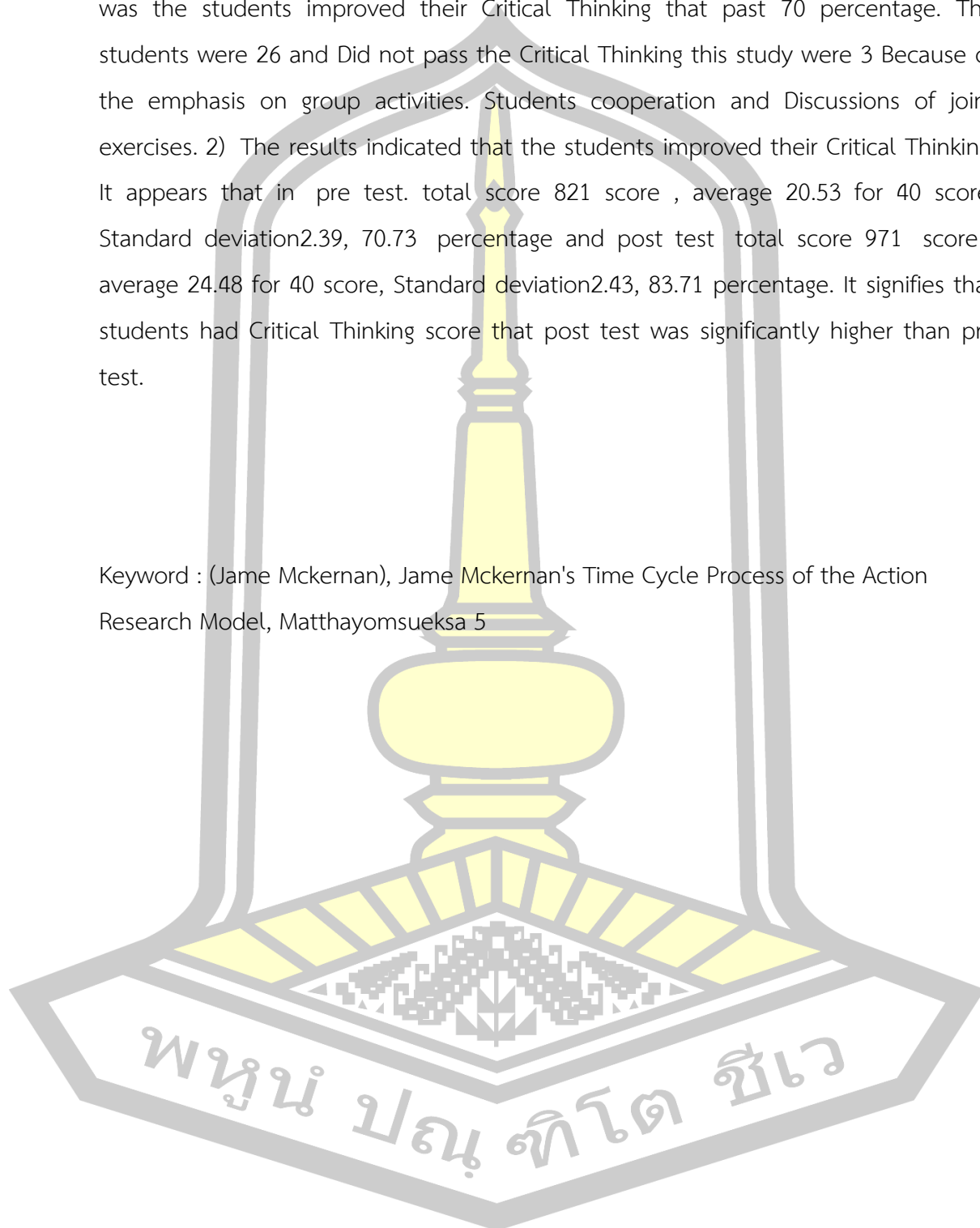
ABSTRACT

The research was interested in adopting the idea for developing level Critical Thinking for Matthayomsueksa 5 students and To compare the learning pre-test and post-test for Matthayomsueksa 5 students by using James McKernan's time cycle process of the action research model. The target group of this study were 29 Matthayomsueksa 5 students from Naphoopittayakhom School, Yang Sisurat District, Maharakham Province, under Office of Educational Matthayomsueksa Service Area Zone 26, who were studying at the second semester of the academic year 2018, retrieved by the purposive sampling technique. The instrument was the learning of the development Critical Thinking 7 lesson plans, Critical Thinking set, Observation, and Achievement Test. They acted in three cycles and there were 8 steps in each cycle ; namely, 1) identifying problem, 2) analyzing needs, 3) setting hypotheses for problem solution, 4) developing plan, 5) acting on plan, 6) evaluating actions on plan, 7) giving feedback, making understanding and explaining and 8) making decision on further actions of the next time cycle.

The results are as follows 1) Critical Thinking for Matthayomsueksa 5 students by using the process James McKernan's time cycle action research in the first time cycle; the students improved their Critical Thinking that past 70 percentage. The students were 26 and Did not pass the Critical Thinking this study were 3 most of

the students were skill required of development Therefore, the second time cycle was the students improved their Critical Thinking that past 70 percentage. The students were 26 and Did not pass the Critical Thinking this study were 3 Because of the emphasis on group activities. Students cooperation and Discussions of joint exercises. 2) The results indicated that the students improved their Critical Thinking. It appears that in pre test. total score 821 score , average 20.53 for 40 score, Standard deviation 2.39, 70.73 percentage and post test total score 971 score , average 24.48 for 40 score, Standard deviation 2.43, 83.71 percentage. It signifies that students had Critical Thinking score that post test was significantly higher than pre test.

Keyword : (Jame Mckernan), Jame Mckernan's Time Cycle Process of the Action Research Model, Matthayomsueksa 5

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแหง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำคำปรึกษาในด้านความรู้ชี้แนะแนวทางที่เป็นประโยชน์ตลอดจนให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องสมบูรณ์ ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่อย่างดียิ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชโน ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมาน เอกพิมพ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ประสงค์ สายหงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นตลอด จนคณาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนกลุ่มวิชาเฉพาะการสอนภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทความรู้แนวคิดและประสบการณ์อันมีคุณค่ายิ่งแก่ศิษย์ขอขอบพระคุณครูสุนันท์ บุปผามะตะนัง ครูพรายนภา ปิณะเก และครูสุประวีณ์ อุทปา ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทำให้งานวิจัยมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณคณะท่าน ผู้บริหารโรงเรียนนาฏพิทยาคมที่อำนวยความสะดวกและคอยให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาและขอขอบใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ให้ความอนุเคราะห์ความร่วมมือและช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดีขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ และน้องๆ นักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนที่ช่วยเหลือ กระตุ้นและให้กำลังใจเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาบูรพาจารย์ที่มีส่วนสำคัญในการวางรากฐานชีวิต คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุกสิ่งทุกอย่างแก่ข้าพเจ้าในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

กุลธิดา พงษ์ไธสง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

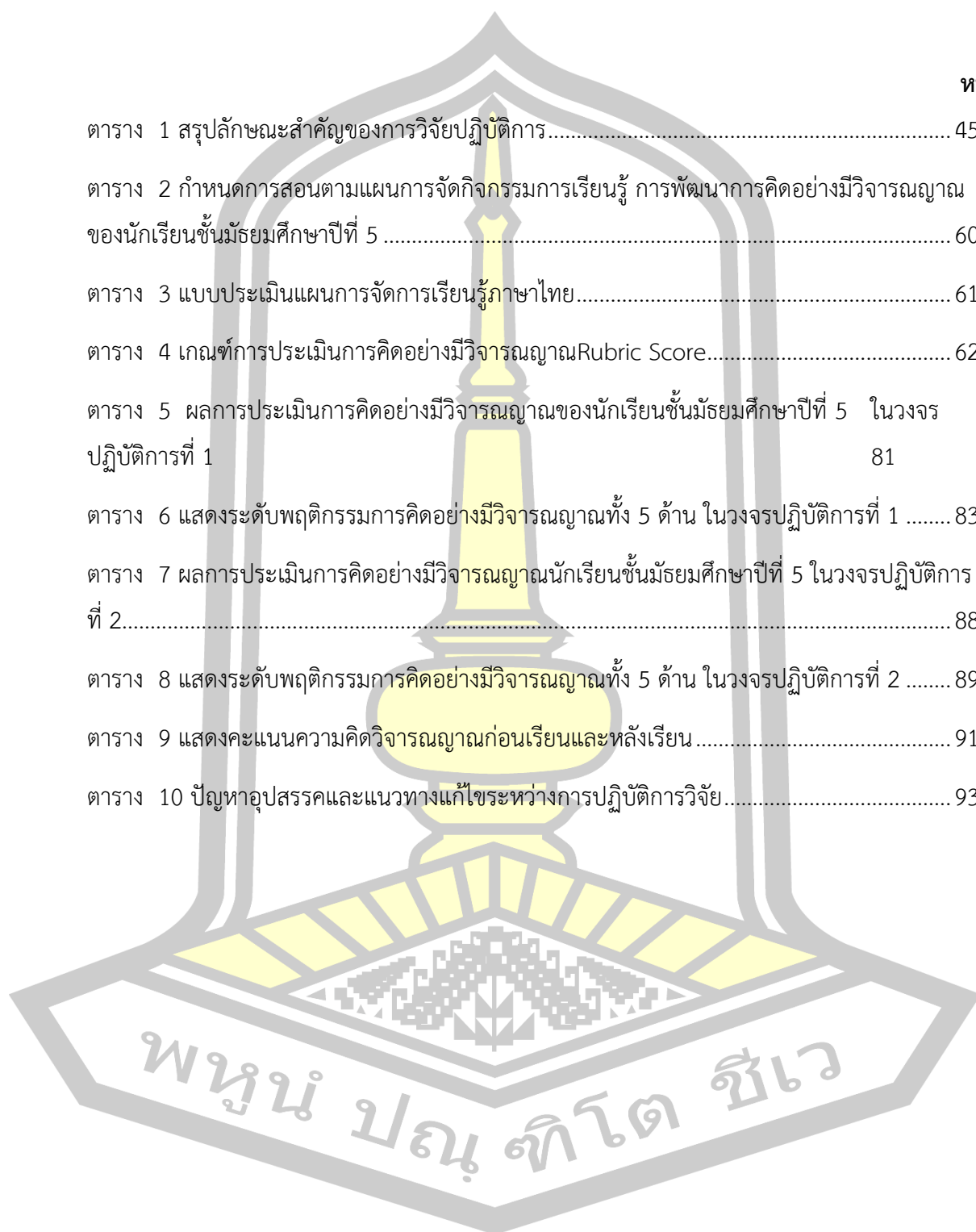
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
คำถามวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	15
การวิจัยปฏิบัติการ.....	28
บริบทโรงเรียนนาฏพิทยาคม.....	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	58
ตัวอย่างแบบประเมินแผน.....	61
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	64
วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรลำดับเวลาที่ 1	77
ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรลำดับเวลาที่ 2	85
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	95
สรุปผล	95
อภิปรายผล.....	97
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก.....	109
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	110
ภาคผนวก ข คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	146
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	225
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	233
ภาคผนวก ฉ ภาพการเก็บรวบรวมข้อมูล	236

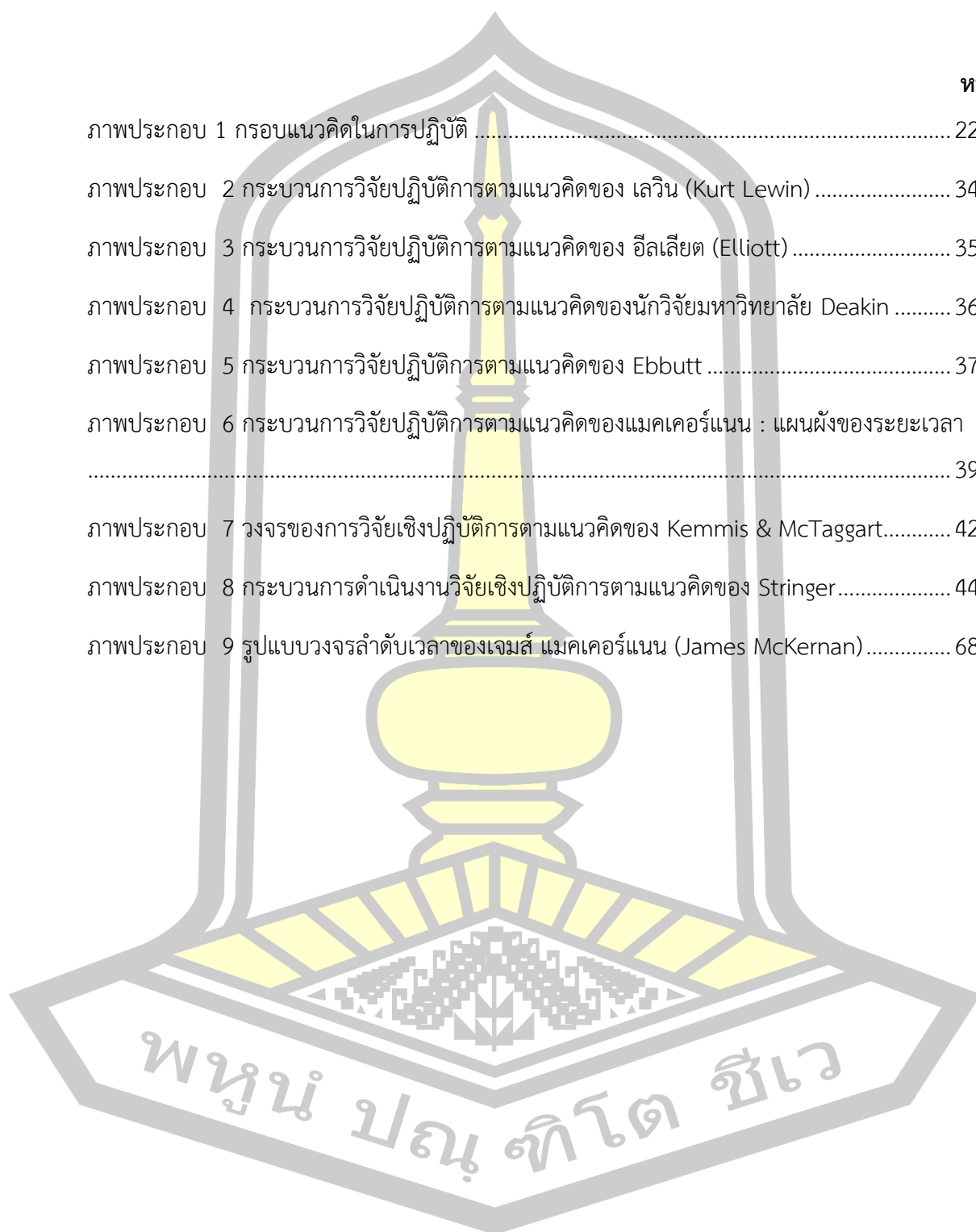
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ.....	45
ตาราง 2 กำหนดการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	60
ตาราง 3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย.....	61
ตาราง 4 เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณRubric Score.....	62
ตาราง 5 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจร ปฏิบัติการที่ 1	81
ตาราง 6 แสดงระดับพฤติกรรมกรคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน ในวงจรปฏิบัติการที่ 1	83
ตาราง 7 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจรปฏิบัติการ ที่ 2.....	88
ตาราง 8 แสดงระดับพฤติกรรมกรคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2	89
ตาราง 9 แสดงคะแนนความคิดวิจารย์ณก่อนเรียนและหลังเรียน	91
ตาราง 10 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระหว่างกรปฏิบัติการวิจัย.....	93

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการปฏิบัติ	22
ภาพประกอบ 2 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ เลวิน (Kurt Lewin)	34
ภาพประกอบ 3 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ อีลเลียต (Elliott)	35
ภาพประกอบ 4 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของนักวิจัยมหาวิทยาลัย Deakin	36
ภาพประกอบ 5 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Ebbutt	37
ภาพประกอบ 6 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของแมคเคอร์แนน : แผนผังของระยะเวลา	39
ภาพประกอบ 7 วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart.....	42
ภาพประกอบ 8 กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stringer.....	44
ภาพประกอบ 9 รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan).....	68

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการคิดและการสอนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดการเรียน การศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพสูงสุด เห็นได้จากเอกสารเชิงนโยบายที่ประกาศใช้โดย กระทรวงศึกษาธิการทั้งพระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 14) แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2544 - 2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 :20) มาตรฐานการศึกษา พ.ศ.2550 - 2554 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 4) ซึ่งล้วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีความสามารถในการคิด การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) เป็นส่วนหนึ่งของการคิดหลายระดับและถือว่าเป็น การคิดขั้นสูง (ทิตินา แคมณี, 2511 : 4) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็น การเห็นปัญหา สามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ต่อนั้นคือพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องและตัดสินใจเลือก ทางเลือกต่าง ๆ โดยยึดหลักเหตุผลเป็นสำคัญ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นทักษะการคิดที่มี ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตในสังคม เป็นการคิดที่ต้องอาศัยความรู้ การรวบรวมข้อมูลจาก ประสบการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมาจัดระบบเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาชีวิต ดังนั้นบุคคลที่สามารถดำรงชีวิต อยู่ได้คืออย่างมีความสุขในสังคมปัจจุบันบุคคลนั้น จะต้องมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้เห็นเองรอดพ้นจากปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว คิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญ สำหรับทุกคนในสังคม โดยบุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจกับข้อมูลที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ ต่าง ๆ ทำให้มีมุมมองโลกทัศน์กว้างยิ่งขึ้น การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้สามารถค้นหาปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง นักการศึกษาและนักจิตวิทยาการศึกษาหลายท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนาความสามารถทางการคิดเริ่มทำตั้งแต่เด็กเริ่มเข้าสู่ระบบ โรงเรียน เพราะความอยากรู้อยากเห็นของเด็กจะมีสูงเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว ถ้าได้เริ่มรับการส่งเสริม ตั้งแต่เริ่มต้นจะเป็นการช่วยพัฒนาศักยภาพทางการคิดที่เด็กมีอยู่ภายในตนให้ก้าวสูงสุด โบนโน, ไดรฟ์ และนิคเคอร์สัน (Bono. 1983 ;Dirke. 1985 ; เชิดศักดิ์ โฆวาสินธ์. 2538 ; อังอิงมาจาก Nickerson. 1984) ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า หากสอนให้เด็กได้รู้จักพิจารณาถึงสิ่งที่เป็นรากฐานที่มาของ ข้อความจริงเหล่านั้นในทุกแง่มุมแล้ว เด็กจะสามารถขยายความรู้ที่ได้รับไปอย่างเหมาะสม ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยที่เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ที่สำคัญของชีวิตคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจาก อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เพื่อน สื่อมวลชน และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โอกาสที่ นักเรียน จะประพุดติดตามกระแสสังคมโดยขาดการพิจารณาไตร่ตรองจึงมีมาก ถ้าเด็กได้รับ

การส่งเสริมตั้งแต่ต้นก็จะสามารถช่วยพัฒนาศักยภาพของการคิดที่มีอยู่ภายในตนให้ก้าวสู่ขีดสูงสุดได้ และเด็กที่มีอายุ 12 - 15 ปี สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาการได้อย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดี การพัฒนาการอาจเกิดขึ้นเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณีรวมทั้งวิธีการดำรงชีวิต (ทิตานา แชนมณีและคณะ. 2542 : 14) ดังนั้นนักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีพัฒนาการทางความคิด สามารถคิดแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมได้อย่างสมเหตุสมผล ซึ่งเป็นลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การพัฒนาให้นักเรียนรู้จักคิดเป็นทำเป็น แก้ปัญหาเป็น สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้ ต้องพัฒนาการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพด้าน กระบวนการคิด เพราะการคิดเป็นทักษะไม่ใช่พรสวรรค์สามารถฝึกฝนกันได้ (ทิตานา แชนมณี และ คณะ. 2540 : 36) อัญชลี พลະสุณย์ (2553 : 99-100) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดยโสธร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการประเมินสถานศึกษาของ สมศ. ในรอบแรกปี 2547 – 2548 รวม 6077 โรงเรียน หลังการปฏิรูปการศึกษามา 5-6 ปี พบว่ามีจุดอ่อนเหมือนกันได้แก่การคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและการใฝ่รู้ รวมทั้งมาตรฐานที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในเกณฑ์พอใช้ สอดคล้องกับผลวิจัยของกระทรวงสาธารณสุขด้านไอคิวหรือระดับเชาว์ปัญญาของเด็กไทยในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาพบว่าค่าเฉลี่ยไอคิวเด็กไทยต่ำลงจากปี 2540 จากที่ค่าเฉลี่ยไอคิว 91.9 เหลือเพียง 88 เกาะกลุ่มกับประเทศอินเดีย ปากีสถาน กลุ่มเอเชียแปซิฟิกและลาตินอเมริกา และพบว่าเด็กช่วงอายุ 6-13 ปี และ 13-18 ปี มีไอคิวค่อนข้างต่ำมากกว่าร้อยละ 50 ทั้งสองกลุ่มและจากการประเมินคุณภาพภายนอกสองปี พ.ศ.2550 โรงเรียนนาฏพิทยาคม พบว่าผลการประเมินมาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความคิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และ 4.3 ผู้เรียนมีทักษะการคิดสร้างสรรค์และจินตนาการมีระดับคุณภาพพอใช้ (สมศ. 2550 : 11)

การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นหน้าที่ของครู ดังนั้นการพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาให้นักเรียนเป็นผู้รู้คิด และสามารถจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของวัตสันและเกลเลอร์เป็นแนวทางที่สามารถนำมาฝึกกับนักเรียน เนื่องจากสามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายแนวทาง ได้แก่ (1) การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้มองหาทางเลือกที่หลากหลายทั้งการตั้งสมมุติฐาน การหาแหล่งข้อมูล ข้อสรุป และการอธิบาย (2) มุ่งเน้น

การค้นหาลักษณะ เหตุผล คำถามที่ใช้บ่อยครั้ง คือ ทำไม หรือการพยายามค้นหาความหมาย (3) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและรับฟังความคิดเห็น มองเห็นมุมมอง เหตุผล หลักฐานของคนอื่น (4) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (5) การให้ได้คำถามในสิ่งที่ยังไม่รู้หรือมีความคลุมเครืออยู่จากแนวทางในการจัดกิจกรรมข้างต้นหากมีการฝึกจนเป็นนิสัยจะนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เพราะในชีวิตประจำวันจำเป็นต้องมีการคิดและตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา การตัดสินใจที่เกิดจากการคิดอย่างมีวิจารณญาณย่อมเป็นการตัดสินใจที่มีคุณภาพมากกว่าการตัดสินใจที่ขาดข้อมูลเหตุผลหรือการตัดสินใจที่ขาดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ แนวการนำวิจัยปฏิบัติการมาพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ ซึ่งในแต่ละรูปแบบ (Model) ที่แตกต่างกันและมีคุณลักษณะเฉพาะเป็นตัวของตัวเอง แต่ละรูปแบบ (Model) จะมีจุดเด่นที่เห็นชัดเจน คือ จะมีการนำผลสะท้อนกลับไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนา แบบแผนของวงจรต่อไป และมีการพัฒนาวงจรต่อเนื่องกันไปจนกว่าผลการพัฒนาจะเป็นที่พึงพอใจ

การนำวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้แก้ปัญหาให้ได้ประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมายก่อนลงมือปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหา มีนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศได้ มีการนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการไว้หลายท่าน โดยนักวิจัยต่างประเทศได้นำเสนอแนวคิดการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในรูปแบบ (Model) แตกต่างกันไป กลุ่มนักวิจัยของมหาวิทยาลัย Deakin ได้พัฒนากระบวนการวิจัยปฏิบัติการซึ่ง ประยุกต์แนวคิดพื้นฐานของ Kurt Lewinมาใช้ โดยกำหนดขั้นตอนของการวิจัยในลักษณะ “บันไดเวียน” ประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การปฏิบัติ (Act) การสังเกต (Observe) และการสะท้อนผล (Reflect) ต่อมาก็ได้มีพัฒนาการต่อเนื่องกันไป แล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการวิจัยในรูปแบบต่าง ๆ มากมาย John Elliott เป็นคนหนึ่งที่บุกเบิกการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษาในระยะ ต่อมา โดยประยุกต์กระบวนการของ Lewinมาใช้เป็นกระบวนการวิจัยปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศอังกฤษ โดย Elliott มีแนวคิดที่นักวิจัยสามารถปรับเปลี่ยนความคิดทั่วไปได้ในวงจรใหม่ เมื่อการวิจัยดำเนินไปช่วงหนึ่งแล้ว ถ้าพบปัญหาที่กำลังดำเนินการวิจัยไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริง ก็ควรเปลี่ยนแปลงความคิดทั่วไปแล้วเริ่มใหม่ การวิจัยปฏิบัติการคือการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะ จะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคนเดียวจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ไม่เท่ากับการทำงานเป็นกลุ่ม ดังนั้นในขั้นตอนของการวิจัยปฏิบัติการจึงต้องกำหนดจุดสนใจร่วมกัน (ประวิต เอรารวรรณ์. 2545 :15)

การวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) ได้รับความนิยมนำไปใช้ในต่างประเทศอังกฤษ โดยเสนอวงจรการวิจัยปฏิบัติการที่ยืดเอนระยะเวลาในการปฏิบัติงานและกิจกรรมเป็นหลัก มีหลักการสำคัญคือหลังจากระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขร่วมกันแล้ว ทำการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดเรียงลำดับความสำคัญเป็น

8 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหาเพื่อประเมินสถานการณ์ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการนำไปสู่การกำหนดแนวความคิดในการแก้ปัญหา ขั้นที่ 3การกำหนดสมมติฐานทางความคิดเป็นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาแผนปฏิบัติมีรายละเอียดว่าใครรายงานต่อใคร และเมื่อไหร่ ระบุบทบาทและเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนนำแผนการไปลงมือปฏิบัติจริง ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติเป็นระยะๆ ตามแผนขั้นตอนที่ 7 การสะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อหาข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในแต่ละขั้นตอนและขั้นตอนที่ 8 การตัดสินใจปฏิบัติการในวงรอบปฏิบัติการต่อไปโดยรูปแบบดังกล่าวนี้มีผลดีต่อการค้นพบสาเหตุที่แท้จริง และสามารถแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่สำคัญก่อนโดยอาศัยประสบการณ์ของผู้สอนร่วมกับวิธีการที่หลากหลาย ในหลายวงรอบจนสามารถแก้ไขปัญหได้แท้จริงจากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) มาใช้ในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเปรียบเทียบผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน อันจะเป็นแนวทางให้ครูนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน ไปใช้เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหที่ประสบจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและได้พัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียนจากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงจรลำดับเวลาตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน

คำถามวิจัย

การใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) ช่วยพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับใด

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นแนวทางให้ครูนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน ไปใช้เพื่อพัฒนาหรือแก้ไขปัญหที่ประสบจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน
2. ได้พัฒนาให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ ผู้วิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้วิจัย และผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้ร่วมศึกษาระบุปัญหา ได้แก่ ครูที่ปรึกษา และครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน
2. กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 29 คน
3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือสาระการเรียนรู้ของรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยผ่านสาระต่าง ๆ ดังนี้ สาระที่ 1 การอ่าน, สาระที่ 2 การเขียน และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งแบ่งการจัดการเรียนรู้ออกเป็น 3 หน่วย 7 แผน รวมทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง ดังนี้

3.1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.2 เรื่อง ตัดสินปัญหา	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.3 เรื่อง ธรรมชาติพลังและลักษณะของภาษา	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.4 เรื่อง การตีความ	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.6 เรื่อง การแปลความเพลง	จำนวน 2 ชั่วโมง
3.7 เรื่อง การประเมินเหตุการณ์	จำนวน 2 ชั่วโมง
4. การดำเนินกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) วงจรลำดับเวลาตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน สรุปผลตามขั้นตอน ดังนี้
  - 4.1 ขั้นตอนการสำรวจ และกำหนดปัญหา
  - 4.2 ขั้นประเมินความต้องการจำเป็น
  - 4.3 ขั้นกำหนดสมมติฐานทางความคิดในการแก้ปัญหา
  - 4.4 ขั้นพัฒนาแผนปฏิบัติการ
  - 4.5 ขั้นปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
  - 4.6 ขั้นประเมินผลการปฏิบัติ
  - 4.7 ขั้นสะท้อนผล
  - 4.8 ขั้นการตัดสินใจ
5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ณ โรงเรียนนาฏพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิดซึ่งประกอบด้วย ความสามารถ 5 ด้านคือ ความสามารถในการอนุมาน ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น ความสามารถในการนิรนัย ความสามารถในการตีความ และความสามารถในการประเมินการอ้างเหตุผล

1.1 ความสามารถในการอ้างอิง(Inference) หมายถึง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวตามข้อมูลที่ปรากฏในข้อความหรือสถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้

1.2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น(Recognition of Assumption)หมายถึงความสามารถในการพิจารณาข้อความที่สมมติขึ้น หรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อรับรู้หรือตระหนักถึงข้อตกลงเบื้องต้น

1.3 การนิรนัย (Deduction) หมายถึง ความสามารถในการคิด พิจารณาข้อความเกี่ยวกับเหตุและผลของข้อความหลัก 2 ข้อความที่มีอยู่ก่อน โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุและอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทั้งหมด เพื่อสรุปเป็นผล

1.4 การตีความ (Interpretation) หมายถึง ความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความย่อเยาะว่าเป็นความจริงตามข้อความที่กำหนดไว้หรือไม่โดยพิจารณาจากข้อมูลหรือเหตุผลที่กำหนดให้อย่างมีเหตุผลเพียงพอ

1.5 การประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of argument) หมายถึง ความสามารถในการตีคุณค่า การประเมินคำตอบ การประเมินข้อสรุปของข้อความและการตัดสินความถูกต้องของข้อความที่กำหนดให้ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องด้วยเหตุและผล ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์ที่กำหนด

2.การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์เนน มาใช้เพื่อให้นักเรียนได้มีพัฒนาการ ในด้านความคิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม

3. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา หมายถึง วงจรการวิจัยปฏิบัติการของแมคเคอร์เนน ที่ยึดเอาลำดับเวลาในการปฏิบัติงานและกิจกรรมเป็นสำคัญ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนคือ

3.1 ขั้นกำหนดปัญหา เป็นขั้นการศึกษาข้อมูล และระบุปัญหาหรือจุดที่ต้องการแก้ไขร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ โดยการระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขร่วมกันแล้วทำการประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มเป้าหมาย จากนั้นจัดเรียงลำดับความสำคัญและการทำการวิเคราะห์สาเหตุก่อนกำหนดแนวทางแก้ปัญหา และพัฒนาเป็นแผนเพื่อนำไปปฏิบัติการต่อไป

3.2 ชั้นประเมินความต้องการจำเป็นร่วมสำรวจความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมวิจัยในการจัดการเรียนรู้ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้

3.3 ชั้นกำหนดสมมติฐานทางความคิดในการแก้ปัญหา ร่วมวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดแนวทางการแก้ปัญหาโดยได้ข้อตกลงในการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณกับผู้ร่วมวิจัยได้ ข้อสรุปเกี่ยวกับการพัฒนากรอบแนวคิดของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดของวัตสันและเกลเซอร์โดยวัด 5 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการอนุมาน 2) ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น 3) ความสามารถในการนิรนัย 4) ความสามารถในการตีความและ 5) ความสามารถในการประเมินการอ้างเหตุผล

3.4 ชั้นพัฒนาแผนปฏิบัติการ เป็นขั้นสร้างรูปแบบการสอน สร้างเครื่องมือในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

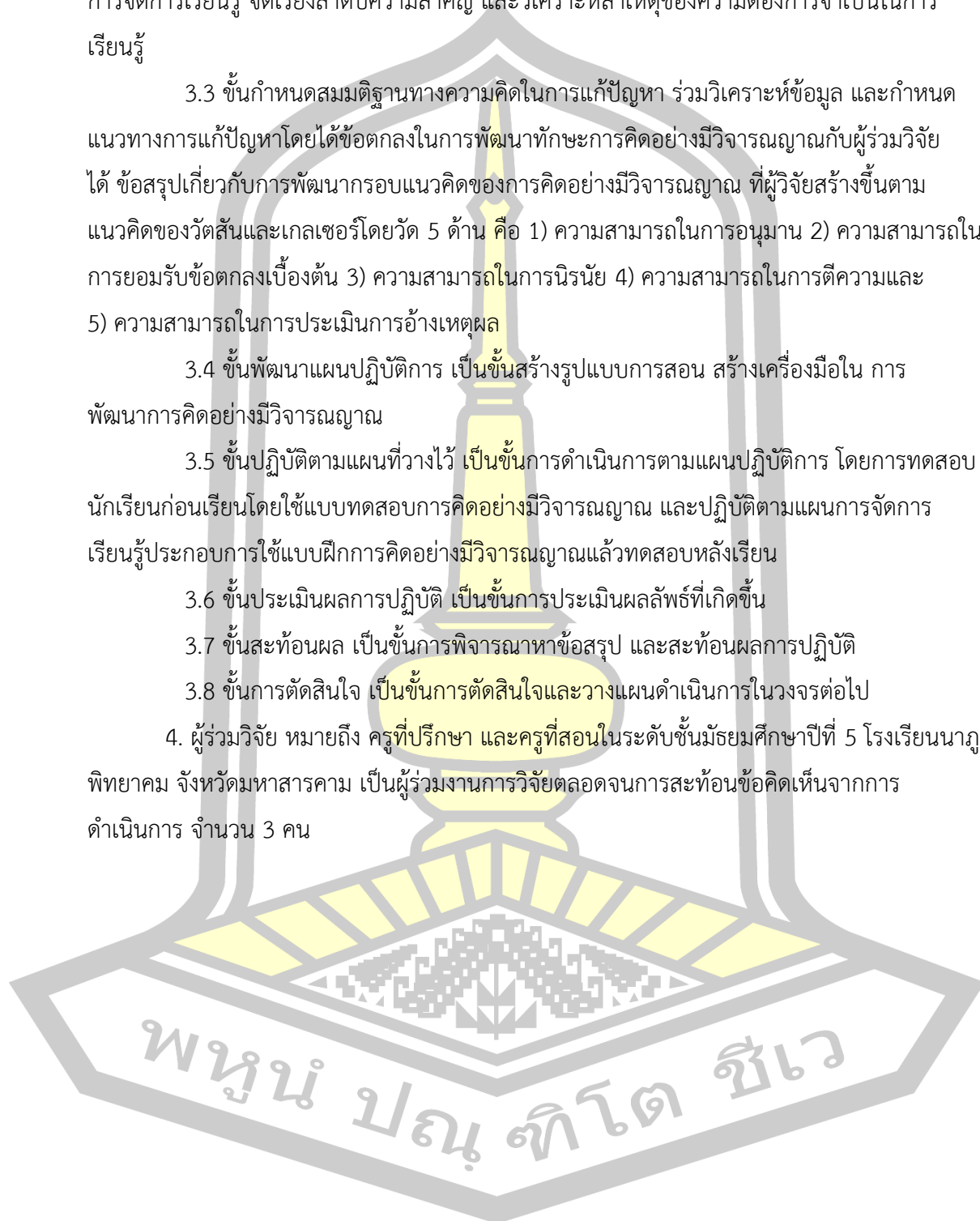
3.5 ชั้นปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เป็นขั้นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ โดยการทดสอบนักเรียนก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณแล้วทดสอบหลังเรียน

3.6 ชั้นประเมินผลการปฏิบัติ เป็นขั้นการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น

3.7 ชั้นสะท้อนผล เป็นขั้นการพิจารณาหาข้อสรุป และสะท้อนผลการปฏิบัติ

3.8 ขั้นการตัดสินใจ เป็นขั้นการตัดสินใจและวางแผนดำเนินการในวงจรต่อไป

4. ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ครูที่ปรึกษา และครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม เป็นผู้ร่วมงานการวิจัยตลอดจนการสะท้อนข้อคิดเห็นจากการดำเนินการ จำนวน 3 คน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของ เจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) และศึกษาพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
  - 2.3 กระบวนการคิดวิวิจารณ์ญาณ
  - 2.4 การวัดการคิดวิวิจารณ์ญาณ
3. การวิจัยปฏิบัติการ
  - 3.1 ความหมาย
  - 3.2 หลักสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ
  - 3.3 จุดเน้นของการวิจัยปฏิบัติการ
  - 3.4 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษา
  - 3.5 ข้อดีหรือประโยชน์จากการใช้วิจัยปฏิบัติการ
  - 3.6 ข้อเสียหรือจุดอ่อนจากการใช้วิจัยปฏิบัติการ
4. บริบทโรงเรียนนาฏพิทยาคม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

พหุบัณฑิต ชีเว

หลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิตรจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่าง ๆ การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตรประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบต่าง ๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ย่อความ รายงานชนิดต่าง ๆ การเขียนตามจินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อนำใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบทเห่ บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน

คุณภาพผู้เรียน

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

สามารถเล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถามรวมทั้งพูดแสดง ความคิดความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็น วัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มี คุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบาย ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร จากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มี มารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน

คัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียน ข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพ ความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่าง ๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทใน การเขียน

พูดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องที่ฟังและดู ตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องที่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณา อย่างมีเหตุผล พูดตามลำดับขั้นตอนเรื่องต่าง ๆ อย่างชัดเจน พูดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพูดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาษิต รู้และเข้าใจชนิด และหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์ และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทหรือยกทรงประเภทกลอนสี่ กลอนสุภาพ และ กาพย์ยานี 11

เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน เล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้าน ของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่ กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดง ความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียน รายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไป ได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่าน

เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษา เขียน คำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชิวประวัติ อัตชีวประวัติ และประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าและเขียน โคร่งงาน

พูดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พูดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบมี ศิลปะในการพูด พูดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพูดโน้มน้าวอย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และ ศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพูด ภาษาเขียน โครงสร้างของประโยครวม ประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน วิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องและเข้าใจ ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด แผนผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งที่อ่าน สังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

สามารถเขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิงผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู มีวิจาร์ณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องที่ฟังและดู ประเมินสิ่งที่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพูดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พูดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง ร่ายและฉันท ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง วิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ตัวชี้วัด

- ท 1.1 ม.4-6/1 อ่านออกเสียงบทร้อยแก้ว และบทร้อยกรองได้อย่างถูกต้อง
ไพเราะ และเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/2 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน
- ท 1.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/4 คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน และประเมินค่าเพื่อนำความรู้
ความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต
- ท 1.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์ วิจารณ์ แสดงความคิดเห็นโต้แย้งกับเรื่องที่อ่าน และเสนอ
ความคิดใหม่อย่างมีเหตุผล
- ท 1.1 ม.4-6/6 ตอบคำถามจากการอ่านประเภทต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด
- ท 1.1 ม.4-6/7 อ่านเรื่องต่าง ๆ แล้วเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ
และรายงาน
- ท 1.1 ม.4-6/8 สังเคราะห์ความรู้จากการอ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ
แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ มาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ
- ท 1.1 ม.4-6/9 มีมารยาทในการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และ
เขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมี
ประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด

- ท 2.1 ม.4-6/1 เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษา
เรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน
- ท 2.1 ม.4-6/2 เขียนเรียงความ
- ท 2.1 ม.4-6/3 เขียนย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบ และเนื้อหาหลากหลาย
- ท 2.1 ม.4-6/4 ผลงานเขียนของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ
- ท 2.1 ม.4-6/5 ประเมินงานเขียนของผู้อื่นแล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง
- ท 2.1 ม.4-6/6 เขียนรายงานการศึกษาค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามหลักการเขียนเชิง
วิชาการ และใช้ข้อมูลสารสนเทศอ้างอิงอย่างถูกต้อง
- ท 2.1 ม.4-6/7 บันทึกการศึกษาค้นคว้า เพื่อนำไปพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

ท 2.1 ม.4-6/8 มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

ท 3.1 ม.4-6/1 สรุปแนวคิด และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ แนวคิด การใช้ภาษา และความน่าเชื่อถือจากเรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม.4-6/3 ประเมินเรื่องที่ฟังและดู แล้วกำหนดแนวทางนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ท 3.1 ม.4-6/4 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

ท 3.1 ม.4-6/5 พูดในโอกาสต่าง ๆ พูดแสดงทรรศนะ ได้แย้ง โน้มน้าวใจและเสนอแนวคิดใหม่ด้วยภาษาถูกต้องเหมาะสม

ท 3.1 ม.4-6/6 มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด

ท 4.1 ม.4-6/1 อธิบายธรรมชาติของภาษาพลังของภาษา และลักษณะของภาษา

ท 4.1 ม.4-6/2 ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์

ท 4.1 ม.4-6/3 ใช้ภาษาเหมาะสมแก่โอกาส กาลเทศะ และบุคคล รวมทั้งคำราชาศัพท์อย่างเหมาะสม

ท 4.1 ม.4-6/4 แต่งบทร้อยกรอง

ท 4.1 ม.4-6/5 วิเคราะห์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศ และภาษาถิ่น

ท 4.1 ม.4-6/6 อธิบายและวิเคราะห์หลักการสร้างคำในภาษาไทย

ท 4.1 ม.4-6/7 วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตจริง

ตัวชี้วัด

ท 5.1 ม.4-6/1 วิเคราะห์และวิจารณ์วรรณคดี และวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์เบื้องต้น

ท 5.1 ม.4-6/2 วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดีเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของสังคมในอดีต

ท 5.1 ม.4-6/3 วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดี และวรรณกรรมในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ

ท 5.1 ม.4-6/4 สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดี และวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ท 5.1 ม.4-6/5 รวบรวมวรรณกรรมพื้นบ้าน และอธิบายภูมิปัญญาทางภาษา

ท 5.1 ม.4-6/6 ท่องจำและบอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง

สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางพุทธศักราช 2551 คือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 67 มาตรฐาน ในการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ได้แก่ สาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน และสาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีผู้ใช้ภาษาไทยมากมายแตกต่างกันออกไป เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิพากษ์วิจารณ์ การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ การคิดวิจารณ์ การคิดเป็นการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษคำว่า “Critical Thinking” แต่ถึงแม้ว่ามีการใช้ชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นเพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า การคิดอย่างมี วิจารณญาณ และเมื่อพิจารณาความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีผู้ให้ความหมายไว้หลาย ลักษณะที่แตกต่างกันไปตามทรรศนะของแต่ละบุคคล ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973) ได้ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า เป็นการคิดซึ่งดำเนินการตามหลักการประเมินอย่างรอบคอบ ต่อข้ออ้างและหลักฐาน เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นไปได้ อย่างแท้จริง ตลอดจนการพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและการใช้กระบวนการตรรกวิทยา ได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล

ดีวี่ (Dewey. 1993 : 9) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า หมายถึง การคิดอย่างใคร่ครวญไตร่ตรอง และอธิบายขอบเขตของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็น การคิดที่เริ่มต้นจากสถานการณ์ที่มีความยุ่งยากและสิ้นสุดลงด้วยสถานการณ์ที่มีความชัดเจน

ยINGER (Yinger. 1988 : 14) ให้ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าเป็นกิจกรรมการรู้คิดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลลัพธ์ทางการคิดที่มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา การคิดตัดสินใจ และการสร้างสรรค์ผลลัพธ์ต่าง ๆ อีกทั้งการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นการคิดที่สะท้อนออกมาในรูปของการยอมรับ การปฏิเสธ หรือการปรับเปลี่ยนสภาพการณ์เพื่อการแก้ปัญหา หรือการตัดสินใจ

Ennis (Ennis. 1987 : 10) ได้อธิบายว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณประกอบด้วย ใจความสำคัญ 5 ประการ คือ ความถูกต้องเหมาะสมในการนำไปใช้ (practical) การคิดไตร่ตรอง (reflective) ความมีเหตุผล (reasonable) ความเชื่อ (belief) และการปฏิบัติ (action) เมื่อนำใจความสำคัญทั้ง 5 ประการมารวมกันได้เป็นคำนิยามของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังนั้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดพิจารณาไตร่ตรองด้วยเหตุผล ว่าสิ่งใดมีความสำคัญ เป็นสิ่งที่จำเป็นก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อหรือปฏิบัติ

จากความหมายดังกล่าว ทำให้สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดหรือกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ พิจารณา ประเมินข้อมูล หรือสภาพการณ์ โดยใช้ความรู้ความคิด และประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจหลักฐานอย่างรอบคอบเพื่อนำไปสู่การสรุปอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งการคิดอย่างมีวิจารณญาณสามารถทำได้โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และส่วนประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ดังต่อไปนี้

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่ามีผู้เชี่ยวชาญได้อธิบายแนวคิด ทฤษฎีที่น่าสนใจ ผู้วิจัยขอนำเสนอ ดังนี้

1. ทฤษฎีการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและเกสเซอร์

วัตสันและเกสเซอร์ (Watson and Glaser. 1964) ได้ให้ความสนใจศึกษา เกี่ยวกับแนวคิด และลักษณะของการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน ซึ่งได้ข้อสรุป เป็นแนวคิดสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่าประกอบด้วย

1. ทักษะคติ (attitude) หมายถึง ความสนใจในการแสวงหาความรู้ ตลอดจนมีนิสัยในการค้นหาหลักฐานมาสนับสนุนสิ่งที่อ้างว่าเป็นจริง

2. ความรู้ (knowledge) ความสามารถในการอนุมาน (inference) การสรุปใจความสำคัญ (abstraction) และการสรุปเป็นกรณีทั่วไป (generalization) โดยพิจารณาจากหลักฐาน และหลักตรรกศาสตร์

3. ทักษะ (skill) หมายถึง ความสามารถที่จะนำทัศนคติและความรู้ดังกล่าวข้างต้น มาประยุกต์ใช้พิจารณาตัดสินปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ หรือข้อสรุปต่าง ๆ ได้วัดกันและเกสเซอร์ ได้สร้างแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวัดจากความสามารถทั้ง 5 ด้านมาประกอบกันเป็นการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งความสามารถทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

- 3.1 ความสามารถในการอนุมาน (inference)
- 3.2 ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (recognition of assumption)
- 3.3 ความสามารถในการนิรนัย (deduction)
- 3.4 ความสามารถในการตีความ (Interpretation)
- 3.5 ความสามารถในการประเมินการอ้างเหตุผล (evaluation of arguments)

สลาธรณ (2550 : 60) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของวัตสัน และ เกสเซอร์ (Watson; & Giaser) ไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณควรประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ความสามารถในการอ้างอิง (Inference) เป็นความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวตามข้อมูลที่ปรากฏในข้อความหรือสถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งความคิดเห็นนั้น อาจจะเป็นจริงหรือบอกได้ว่าไม่เป็นจริงในกรณีที่ข้อมูลยังไม่เพียงพอ

2. การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumption) เป็นความสามารถในการพิจารณาข้อความที่สมมติขึ้น หรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อรับรู้หรือตระหนักถึงข้อตกลงเบื้องต้น ข้อตกลงเบื้องต้น หมายถึง ข้อความที่กำหนดขึ้น อาจเป็นข้อเท็จจริงหรือสมมติขึ้น ซึ่งข้อความนั้นเป็นสิ่งที่ยอมรับไว้แล้วหรือเป็นสมมติฐานที่ตั้งไว้ล่วงหน้า

3. การนิรนัย (Deduction) เป็นความสามารถในการคิด พิจารณาข้อความเกี่ยวกับเหตุและผลของข้อความหลัก 2 ข้อความที่มีอยู่ก่อน โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุและอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทั้งหมด เพื่อสรุปเป็นผลสำหรับข้อความนั้น

4. การตีความ (Interpretation) เป็นความสามารถในการคิดพิจารณาข้อความย่อยว่าเป็นความจริงตามข้อความที่กำหนดไว้หรือไม่โดยพิจารณาจากข้อมูลหรือเหตุผลที่กำหนดให้อย่างมีเหตุผลเพียงพอ

5. การประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of argument) เป็นความสามารถในการตีคุณค่า การประเมินคำตอบ การประเมินข้อสรุปของข้อความและการตัดสินความถูกต้องของข้อความที่กำหนดให้ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องด้วยเหตุและผล ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับสถานการณ์ที่กำหนด

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของวัตสัน และ เกลเซอร์ (Watson; & Giaser) เป็นการศึกษาการคิดอย่างมีวิจารณญาณอย่างต่อเนื่องผ่าน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ความสามารถในการอ้างอิง (Inference) การนิรนัย (Deduction) การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumption) การตีความ (Interpretation) และการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of argument)

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์

เพียเจท์ (Piaget : 1969) นักจิตวิทยาชาวสวิสเซอร์แลนด์ ผู้เสนอทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก โดยเด็กจะมีการปรับตัวและแปลความหมายของสิ่งของ และเหตุการณ์ที่แวดล้อม ซึ่งเพียเจท์ มีแนวคิดที่ว่าสติปัญญาเป็นการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยอาศัยการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรกเกิด การมีปฏิสัมพันธ์จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพื่อทำให้เกิดความสมดุล (equilibrium) ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม กระบวนการคิดตามแนวคิดของเพียเจท์ ประกอบด้วย การดูดซึมเข้าโครงสร้าง (assimilation) และการปรับโครงสร้าง (accommodation) โดยคนเราจะใช้กระบวนการทั้งสองในการสร้างระบบการคิด ทำให้สามารถมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพียเจท์เสนอว่าพัฒนาการของความสามารถทางสมองของ มนุษย์นั้น เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึงขั้นสูงสุด คือช่วงอายุ 16 ปี ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังต่อไปนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (sensorimotor stage) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มต้นตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ ในขั้นนี้เด็กสามารถแสดงออกทางการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อการใช้ อวัยวะในการสำรวจสิ่งแวดล้อม ขั้นนี้ยังไม่มีความคิดด้วยการใช้สัญลักษณ์ เด็กจะมีปฏิกิริยาตอบสนอง สิ่งแวดล้อมด้วยการกระทำ การคิดของเด็กในขั้นนี้จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ จากการกระทำและการเคลื่อนไหว และจะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวเฉพาะที่สามารถใช้ประสาทสัมผัสได้เท่านั้น

2. ขั้นก่อนปฏิบัติการ (reoperation stage) พัฒนาการขั้นนี้เริ่มตั้งแต่ 2 ขวบจนถึง 7 ขวบ เป็นขั้นที่เด็กเริ่มใช้ภาษาและสัญลักษณ์อย่างอื่น จากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เป็นวัตถุและสังคม วัยนี้จะมีการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ภาษาจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ แต่พัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กวัยนี้ยังมีความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลนัก เขา รู้จัก คิดโดยการหยั่งรู้ (inductive thinking) เด็กยังยึดติดอยู่กับการรับรู้ที่เป็นข้อสำคัญ 6 ประการ ดังนี้คือ

2.1 การยึดติดอยู่กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม

2.2 ยังไม่มีความสามารถคิดย้อนกลับโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

2.3 การยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เข้าใจว่าคนอื่นคิด หรือเข้าใจเหมือนตน

2.4 การมองปัญหา สิ่งของหรือเหตุการณ์ที่ละด้าน ไม่สามารถพิจารณาหลายๆ ด้านพร้อมกันได้

2.5 การตัดสินใจต่าง ๆ ตามสถานการณ์ที่รับรู้หรือมองเห็นในขณะนั้นเท่านั้น การเชื่อมโยงเหตุการณ์ หรือสิ่งของโดยไม่ใช้เหตุผลประกอบ

3. ขั้นปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (concrete operation stage) พัฒนาการขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 7 ปี ถึง 11 ปี จะมีความคิดด้วยการใช้สัญลักษณ์และภาษา สามารถสร้างภาพในใจได้ มีความคิดยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง จะสามารถแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรมได้ สามารถใช้เหตุผลได้อย่างถูกต้องตามหลักตรรกศาสตร์ (logical mathematic) เริ่มเข้าใจหลักอนุรักษ (conservation) เข้าใจหลักการคงอยู่ของสสาร สามารถคิดย้อนกลับได้ รวมทั้งสามารถจัดประเภทสิ่งของได้ตลอดจนเข้าใจเรื่องการเปรียบเทียบ

4. ขั้นปฏิบัติการด้วยนามธรรม (formal operation stage) พัฒนาการขั้นนี้เกิดกับเด็กอายุ 12 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้เด็กสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ มีการคิดที่สมเหตุสมผล สามารถใช้หลักตรรกศาสตร์มาใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้หลายๆ ทาง สามารถ คิดแบบวิทยาศาสตร์ได้ โดยช่วงอายุ 14 ปี ถึง 15 ปี พัฒนาการขั้นนี้จะสมบูรณ์สามารถเชื่อมโยงประพจน์แล้วจึงตัดสินใจเชื่อหรือลงมือปฏิบัติ จากการนิยามดังกล่าว การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ (dispositions) และความสามารถ (abilities) ลักษณะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีดังนี้ คือ

4.1 ค้นหาความกระจ่างชัดเจนของข้อมูลจากสมมติฐานหรือการตั้งคำถาม

4.2 ค้นหาเหตุผล

4.3 พยายามแสวงหา รับรู้ข้อมูลที่ดี

4.4 ใช้และอ้างอิงแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้

4.5 คำนึงถึงสถานการณ์รวมทั้งหมด

4.6 คงความสอดคล้องของประเด็นสำคัญไว้

4.7 จดจำเรื่องเดิมหรือความเกี่ยวข้องพื้นฐาน

4.8 สร้างทางเลือก

4.9 เปิดใจกว้าง

4.9.1 แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พิจารณาความเห็นของคนส่วนมาก

4.9.2 ยอมรับเหตุผลตามหลักฐาน

4.10 ตัดสิน พิจารณาโดยใช้ข้อมูลที่มีหลักฐานและเหตุผลเพียงพอ

4.11 มีจุดยืนและสามารถเปลี่ยนแปลงจุดยืนได้ ถ้ามีหลักฐานและเหตุผลเพียงพอ

4.12 ค้นหาความถูกต้องให้มากที่สุด

ผู้เรียน

- 4.13 จัดเรื่องราวที่ยุ่งยากซับซ้อน ให้มีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอน
- 4.14 นำความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้
- 4.15 มีความไวต่อความรู้สึก ระดับความรู้และการอ้างเหตุผลในการติดตามของ

ด้านความสามารถในการทำความกระจ่างชัดเบื้องต้น (elementary clarification)

1. ความสามารถในการถามได้ตรงประเด็น (focusing on a question)
2. การวิเคราะห์ข้อโต้แย้ง (analyzing arguments)
3. การถามและการโต้ตอบได้ชัดเจนและท้าทาย โดยใช้คำถามต่อไปนี้ ด้าน

ความสามารถในการสนับสนุนพื้นฐาน (basic support)

4. การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล (judging the credibility of source)
5. การสังเกตและการพิจารณารายงานผลการสังเกต (observing and judging observation reports)

ด้านความสามารถในการอ้างอิง (inference)

1. การนิรนัยและการพิจารณาลงสรุปเชิงนิรนัย (deducing and deductions)
  - 1.1 การจำแนกอย่างมีเหตุผล
  - 1.2 การอ้างเหตุผลแบบเงื่อนไข
  - 1.3 การตีความหมายข้อมูล
    - 1.3.1 การหาข้อมูลมาลบล้างข้อสงสัย
    - 1.3.2 ความจำเป็นและความเพียงพอของเงื่อนไข
    - 1.3.2 การใช้คำหรือวลีอย่างสมเหตุสมผล
2. การอุปนัยและการพิจารณาลงสรุปเชิงอุปนัย (inducing and judging inductions)
  - 2.1 หลักโดยทั่ว ๆ ไป
    - 2.1.1 การจำแนกประเภทข้อมูล
    - 2.1.2 การจำกัดขอบเขตของข้อมูล
    - 2.1.3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
  - 2.2 การอ้างอิงเพื่อลงข้อสรุปและการอธิบายสมมติฐาน
    - 2.2.1 การจำแนก การอธิบายข้อสรุป และสมมติฐานได้
    - 2.2.2 การสืบสาว ตรวจสอบ
    - 2.2.3 เกณฑ์ ข้อตกลงเบื้องต้นที่สมเหตุสมผล

3. การตัดสินคุณค่าของการกระทำ (making value judgments)

3.1 ข้อเท็จจริงพื้นฐานเบื้องหลัง

3.2 การพิจารณาผลที่เกิดขึ้นภายหลัง

3.3 การใช้หลักการที่ได้รับการยอมรับ

3.4 การพิจารณาทางเลือก

3.5 ความสมดุล การให้น้ำหนัก และการตัดสินใจ

ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจระดับขั้นสูง (advanced clarification)

1. กำหนดปัญหาและอธิบายคำจำกัดความของปัญหาใน 3 มิติ (defying term and judging definitions in three dimensions)

1.1 รูปแบบ

1.2 ยุทธวิธีในการจำกัดความ

1.3 เนื้อหา

2. การระบุข้อตกลงเบื้องต้น (identifying assumptions)

2.1 เหตุผลที่แอบแฝงไม่ปรากฏ

2.2 ความจำเป็นของข้อตกลงเพื่อประกอบการโต้แย้ง

ด้านความสามารถทางยุทธวิธีและกลยุทธ์

1. การตัดสินใจลงมือปฏิบัติ (deciding on actions)

1.1 การจำกัดความปัญหา

1.2 การเลือกเกณฑ์ในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้

1.3 การกำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา

1.4 ลองตัดสินว่าจะทำอะไรในเบื้องต้น

1.5 ทบทวน พิจารณาสถานการณ์ทั้งหมด

1.6 การปฏิบัติแล้วติดตามผล

2. ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (interacting with others)

2.1 การใช้และปฏิสัมพันธ์ในการอ้างเหตุผลที่ผิดหลัก

2.2 ยุทธวิธีในการใช้เหตุผล

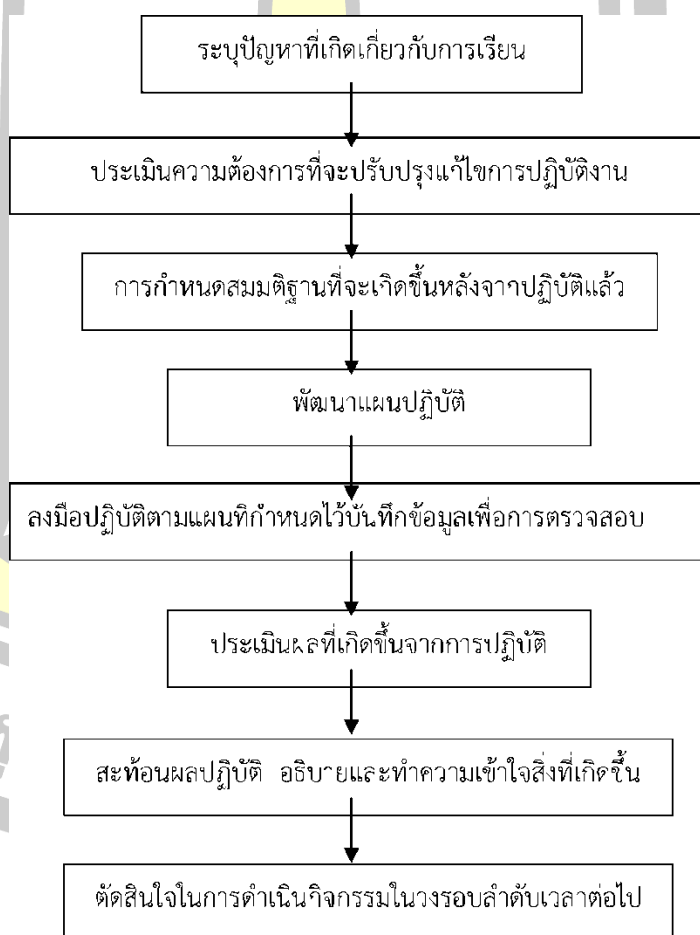
2.3 ยุทธวิธีในการใช้ศิลปะ

2.4 การโต้แย้งเพื่อแสดงจุดยืนโดยการพูดหรือการเขียน

ขอบเขตพื้นฐานของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความกระจ่างชัดเบื้องต้น ข้อมูลสนับสนุนพื้นฐาน การสรุปอ้างอิง ความกระจ่างชัดขั้นสูง ยุทธวิธีและกลยุทธ์ ซึ่งครอบคลุมความหมาย ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามที่ได้นิยามไว้ว่า คือ เมื่อเกิดปัญหาหรือความขัดแย้ง ก็

จะทำให้เกิด การคิด บริบทของการคิดเกิดจากการที่คนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น โดยอาศัยข้อมูล จากหลายๆ แหล่งซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาหาความรู้ ข้อมูลที่ได้มาจากบุคคลรอบข้าง หรือข้อมูลที่ได้มาจากการสังเกต ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นจริง ได้รับการ ยอมรับกัน โดยทั่วไป แล้วนำข้อมูลเหล่านี้ไปเกี่ยวข้องกับอาการเหตุผลการนิรนัย การอุปนัยแล้ว จึงจะเกิดการ ตัดสินคุณค่า ซึ่งผู้คิดจะต้องใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการคิดไตร่ตรองอย่างมี เหตุผลก่อนที่จะ ตัดสินใจเชื่อหรือลงมือปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักการศึกษา นักจิตวิทยาและผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดหลายท่าน ที่ได้กล่าวถึงความสามารถที่ถือว่าเป็นกระบวนการ คิด อย่างมีวิจารณญาณ จะประกอบด้วยความสามารถต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกัน คือ ความสามารถในการนิยาม และทำความเข้าใจของปัญหา ความสามารถในการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความสามารถในการอ้างอิงและลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการปฏิบัติ

3. กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณ

ยีนเจอร์ (Yinger : 1988) กล่าวว่า การคิดวิจารณ์ญาณเป็นกระบวนการที่มีความซับซ้อนและประกอบด้วยกิจกรรมทางสมองต่าง ๆ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลำดับขั้นตอนของ กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณปรากฏว่า ได้มีนักจิตวิทยา นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาหลายท่านได้แบ่งลำดับขั้นตอนของกระบวนการคิดวิจารณ์ญาณไว้แตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

กันยา สุวรรณแสง (2540) กล่าวว่า มีลำดับขั้นตอนการคิดวิจารณ์ญาณ ไว้ 4 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 หาหลักฐานความจริง
2. ขั้นที่ 2 รวบรวมหลักฐานเข้าด้วยกัน
3. ขั้นที่ 3 เข้าใจความหมายและประโยชน์ของหลักฐานที่รวบรวมเข้าด้วยกัน
4. ขั้นที่ 4 ทดสอบความคิดเห็นของตน

วัตสัน และเกลเซอร์ (WatsonandGlaser, 1964 : 17) กล่าวว่า มีลำดับขั้นตอน 3 ขั้น

ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ความสนใจในการแสวงหาความรู้ พิจารณาปัญหา
2. ขั้นที่ 2 ความสามารถในการอนุมาน สรุปใจความสำคัญ โดยพิจารณาจากหลักฐาน

และการใช้หลักตรรกวิทยา

3. ขั้นที่ 3 ความสามารถในการตัดสินปัญหา สถานการณ์ ข้อความหรือข้อสรุปต่าง ๆ

เดคาร์อลิ (Decaroli , 1973 : 20-21) กล่าวว่า มีลำดับขั้นตอน 7 ขั้นดังนี้

1. ขั้นที่ 1 การนิยาม กำหนดปัญหา
2. ขั้นที่ 2 การแสวงหาสมมติฐาน
3. ขั้นที่ 3 การประมวลผลข่าวสาร รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หาหลักฐาน และ

จัดระบบข้อมูล

4. ขั้นที่ 4 การตีความข้อเท็จจริง และการสรุปอ้างอิงจากหลักฐาน
5. ขั้นที่ 5 การใช้เหตุผล โดยระบุเหตุและผล ความสัมพันธ์เชิงตรรกศาสตร์
6. ขั้นที่ 6 การประเมินผล โดยอาศัยเกณฑ์ในการกำหนดความสมเหตุสมผล
7. ขั้นที่ 7 การประยุกต์ เป็นการทดสอบข้อสรุป การสรุปอ้างอิง การนำไปปฏิบัติ

อนนิส (Ennis, 1985) จัดลำดับขั้นตอนไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นที่ 1 ทักษะการนิยาม ซึ่งได้แก่ การระบุจุดสำคัญของปัญหา การตั้งคำถามที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ การระบุเงื่อนไขข้อตกลงเบื้องต้น
2. ขั้นที่ 2 ทักษะการตัดสินความน่าเชื่อถือของข้อมูล การพิจารณาความสอดคล้อง และการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา
3. ขั้นที่ 3 ทักษะการอ้างอิงในการแก้ปัญหาและการลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

จากข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการคิดวิจารณ์ญาณประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1. การนิยามปัญหา
2. การเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา
3. การกำหนดสมมติฐาน การหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล และเลือกใช้สมมติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด
4. การลงข้อสรุปที่สมเหตุสมผล
5. การประเมินผล

จากลักษณะกระบวนการคิดวิจารณ์ญาณของบุคคลซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมภายนอกของบุคคลแต่ละบุคคล ได้มีผู้พยายามที่จะอธิบายถึงลักษณะการแสดงออกของบุคคลที่มีการคิดวิจารณ์ญาณดังต่อไปนี้

ลักษณะการแสดงออกของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ญาณ

นักจิตวิทยา นักการศึกษา ได้สรุปลักษณะการแสดงออกของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ญาณแตกต่างกัน ดังนี้

วัตสัน และเกสเซอร์ (Watson and Glaser, 1964) แบ่งลักษณะการ แสดงออกของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ญาณเป็น 5 ข้อ ดังนี้

1. จำแนกระดับความน่าจะเป็นของข้อสรุปที่คาดคะเนจากสถานการณ์ให้ได้
2. จำแนกได้ว่าข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่ต้องยอมรับก่อนมีการโต้แย้งหรืออธิบายข้อความอื่น
3. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นผลมาจากความสัมพันธ์ของสถานการณ์ที่กำหนดให้
4. จำแนกได้ว่าข้อสรุปใดเป็นลักษณะหรือคุณสมบัติทั่วไปที่ได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้

5. จำแนกได้ว่าการอ้างเหตุผลใดหนักแน่นน่าเชื่อถือหรือไม่หนักแน่น เมื่อพิจารณา ตามความสำคัญและความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา

เอนนิส (Ennis, 1991) แบ่งลักษณะการแสดงออกของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ญาณไว้ 12 ข้อ ดังนี้

1. พุด เขียน หรือการสื่อความเข้าใจ อย่างมีความหมายชัดเจน
2. กำหนดประเด็นหรือปัญหาได้อย่างชัดเจน
3. พิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ในภาพรวม
4. พยายามค้นหาเหตุผลและใช้เหตุผล
5. เป็นผู้ที่มีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

6. พิจารณาทางเลือกหลาย ๆ ทาง
7. แสวงหาความถูกต้อง แม่นยำให้มากที่สุด
8. ตระหนักถึงความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
9. เปิดใจกว้างในการพิจารณาทรศนะอื่น ๆ นอกเหนือจากแนวคิดตนเอง
10. ไม่ด่วนวินิจฉัย ตัดสินใจในกรณีทีหลักฐานและเหตุผลไม่พอเพียง
11. ยืนยันข้อสรุป หรือเปลี่ยนแปลงเมื่อมีหลักฐานและเหตุผลที่พอเพียง
12. มีการคิด วิเคราะห์ด้วยตนเอง

จากข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปลักษณะของผู้ที่มีการคิดวิจารณ์ญาณได้ดังนี้

1. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการระบุ หรือกำหนดประเด็นปัญหาที่ชัดเจนได้
2. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการสังเกตปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยความเป็น

ปรนัย วินิจฉัยตัดสินการรายงานจากการสังเกตได้ รู้จักค้นหาและเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

3. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยแสดงถึงข้อจำกัดของข้อมูลได้ และไม่ใช้การเดาในการหาข้อเท็จจริง
4. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการจำแนกความแตกต่างหรือประเภทของข้อมูลได้ และสามารถแสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังข้อตกลงเบื้องต้นได้
5. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยการให้ความสำคัญกับการตั้งสมมติฐานในการแก้ปัญหา และมีการค้นหาทางเลือกอย่างหลากหลาย
6. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยใช้ความใจกว้าง แสวงหาเหตุผลอยู่เสมอ ความรู้ทันสมัย สามารถคิดอย่างมีเหตุผลจากข้อมูลที่มีอยู่แล้วสรุปเป็นประเด็นได้ สามารถสังเกต ควบคุม แก้ไขกระบวนการคิดของตนเองได้ และสามารถตัดสินใจสรุปเมื่อมีเหตุผลพอเพียงได้
7. บุคคลควรมีการแสดงออกโดยมีการยืนยันข้อสรุป เมื่อมีหลักฐานพอเพียงและพิจารณาข้อสรุปใหม่เมื่อมีหลักฐานหรือเหตุผลเพิ่มเติม

4. การวัดการคิดวิจารณ์ญาณ

การวัดการคิดวิจารณ์ญาณ เป็นการวัดความสามารถทางสมองของมนุษย์ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน ปัจจุบันมีผู้ได้ศึกษาและสร้างแบบทดสอบวัดการคิดวิจารณ์ญาณไว้ดังนี้

วัตสัน และเกสเซอร์ (Watson and Glaser, 1964) ศาสตราจารย์ทางการศึกษา และจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ได้พัฒนาแบบทดสอบเพื่อวัดความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณซึ่งเป็นแบบทดสอบที่สร้างอย่างมีระบบและใช้กันอย่างแพร่หลาย แบบทดสอบฉบับนี้มี 2 ฟอรัม คือ ฟอรัม Ym และ Zm เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ถึงระดับ

ผู้ใหญ่มาก่อนในปี 1980 วัดลันและเกสเซอร์ ได้ปรับปรุงแบบทดสอบนี้อีกครั้งโดยใช้ชื่อเดิม แบบทดสอบ ฉบับนี้มี 2 รูปแบบ คือ รูปแบบ A และ B แต่ละรูปแบบประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 5 ฉบับ ข้อสอบรวมทั้งหมด 80 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที แต่ละแบบทดสอบย่อยจะวัดความสามารถแต่ละด้าน ความสามารถที่วัด ได้แก่ 1) ความสามารถในการอุปนัย 2) ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น 3) ความสามารถในการนิรนัย 4) ความสามารถในการสรุปโดยใช้ตรรกศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล 5) ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง

คุณภาพของแบบทดสอบ ประมาณค่าความสอดคล้องภายในโดยวิธีแบ่งครึ่ง มีพิสัยระหว่าง 0.69 ถึง 0.85 และแบบคงที่ตามช่วงเวลา โดยใช้วิธีการสอบซ้ำเว้นระยะห่าง 3 เดือน ความตรงของแบบทดสอบหาจากความสัมพันธ์ของแบบทดสอบกับแบบทดสอบเขาวนัปัญหา แบบวัดทัศนคติ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นอกจากนี้ เอนนิส (Ennis, 1985) ได้รวบรวมรายชื่อแบบทดสอบการคิด วิจัยญาณที่ใช้กันทั่วไป และแบ่งแบบทดสอบการคิดวิจัยญาณออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณทั่วไป แบบทดสอบชนิดนี้พยายามที่จะวัดให้ครอบคลุมการคิด วิจัยญาณทั้งหมด โดยมีทั้งชนิดที่เป็นแบบเลือกตอบ และแบบทดสอบที่เป็นความเรียง

2. แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณเฉพาะด้าน สำหรับแบบทดสอบที่ใช้ในงานวิจัยส่วนมาก คือ แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณทั่วไป ที่เอนนิสได้พัฒนาร่วมกับมิลล์แมน และจัดพิมพ์ในปี ค.ศ. 1985 ได้แก่ แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณ คอร์เนล (corned critical think test) แบบทดสอบนี้มี 2 ฉบับดังนี้

2.1 แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณ คอร์เนล ระดับ เอ็กซ์ (corned critical thinking level X) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับมัธยมศึกษา มีข้อสอบ 71 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือกโดยวัดด้าน 1) การอุปนัย 2) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต 3) การนิรนัย 4) การระบุข้อตกลงเบื้องต้น

2.2 แบบทดสอบการคิดวิจัยญาณ คอร์เนล ระดับ แซด (Cornell critical thinking level Z) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กับนักเรียนปัญญาเลิศ ระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาระดับวิทยาลัย และวัยผู้ใหญ่ มีข้อสอบ 52 ข้อ ใช้เวลา 50 นาที เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือกโดยวัดด้าน 1) การอุปนัย 2) ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 3) การพยากรณ์และการวางแผนการทดลอง 4) การอ้างเหตุผลผิดหลักตรรกะ 5) การนิรนัย 6) การให้คำจำกัดความ 7) การระบุข้อตกลงเบื้องต้น

คุณภาพของแบบทดสอบ ทดสอบความเที่ยงใช้สูตร Ruder- Rich arson ระดับเอ็กซ์ มีค่าอยู่ในช่วง 0.67 - 0.90 ระดับแซตมีค่าอยู่ในช่วง 0.50 - 0.77 การทดสอบความตรงของเนื้อหา มีการศึกษาโดย Follman โดยการหาความสัมพันธ์ของเครื่องมือระดับเอ็กซ์กับความสามารถทั้ง 5 ในเครื่องมือ WGCTA พบว่ามีค่าอยู่ในช่วง 0.41 - 0.49

ในประเทศไทยมีการสร้างแบบทดสอบการคิดวิจารณ์งานไว้หลายชุด ดังนี้

ชาลิณี เอี่ยมศรี (2536) ได้พัฒนาแบบทดสอบการคิดวิจารณ์งาน ใช้กับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลา 60 นาที วัดความสามารถ 4 ด้าน คือ 1) การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต 2) การนิรนัย 3) การอุปนัย 4) การระบุข้อตกลงเบื้องต้น

เพ็ญพิสุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537) ได้สร้างแบบทดสอบการคิดวิจารณ์งาน โดยดัดแปลงจากแบบทดสอบการคิดวิจารณ์งาน คอร์เนล ระดับแซต ซึ่งพัฒนาโดย เอนนิส และมิลล์แมน ใช้กับนักศึกษาครู เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก ทั้งหมด 56 ข้อ วัดความสามารถ 7 ด้าน คือ 1) การระบุประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) การระบุลักษณะของข้อมูล 5) การตั้งสมมติฐาน 6) การลงข้อสรุป 7) การประเมินผล

ยุพดี ไตรติลานันท์ (2542) ได้สร้างแบบวัดการคิดวิจารณ์งาน โดยดัดแปลงจากแบบทดสอบการคิดวิจารณ์งาน คอร์เนล ระดับแซต ซึ่งพัฒนาโดย เอนนิส และมิลล์แมน และโครงสร้างแบบทดสอบ การคิดวิจารณ์งานของเพ็ญพิสุทธิ์ เนคมานุรักษ์ (2537) ใช้กับนักศึกษาพยาบาล เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิด 3 ตัวเลือก ทั้งหมด 42 ข้อ วัดความสามารถ 6 ด้าน คือ 1) การระบุประเด็นปัญหา 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) การตั้งสมมติฐาน 5) การลงข้อสรุป 6) การประเมินผลข้อสรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับการวัดการคิดวิจารณ์งาน อาจสรุปได้ว่าการวัดที่ครอบคลุมและบอกความสามารถในการคิดวิจารณ์งานได้ชัดเจน และเหมาะสมกับระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้เลือกแนวคิดและทฤษฎีของวัตสันและเกสเซอร์ (Watson and Glaser, 1964 อ้างใน ลาวรรณ โสมแพน, 2550 : 43) ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยลาวรรณ ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า การวัดความสามารถทางความคิดวิจารณ์งาน ต้องวัดความสามารถย่อย ๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ

1. ความสามารถในการอ้างอิง (Inferences) เป็นการวัดความสามารถในการตัดสินใจ จำแนกความน่าจะเป็นของข้อสรุปว่า ข้อสรุปใดเป็นจริงหรือเป็นเท็จ

2. ความสามารถในการยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) เป็นการวัดความสามารถในการจำแนกว่า ข้อความใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้น หรือไม่เป็นข้อตกลงเบื้องต้น

3. ความสามารถในการนิรนัย (Deduction) เป็นการวัดความสามารถในการหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลจากข้ออ้างโดยใช้หลักตรรกศาสตร์
4. ความสามารถในการตีความ (Interpretation) เป็นการวัดความสามารถในการให้นำหนักข้อมูล หลักฐาน เพื่อตัดสินความเป็นไปได้ของข้อสรุป
5. ความสามารถในการประเมินข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) เป็นการวัดความสามารถในการจำแนกการใช้เหตุผลว่าสิ่งใดเป็นความสมเหตุสมผล

การวิจัยปฏิบัติการ

คำว่า “action research” ได้มีการบัญญัติเป็นภาษาไทยไว้หลายคำ เช่น “การวิจัยเชิงปฏิบัติการ” “การวิจัยปฏิบัติการ” “การวิจัยเชิงปฏิบัติ” “การวิจัยดำเนินการ” หรือ “การวิจัยในชั้นเรียน” เมื่อพิจารณาถึงการใช้ประโยชน์หรือจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ในการจำแนกประเภทของการวิจัยปฏิบัติการ พบว่าการวิจัยปฏิบัติการจัดเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยประยุกต์ อย่างไรก็ตามการวิจัยปฏิบัติการ และการวิจัยเชิงประยุกต์ยังมีความแตกต่างกันในเรื่องของแนวความคิด วิธีดำเนินการ

1. ความหมาย

มีผู้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการไว้มากมาย ซึ่งสามารถจำแนกเป็นความหมายที่กำหนดขึ้นโดยนักวิจัยทั่วไปและความหมายที่กำหนดโดยนักวิจัยปฏิบัติการ ได้ดังนี้

ทวีป ศิริศรี (2537 : 9 -10) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่ไม่ซับซ้อนเหมือนการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ แต่การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่มุ่งจะนำหลักการของวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อแก้ปัญหาในสภาพการณ์เฉพาะ ไม่ได้มุ่งเพื่อนำไปใช้กับสภาพการณ์อื่น ๆ โดยทั่วไปจากสภาพการณ์ที่ศึกษาเป็นการวิจัยที่ง่ายและนำไปใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงานจริง ๆ

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 ข : 84) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการ คือการวิจัยที่ใช้กระบวนการปฏิบัติอย่างมีระบบ โดยผู้วิจัยและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และวิเคราะห์วิจารณ์ผลการปฏิบัติ จากการใช้วงจร 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน การลงมือกระทำ การสังเกต และการสะท้อนการปฏิบัติ ซึ่งดำเนินการต่อเนื่องกันไป ผลที่ได้นำไปปรับแผนเข้าสู่วงจรใหม่จนกว่าจะได้ข้อสรุปที่แก้ไขปัญหาได้จริง หรือพัฒนาสภาพการณ์ของสิ่งที่ศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2545 : 23) ได้ให้ความหมายว่าการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) หมายถึง กระบวนการที่ผู้ประกอบวิชาชีพดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติงานของตน เพื่อพัฒนาผลการปฏิบัติงานของตนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีมากขึ้นกว่าเดิม

ประวิต เอราวรรณ์ (2545 : 5) ให้ความหมายว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงานเพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหา

หรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงานซึ่งถ้ากล่าวในบริบทของโรงเรียน ก็คือการศึกษาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและแต่ละชั้น เรียนโดยที่ครูพยายามปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองจากการส่องสะท้อนตนเอง การหาข้อสรุปเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ รวมทั้งการใช้ความเข้าใจและมโนทัศน์ของตนเองมากกว่าของผู้เชี่ยวชาญ การวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องได้ใช้ความสามารถ หรือควบคุมสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ในตัวเอง

บุญชม ศรีสะอาด (2552 : 12) ให้ความหมายว่า การวิจัยปฏิบัติการ หมายถึง การศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานที่กำลัง ดำเนินการอยู่ของผู้วิจัยเองให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ แต่ความรู้หรือผลการวิจัยที่ได้จะอยู่เฉพาะใน วงแคบไม่สามารถนำไปสรุปอ้างอิงกลับกลุ่มตัวอย่างอื่น

Ebbutt (1983 : 56) ให้ความหมายว่าการวิจัยปฏิบัติการเน้นที่วิธีการดำเนินงานว่า เป็นการใช้วิธีการเชิงระบบเพื่อพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษา โดยอาศัยการมีส่วนร่วม ของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ในการปฏิบัติงานอย่างมีแนวทางและส่องสะท้อนผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น

Carr และ Kemmis (1986 : 162) Kemmis และ McTaggart (1988 : 5) ได้ร่วมกันให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการว่า เป็นรูปแบบของการรวบรวมคำถามที่เกิดจากการสะท้อนจากผลการปฏิบัติงานของตนเอง โดยมีผู้ร่วมในสถานการณ์ของสังคม เพื่อทำการปรับปรุง หลักการและความถูกต้องทางสังคมหรือการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจใน การปฏิบัติงานและสถานการณ์ที่เป็นจริง

McKernan (1996 : 3) ให้ความหมายว่าเป็นกระบวนการทบทวนการทำงานในขอบเขตที่เกิดปัญหาขึ้นเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติของตนเอง โดยตัวผู้ปฏิบัติงานเอง

สรุปการวิจัยปฏิบัติการ เป็นการวิจัยที่เน้นวิธีการในการดำเนินงาน เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาสภาพการณ์ใดสภาพการณ์หนึ่งเฉพาะกลุ่ม โดยใช้กระบวนการที่เป็นระบบตามลำดับขั้นตอน ไม่ ซ้ำซ้อนมีวงรอบการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่ต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จนกว่าผลการพัฒนานั้นจะเป็นที่พึงพอใจ

2. หลักสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

McKernan (1996) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการมีหลักการสำคัญอยู่ 16 ประการ ดังนี้

1. เพิ่มพูนความเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ
2. มุ่งปรับปรุงการปฏิบัติตนและการปฏิบัติงานของบุคคล
3. เน้นที่ปัญหาเร่งด่วนของผู้ปฏิบัติงาน

4. ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
  5. ดำเนินการวิจัยภายใต้สถานการณ์ที่กำลังเป็นปัญหา
  6. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติ
  7. เน้นการศึกษาเฉพาะกรณีหรือศึกษาเพียงหน่วยเดียว
  8. ไม่มีการควบคุมหรือจัดกระทำต่อตัวแปร
  9. ปัญหา วัตถุประสงค์และระเบียบวิธี มีลักษณะเป็นกระบวนการสืบเสาะหาความรู้
- ความจริง
10. มีการประเมินหรือสะท้อนผลที่เกิดขึ้นเพื่อทบทวน
  11. ระเบียบวิธีวิจัยมีลักษณะเป็นนวัตกรรม สามารถคิดขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับ
- ปัญหาได้
12. กระบวนการศึกษามีความเป็นระบบหรือเป็นวิทยาศาสตร์
  13. มีการแลกเปลี่ยนผลวิจัยและมีการนำไปใช้จริง
  14. ใช้วิธีการแบบบรรยายข้อมูล หรือการอภิปรายร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติ
  15. คิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องมาจากการทำความเข้าใจ การตีความหมาย และการคิดอย่างอิสระ
  16. เป็นการวิจัยที่ปลดปล่อยความคิดอย่างอิสระ และเป็นการเสริมสร้างพลังร่วมในการทำงาน (Empowerment) ให้ผู้เกี่ยวข้อง
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 13) ได้สรุปหลักการสำคัญๆ ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการ ดังนี้
1. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาโดยการเปลี่ยนแปลง (Change) การศึกษานั้นและเรียนรู้ลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงนั้น
  2. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการทำงานของกลุ่ม (Participatory) และใช้การปรึกษาหารือร่วมมือกันทำงาน (Collaboration) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยการฝึกปฏิบัติตาม แนวทางที่กลุ่มกำหนด
  3. การวิจัยปฏิบัติการใช้การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) โดยประเมินตรวจสอบในทุก ๆ ขั้นตอน เพื่อปรับปรุงการฝึกหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย
  4. การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ (Systematic Learning Process) โดยบุคคลที่เกี่ยวข้องนำความคิดเชิงนามธรรมสร้างเป็นข้อสมมติฐาน ทดลองฝึกปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติซึ่งเป็นการทดสอบ (Test) ว่าข้อสมมติฐานของแนวคิดนั้นผิดหรือถูก

5. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มต้นจากจุดเล็ก ๆ อาจจะเริ่มต้นจากบุคคลคนเดียวที่พยายามดำเนินการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงบางสิ่งบางอย่างทางการศึกษาให้ดีขึ้น โดยขณะที่ปฏิบัติการ ต้องปรึกษา รับฟังข้อคิดเห็นและอาศัยการร่วมปฏิบัติจากผู้เกี่ยวข้อง

6. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการสร้างความรู้ใหม่ ที่ให้แนวทางปฏิบัติเชิงรูปธรรม จากการบันทึก พัฒนาการของกิจกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เห็นกระบวนการเข้าสู่ปัญหาการแก้ปัญหา การปรับปรุงและได้ผลสรุปที่สมเหตุสมผลในขณะเดียวกันสามารถนำปรากฏการณ์ที่ศึกษามาประมวลเป็นข้อเสนอเชิงทฤษฎีได้

3. จุดเน้นของวิจัยปฏิบัติการ

Kemmis และ McTaggart (1988 : 22-25) กล่าวถึงจุดเน้นของการวิจัยปฏิบัติการ 17 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยปฏิบัติการ เป็นวิธีการที่จะปรับปรุงการปฏิบัติงาน โดยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และอาศัยการเรียนรู้จากผลสืบเนื่องของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

2. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ต้องนำตัวเองเข้าไปร่วมในกิจกรรม เป็นการวิจัยที่บุคคลจะต้องดำเนินการเพื่อที่จะปรับปรุงงานที่ตนปฏิบัติอยู่ (และสามารถใช้แนวทางปฏิบัติของบุคคล อื่นเป็นข้อมูลทฤษฎี)

3. การวิจัยปฏิบัติการดำเนินการผ่านขั้นตอนของการสะท้อนภาพตนเองในลักษณะเกลียวสว่าน ซึ่งมีวัฏจักรของการวางแผน การดำเนินงาน (การใช้แผนดำเนินงาน) การสังเกต (อย่างมีระบบ) การสะท้อนข้อมูล และหลังจากนั้นก็ย้อนกลับไปวางแผน การดำเนินการ การสังเกต และการสะท้อนข้อมูลเพื่อการวางแผนต่อไปใหม่ จะต้องดำเนินการตามขั้นตอนและมีระบบโดยผ่านการถกแถลงวิพากษ์วิจารณ์จากกลุ่มผู้ดำเนินงานร่วมกัน

4. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการร่วมมือกันทำงาน การวิจัยประเภทนี้ต้องมีความรับผิดชอบในการกระทำเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น ขยายขอบเขตของความร่วมมือระหว่างกลุ่มที่ทำงานด้วยกันโดยตรงให้กว้างที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อผลของการปฏิบัติที่จะตามมา

5. การวิจัยปฏิบัติการก่อให้เกิดชุมชนแบบพัฒนาตนเอง โดยสมาชิกจะเข้าร่วมกิจกรรม และให้ความร่วมมือทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัย (การวางแผน การปฏิบัติงานตามแผน การสังเกต และการสะท้อนข้อมูล) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างชุมชนให้พึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบในการพัฒนา ตนเองในด้านความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ การปฏิบัติ และผลสืบเนื่องที่ตามมา มีความเป็นอิสระใน การที่จะคิดเกี่ยวกับสถาบันและตนเอง เพื่อที่จะสร้างกฎระเบียบ และคุณค่าทางสังคมของตนเองขึ้น

6. การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มีระบบ ที่บุคคลปฏิบัติการตามเจตนาที่ไตร่ตรองดีแล้ว ซึ่งไม่ใช่การกระทำโดยบังเอิญ หรือไม่มีแผนงาน แต่เป็นกระบวนการของ

การใช้สติปัญญาอย่างรอบคอบ เพื่อที่จะดำเนินการใด ๆ ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ (มีข้อมูลพร้อมเพียงที่จะยอมรับในการปฏิบัติ) โดยผ่านแนวทางของชีวิตที่แน่นอนมีคุณค่าทางการศึกษา

7. การวิจัยปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับบุคคล ในการสร้างทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ สอบถามถึงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างเหตุการณ์ การกระทำ และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้นทำให้เข้าใจ สภาพความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำ และผลของการกระทำที่กระทบต่อชีวิตของเขา ซึ่งทฤษฎีของ การวิจัยปฏิบัติการได้พัฒนาตามแนวหลักการนี้ กล่าวคือ ใช้ผลของการกระทำเป็นแนวทางพินิจ พิเคราะห์ เพื่อพัฒนาการกระทำที่ผ่านกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ

8. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการ เปิดให้บุคคลทำการปฏิบัติตามแนวคิดของข้อสมมติเกี่ยวกับสถาบันที่ไม่ทดสอบ โดยเก็บรวบรวมกิจกรรมจากแนวปฏิบัติที่ผ่านมา ซึ่งมีความผิดพลาดมาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงการปฏิบัติในครั้งต่อไป

9. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการเปิดใจกว้างในการรวบรวมเหตุการณ์ (หรือข้อมูล) โดยไม่เพียงแต่เก็บรายละเอียดที่จะอธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างชัดเจนถูกต้องที่สุดเท่านั้น (โดยกำหนดคำถามที่จะหาคำตอบและการเก็บข้อมูลจากชีวิตจริง) แต่จะรวบรวมและวิเคราะห์ด้วยตนเองพร้อมทั้ง การตัดสินใจขาดปฏิกริยาโต้ตอบ และความประทับใจกับสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้นด้วย

10. การวิจัยปฏิบัติการเป็นการเก็บเรื่องราวส่วนตัว ซึ่งสามารถจะบันทึก ความก้าวหน้า และสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้ 2 ชุดคู่ขนานกัน คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติที่กำลัง ศึกษาอยู่ (การปฏิบัติของเรากำลังพัฒนาไปอย่างไร) และการเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการ (การปฏิบัติการ) ของการศึกษา (โครงการวิจัยปฏิบัติการของเราดำเนินไปอย่างไร)

11. การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการทางการเมือง เพราะการวิจัยนี้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่จะมีผลต่อผู้อื่น ด้วยเหตุนี้การวิจัยปฏิบัติการจะทำให้เกิดการต่อต้านการเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวเองของผู้วิจัยและผู้อื่นอีกด้วย

12. การวิจัยปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับคน ในการวิเคราะห์ขั้นวิกฤติเกี่ยวกับสถานการณ์ (ชั้นเรียน โรงเรียน ระบบ) ที่เขาดำเนินการอยู่ สภาพการณ์เหล่านี้เป็นระบบของสถาบัน หรือแบบของการต่อต้านที่นักวิจัยปฏิบัติการพบก็คือ การเปลี่ยนแปลงแนวทางปฏิบัติที่จะเกิดความขัดแย้งระหว่าง แนวทางใหม่กับแนวเดิมที่ได้รับการยอมรับในสถาบันอยู่แล้ว (การยอมรับในแง่ของการสื่อสาร การปฏิบัติ การตัดสินใจ และงานด้านการศึกษา) ด้วยการวิเคราะห์ในสถาบันนั้น นักวิจัยปฏิบัติการ สามารถจะเข้าใจถึงรากฐานของการต่อต้านและความขัดแย้ง โดยมีการแข่งขันระหว่าง การปฏิบัติ แนวคิดด้านการศึกษา และคุณค่าด้านองค์การ และการตัดสินใจ ซึ่งความเข้าใจนี้จะช่วยให้ นักวิจัยปฏิบัติการสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและการต่อต้านนี้ไปได้ (ดังตัวอย่างเช่น การขอความร่วมมือกับผู้อื่น ในกระบวนการวิจัย ชักชวนให้ผู้อื่นตรวจสอบการกระทำหรือการปฏิบัติงาน หรือโดย

การทำงานร่วมกัน ในบริบทของโรงเรียนที่กว้างออกไป เพื่อที่จะเข้าใจระบบการศึกษาดีขึ้น เข้าใจระบบการตัดสินใจและงานการศึกษาในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง)

13. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มต้นด้วยงานเล็ก ๆ โดยการทำงานผ่านกระบวนการของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะเป็นเพียงบุคคลเดียวก็สามารถจะลองทำได้ และขยายงานต่อไปเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์แนวคิดหรือสถาบัน ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปนโยบาย หรือแนวปฏิบัติในชั้นเรียน โรงเรียน หรือระบบในวงกว้างออกไป

14. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มจากวัฏจักรเล็ก ๆ ของการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนภาพ ซึ่งจะช่วยให้นิยามประเด็นปัญหา แนวคิด และข้อตกลงเบื้องต้นได้ชัดเจนขึ้น อันจะนำไปสู่การนิยามปัญหาที่มีความยากและซับซ้อนมากขึ้น เมื่อการดำเนินงานก้าวหน้าต่อไป

15. การวิจัยปฏิบัติการเริ่มจากผู้ทำงานร่วมมือกันในกลุ่มเล็ก ๆ แล้วขยายวงกว้างสู่การปฏิบัติการในชุมชน

16. การวิจัยปฏิบัติการจะช่วยให้เราสามารถรวบรวมบันทึกความก้าวหน้าต่าง ๆ (ก) บันทึกเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงด้านกิจกรรมและการปฏิบัติ (ข) บันทึกความเปลี่ยนแปลงด้านสื่อ ภาษา คำอธิบายและวิจารณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน (ค) บันทึกการเปลี่ยนแปลงด้านความสัมพันธ์ ทางสังคมและรูปแบบขององค์กร ที่อธิบายคุณลักษณะของการปฏิบัติของเรา และ (ง) บันทึกพัฒนาการ ให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเรา

17. การวิจัยปฏิบัติการทำให้สามารถแสดงให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ และการตรวจสอบเหตุผลว่ากำลังทำอะไร ในการพัฒนาเหตุผลเหล่านี้ ซึ่งอาจจะขอให้ ผู้อื่นพิจารณาการปฏิบัติงานในแง่ของทฤษฎีและหลักฐาน เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติที่ได้จากผู้อื่นร่วมกับส่วนของตนเองด้วย

4. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการทางการศึกษา

1. กระบวนการวิจัยปฏิบัติการของเลวิน (Kurt Lewin)

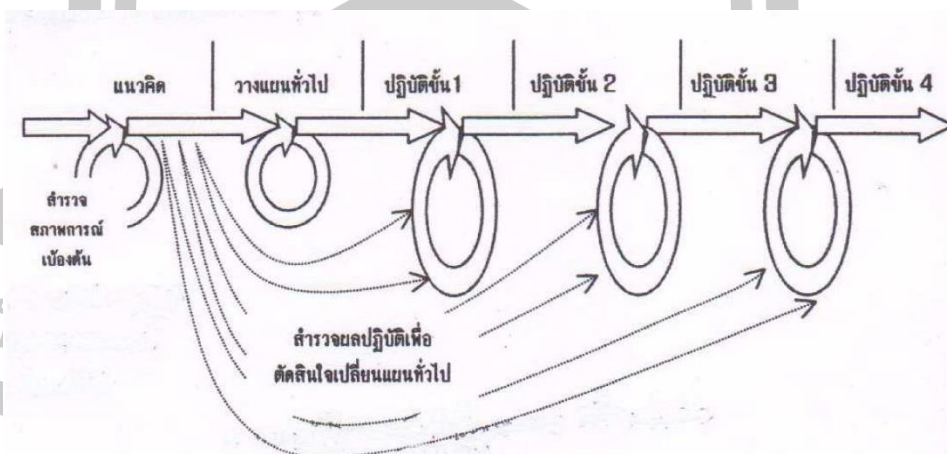
Kurt Lewin (1951) กระบวนการวิจัยปฏิบัติการที่สำคัญ และมีผู้นำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาอย่างแพร่หลาย มีอยู่ 5 กระบวนการ คือ กระบวนการของ Kurt Lewin, John Elliott, มหาวิทยาลัย Deakin, David Ebbutt และ James McKernan อย่างไรก็ตาม กระบวนการจะมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน แต่ที่ปรากฏอยู่และเป็นที่ยอมรับในขณะนี้ คือ วิธีการวิจัยปฏิบัติการตามแนวความคิดของเลวิน (Kurt Lewin) ซึ่งได้อธิบายว่า กระบวนการวิจัยปฏิบัติการนั้นมีขั้นตอนการดำเนินงานในลักษณะบันไดเวียน ซึ่งแต่ละขั้นตอนจะประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งกระบวนการวิจัยปฏิบัติการจะเริ่มต้นด้วยแนวคิดที่ต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขในส่วนที่กลุ่มผู้ร่วมงานกำหนดว่าสิ่งใดเป็นปัญหาที่แท้จริง และคิดวางแผนการทำงานร่วมกันในรูปแบบที่เป็นความสนใจร่วมกันซึ่งเป็นการ

ตัดสินใจบนพื้นฐานความเป็นไปได้ ดังนั้นขั้นตอนปฏิบัติการวิจัยของเลวิน (Kurt Lewin) จึงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (planning) การค้นหาความจริง (fact-finding) การดำเนินการ (Execution) การวิเคราะห์ผล (analysis) และกระบวนการ วิจัยปฏิบัติการจะดำเนินตามขั้นตอนดังนี้ (ประวิต เอราวรณ. 2545 : 11 - 13)

1. กำหนดแนวคิด (Idea) ที่ต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานกลุ่มผู้ปฏิบัติงานจะร่วมกันพิจารณาว่าจะเริ่มต้นปรับปรุงในส่วนไหนของงาน สิ่งใดเป็นปัญหาที่แท้จริงและผลกระทบที่ตามมา แนวคิดทั่วไปนี้เกิดขึ้นจากการสำรวจสภาพการณ์เบื้องต้น ซึ่งผลที่ได้จากการสำรวจนี้กลุ่มผู้วิจัยปฏิบัติการจะนำไปกำหนดเป็นแผนในการปฏิบัติ

2. ร่วมกันวางแผนทั่วไป (general plan) กลุ่มร่วมกันพิจารณาว่าจะเริ่มต้นเปลี่ยนแปลง ณ จุดใดก่อนจะใช้วิธีการใด ในการแก้ไขปรับปรุงบนพื้นฐานของความเป็นไปได้และเปลี่ยนความสนใจร่วมกัน

3. กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ (action steps) เป็นการแตกแผนออกเป็นย่อย ๆ ดังนี้ เริ่มต้นขั้นตอนแรกด้วยการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ใช้ในการปรับปรุงงาน และต้องมองไปยังผลที่คาดว่าจะได้รับก่อนที่จะเริ่มต้นด้วยความรอบคอบและวางแผนการติดตามผลที่จะเกิดตามมา แล้วร่วมกันพิจารณาเพื่อประเมินว่าวิธีการนี้สามารถปฏิบัติได้จริงเพียงใด ต้องมีการส่งสะท้อนผลที่เกิดขึ้นขั้นแรกนี้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นสารสนเทศในการวางแผนขั้นตอนที่ 2 หรือขั้นตอนต่อไป โดยเริ่มดำเนินการปฏิบัติงานในแผนที่ 2 แล้วติดตามตรวจสอบประเมินผลแล้วทำการวางแผนใหม่ไปเรื่อย ๆ ถ้ายังไม่ได้คำตอบหรือปัญหายังไม่คลี่คลาย

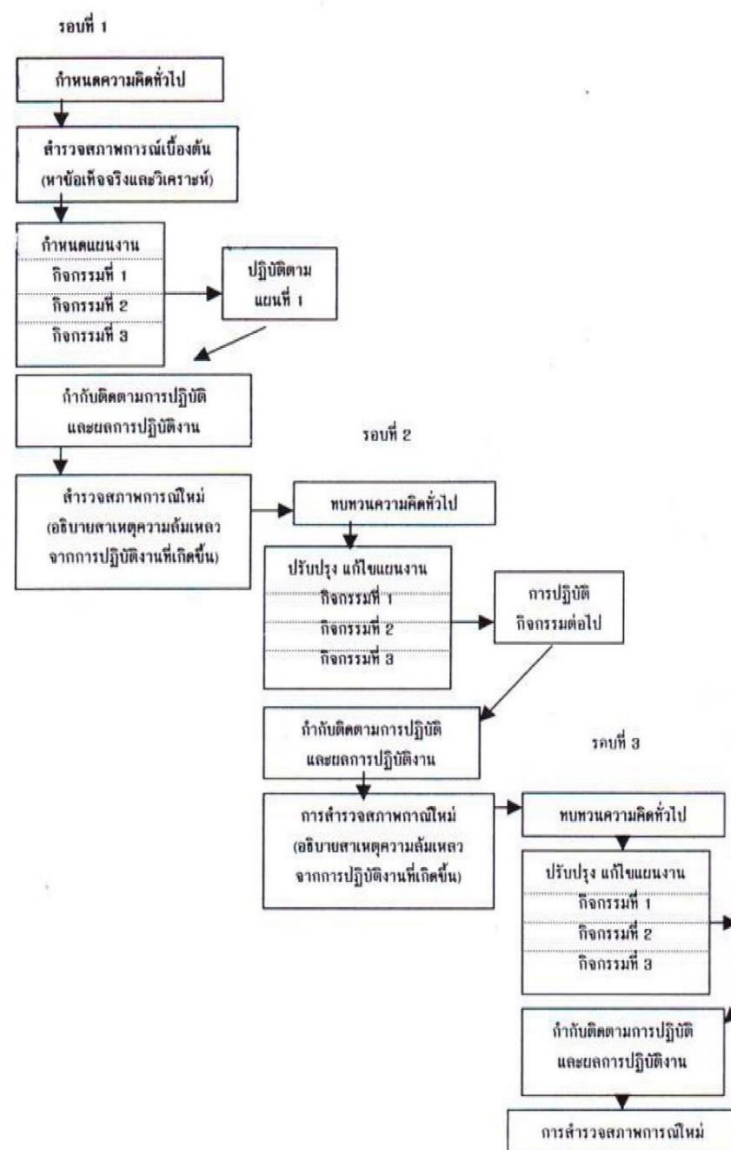
ภาพประกอบ 2 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ เลวิน (Kurt Lewin)

ที่มา : McKernan (1996)

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการของ John Elliott

Elliott (1983) ได้ปรับปรุง model ของ action research process จาก model ที่ Kemmis เสนอขึ้นเพื่อใช้แทนคำอธิบายกระบวนการ action research ของ Lewin โดย Elliott นั้น เสนอว่า ปัญหาหรือหัวข้อในการทำ action research ควรที่จะมีการปรับเปลี่ยนได้ (ไม่ควร กำหนดตายตัว) การค้นหาข้อเท็จจริง (fact-finding) และการวิเคราะห์สถานการณ์ ควรปฏิบัติอย่าง ซ้ำ ๆ (recur) ตลอดกระบวนการทำ action research ไม่ใช่เกิดขึ้นแค่เฉพาะตอนเริ่มต้น และควรมี การติดตามหรือเฝ้าสังเกตการปฏิบัติงานก่อนที่จะมีการประเมินผลของการปฏิบัติงานนั้น model ของ action research ที่ถูกเสนอโดย Elliott แสดงดังภาพประกอบ 3

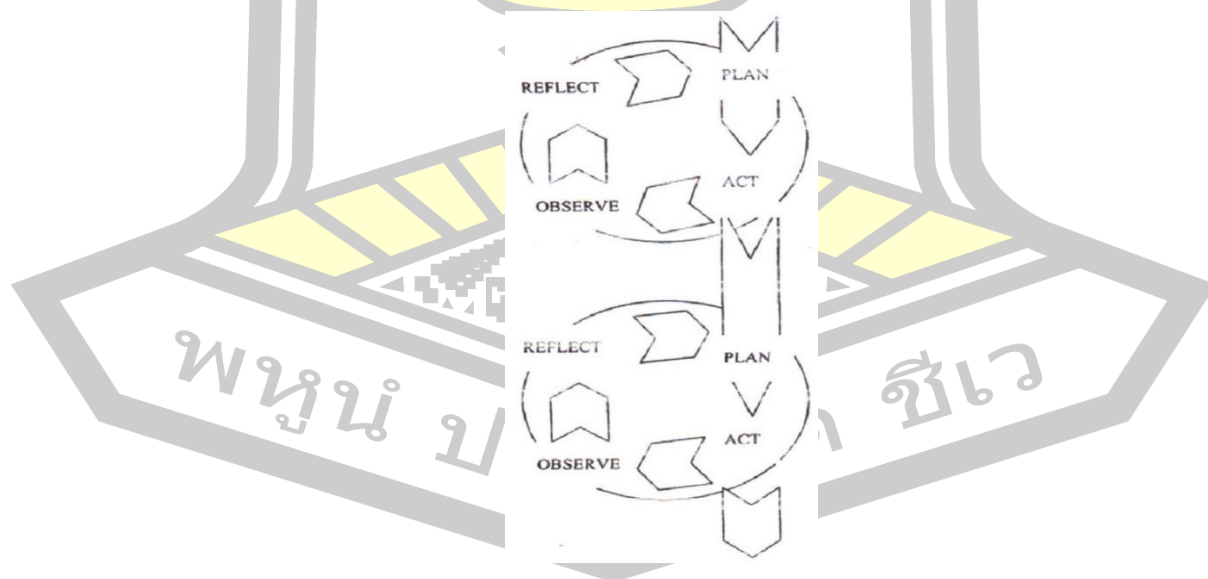
ภาพประกอบ 3 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ อีลเลียต (Elliott)

ที่มา : McKernan(1996)

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการของนักวิจัยมหาวิทยาลัย Deakin

เคมมิส (Stephen Kemmis) 1988 และคณะ ประเทศออสเตรเลีย ได้นำแนวคิดของ เลวินมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาของออสเตรเลียจนได้รับการ ยอมรับและเผยแพร่ไปกว้างขวาง ซึ่งในความคิดของเคมมิสและคณะนั้น การวิจัยปฏิบัติการคือการ วิจัยแบบส่วนร่วมและการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะจะกระทำคนเดียวไม่ได้ เพราะการกระทำเพียงคน เดียวถึงแม้จะเกิดการเปลี่ยนแปลงก็จะทำลายพลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากกลุ่ม เมื่อได้จุดสนใจ ร่วมกัน แล้วก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่สำคัญ 4 ประการ ที่เกี่ยวข้องกันเป็นวงรอบคือ

- 1) การพัฒนาแผนการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่มี โครงสร้างและแนวทางการวางแผนต้องมีความยืดหยุ่นและต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ใน อนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้ได้
- 2) การปฏิบัติการตามแผน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่าง ละเอียตรอบคอบและมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์
- 3) การสังเกตผลการปฏิบัติเป็นการบันทึกข้อมูลหลักฐานหรือร่องรอยต่าง ๆ อย่างมี วิจัยญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติ โดยอาจจะใช้วิธีการวัดแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยซึ่ง สารสนเทศจากการสังเกตนี้จะนำไปสู่การส่งสะท้อนและปรับปรุงการปฏิบัติอย่างเข้าใจทุกทิศทาง
- 4) การส่งสะท้อนผลการปฏิบัติเป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้ จากการสังเกตว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานการวางแผนใน วงรอบต่อไป

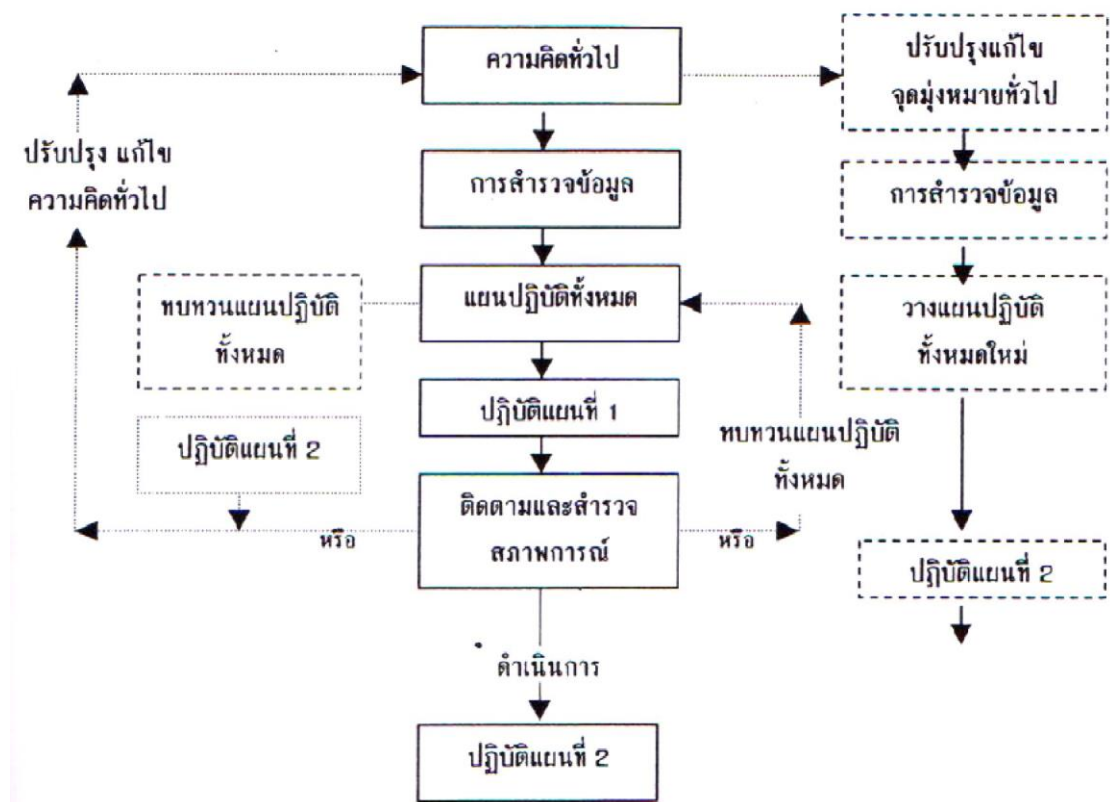

ภาพประกอบ 4 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของนักวิจัยมหาวิทยาลัย Deakin

ที่มา : McKernan(1996)

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Devid Ebbutt

Devid Ebbutt 1985 ได้เสนอแนวทางที่เหมาะสมในกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ จากการวิเคราะห์ขั้นตอนหรือกระบวนการวิจัยปฏิบัติการของเคมมิส และอีเลียต (Kemmis and Eliot) คือ การพิจารณา แต่ละขั้นตอนว่า ขั้นตอนใดสำเร็จหรือไม่สำเร็จ โดยดูได้จากข้อมูลย้อนกลับขณะดำเนินการ หากขั้นตอนใดสำเร็จก็ดำเนินการต่อ แต่ถ้าขั้นตอนใดไม่สำเร็จก็ปรับเปลี่ยนแผนใหม่ เฉพาะขั้นตอนนั้น ไม่ต้องย้อนไปที่จุดเริ่มต้นใหม่ ซึ่งสามารถแสดงเป็นรูปแบบได้ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 5 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Ebbutt

ที่มา : McKernan(1996)

กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ เจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) เจมส์ แมคเคอร์แนน (McKernan, 1996: 28 - 30) ได้เสนอวงรอบการวิจัยปฏิบัติการที่ยืดเอาลำดับเวลาในการปฏิบัติงานและกิจกรรมเป็นสำคัญ โดยในการกำหนดขอบข่ายของการวิจัยเริ่มต้นจาก “สภาพการณ์ที่เป็นปัญหาที่ต้องการปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงาน” จากนั้นจะเริ่มต้นนำ

กระบวนการวิจัยเข้ามาแก้ไขปัญหา โดยแมคเคอร์เนนได้นำเสนอขั้นตอนของกระบวนการวิจัย เพื่อแก้ไขสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 8 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การระบุปัญหา

ในขั้นตอนของการระบุหรือนิยามปัญหาในสถานการณ์ที่นักวิจัยประสบอยู่ ในการปฏิบัติงานนั้นจุดแรกที่ต้องทำอย่างเร่งด่วนคือ ความพยายามที่จะประเมินสถานการณ์หรือปัญหาให้ชัดเจน เริ่มต้นที่การระบุปัญหา ความไม่แน่นอนหรือสถานการณ์ที่ไม่เป็นที่ยอมรับหรือปัญหาที่คล้ายๆ กันที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความต้องการ

ในขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นของปัญหา ที่ต้องการจะปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานซึ่งเป็นสถานการณ์ภายในโรงเรียนหรือภายนอกชุมชนที่เป็นอุปสรรคปัญหา จะต้องประเมินความจำเป็นสำคัญตามลำดับก่อนหลัง เพื่อนำไปสู่การกำหนดแนวความคิดในการแก้ปัญหา ใน ขั้นที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดสมมติฐานทางความคิด

การกำหนดสมมติฐานทางความคิดในการแก้ปัญหา คือ การกำหนดสถานการณ์หรือแนวความคิดในการแก้ปัญหาซึ่งเป็นผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติแล้วที่จะนำมาซึ่งแนวคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติการ การทดสอบสมมติฐานหรือแนวคิดในการแก้ปัญหาที่วางไว้เป็นเพียง แนวคิดที่ดีมากกว่าจะเป็นเรื่องของการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนาแผนปฏิบัติ

ขั้นตอนนี้เป็นการพัฒนาแผนปฏิบัติการทั้งหมดซึ่งจะนำเสนอในรูปแบบของ โครงการฉบับร่างโครงการ จะมีรายละเอียดว่าใครรายงานต่อใคร และเมื่อไหร่ ระบุบทบาทและ เป้าหมายที่ชัดเจนกำหนดการประชุม ฯลฯ ก่อนนำแผนการไปลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งต้องลงมือทำอย่าง ละเอียดรอบคอบ

ขั้นตอนที่ 5 การลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติอย่างละเอียดและรอบคอบ

ขั้นตอนที่ 6 การทำการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติเป็นระยะ ๆ ตามแผน

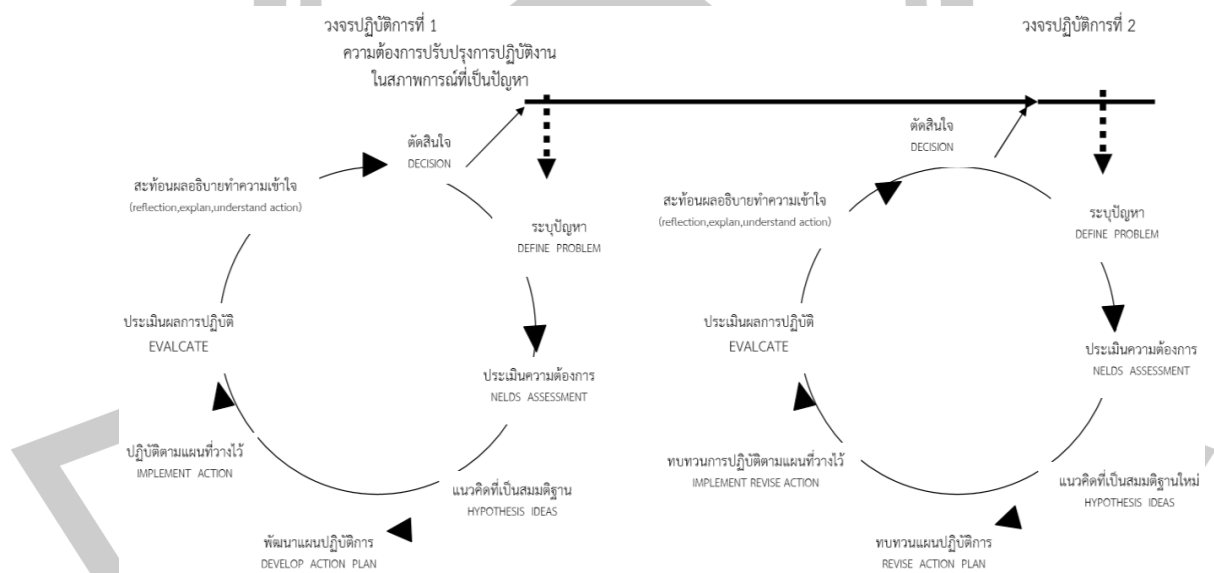
ขั้นตอนที่ 7 การสะท้อนผลการปฏิบัติ อธิบายและทำความเข้าใจในขั้นตอนนี้กลุ่มผู้ทำการวิจัยต้องทำความเข้าใจว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นคืออะไร และผลพลอยได้จากการปฏิบัติคืออะไร เป็นการศึกษาข้อมูลย้อนกลับ และตรวจสอบผลการปฏิบัติการและร่วมกันวิพากษ์ วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ เพื่อหาข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับร่วมกันในแต่ละขั้นตอน

ขั้นตอนที่ 8 การตัดสินใจปฏิบัติการในวงรอบปฏิบัติการต่อไป

แมคเคอร์แนน ได้กล่าวว่อย่างค์ประกอบที่สำคัญของแผนผังจำลอง คือ ทฤษฎีการประเมินความต้องการจำเป็นและกระบวนการแก้ปัญหาตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือการแก้ไขปัญหตามหลักการของปัญหาหรือตามสถานการณ์นั้น ๆ ตามข้อตกลงที่ยอมรับร่วมกันของการวิพากษ์วิจารณ์ของกลุ่มผู้วิจัยร่วมกันจุดเน้นการพัฒนาหลักสูตรคือการใช้วิธีแก้ปัญหา

สรุปขั้นตอนวิจัยปฏิบัติการของวงรอบลำดับเวลา ได้ดังนี้ (McKernan, 1996 : 28 - 30) กิจกรรมแต่ละวงรอบของระยะเวลา ประกอบด้วย

1. การนิยามปัญหา ในสถานการณ์ที่นักวิจัยประสบอยู่ในการปฏิบัติงาน
2. การประเมินความต้องการจำเป็นที่จะปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงาน
3. การกำหนดสมมติฐาน เป็นการกำหนดผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติแล้ว
4. พัฒนาแผนปฏิบัติซึ่งจะต้องทำอย่างละเอียดรอบคอบ
5. ลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้บันทึกข้อมูลเพื่อการตรวจสอบ
6. ประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติ
7. สะท้อนผลปฏิบัติ อธิบายและทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น
8. ตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมในวงรอบลำดับเวลาต่อไป

ภาพประกอบ 6 กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของแมคเคอร์แนน : แผนผังของระยะเวลา

จอห์นสัน (Johnson, 2008 : 28) ให้ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการวิจัยระหว่างการทำงานเพื่อแก้ปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงานกำลังเผชิญอยู่ โดยเป็นกระบวนการศึกษาสภาพ

หรือสถานการณ์ที่เป็นจริงของสถานศึกษาเพื่อทำความเข้าใจและพัฒนา ปรับปรุงคุณภาพของการปฏิบัติงาน

เคมมิส และแมคแทกกาท (Kemmis & McTaggart, 1988 : 10) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบหนึ่งของการวิจัยที่ไม่ได้แตกต่างไปจากการวิจัยอื่น ๆ ในเชิงเทคนิค แต่แตกต่างในด้านวิธีการ ซึ่งวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การทำงานที่เป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของตนเองที่เป็นวงจรแบบขดลวด (Spiral of Self-Reflecting) โดยเริ่มต้นที่ขั้นตอนการวางแผน (planning) การปฏิบัติ (action) การสังเกต (observing) และการสะท้อนกลับ (reflecting) เป็นการวิจัยที่จำเป็นต้องอาศัยผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการสะท้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

องอาจ นัยพัฒน์ (2548 : 338) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่ทำโดยนักวิจัยและคณะบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงาน องค์กร หรือชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบหรือสรรคส์สร้างขึ้นไปใช้ปรับปรุงแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมทั้งกลมกลืนกับโครงสร้างการบริหารงาน ตลอดจนบริบททางด้านสังคมและวัฒนธรรมและด้านอื่น ๆ ที่แวดล้อมหรือเกิดขึ้นในสถานที่เหล่านั้น

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดกำเนิดมาจากการแสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาสังคมของเลวิน (Kurt Lewin) นักจิตวิทยาสังคมชาวอเมริกา ที่ต้องการจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และเพื่อปรับปรุงคุณภาพของความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์โดยอาศัยแนวความคิดสำคัญ 2 ประการ คือ การร่วมกันตัดสินใจของกลุ่ม และความตั้งใจที่จะทำการปรับปรุง ในส่วนของวงการศึกษานั้นอาจกล่าวได้ว่าคอร์รี่ (Stephen M. Corey) จากมหาวิทยาลัย Columbia สหรัฐอเมริกา เป็นผู้นำการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการจัดการการศึกษาเป็นบุคคลแรกในลักษณะของการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ค.ศ. 1967 - 1972 สเต็นเฮ้าร์ (Lawrence Stenhouse) แห่งมหาวิทยาลัย East Anglia ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโครงการ Humanities Curriculum Project ได้กระตุ้นให้ครูผู้สอนนำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการจัดการศึกษา มุ่งเปลี่ยนสภาพของครูจากการเป็นผู้สอนตามปกติให้เป็นครูในฐานะนักวิจัย

ค.ศ. 1973 - 1975 แอนเลียร์ทและอเดลแมน (John Elliott & Clem Adelman) ได้นำวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในโครงการ Ford Teaching Project โดยให้ครูได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน แล้วนำผลการปฏิบัติงานมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับคนอื่น ๆ โดยใช้วิธีการติดตามผลการกระทำที่เกิดจากช่องว่างระหว่างความคาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงของครูสำหรับเป็นแนวทางช่วยเหลือครูให้ได้ทำการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ

สืบสวนสอบสวนในชั้นเรียน และเน้นการปฏิบัติงานด้วยการควบคุมตนเองหรือด้วยกลุ่มมากกว่าการใช้ผู้ควบคุมที่มาจากภายนอก

ค.ศ. 1982 เคมมิส, คาร์ และแมคทาากาท (Stephen Kemmis, Wilf Carr & Robin Mc Taggart) ได้เสนอกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้นและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในรูปของวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (The Action Research Spiral) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (plan) การปฏิบัติ (act) การสังเกต (observe) และการสะท้อนผลการปฏิบัติ (reflect) ซึ่งเมื่อครบวงจรหนึ่งๆจะพิจารณาปรับปรุงแผน (Re - planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไปจนกว่าจะบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงาน

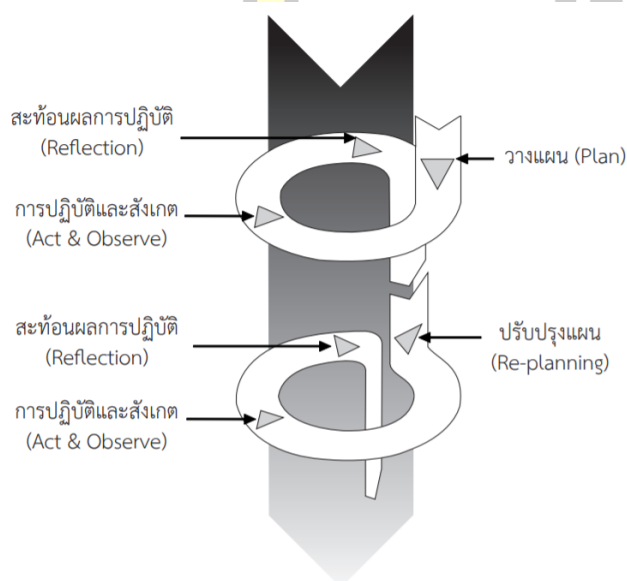
องอาจ นัยพัฒน์ (2548 : 334) ได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการได้รับความสนใจมากขึ้นในปัจจุบันนี้น่าจะมาจากปรากฏการณ์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กระแสเรียกร้องจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ปฏิบัติอยู่ในชุมชนหรือองค์กรระดับท้องถิ่นต้องการมีบทบาทในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเองมากขึ้น
2. ผลของการศึกษาวิจัยตามรูปแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะมุ่งเน้นวิชาการ ดำเนินการโดยนักวิจัยจากภายนอกแต่เพียงฝ่ายเดียว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับบริบทและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนน้อย ยิ่งไปกว่านั้นยังมีลักษณะที่ยากต่อการทำความเข้าใจและการนำไปใช้ในการแก้ปัญหาของผู้ปฏิบัติงานในระดับล่างได้น้อย
3. ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมหรือการปฏิรูปใดๆโดยองค์กรหรือชุมชนเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งเน้นหนักในการบูรณาการเชื่อมโยงระหว่างแนวคิดเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันของนักเรียน ครู และผู้บริหารการศึกษาในโรงเรียน หรือประชาชนในชุมชน ซึ่งในปัจจุบันแนวคิดดังกล่าวนี้กำลังได้รับความสนใจจากนักวิชาการและสาธารณชนมากขึ้น
4. การตอบสนองต่อกระแสเรียกร้องของสาธารณชนที่ต้องการให้มีการตรวจสอบ ผลการปฏิบัติงานตามพันธาระับผิดชอบ (Accountability) ของผู้ปฏิบัติงานแต่ละระดับของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ว่ามีคุณภาพมากน้อยเพียงใด กระแสเรียกร้องดังกล่าวเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละคนหรือกลุ่มจะต้องมีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ ผลการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง ในลักษณะการใคร่ครวญ ตรวจสอบ หรือสะท้อนผลการปฏิบัติงานด้วยตนเอง อย่างสม่ำเสมอเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
5. การเกิดขึ้นของวิถีวิทยาการแสวงหาความรู้ ความจริงตามแนวคิดที่เป็นคลื่นลูกใหม่ (new wave) ที่นำมาใช้ในวงการวิจัยและการประเมิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการพัฒนามาจากฐานคติเชิงปรัชญา ตามกระบวนทัศน์แบบตีความ/สร้างสรรค์นิยม (Interpretivist/Constructivist) ที่มุ่งเน้นการตีความหมายข้อค้นพบ ซึ่งได้รับการแสวงหาเพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ใด ๆ ที่

นักวิจัยมีความสนใจใคร่รู้

กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart

กระบวนการดำเนินงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart (1988 : 11) ประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยที่สำคัญ 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การวางแผนเพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (planning) 2) ลงมือปฏิบัติการตามแผน(action) 3) สังเกตการณ์ (observation) และ 4) สะท้อนกลับ (reflection) กระบวนการและผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และปรับปรุงแผนการปฏิบัติงาน (re - planning) โดยดำเนินการเช่นนี้ต่อไปเรื่อยๆ เป็นดังแสดงรายละเอียดตามภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 7 วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis & McTaggart

ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการวิจัยหลักที่หมุนเคลื่อนไปเป็นวัฏจักรของกระบวนการวิจัยดังกล่าว จึงเป็นเสมือนแหล่งที่ก่อให้เกิดความรู้เชิงปฏิบัติการและกลไกการนำความรู้ที่ได้รับไปใช้แก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการดำเนินงานวิจัยที่ไม่แยกกิจกรรมการสืบค้นหาความรู้ ความจริงออกจากกิจกรรมสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) วางแผน (Plan) ปรับปรุง (Re-planning) การปฏิบัติและสังเกต (Act & Observe) สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) การปฏิบัติและสังเกต (Act & Observe)

การพัฒนา (องอาจ นัยพัฒน์, 2548 : 343) ซึ่งกิจกรรมการวิจัยหลักแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้าโดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ประกอบกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทั้ง

ทางตรงและทางอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การไตร่ตรองถึงปัจจัยสนับสนุนขัดขวางความสำเร็จในการแก้ไข ปัญหาการต่อต้าน รวมทั้งสภาวะการณ์เงื่อนไขอื่น ๆ ที่แวดล้อมปัญหาอยู่ในเวลานั้น โดยทั่วไป การวางแผนจะต้องคำนึงถึงความยืดหยุ่น ทั้งนี้เพื่อจะสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

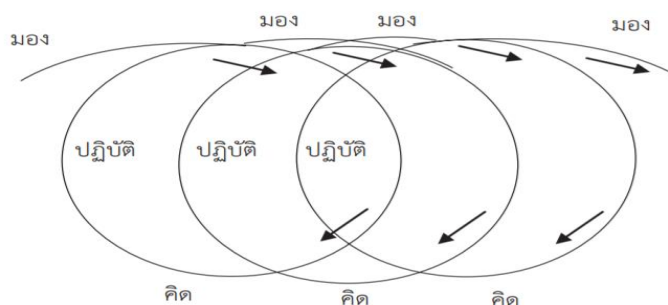
2. การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่าง รมั้ดระวังและควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงการ ปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไขและข้อจำกัดของสภาวะการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องให้ผู้ปฏิบัติการ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขและปัจจัยที่เป็นอยู่ในขณะนั้น การปฏิบัติการที่ดีจะต้องดำเนินไป อย่างต่อเนื่องเป็นพลวัตรภายใต้การใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจ

3. การสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ และผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป รวมทั้งสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและ ปัจจัยอุปสรรคการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่าง ปฏิบัติการตามแผนว่ามีสภาพหรือลักษณะเป็นอย่างไรการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่แคบหรือจำกัดจนเกินไป เพื่อจะได้เป็นแนวทาง สำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการและผลการปฏิบัติที่จะเกิดขึ้นตามมา

4. การสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นการให้ข้อมูลถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้ จากการสังเกตในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามที่วางแผนไว้ตลอดจนการ วิเคราะห์เกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยอุปสรรคการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การสะท้อนกลับโดยอาศัยกระบวนการกลุ่มในลักษณะ วิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย จะเป็นวิธีการ ปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางดั้งเดิมไปเป็นการปฏิบัติงานตามวิธีการใหม่ ซึ่งใช้เป็นข้อมูล พื้นฐานสำหรับการทบทวนและปรับปรุงวางแผนปฏิบัติการในวงจรกระบวนการวิจัยในรอบหรือ เกลียวต่อไป

กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stringer

Stringer (1999 : 19) ได้แบ่งกระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การพินิจพิเคราะห์ (มอง) 2) การคิดวิเคราะห์ (คิด) และ 3) การปฏิบัติการ (ปฏิบัติ) ซึ่งเป็นไปตามภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 8 กระบวนการดำเนินงานวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Stringer

กิจกรรมหลักทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นวัฏจักรซ้ำกันหลายรอบ (Recycling Set of Activities) การดำเนินกิจกรรมการวิจัยในขั้นตอนแรกมีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยให้บุคคลทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยได้เข้าใจสภาพปัญหาปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยอุปสรรคการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและบริบทอื่น ๆ เพื่อที่จะได้คิดหาหนทางที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าวนี้ นักวิจัยที่เป็นบุคคลภายนอกจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำการวิจัย บุคคลภายในองค์กรหรือชุมชนทำหน้าที่นิยามปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนพรรณนารายละเอียดเกี่ยวกับบริบทแวดล้อมองค์กรหรือชุมชนและสภาวะการณ์เงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับปัญหา นอกจากนี้ยังร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและบริบทแวดล้อม โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์ สัมภาษณ์ หรือการศึกษาเอกสาร ส่วนการดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ การตีความและวิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จากขั้นตอนแรก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความชัดเจนและขยายความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขมากยิ่งขึ้น รวมทั้งการกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่ 3 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อลงมือปฏิบัติการแก้ไขปัญหาก็สำเร็จลุล่วงไปตามที่ได้คิดวิเคราะห์ไว้โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นกลยุทธ์สำคัญ เพื่อการระบุนความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาย่อยอยู่ในระดับใด มีประเด็นใดบ้างที่จะต้องทำการแก้ไขในวงจรรอบต่อไป

ในบางงานของวิจัยปฏิบัติการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม (participation) เพราะการมีส่วนร่วมทำให้เกิดข้อมูลผูกมัดให้ลงมือทำ เพื่อหวังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ Dick (2001) ให้แง่คิดว่าควรเปิดให้เป็นทางเลือกกว่าวิจัยปฏิบัติการจะเน้นหนักไปทางใดระหว่างข้อมูลเชิงคุณภาพกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง เพราะยังต้องพิจารณาพร้อมกับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ และขึ้นกับการเน้นน้ำหนักระหว่างข้อดี ข้อเสียต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาอีกด้วย ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นประเด็นดังนี้

ตาราง 1 สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการ

ประเด็น	ลักษณะสำคัญ
ปัญหาการวิจัย	เกิดจากการปฏิบัติงานจริง เป็นปัญหาที่พบในที่ทำงาน
วิธีการวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวิจัยดำเนินการไปพร้อมกับการทำงานปกติเป็นส่วนหนึ่งของ การทำงาน 2. มีความยืดหยุ่น สามารถปรับให้เหมาะสมกับสภาพ การดำเนินงานของผู้ปฏิบัติงาน 3. กระบวนการวิจัยมีความเชื่อมโยงระหว่างการคิดเชิงสะท้อนและ การปฏิบัติอย่างชัดเจน มีการพิจารณาทบทวนทั้งก่อน ระหว่าง และหลังการวิจัย
ผลการวิจัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการสะท้อนกลับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของตนเอง 2. ผลที่ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น 3. ผลที่ได้นำไปสู่การปรับแผนการทำงาน เช่น การ แก้ปัญหา การวางแผนการผลิต การวางแผนการตลาด หรือ การหา แหล่งทุนใหม่ เป็นต้น 4. ผลที่ได้นำไปสู่การประเมินผลเพื่อปรับปรุงงานให้ดีขึ้น ผลที่ได้จากการวิจัย เป็นผลที่อธิบายได้เฉพาะกรณีนั้น ๆ ไม่เหมาะสมที่จะนำไปอธิบายกรณีอื่น ๆ
เน้นการทำงาน เป็นทีม	<ol style="list-style-type: none"> 1. การวิจัยปฏิบัติการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือใน การ ปฏิบัติงาน 2. เปิดโอกาสให้เพื่อนร่วมงาน มีส่วนวิพากษ์วิจารณ์ การปฏิบัติงาน และผลที่เกิดขึ้นจากการทำวิจัยปฏิบัติการ 3. เป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของ ผู้ร่วมทำวิจัย

5. ข้อดีหรือประโยชน์จากการใช้วิจัยปฏิบัติการ

การเลือกใช้วิจัยปฏิบัติการมีเหตุผลมาดังนี้

1. วิจัยปฏิบัติการใช้กับงานที่กำลังดำเนินการอยู่ โดยผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นผู้ทำงานใน ฐานะเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถใช้วิจัยปฏิบัติการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติ ได้ คนที่เลือกใช้วิจัยปฏิบัติการ เนื่องจากไม่สามารถหาวิธีวิจัยอื่นที่สามารถให้บูรณาการเข้ากับงาน

ภาคปฏิบัติได้โดยเฉพาะลักษณะสำคัญ คือ ความยืดหยุ่น และนอกจากนี้ในหน่วยงานทางวิชาการ หรือ สถาบัน การศึกษา กอดันให้ตีพิมพ์เอกสารทางวิชาการให้มากขึ้นขณะเดียวกัน งานวิจัยเป็นงานเพิ่มภาระที่หนักมาก การวิจัยปฏิบัติการจึงเป็นทางเลือกที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานนำมาใช้มากขึ้น

2. เมื่อผู้ปฏิบัติงานใช้วิจัยปฏิบัติการ เพราะมีศักยภาพที่จะเพิ่มพูนปริมาณของการเรียนรู้อย่างจริงจังจากประสบการณ์ของตนเอง วงจรของวิจัยปฏิบัติการสามารถจัดว่าเป็นลักษณะอย่างเดียวกับวงจรการเรียนรู้ (learning cycle) นักการศึกษา Scion (กิตติพร ปัญญาภิโยญผล. 2549 ; อ้างอิงมาจาก Scion. 1983) เน้นอย่างแข็งขันว่า การสะท้อนอย่างมีระบบเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพเพื่อการเรียนรู้สำหรับผู้ปฏิบัติงาน

3. สำหรับผู้ที่เคยทำวิจัยปฏิบัติการสะสมไว้ในประวัติการทำงาน ก็เป็นการดีสำหรับเจ้าของประวัติที่ทำอะไรที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่ทำ ถ้ายังได้ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าต่อผู้เรียนโดยตรงก็ยิ่ง ได้ประโยชน์เป็นทวีคูณ

4. วิจัยปฏิบัติการโดยปกติเป็นเรื่องของการมีส่วนร่วม แสดงว่ามีการร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน อาจพบว่าต่างฝ่ายต่างก็พึงพอใจต่อการมีส่วนร่วม ทำให้ผลการปฏิบัติดีขึ้น ซึ่งตอบสนอง วัตถุประสงค์บางข้อที่เป็นเรื่องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาทางวิชาชีพ และนอกจากนี้ การมีส่วนร่วม มีความหมายกว้างขึ้นระหว่างครูอื่น ๆ ที่สอนขึ้นเดียวกัน ครูอื่น ๆ ที่สอนวิชาเดียวกัน ในระดับชั้นอื่น ๆ ร่วมด้วยช่วยกันในการพัฒนาการเรียนการสอน

6. ข้อเสียหรือจุดอ่อนจากการใช้วิจัยปฏิบัติการ

ข้อเสียหรือจุดอ่อนจากการใช้วิจัยปฏิบัติการมีดังนี้

1. การทำวิจัยปฏิบัติการยากกว่าการทำวิจัยทั่วไป เพราะผู้ทำรับผิดชอบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและทำวิจัยไปพร้อม ๆ กัน ทำให้รู้สึกว่ามีภาระงานมากแถมยังรู้สึกว่าไม่ได้รับความเชื่อถือเท่าที่ควร

2. งานวิจัยปฏิบัติการไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ตรวจสอบ หรือผู้ประเมินบางคน ซึ่งเคร่งครัดกับหลักการเฉพาะของวิธีการวิจัยแบบเดิม ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างของวิธีวิทยาการวิจัยและหลักการที่ต่างกันระหว่างวิจัยปฏิบัติการกับวิจัยเชิงอื่น ๆ

3. อาจเนื่องจากมีคนมากมายที่ไม่รู้มากนักเกี่ยวกับวิจัยปฏิบัติการ เมื่อเทียบกับวิจัยอื่นที่ได้รับการสอนจากกระบวนการวิจัยที่เปิดสอนทั่วไป ส่วนวิจัยปฏิบัติการเรียนรู้ได้ดีกว่า เมื่อเปิดโอกาสให้ทำไปเรียนรู้ไป

4. การเขียนรายงานการวิจัยอาจไม่สามารถใช้แบบฟอร์มการเขียนรายงานวิจัยทั่วไป เป็นการเรียนรู้ทักษะใหม่

5. งานวิจัยปฏิบัติการมีความยากอยู่บ้างในการเขียนรายงาน เพราะมีรายละเอียดของกระบวนการและผลย่อย ๆ ผู้วิจัยต้องเน้นพิจารณาตัดสินถึงภาพรวมของวิธีที่ใช้ศึกษาทั้งหมด ผู้วิจัย

ต้อง แสดงให้ชัดเจนถึงหลักการเหตุผลอย่างหนักแน่นเพียงพอ เพราะบางครั้งผู้ตรวจผลงานวิจัย ปฏิบัติการ อาจไม่เห็นด้วยกับการใช้วิธีการเหล่านี้ เพราะผู้ตรวจผลงานส่วนใหญ่ยังติดยึดกับการวิจัย รูปแบบเดิม

6. รายงานวิจัยปฏิบัติการค่อนข้างยาว หรือหนักกว่าวิจัยปกติทั่วไป เนื่องจากมีข้อมูล สะท้อนกลับเกี่ยวกับเรื่องที่กำลังทำ ทำให้ต้องพิจารณา ต้องตัดสินใจตลอดเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือ ปรับปรุงในทางที่ดีขึ้น การรายงานจึงประกอบด้วย 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ส่วนหนึ่งอธิบายถึงวิธีการ ผล และการแปลผล อีกส่วนหนึ่งคืออธิบายว่าทำไมเรื่องเหล่านี้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางวิจัย ยิ่งถ้า ผู้วิจัยใช้ ข้อมูลพฤติกรรมก็ยิ่งต้องใช้เนื้อหาที่มากทำให้รายงานยาวขึ้นอีก

พิจารณาแล้วพบว่าข้อเสียมีมากกว่าข้อดี อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าผู้วิจัยจะเลือกวิธีการวิจัย แบบใดต้องทำให้มีคุณภาพอย่างเต็มที่ให้ได้ นั่นคือผู้วิจัยต้องมีวิธีการประกันคุณภาพของข้อมูล ที่ รวบรวมได้ และความถูกต้องของการแปลผล และเสนอการแปลผลที่คงเส้นคงวา โดยมีข้อมูลเชิง ประจักษ์ประกอบ นอกจากนี้คุณค่าของวิจัยปฏิบัติการอยู่ที่การตอบสนองระหว่างการทำงาน มีการปรับเปลี่ยนจากเดิมที่ไม่ดี จนกระทั่งดีขึ้นหรือมีคุณภาพในที่สุด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจาก น้ำพักน้ำแรง การทุ่มเทเวลาและพลังงาน ความริเริ่มสร้างสรรค์ และค้นพบว่ามีใช้ทักษะ และ วิธีการ ดำเนินการทำนองเดียวกันนี้ จะก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานเหมือนกันเสมอ

บริบทโรงเรียนนาฏพิทยาคม

โรงเรียนนาฏพิทยาคม ที่อยู่ หมู่ที่ 15 บ้านบ้านเหล่าเม็ก ตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนนาฏพิทยาคมเป็นโรงเรียนรัฐบาลในโครงการโรงเรียนมัธยมแบบประสม (คสม.1) ของกรมวิสามัญศึกษา (ปัจจุบันคือ กรมสามัญศึกษา) กระทรวงศึกษาธิการ มีเนื้อที่ จำนวน 63 ไร่ 137 ตารางวา เป็นที่ดินของราชพัสดุ กรมธนารักษ์

วิสัยทัศน์

โรงเรียนนาฏพิทยาคม จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย มีความเป็นเลิศ ทางวิชาการตามมาตรฐานสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจ

พัฒนารูปแบบการบริหารด้วยระบบคุณภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาผู้เรียนให้มีระเบียบวินัย ใฝ่เรียนรู้ เชิดชูคุณธรรม มีความเป็นจิตอาสา พัฒนาผู้เรียนเต็ม ศักยภาพตามมาตรฐานสากล โดยใช้เทคโนโลยีอย่างมีจิตสำนึก พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีมาตรฐานคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่งเสริมความเป็นไทย การอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

เป้าประสงค์

ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพทั้งด้านคุณธรรม วิชาการตามมาตรฐานสากล มีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ซื่อสัตย์ สุจริต

มีวินัย

ใฝ่เรียนรู้

อยู่อย่างพอเพียง

มุ่งมั่นในการทำงาน

รักความเป็นไทย

มีจิตสาธารณะ

สมรรถนะพื้นฐาน 5 ประการ

ความสามารถในการสื่อสาร

ความสามารถในการคิด

ความสามารถในการแก้ปัญหา

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

โรงเรียนนาฏพิทยาคมมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้น โดยร่วมมือกันระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับปรัชญา และวิสัยทัศน์ของโรงเรียน มีการนำนวัตกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนมาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยคำนึงถึงธรรมชาติ ความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ตลอดจนสภาพและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน ทั้งนี้โดยยึดหลักสูตรการศึกษา พุทธศักราช 2551 เป็นหลักในการดำเนินการ

หลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนนั้น เป็นหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนจัดกิจกรรมบูรณาการที่มุ่งให้นักเรียนได้ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความสุข และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน โดยวางรากฐานการเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่จะเชื่อมโยงความคิดในระดับที่สูงขึ้นโดยมีกิจกรรมเหล่านี้มุ่งพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย และเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

ในด้านวิชาการ ได้จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีการบูรณาการทั้งด้านเนื้อหาสาระและทักษะผ่านการจัดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ มีทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้รับการฝึกพูดอย่างเหมาะสม และเพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สร้าง ความมั่นใจและภูมิใจในตนเอง กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม มีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ อย่างใกล้ชิด โดยคำนึงถึงความต้องการและความสามารถ แต่ละบุคคลเป็นสำคัญ ตลอดจน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนได้มุ่งเน้นให้นักเรียน มีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เติบโตตามศักยภาพ เหมาะสมกับวัย ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพจริงปัญหาที่พบ

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนนาฏพิทยาคม ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้เรียนมีการเรียนและผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ผู้เรียนมีความรู้ยังไม่เหมาะสมกับระดับชั้น โดยเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กำลังมีปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจทางภาษา การอ่านเชิงวิเคราะห์ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในปัจจุบันด้านตัวครู ครูมักใช้วิธีการสอนแบบเดียวโดยไม่คำนึงความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูขาดเทคนิคหรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย กิจกรรมไม่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ขาดสื่อ ขาดความเอาใจใส่ ประกอบกับเนื้อหาเรื่องดังกล่าวมากและมีความซับซ้อน ทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่าย ไม่สนใจเรียนและมีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาไทยและส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต่ำลงไปด้วย ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินของสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30,281 โรงเรียน ความสามารถด้านภาษา นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ย 15.13 คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.42 แยกเป็นระดับคุณภาพตามเกณฑ์พบว่าจำนวนนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ (ร้อยละ 34.26) และระดับดี (ร้อยละ 31.89) มีระดับปรับปรุง (ร้อยละ 18.95) และระดับดีมาก (ร้อยละ 14.89) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสามารถย่อยแต่ละตัวชี้วัด พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละไม่ถึง 50 โดยเฉพาะตัวชี้วัดการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นจากเรื่องที่ฟัง ดู อ่าน (ร้อยละ 45.79) และการสื่อสารความรู้ความเข้าใจ ข้อคิดเห็นจากเรื่องที่ฟัง ดู อ่าน (ร้อยละ 44.57) ซึ่งเป็นจุดอ่อนของนักเรียนในความสามารถด้านภาษา นอกจากนี้ ข้อมูลจากสภาพที่เกิดขึ้นจริงจากการจัดการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์ร่วมกับผู้ร่วมวิจัย คือ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน ประกอบกับการสังเกตขณะที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน พบว่าเมื่อมีข้อสอบในลักษณะกำหนดประเด็น หรือปัญหาให้ นักเรียนไม่สามารถระบุประเด็นปัญหา ไม่สามารถคิดวิเคราะห์แยก

ความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ลักษณะของข้อมูล และไม่สามารถลงข้อสรุป ประเมินผลข้อมูลได้ จาก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินการสัมภาษณ์ การสนทนาพูดคุยกับครูที่ปรึกษา และ ครูผู้สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่าปัญหาเกิดจากในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ค่อย เน้นการจัดการเรียนในด้านทักษะการคิด ส่วนมากจะสอนในลักษณะบรรยาย หรือให้จดในหนังสือ เรียน ไม่มีกิจกรรมส่งเสริมด้านการคิด จึงทำให้นักเรียนไม่ได้ฝึกทักษะในด้านการคิดเท่าที่ควร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ชาลิณี เอี่ยมศรี (2536 : 67) ได้สร้างและพัฒนาแบบทดสอบการคิดวิจารณ์ญาณ สำหรับ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 0 ข้อ ใช้เวลาในการทำ 60 นาที แบบทดสอบแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ วัดความสามารถในการพิจารณา ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต ความสามารถในการนิรนัย ความสามารถในการ อุปนัย และความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนของ แบบทดสอบเท่ากับ 24.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.584 ค่าความยากอยู่ในช่วง .40 - .84 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง .10 - .45 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในเท่ากับ .7277 ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบทดสอบซ้ำเท่ากับ .6655 และการหาความตรงตามโครงสร้างโดยวิธี วิเคราะห์ตัวประกอบได้ตัวประกอบที่สำคัญ 7 ตัวประกอบ ซึ่งตัวประกอบที่ได้ไม่เป็นไปตามโครงสร้าง ที่กำหนดไว้ เนื่องจากแบบทดสอบที่สร้างขึ้นในแต่ละความสามารถย่อยมีข้อสอบจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นจำนวนที่ค่อนข้างน้อยไปสำหรับการนำมาวิเคราะห์ตัวประกอบ ผู้วิจัยจึงได้เสนอว่าถ้าสร้าง ข้อสอบในแต่ละความสามารถย่อยให้มีจำนวนมากพอแล้วทำการวิเคราะห์ตัวประกอบ อาจได้ตัว ประกอบตามโครงสร้างที่กำหนดไว้

ยุพดี ไตรติลานันท์ (2542 : 81) ได้ศึกษาผลของการฝึกการคิดวิจารณ์ญาณ ของนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ผู้วิจัยทำการทดสอบวัดการคิดวิจารณ์ญาณของนักศึกษาจำนวน 151 คน แล้ว วิเคราะห์คะแนนแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความสามารถในการคิด ระดับสูง ปานกลาง ต่ำ หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายจากแต่ละกลุ่มเพื่อจัดเป็นกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการ ฝึกความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณโดยตัดแปลงจากแนวคิดของเอนนิส และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับ การฝึกการคิดวิจารณ์ญาณ เช่นกลุ่มทดลอง แต่ละกลุ่มจะได้รับการฝึก 7 ครั้งๆ ละประมาณ 1.30 ชั่วโมง ใช้แผนการวิจัยแบบ pretest - posttest control group design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณ และแบบฝึกการคิดวิจารณ์ญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหา ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test independent และ t-test

dependent) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของการคิดวิจารณ์ญาณหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยของการคิดวิจารณ์ญาณสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุทุมพร วรรณะศิปิน (2542 : 66) ได้ศึกษาผลการสอนกระบวนการคิดด้วยการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในการทำโครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งกำลังเรียนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา อำเภอบางระกำจังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนที่ได้รับการสอนกระบวนการคิดด้วยการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในการทำโครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ

อรุณี รัตนิวิจิตร (2543 : 80) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกการคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าทางแนววิทยายน อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกการคิดวิจารณ์ญาณ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบการคิดวิจารณ์ญาณของเพ็ญพิสุทธิ์ เนคมานุรักษ์ และยุพดี ไตรติลาพันธ์ มีการคิดวิจารณ์ญาณสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเฝ้าการคิดวิจารณ์ญาณมีการคิดวิจารณ์ญาณสูงกว่าก่อนได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธัญสิตา อินถา (2545 : 71) ได้พัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในด้านความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความสามารถในการระบุเหตุผลที่อยู่เบื้องหลัง ความสามารถในการสรุปอ้างอิงแบบนิรนัย และความสามารถในการลงสรุปแบบอุปนัย จากกลุ่มที่มีความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณสูง กับกลุ่มที่มีความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณต่ำ มีค่าการทดสอบที (t-test) ตั้งแต่ 2.112 ถึง 9.761 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือ .05

บงกชกร ทับเที่ยง (2546 : 90) ได้พัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณโดยใช้ชุดฝึก เรื่อง ประชากรกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วยทักษะการคิดวิจารณ์ญาณหลักได้แก่ ทักษะการตระหนักถึงปัญหาทักษะการเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการหาคำตอบของปัญหา ทักษะการกำหนดสมมติฐานที่จะนำไปสู่การค้นหาและการแก้ปัญหา ทักษะการรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปผลของการแก้ปัญหา ทักษะการเลือก การตัดสินใจนำไปใช้ และทักษะการพยากรณ์ผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต จากผลการพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณหลังการใช้ชุดฝึก พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29

นักเรียนมีทักษะการตระหนักรู้ถึงปัญหา ทักษะการพยากรณ์ผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้ในอนาคตและทักษะการเลือกการตัดสินใจนำไปใช้ในระดับทีมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62, 3.59 และ 3.50 ตามลำดับ นันทิกา นาคฉายา (2546 : 78) ได้ศึกษาพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิดของแองเจโลและครอส โดยเปรียบเทียบ คะแนนทักษะการคิดวิจารณ์ของนักเรียน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูที่ใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนอย่างเดียว กลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูที่ได้รับการบูรณาการเทคนิคการประเมิน ในชั้นเรียน ร่วมกับการวิจัยในชั้นเรียน และกลุ่มที่ได้รับการสอนจากครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในชั้นเรียนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนทักษะการคิดวิจารณ์ของนักเรียนทั้งสองห้อง (กลุ่มทดลอง) หลังการใช้แบบทดสอบในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนการใช้แบบทดสอบในชั้นเรียน และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศขาภรณ์ คลังชำนาญ (2547 : 74) ได้ศึกษาผลของการสอนคิดโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบ ด้วยวิธีสอนต่างกัน ที่มีต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัยชัยภูมิ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผลการคิดวิจารณ์จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลการทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

กุสุมา สิทธิกุล (2547 : 56) ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษาผลของการเกิดแบบหมวกหกใบที่มีต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีการคิดวิจารณ์มากขึ้นหลังจากได้รับการฝึกคิดแบบหมวกหกใบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภัศราภรณ์ อินสุวรรณ (2550 : 83) ได้พัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ 7 ด้าน คือ 1) การระบุประเด็นสำคัญ 2) การรวบรวมข้อมูล 3) การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล 4) การแยกแยะความแตกต่างของข้อมูล 5) การตั้งสมมติฐาน 6) การลงข้อสรุป 7) การประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีคะแนนหลังเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.

งานวิจัยต่างประเทศ

Rosman (2013 : 27) ได้ศึกษาผลของทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาของวัยรุ่นที่มีต้องการศึกษาความสามารถด้านการอ่านที่ค่อนข้างต่ำ ถึงปานกลาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณในลักษณะของการพัฒนาให้เกิดกระบวนการประมวลข่าวสารของนักเรียนระดับมัธยม รูปแบบในการดำเนินการวิจัยนั้นเป็นแบบการ

กึ่งการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า การฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีต่อการเรียนรู้เนื้อหา ทั้งก่อนและหลังการวิจัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นักเรียนที่ได้รับการ ฝึกการคิดอย่างมี วิจารณญาณสามารถทำงานได้ดีเท่ากับนักเรียนกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกการคิดอย่าง มีวิจารณญาณมีที่ เลี้ยว

Inprasitha, Maitree and others. (2009 : 52) ได้ศึกษาผลของการสอนที่ใช้ทักษะการ คิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นวิธีสอนโดยตรง ในเรื่องความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ ความคงอยู่ของเนื้อหาสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนเกรด 5 จำนวน 35 คน กับเกรด 6 จำนวน 45 คน ทำการทดลองเป็นเวลา 5 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้วัด ความสามารถทางการคิดอย่าง มีวิจารณญาณ คือ แบบสอบถามการคิดอย่างมีวิจารณญาณคอร์เนล รัศ คับเอ็กซ์ และแบบสอบถามด้านเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนเกรด 5 และ 6 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่นักเรียนเกรด 6 ในกลุ่มทดลองซึ่งสอนด้วยทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้น ได้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Teri D. Cox (2011 : 67) ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณโดยใช้ เทคนิคการนำตนเอง (self-directed critical thinking skills) ของนักเรียนเกรด 4 และเกรด 5 นักเรียนกลุ่มทดลองได้รับการเก้ทักษะในการนำตนเองซึ่งประกอบด้วยกระบวนการควบคุมและ กระบวนการตรวจสอบการคิดของตนเอง (executive process หรือ eta-cognitive process) ซึ่ง ผู้เรียนจะต้องนำมาใช้ในการควบคุมความสามารถในการกำหนดเป้าหมายของงาน การปฏิบัติงานให้ บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การติดตามผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนตรวจสอบการคิดของตนเอง ผล การศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เทคนิค การนำ ตนเองมีการคิดวิจารณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุมในด้านการนำทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ใน การแก้ปัญหา ด้านการเลือกใช้อุปกรณ์ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และด้านคุณภาพของคำตอบ

Gaincarlo (2009 : 593) ได้ทำการศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ เป็น นักเรียนระดับ High School จำนวน 393 คน ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นตัว พยากรณ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีที่สุด และได้มากกว่า ลักษณะบทบาททางเพศ ระดับการศึกษาของบิดามารดา และอาชีพของบิดามารดา

McCrink (2007 : 3420-A) ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนของครูและรูปแบบการเรียน ของผู้เรียนที่ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ในเขตไมอามี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 79 คน เครื่องมือที่ใช้วัดการคิดอย่างมี วิจารณญาณ คือ แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของวัตสันและเกสเซอร์ ผลการศึกษาพบว่า

วิธีการสอนของครู ส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ครูที่สอนโดยใช้นวัตกรรมทางการศึกษาประกอบการ เรียนจะทำให้ผู้เรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากกว่าครูที่สอนตามปกติ

Lewis (2007 :3336-A) ได้พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยวิธีการสร้างวินัยในตนเองในการเรียนที่ใช้การเลียนแบบทางสังคมและเทคโนโลยี ในห้องเรียนเกรด 4 ที่เรียนแบบร่วมมือ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ K-W-L โดยแบ่งเป็นกลุ่มๆ ละ 4 คน โดยยึดตามความสามารถทางการใช้คอมพิวเตอร์ ใช้แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ Critical Thinking Test, Level X ผลปรากฏว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มขึ้น

Schuck (2007 : 4345-A) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการใช้อินเตอร์เน็ตในการสอนคณิตศาสตร์โดยดูจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและช่วงเวลาในการทำงานในโรงเรียนขนาดกลางกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชาวลาตินจำนวน 127 คน 5 ห้องเรียน โดยจัดเป็นกลุ่มสูง ปานกลาง และกลุ่มต่ำ โดยกลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ผลการวิจัย พบว่าการใช้อินเตอร์เน็ตในการสอนชั้นพื้นฐานไม่มีความแตกต่างในการวัดด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณและช่วงเวลาการทำงานแต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เวลาในการทำงานในสามกลุ่ม และมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสูง

Lane (2004 : 2451-A) ได้ศึกษาถึงประสิทธิภาพของครูในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียน โดยพัฒนาวิธีการสอนของครูด้านความรู้ทางคณิตศาสตร์ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอด ทักษะการแก้ปัญหา การตั้งคำถามและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยได้พัฒนาวิธีการสอนของครูในช่วงเวลาแปดเดือน ทุกสัปดาห์ครูต้องวางแผนการสอนนักเรียนเกรด 5 จำนวน 3 โรงเรียนโดยมีกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มและกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม พบว่าครูที่ได้รับการพัฒนาในการสอนคณิตศาสตร์หลายๆ ด้าน ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครูที่ไม่ได้เข้าร่วม และรับการพัฒนารเรียนการสอน

จากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิจาร์ณญาณที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การคิดวิจาร์ณญาณเป็นทักษะที่สามารถสอนหรือพัฒนาได้เช่นเดียวกับทักษะอื่น ๆ ที่ต้องมีการฝึกฝนโดยผู้ที่ได้รับการสอนการคิดวิจาร์ณญาณโดยเฉพาะจะมีความชำนาญมากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการสอนโดยตรง (Massialas and Cox cited by Arunee. 1980) อีกทั้งการคิด วิจาร์ณญาณสามารถพัฒนาได้ทุกระดับอายุโดยใช้กระบวนการทางการศึกษา ซึ่งการสอนการคิดวิจาร์ณญาณที่เหมาะสมที่สุดคือ การสอนในเนื้อหาที่แยกเฉพาะออกจากรายวิชาที่เรียนตามปกติ (Ennis. 1989) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแบบฝึกการคิดวิจาร์ณญาณมาพัฒนาและช่วยส่งเสริมความคิดของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) ครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และเพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
5. วิธีการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เป็นกรณีศึกษา โดยมีเหตุผลในการเลือกกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ดังนี้

การเลือกนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นกลุ่มเป้าหมายเนื่องจาก

1. นักเรียนที่มีอายุ 15 - 18 ปี สามารถคิดอย่างมีเหตุผลและคิดในสิ่งที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมได้มากขึ้น ถ้าได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่แล้วจะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหา ได้อย่างดี (ทิตนา แคมมณี, 2544 : 33) แต่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย เมื่อครูกำหนดประเด็น หรือสถานการณ์ให้แล้ว นักเรียนจับประเด็นไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็น ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ในการแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทั้งยังเป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ด้วย

2. จากผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษา โดยสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา มาตรฐาน 4 ซึ่งเป็นมาตรฐานด้านผู้เรียน เกี่ยวกับความสามารถในการคิด พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทักษะด้านการคิดในระดับไม่น่าพอใจ นักเรียนมีคุณลักษณะตาม

เกณฑ์ที่ต้องการเพียงร้อยละ 25 จึงควรมีการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะการคิด วิเคราะห์ (analytical thinking) การคิดแก้ปัญหา (problem solvable thinking) การคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (critical thinking) เพิ่มมากขึ้น

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดพิจารณาอย่างมีเหตุมีผล ของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งประเมินผลจากการผลการสอบ NT และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเลือกโรงเรียนนาฏพิทยาคมเป็นกรณีศึกษา เนื่องจาก

1. บริบทในภาพรวมโรงเรียนนาฏพิทยาคม เป็นโรงเรียนขนาดกลาง เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนในเขตพื้นที่บริการจำนวน 412 คน
2. ผู้วิจัยได้รับมอบหมายจากโรงเรียนให้เป็นที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนมีโครงการเยี่ยมบ้าน ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานนักเรียนในภาพรวมจากการออกเยี่ยมบ้านของนักเรียน ได้สนทนาพูดคุยกับผู้ปกครองนักเรียนจึงได้ทราบ ลักษณะพื้นฐานทางความคิด และพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคน
3. เป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอนมาเป็นเวลา 2 ปี จากประสบการณ์ทำให้ทราบ และเข้าใจปัญหาเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนในลักษณะบรรยาย มากกว่าการสอนในลักษณะการส่งเสริมการคิด และเมื่อมีใบงานหรือข้อสอบในลักษณะที่เป็นข้อความสถานการณ์ นักเรียนจะเกิดการเบื่อหน่ายไม่อ่านข้อความสถานการณ์ให้จบ และไม่ใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณในการคิดพิจารณาข้อความสถานการณ์ จึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอยู่ในระดับที่ไม่ น่าพอใจ

จากเหตุผลที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดวิจารณญาณ สามารถคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ สรุปประเด็นปัญหาอย่างมีเหตุมีผล โดยอาศัยข้อมูลหลักฐานและความรู้ แล้วนำมาเชื่อมโยงเหตุการณ์เพื่อสรุปเป็นข้อยุติอย่างสมเหตุสมผลได้ดียิ่งขึ้น โดยศึกษาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คะแนนสอบ NT และพฤติกรรมของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจำนวน 1 ชุด ทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ชั้น
2. แผนการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 7 แผน
3. แบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน
ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบทดสอบความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณตามแนวของเอนนิล โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

2. แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง หลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 2 รูปแบบ ได้แก่

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางของวัตสันและเกลเซอร์ ตามวงจรปฏิบัติการที่ 1 จำนวน 4 แผนๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 8 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หลักการเพื่อพัฒนาอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง หลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ

3.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางวัตสันและเกลเซอร์ ตามวงจรปฏิบัติการที่ 2 จำนวน 3 แผนๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์

4. แบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินระดับ การคิดอย่างมีวิจารณญาณแบบ (rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนนอย่างละเอียด โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้นำเกณฑ์การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของ รัฐิมา กาลวิบูลย์ (2555) เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียนได้แก่ 1. ความชัดเจนของการระบุประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่คิด 2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็นปัญหา 3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่น่ามาอธิบายประเด็นปัญหา 4. ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหา 5. ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหา 6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือกเป็นแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของแต่ละแผน แบ่งเป็น 2 วงรอบ วงรอบที่ 1 จำนวน 4 ชุด และวงรอบที่ 2 จำนวน 3ชุด รวมทั้งหมด 7 ชุด ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

5. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเป็นผู้ประเมินนักเรียน ใช้วิธีสังเกตในขณะที่ดำเนินการสอน แล้วใส่ คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนนในแต่ละแผน ดังนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

ดี

6-9

พอใช้

1-5

ควรปรับปรุง

0

ไม่ให้ความร่วมมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ**1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน**

การสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูล จากทฤษฎีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะการประเมินผลและการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากเอกสารและตำรา ที่เกี่ยวข้อง และศึกษาวิธีการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณตามแนวคิดของวัตสันและเกลเซอร์ โดยเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ มีข้อคำถามแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 49 ข้อ

1.2 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหา และข้อคำถามที่เหมาะสมของลักษณะการคิดอย่างมี วิจารณญาณตลอดจนข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.3 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบกับแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้แก่

1.3.1 นายสุนันท์ บุษปามะตะนัง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาฏพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและภาษาไทย

1.3.2 นางพรายนภา ปินะเก ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนนาฏพิทยาคม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อ ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของกระบวนการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการ เรียนรู้

1.3.3 นางสาวประวีณ์ อุทปา โรงเรียนนาฏพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 26 ผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติและการวัดผลประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ในแต่ละด้านหรือไม่ และข้อคำถามสามารถวัดการพัฒนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณในแต่ละด้าน

หรือไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษา จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) คัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 - 1.00 ขึ้นไป ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.66-1.00 จำนวน 49 ข้อ ตัดออก 3 ข้อ คงเหลือ 46 ข้อ

1.4 นำแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณมาปรับปรุงตามที่ได้รับข้อเสนอแนะแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน

1.5 หลังการทดลองใช้ (Try out) นำผลที่ได้วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (B-Index) โดยใช้วิธีของ เบนนาน (Brennan) (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 101-104) เกณฑ์ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าความยาก (P) มีค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.23-0.77, ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21-0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ rcc เท่ากับ 0.92 ผลปรากฏว่า จากจำนวน 46 ข้อ ตัดออก 6 ข้อ คงเหลือ 40 ข้อ

1.6 นำแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2. แผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร หนังสือ หลักสูตร โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบข่ายการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 2 กำหนดการสอนตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการเรียนรู้	เรื่อง	เวลา
ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน		1
วงจรที่ 1	1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ	1
	2. การตัดสินใจปัญหา	2
	3. ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษา	2
	4. การตีความ	2
วงจรที่ 2	5. การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์	2
	6. การแปลความเพลง	2
	7. การประเมินเหตุการณ์	1
ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียน		1
รวม		14

2.3 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามแนวคิดวัตสันและเกลเซอร์
ทั้ง 5 ชั้น โดยลำดับเนื้อหาและครอบคลุมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น นำเสนอที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม พิจารณารูปแบบ ข้อคำถาม ความครอบคลุม
ความเที่ยงตรงของเนื้อหา การใช้ภาษาและรูปแบบการพิมพ์ แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมิน
แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อหาค่าความเหมาะสมเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง
จำนวน 7 ด้าน คือ 1)ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด 2)ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 3)ด้าน
สาระสำคัญ4)ด้านสาระการเรียนรู้ 5)ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6)ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7)ด้าน
การวัดและการประเมินผลด้วยผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมซึ่งการแปลผลของแบบประเมินแผนการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นี้ ได้ใช้เกณฑ์และการแปล
ความหมาย แบ่งเป็น 5 ระดับ(บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 162) ดังนี้

เกณฑ์การประเมินคุณภาพของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย พิจารณา
ให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย	3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

นำผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปถือว่าเป็นแผนการจัดกิจกรรมผ่านเกณฑ์ดังตาราง ที่ 3

ตัวอย่างแบบประเมินแผน

ตาราง 3 แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด					
1.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.2 สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้					
1.3 มีความชัดเจนเข้าใจง่าย					
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้					
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านการคิดเชิง วิจารณ์ญาณ					
2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก					

จากการนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผลการประเมินพบว่าอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้มาปรับปรุงแก้ไขด้านเนื้อหา จุดประสงค์ การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้ถูกต้อง และเหมาะสมตามข้อเสนอแนะนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งแล้วจึงนำไปใช้ดำเนินการตามแบบวิจัยกลุ่มเดี่ยวเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเรียนและเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเรียน (One – Group Pretest - Posttest Design) (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 55-56)

3. แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

การสร้างแบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับรูปแบบ และเทคนิคการสร้างแบบประเมินในลักษณะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ

3.2 นำความรู้ที่ได้มาสรุปแล้วสร้างแบบประเมินโดยใช้หลักการประเมินแบบ Rubric Score เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียน ได้แก่ 1) ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่คิด 2)ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็นปัญหา 3)ความหลากหลาย ของข้อมูลที่น่ามา อธิบายประเด็นปัญหา 4) ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหา 5) ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาและ 6) ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือกเป็นแบบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของแต่ละแผน

ตาราง 4 เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณRubric Score

เกณฑ์	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่คิด	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดได้ชัดเจน	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดได้ค่อนข้างชัดเจน	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดไม่ชัดเจน
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาที่คิด ครอบคลุม	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาค่อนข้าง ครอบคลุม	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาไม่ครอบคลุม
3. ความหลากหลายของข้อมูลที่น่ามา อธิบายประเด็นปัญหา	ข้อมูลที่น่ามาอธิบาย ประเด็นปัญหาที่มีความหลากหลาย	ข้อมูลที่น่ามาอธิบาย ประเด็นปัญหา ค่อนข้างหลากหลาย	ข้อมูลที่น่ามาอธิบาย ประเด็นปัญหาไม่หลากหลาย

ตาราง 4 เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณRubric Score (ต่อ)

เกณฑ์	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
4. ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหา	วิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหาได้ตรงประเด็น	วิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหาค่อนข้างตรงประเด็น	วิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหาไม่ตรงประเด็น
5. ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่นำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหา	สรุปข้อมูลที่นำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาได้เหมาะสม	สรุปข้อมูลที่นำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาได้ค่อนข้างเหมาะสม	สรุปข้อมูลที่นำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาไม่เหมาะสม
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก	นำเสนอคำตอบ หรือทางเลือกได้เหมาะสม	นำเสนอคำตอบ หรือทางเลือกได้ค่อนข้างเหมาะสม	นำเสนอคำตอบ หรือทางเลือกไม่เหมาะสม

3.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

3.4 นำแบบประเมินที่ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของโครงสร้าง นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้มีความถูกต้องเหมาะสม และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

4. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับรูปแบบ และเทคนิคการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนในลักษณะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 นำความรู้ที่ได้มาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนร่วมกับผู้ร่วมวิจัย โดยประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยผู้วิจัยร่วมประเมินกับผู้ร่วมวิจัยเป็นโดยใช้วิธีสังเกต ในขณะที่ดำเนินการสอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ระดับคะแนนในแต่ละแผน ดังนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

ดี

6-9

พอใช้

1-5

ควรปรับปรุง

0

ไม่ให้ความร่วมมือ

3.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

3.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียนที่ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของโครงสร้าง นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้มีความถูกต้องเหมาะสม และนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลา เพื่อปรับปรุงสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาการปฏิบัติการเรียนการสอน โดยดำเนินการในรูปแบบผสม วิธี (mixed method research) มีขั้นตอน ดังนี้

วงจรปฏิบัติการ

1. ระบุปัญหา คือ นักเรียนมีทักษะด้านการคิดอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ อีกทั้งผลสอบ NT อยู่ในระดับต่ำ โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยระบุปัญหาร่วมกับผู้ร่วมวิจัย โดยพิจารณาจากข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ประเมินความต้องการจำเป็น ผู้วิจัยกับผู้ร่วมวิจัยประชุมปรึกษาหารือ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทำความเข้าใจร่วมกันในการพัฒนางานวิจัย โดยใช้การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (complete needs assessment) ใช้รูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็นรายบุคคล ซึ่งมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน (สุวิมล ว่องวานิช.2548 : 87) คือ

2.1 ระบุความต้องการจำเป็น (needs identification) ร่วมประเมินความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมวิจัยในการประเมินความต้องการเรียนรู้อารมณ์อย่างมีวิจารณญาณในแต่ละด้าน

2.2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (needs analysis) วิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ประเมินได้ข้อสรุปในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 7 ด้าน คือ ด้านการ

อุปนิสัย ด้านการนิรนัย ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ด้านการตั้งสมมติฐาน ด้านการระบุประเด็นปัญหา ด้านการรวบรวมข้อมูล และด้านการประเมินผล

2.3 การกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา (Needs Solution) ศึกษารายละเอียด ที่มา หรือสาเหตุต่าง ๆ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความต้องการจำเป็นต่อการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. กำหนดสมมติฐานทางความคิดในการแก้ปัญหาในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนด สมมติฐานร่วมกับผู้ร่วมวิจัยในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้ข้อสรุปในการพัฒนาโดยใช้ ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4. พัฒนาแผนปฏิบัติการ ในขั้นพัฒนาแผนปฏิบัติการ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่ง มีโครงสร้าง ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิดสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี การสร้างแบบ ฝึก แผนการจัดการเรียนการสอน และข้อคำถามของแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณผู้วิจัย เลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งตามคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ความสามารถในด้านการสร้างแบบฝึก เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ความสามารถในด้านการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ และเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยดำเนินขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในงานวิจัยจากภาควิชาไป ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถในการสร้างแบบฝึก และผู้มีความรู้ ใน เรื่อง การคิดอย่างมีวิจารณญาณเพื่อเป็นผู้ร่วมวิจัยในงานวิจัย จำนวน 3 ท่าน คือ

4.1.1 นายสุนันท์ บุปผามะตะนัง ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาไทย เพื่อตรวจสอบเนื้อหาความถูกต้องในการสร้างแบบ ฝึก

4.1.2 นางพรายนภา ปินะเก ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมของกระบวนการ และ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมของแผนการจัดการเรียนรู้

4.1.3 นางสุประวีณ์ อุทปา ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้าน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านสถิติและการวัดผลประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ เครื่องมือและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

4.2 กำหนดขอบเขตการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยผู้วิจัยดำเนินการ โดย ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในแต่ละด้านจากเอกสาร ฐานข้อมูลออนไลน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการเบื้องต้น แล้วนำมาสรุปผลเพื่อสร้างเครื่องมือได้ทั้งหมด 7 ด้าน คือ

1) ด้านการอุปนัย 2) ด้านการนิรนัย 3) ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) ด้านการ ตั้งสมมติฐาน 5) ด้านการระบุประเด็นปัญหา 6) ด้านการรวบรวมข้อมูล 7) ด้านการ ประเมินผล

4.3 ผู้วิจัยศึกษาการพัฒนาแบบทดสอบ จากการศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ต้องการวัด นำมากำหนดนิยามปฏิบัติการและกำหนดข้อคำถาม จากนั้นร่างข้อคำถามที่ตรง กับนิยามลักษณะที่มุ่งวัดในแต่ละด้าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวมาแล้ว เพื่อพิจารณาค่าสอดคล้องของข้อคำถาม ว่ามีความเหมาะสมสอดคล้องกับนิยามในแต่ละด้านหรือไม่ และข้อคำถามสามารถวัดการพัฒนาคิดอย่างมีวิจารณญาณในแต่ละด้านหรือไม่ ควรปรับปรุงอย่างไร ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องตามหลักภาษา จากนั้นนำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency : IOC) คัดเลือกเฉพาะข้อ คำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ .50 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงตามคำแนะนำ

4.4 สร้างแบบฝึกพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยศึกษาวัตถุประสงค์ โครงสร้าง ทฤษฎี แนวคิดการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างแบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 7 ด้าน คือ 1) ด้านการอุปนัย 2) ด้านการนิรนัย 3) ด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล 4) ด้านการตั้งสมมติฐาน 5) ด้านการระบุประเด็นปัญหา 6) ด้านการ รวบรวมข้อมูล 7) ด้านการ ประเมินผล นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4.5 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้แบบฝึกโดยศึกษาวัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร แนวคิดการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร่างแผนการจัดการเรียนรู้แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

4.6 สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยศึกษา วัตถุประสงค์โครงสร้างแบบสัมภาษณ์ คัดเลือกรูปแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างซึ่งเป็นคำถาม แบบปลายเปิด ร่วมกันกำหนดข้อคำถามกับผู้ร่วมวิจัยเพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมและตรงประเด็น

4.7 สร้างแบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน โดยศึกษา หลักเกณฑ์การสร้างแบบประเมินรูบรีค (rubrics) ของกึ่งกาญจน์สิริสุนทร (2550) โดยศึกษา โครงสร้าง หลักเกณฑ์การสร้างของแบบประเมินร่วมกับผู้ร่วมวิจัย ได้แบบประเมินระดับการคิดอย่าง มีวิจารณญาณแบบ (rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนน เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงาน หรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียน

4.8 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยศึกษาทฤษฎี วัตถุประสงค์ โครงสร้างของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้กับผู้ร่วมวิจัย เพื่อประเมินพฤติกรรม การเรียนของ นักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนน ดังนี้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

ดี

6-9

พอใช้

1-5

ควรปรับปรุง

0

ไม่ให้ความร่วมมือ

5.ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนกิจกรรมดังนี้

5.1 ผู้วิจัยวางแผนปฏิบัติกิจกรรม

5.2 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติกิจกรรมที่วางไว้ โดยนำไปใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายดังนี้

5.2.1 ทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5.2.2 ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดอย่างมี

วิจารณญาณโดยใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 7 ด้าน

5.2.3 ทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณชุดเดิม

6. ประเมินผลการปฏิบัติ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการฝึกทักษะการคิด

อย่างมีวิจารณญาณโดยดำเนินการดังนี้

6.1 นำแบบทดสอบการคิดวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนมาตรวจและให้

คะแนน

6.2 คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทดสอบ

6.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เรียน

โดยใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่พัฒนาขึ้นระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

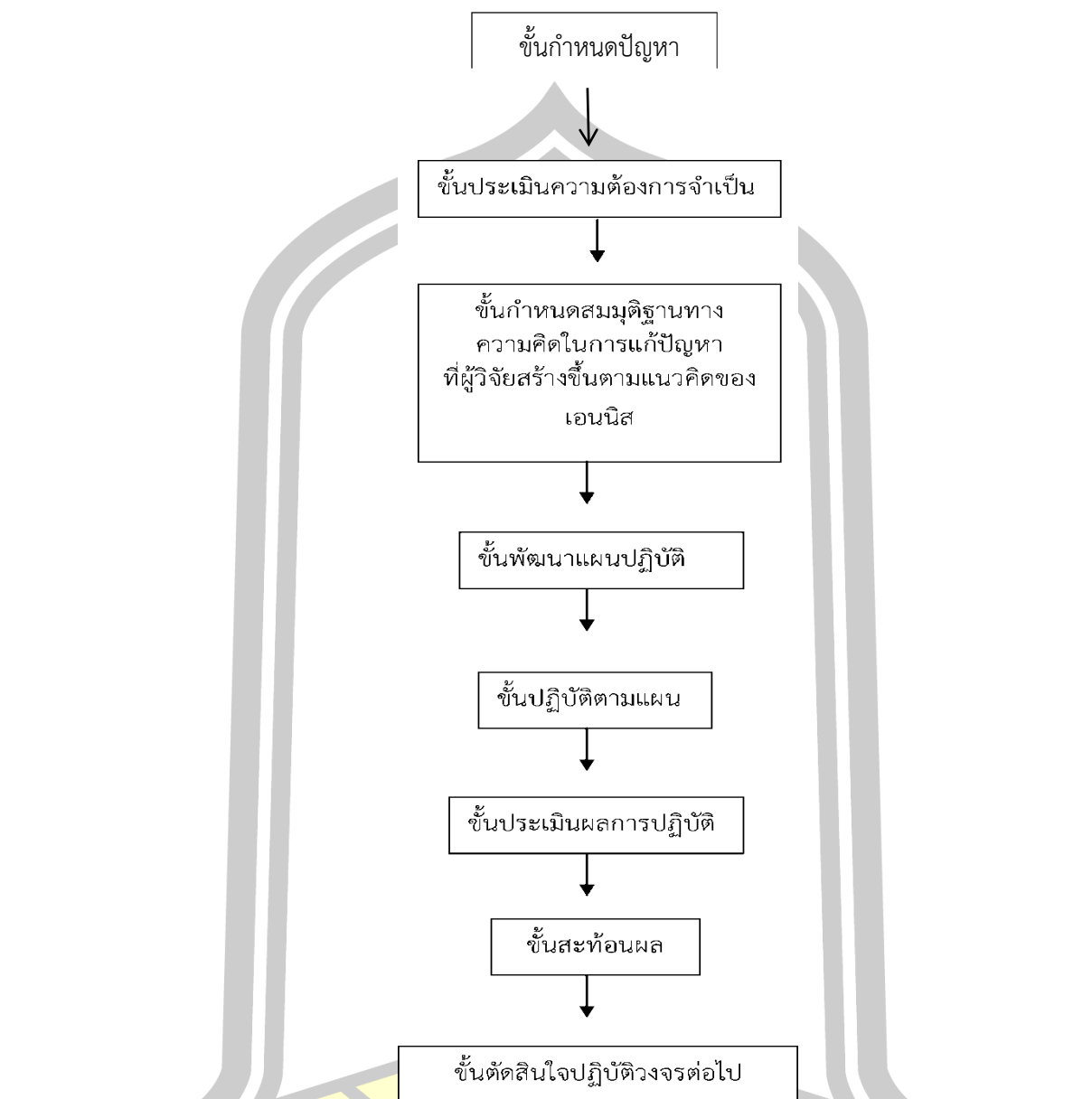
7. สะท้อนผล อธิบาย ทำความเข้าใจ วิเคราะห์และสรุปผลการพัฒนาการคิดอย่างมี

วิจารณญาณจากผลของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

8. การตัดสินใจ ตัดสินใจว่าจะดำเนินการในวงรอบต่อไปหรือไม่

วงจรถ่วงเวลา ดังภาพประกอบที่ 9

พูน ปณ ทัโต ชเว

ภาพประกอบ 9 รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan)

วิธีดำเนินการทดลองและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูลการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ รูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางวัตสันและเกิลเซอร์ ซึ่งดำเนินการตามวงจรปฏิบัติการ 2 วงจรปฏิบัติการ โดยแต่ละวงจรมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

วงจรปฏิบัติการที่ 1

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและสำรวจข้อมูลจากผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาชาติ และผลสอบ NT พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีทักษะด้านการคิดในระดับไม่น่าพอใจแล้ว ดำเนินการโดยเชิญผู้ร่วมวิจัยทั้ง 3 คน ปรึกษาหารือในการกำหนด ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไขและพัฒนา

ขั้นที่ 2 การประเมินความต้องการ

ดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษา สภาพความเป็นจริง โดยใช้รูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็นรายบุคคลซึ่งมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกระบุความต้องการจำเป็นโดยร่วมประเมินความต้องการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดในด้านต่าง ๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ในการคิด ต่อไป ขั้นที่สองวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้ร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมศึกษา โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้ข้อสรุปในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1 การอ้างอิง (Inferences) 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) 3 การนิรนัย (Deduction) 4 การตีความ (Interpretation) และ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ขั้นที่สามกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมศึกษารายละเอียดแนวทางต่าง ๆ ที่จะนำมาแก้ไขการจัดการเรียนรู้ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 3 กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหา

กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวคิดในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ทั้ง 3 ขั้นตอนย่อย เป็นกรอบในการกำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยกำหนด สมมติฐาน คือ การฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้นักเรียนได้มีทักษะกระบวนการในการฝึกคิด โดยใช้แบบฝึก

3.1 ผู้วิจัยทำการเตรียมแบบทดสอบ แบบฝึก และจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เรียบร้อยก่อนนำไปพัฒนา

3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอขามศรีสุราช จังหวัดมหาสารคาม เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การทำวิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูล ทำการทดลองกับนักเรียนในโรงเรียนดังกล่าว

3.3 ติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และ ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ขั้นที่ 4 พัฒนาแผนปฏิบัติการ

สร้างเครื่องมือที่จะใช้พัฒนาตามแผนปฏิบัติการ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือ แล้วลงมือสร้างเครื่องมือ

4.1 วงจรปฏิบัติการที่ 1 ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางวัตสันและเกลเซอร์ แบ่งออกเป็น 4 แผน เวลา 8 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การตัดสินใจปัญหา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ

4.2 นำเครื่องมือที่ได้ ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อแนะนำและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้าง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ของเครื่องมือและตรวจสอบความเหมาะสมในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแผน

5.1 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อฝ่ายวิชาการโรงเรียน

5.2 ชี้แจง แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผล และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

5.3 ประชุมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน

5.4 ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอขามเฒ่าสุราษฎร์ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้แบบทดสอบการคิดวิจารณญาณ

5.5 ดำเนินการสอนตามกิจกรรมแผนการสอนแต่ละแผน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในด้านความสนใจ ความเข้าใจ และพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เครื่องมือที่กำหนดขึ้น เมื่อสิ้นสุดกระบวนการ จัดการเรียนการสอนครบตามแผน ดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าเพื่อตรวจสอบพัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการปฏิบัติ

การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เกณฑ์การตัดสินเกณฑ์ระดับคุณภาพ (Rubrics) ได้สรุปและวิเคราะห์ผล พบว่า ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมี วิจารณญาณนักเรียนมีพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่ในระดับดีและเมื่อเปรียบเทียบการคิด อย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตาม แบบวัตสันและเกลเซอร์

ขั้นที่ 7 การสะท้อนผลการปฏิบัติการ

นำเสนอผลลัพธ์การดำเนินการตามขั้นตอนสะท้อนผล การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ เปรียบเทียบผลการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน พบว่า ระดับการพัฒนาการคิด อย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 55.26 และระดับ พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 44.74 ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณดีขึ้น และ เมื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดสอบโดยใช้สถิติอนพาราเมตริก

ขั้นที่ 8 การตัดสินใจ

การนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณญาณครั้งนี้ มีประโยชน์มากเพราะทำให้ทราบถึงผลการ ปฏิบัติการสอน และ นำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นไปร่วมกันหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การจัดการเรียนการสอน

วงจรปฏิบัติการที่ 2

ขั้นที่ 1 การระบุปัญหา

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและสำรวจข้อมูลจากผลการประเมินจากวงจรปฏิบัติการที่ 1

ขั้นที่ 2 การประเมินความต้องการ

ดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษา สภาพความเป็นจริง โดยใช้รูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็นรายบุคคลซึ่งมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือ ขั้นแรกระบุความต้องการจำเป็นโดยร่วมประเมินความต้องการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดในด้านต่าง ๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ในการคิด ต่อไป ขั้นที่สองวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้ร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมศึกษา โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้ข้อสรุปในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1 การอ้างอิง (Inferences) 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) 3 การนิรนัย (Deduction) 4 การตีความ (Interpretation) และ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ขั้นที่สามกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมศึกษารายละเอียดแนวทางต่าง ๆ ที่จะนำมาแก้ไขการจัดการเรียนรู้ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 3 กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหา

กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวคิดใน การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการประเมินความต้องการ

จำเป็น ทั้ง 3 ขั้นตอนย่อย เป็นกรอบในการกำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยกำหนดสมมติฐาน คือ การฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้นักเรียนได้มีทักษะกระบวนการในการฝึกคิด โดยใช้แบบฝึก

3.1 ผู้วิจัยทำการเตรียมแบบทดสอบ แบบฝึก และจัดเตรียมอุปกรณ์ให้เรียบร้อย ก่อนนำไปพัฒนา

ขั้นที่ 4 พัฒนาแผนปฏิบัติการ

สร้างเครื่องมือที่จะใช้พัฒนาตามแผนปฏิบัติการ โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ ในการสร้างเครื่องมือ แล้วลงมือสร้างเครื่องมือ

4.1 วงจรปฏิบัติการที่ 2 ในการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางวัตสันและเกลเซอร์ แบ่ง ออกเป็น 3 แผน เวลา 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์

4.2 นำเครื่องมือที่ได้ ไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อแนะนำและแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับโครงสร้าง หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ของเครื่องมือและตรวจสอบความเหมาะสมในการ พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน

ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามแผน

5.1 เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ต่อฝ่ายวิชาการโรงเรียน

5.2 ชี้แจง แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและ ประเมินผล และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ

5.3 ปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มเป้าหมายให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติในการจัดการ เรียนการสอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอขามเฒ่า จังหวัด มหาสารคาม จำนวน 1 ห้องเรียน

5.4 ดำเนินการสอนตามกิจกรรมแผนการสอนแต่ละแผน ในระหว่างการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในด้านความสนใจ ความ เข้าใจ และพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เครื่องมือที่กำหนดขึ้น เมื่อสิ้นสุด กระบวนการ จัดการเรียนการสอนครบตามแผน ดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าเพื่อตรวจสอบ พัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการปฏิบัติ

การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับ การคิด อย่างมีวิจารณญาณ ใช้เกณฑ์การตัดสินเกณฑ์ระดับคุณภาพ (Rubrics) ได้สรุปและวิเคราะห์ผล พบว่า ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณนักเรียนมีพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณอยู่ในระดับดีและเมื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า ผลการทดสอบคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน

ขั้นที่ 7 การสะท้อนผลการปฏิบัติการ

นำเสนอผลลัพธ์การดำเนินการตามขั้นตอนสะท้อนผล การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และ เปรียบเทียบผลการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจรลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน พบว่า ระดับการพัฒนาการคิด อย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนมีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 55.26 และระดับ พอใช้ คิดเป็นร้อยละ 44.74 ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ แสดงว่านักเรียนมีพัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณดีขึ้น และ เมื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดสอบโดยใช้สถิติอนพารามेटริก

ขั้นที่ 8 การตัดสินใจ

การนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนเพื่อส่งเสริมความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณครั้งนี้ มีประโยชน์มากเพราะทำให้ทราบถึงผลการ ปฏิบัติการสอน และ นำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นไปร่วมกันหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การจัดการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล คือ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์เนื้อหา แล้ว เขียนบรรยายสรุปข้อค้นพบต่าง ๆ จากนั้นประมวลสรุปผลในรอบสุดท้ายของวงจร เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และ การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งกำหนดกรอบในการนำเสนอข้อค้นพบในการศึกษาในประเด็นต่อไปนี้

1.1 การประเมินผลจากผลการทำแบบฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

1.2 การสังเกตพฤติกรรมการณ์สนทนาพูดคุยในกลุ่ม ความเข้าใจในสถานการณ์ และการสรุปผลของข้อคำถามในแต่ละแบบฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

1.3 การเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน ตามแนวทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณตามแนวคิดของวัตสันและเกลเซอร์จำนวน 40 ข้อให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

การสำรวจข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพื้นฐาน ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) ของแบบวัดทักษะทางสังคม ใช้สูตร ดังนี้ (คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2558 : 116)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ทั้งหมด N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1 สถิติพื้นฐาน

1.1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Means) ใช้สูตร ดังนี้(คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2555 : 29)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

N แทน จำนวนคนในกลุ่ม

1.1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร ดังนี้(คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2555)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n-1}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

X^2 แทน ข้อมูลแต่ละตัว

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

1.1.3 วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัดทักษะทางสังคมทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตรดังนี้(ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน.2558 : 90)

$$a = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ a แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อ
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม
 k แทน จำนวนข้อ

1.1.4 สถิติพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้(คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2555 : 25)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ
 f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทดสอบนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบวิลค็อกซัน (The Wilcoxon Matched - Pairs Signed - Ranks Test) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. 2554. : 210)

$$T = \left| \sum R_{\text{MIN}} \right|$$

เมื่อ T แทน ค่าสัมบูรณ์ของผลรวมอันดับที่มีค่าน้อยที่สุด
 $\sum R_{\text{MIN}}$ แทน ผลรวมอันดับที่มีค่าน้อยที่สุด (ไม่คิดเครื่องหมาย)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยในบทที่ 4 เป็นการนำเสนอผลตามขั้นตอน การใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงจรมลัดระยะเวลาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการในช่วงระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2561 ถึงเดือนพฤศจิกายน 2561

1. ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรมลัดระยะเวลาที่ 1 นำผลลัพธ์การวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยวงจรมลัดระยะเวลา ดังนี้

- 1.1 ขั้นตอนการระบุปัญหา (Define Problem)
- 1.2 ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
- 1.3 ขั้นตอนกำหนดแนวคิดที่เป็นสมมุติฐาน (Hypothesis Ideas)
- 1.4 ขั้นตอนพัฒนาแผนปฏิบัติการ (Develop Action)
- 1.5 ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผน (Implement Action)
- 1.6 ขั้นตอนประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluate Action)
- 1.7 ขั้นตอนสะท้อนผล อธิบายทำความเข้าใจ (Reflect, Explain, Understand Action)
- 1.8 ขั้นตอนตัดสินใจเพื่อดำเนินการในวงจรมลัดระยะเวลาที่ 1

2. ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรมลัดระยะเวลาที่ 2 นำเสนอผลลัพธ์การวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยวงจรมลัดระยะเวลา ดังนี้

- 1.1 ขั้นตอนการระบุปัญหา (Define Problem)
- 1.2 ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment)
- 1.3 ขั้นตอนกำหนดแนวคิดที่เป็นสมมุติฐาน (Hypothesis Ideas)
- 1.4 ขั้นตอนพัฒนาแผนปฏิบัติการ (Develop Action)
- 1.5 ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผน (Implement Action)
- 1.6 ขั้นตอนประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluate Action)
- 1.7 ขั้นตอนสะท้อนผล อธิบายทำความเข้าใจ (Reflect, Explain, Understand Action)
- 1.8 ขั้นตอนตัดสินใจเพื่อดำเนินการในวงจรมลัดระยะเวลาที่ 2

ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรลำดับเวลาที่ 1

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 พบว่า

1. การใช้กระบวนการวิจัยรูปแบบวงจรลำดับเวลาในขั้นตอนการระบุปัญหา (Define Problem) โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลและสำรวจข้อมูลจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งดำเนินการสัมภาษณ์ร่วมกับผู้ร่วมวิจัย คือ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คนนอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้การสังเกตขณะที่ผู้วิจัยปฏิบัติการสอน พบว่าเมื่อครูกำหนดประเด็นหรือสถานการณ์ให้แล้วนักเรียนจับประเด็นไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็น ไม่สามารถคิดวิเคราะห์ในการแยกความรู้ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทั้งยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการเรียนรู้และการศึกษาวิชาต่าง ๆ ส่วนหนึ่งยังมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนที่เน้นการบรรยายมากเกินไป อีกทั้งยังขาดการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนในการทำกิจกรรมเท่าที่ควร

2. ขั้นตอนประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อศึกษาสภาพความเป็นจริงกับความคาดหวังจากกลุ่มเป้าหมาย โดยใช้รูปแบบการประเมินความต้องการจำเป็นรายบุคคลซึ่งมีขั้นตอน 3 ขั้นตอน คือขั้นแรก: ระบุความต้องการจำเป็น โดยร่วมประเมินความต้องการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดในด้านต่าง ๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ในการคิดต่อไป ขั้นที่สอง :วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้ร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมวิจัย โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการคิดอย่างมีวิจารณญาณซึ่งได้ข้อสรุปในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1 การอ้างอิง (Inferences) 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) 3 การนิรนัย (Deduction) 4 การตีความ (Interpretation) และ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ขั้นที่สามกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมศึกษารายละเอียดแนวทางต่าง ๆ ที่จะนำมาแก้ไขการจัดการเรียนรู้ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณพบว่า นักเรียนมีปัญหาด้านการคิดและต้องการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เป็นกระบวนการพิจารณาและประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกิดขึ้นรอบคอบ โดยใช้หลักเหตุผลจนกระทั่งได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุด เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือประเมิน หรือแก้ปัญหาต่าง ๆ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2539 : 61)

3. ขั้นตอนกำหนดแนวคิดที่เป็นสมมติฐาน (Hypothesis Ideas) กำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันกำหนดแนวคิดในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ทั้ง 3 ขั้นตอนย่อย เป็นกรอบในการกำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหาโดยกำหนด

สมมติฐาน คือ นักเรียนมีทักษะกระบวนการในการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีพัฒนาการด้านการคิดเพิ่มมากขึ้น

4. ขั้นตอนพัฒนาแผนการปฏิบัติการ (Develop Action) โดยกำหนดกิจกรรม แนวทาง เครื่องมือที่จะใช้พัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ขั้น ตามแนวความคิดของวัตสันและเกลเซอร์เป็นขั้นตอนย่อย ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในขั้นตอนการประเมินความต้องการ ได้ลักษณะการฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ขั้น คือ การอ้างอิง (Inferences) การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) การนิรนัย (Deduction) การตีความ (Interpretation) และการประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

4.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่วัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การอ้างอิง (Inferences) ขั้นที่ 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) ขั้นที่ 3 การนิรนัย (Deduction) ขั้นที่ 4 การตีความ (Interpretation) และขั้นที่ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ผลปรากฏว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.66-1.00, ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.23-0.77, ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21-0.80 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92

4.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน

4.4 สร้างแบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทั้ง 5 ขั้น ได้แก่ ขั้นที่ 1 การอ้างอิง (Inferences) ขั้นที่ 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) ขั้นที่ 3 การนิรนัย (Deduction) ขั้นที่ 4 การตีความ (Interpretation) และขั้นที่ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

4.5 สร้างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเพื่อหาค่าความเหมาะสมเชิงเนื้อหา และความตรงเชิงโครงสร้างจำนวน 7 ด้านคือ 1)ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด 2)ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 3)ด้านสาระสำคัญ 4)ด้านสาระการเรียนรู้ 5)ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6)ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7)ด้านการวัดและการประเมินผลผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านการแปลผลของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นี้ ได้ใช้เกณฑ์และการแปลความหมาย แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 162) ดังนี้

เกณฑ์การประเมินคุณภาพของแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยพิจารณาให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

นำผลคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ซึ่งเกณฑ์คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไปถือว่าแผนการจัดกิจกรรมผ่านเกณฑ์พบว่า ผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

4.6 สร้างแบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ใช้แบบประเมินระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณแบบ (Rubrics) เป็นแนวทางการให้คะแนนอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลงานหรือกระบวนการที่เกิดจากความพยายามของนักเรียน

4.7 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน เพื่อประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล ใช้วิธีสังเกตในขณะดำเนินการสอน แล้วใส่คะแนนให้ตรงกับพฤติกรรมที่เป็นจริงของนักเรียน ตามระดับคะแนน

4.8 ผู้วิจัยนำข้อคิด ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์เพื่อนำไปลงมือพัฒนาเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้เพิ่มมากยิ่งขึ้น

5. ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผน (Implement Action) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกำหนดกิจกรรมคือทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น แล้วตรวจเก็บคะแนนเพื่อประเมินผลเปรียบเทียบกับ การทดสอบหลังเรียนแล้วดำเนินการสอนตามกิจกรรมแผนการสอนแต่ละแผน แบ่งออกเป็น 4 แผน เวลา 8 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การตัดสินใจปัญหา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษา แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะแจ้งจุดประสงค์และข้อตกลงของการประเมินให้นักเรียนทราบ

5.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนตามขั้นตอนคือ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน 2) ชื่นสอน/ฝึกปฏิบัติ 3) ชื่นสรุปและประเมินผล ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เป็นการกำหนดเรื่องสั้นเพื่อให้นักเรียนหาข้อสังเกตและสรุปผลจากเรื่องที่อ่าน พบว่านักเรียนจำนวน 16 คน สามารถเรียบ

เรียงการคิดได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล แม้นักเรียนจะไม่ได้ฝึกการคิดลักษณะนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนนักเรียน จำนวน 13 คน ยังบอกความหมาย ยกตัวอย่าง และให้เหตุผลยังไม่สมบูรณ์ดีเท่าที่ควรเนื่องจาก ยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับนักเรียน นักเรียนไม่ได้ฝึกการคิดลักษณะนี้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งนักเรียนมีปัญหาในด้านการเรียนอยู่บ้างจึงทำให้เรียนรู้ หรือความเข้าใจช้ากว่าเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การตัดสินใจปัญหา เป็นการกำหนดเหตุการณ์และให้นักเรียนหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลจากเหตุการณ์นั้น โดยการนำความรู้พื้นฐาน และการยอมรับเป็นจริงในการหาข้อสรุป พบว่านักเรียนจำนวน 19 คน สามารถกำหนดประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งในการหาคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้งยังสรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงข้อเรื่องสั้น และนำไปเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ใหม่ๆ ส่วนนักเรียนจำนวน 16 คน ยังไม่สามารถกำหนดประเด็นปัญหา ในการหาคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผลเนื่องจากนักเรียนมีปัญหาในด้านการเรียนอยู่บ้างจึงทำให้เรียนรู้ หรือความเข้าใจช้ากว่าเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษาเป็นการกำหนดข่าวและให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของข่าว โดยพิจารณาจากความถูกต้องและความเพียงพอของข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พบว่า นักเรียนจำนวน 18 คน สามารถบอกลักษณะการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสามารถบอกแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล ส่วนนักเรียนจำนวน 11คน สามารถบอกแหล่งที่มาของข้อมูลที่ยังไม่เป็นเหตุเป็นผลเท่าที่ควรเพียงแต่ตอบสั้นๆ ตามความคิดของตนเอง ยังไม่กล้าตอบเนื่องจากไม่มั่นใจว่าคำตอบของตนเองจะถูกต้องหรือไม่ อีกทั้งยังบอกที่มาของข้อมูลไม่กว้างมากนัก ครูต้องคอยกระตุ้นถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น โดยให้กำลังใจและกล่าวชมเชยเพื่อให้นักเรียนมีกำลังใจ กล้าที่จะตอบและแสดงความคิดเห็นของตน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ เป็นการกำหนดเรื่องและให้นักเรียนคาดเดาเหตุการณ์ หรือคิดคำตอบล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยการสังเกต ความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นสมมติฐาน โดยคำตอบต้องเป็นสิ่งที่ยังไม่เป็นหลักการมาก่อน พบว่า นักเรียนจำนวน 17 คน สามารถให้ความหมายหรือบอกลักษณะการตั้งสมมติฐานได้อย่างมีเหตุผล แต่ยังมีนักเรียนจำนวน 12 คน ที่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตอบ แต่เมื่อผู้วิจัยให้เวลาคิดและใช้คำถามกระตุ้นให้ตอบก็สามารถตอบได้ แต่จะไม่กล้าตอบพร้อมเพื่อน โดยผู้วิจัยสอบถามแล้วจึงทราบว่ากลัวว่าคำตอบจะไม่ถูกต้องและไม่เหมือนเพื่อน จึงไม่กล้าตอบผู้วิจัยได้กล่าวให้กำลังใจ และแนะนำให้กล้าแสดงความคิดเห็น

5.3 ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนในด้านความสนใจ ความเข้าใจ และพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ โดยใช้เครื่องมือที่กำหนดขึ้น เมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 4 แผน สำหรับแนวทาง

การประเมินผลการพัฒนาดำเนินการตามขั้นตอนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าเพื่อตรวจสอบพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6. ขั้นตอนประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluate Action) ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนครบทั้ง 4 แผน ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น แล้วตรวจเก็บคะแนนผลการประเมินเพื่อประเมินผลเปรียบเทียบกับทดสอบก่อนเรียน การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เกณฑ์การตัดสินเกณฑ์ระดับคุณภาพ (Rubrics) โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางการสร้างเกณฑ์การประเมินของทีศนา เขมมณี (2547 : 21) มาสร้างเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความชัดเจนของการระบุประเด็นปัญหา หรือประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา
3. ความหลากหลายของข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผล
5. ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่จะนำไปใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็น

ปัญหา

6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบ หรือทางเลือกได้สรุปและวิเคราะห์ผล

ได้ผลดังตารางที่ 5

ตาราง 5 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจรปฏิบัติการที่ 1

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				รวม (72 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 1 (18 คะแนน)	แผนที่ 2 (18 คะแนน)	แผนที่ 3 (18 คะแนน)	แผนที่ 4 (18 คะแนน)		
1	12	16	14	16	58	80.56
2	14	14	15	15	58	80.56
3	16	15	14	14	59	81.94

ตาราง 5 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจร
ปฏิบัติการที่ 1 (ต่อ)

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				รวม (72 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 1 (18 คะแนน)	แผนที่ 2 (18 คะแนน)	แผนที่ 3 (18 คะแนน)	แผนที่ 4 (18 คะแนน)		
4	14	16	11	11	52	69.44
5	17	14	12	14	57	79.17
6	15	14	15	14	58	80.56
7	16	13	16	13	58	80.56
8	15	15	12	16	58	80.56
9	11	14	14	14	53	73.61
10	15	15	16	15	61	66.67
11	14	14	14	16	58	80.56
12	15	15	15	14	59	81.94
13	15	12	15	14	56	77.78
14	13	14	16	13	56	77.78
15	16	16	15	15	62	86.11
16	14	14	12	14	54	75.00
17	15	17	15	15	62	86.11
18	16	15	11	14	56	77.78
19	14	16	15	15	60	83.33
20	15	16	15	12	58	63.89
21	16	14	13	14	57	79.17
22	14	15	16	16	61	84.72
23	14	16	14	14	58	80.56
24	13	14	13	14	54	75.00
25	15	15	15	15	60	83.33
26	14	16	14	16	60	83.33
27	15	15	13	15	58	80.56
28	14	14	14	14	56	77.78
29	15	11	14	12	52	72.22

จากตารางที่ 5 พบว่า ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมี วิจาร์ณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่ามีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ จำนวน 26 คน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ จำนวน 3 คน

ตาราง 6 แสดงระดับพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณทั้ง 5 ด้าน ในวงจรปฏิบัติการที่ 1

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				รวม (48 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 1 (12 คะแนน)	แผนที่ 2 (12 คะแนน)	แผนที่ 3 (12 คะแนน)	แผนที่ 4 (12 คะแนน)		
1	9	7	12	10	38	79.17
2	10	8	7	12	37	77.08
3	8	10	9	7	34	70.83
4	7	6	8	11	32	66.67
5	10	8	7	9	34	70.83
6	12	9	6	10	37	77.08
7	8	10	10	8	36	75.00
8	7	7	11	7	32	66.67
9	9	7	7	8	31	64.58
10	6	9	10	9	34	70.83
11	7	10	8	7	32	66.67
12	9	7	12	8	36	75.00
13	10	12	9	7	38	79.17
14	11	10	10	8	39	81.25
15	8	10	8	8	34	70.83
16	9	8	7	10	34	70.83
17	11	9	10	8	38	79.17
18	12	11	12	9	44	91.67
19	8	6	8	10	32	66.67
20	7	7	7	7	28	58.33
21	6	9	9	6	30	62.50
22	10	10	6	9	35	72.92
23	8	9	7	10	34	70.83

ตาราง 6 แสดงระดับพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน ในวงจรปฏิบัติการที่ 1
(ต่อ)

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				รวม (48 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 1 (12 คะแนน)	แผนที่ 2 (12 คะแนน)	แผนที่ 3 (12 คะแนน)	แผนที่ 4 (12 คะแนน)		
24	9	10	9	7	35	72.92
25	11	10	6	7	34	70.83
24	9	10	9	7	35	72.92
25	11	10	6	7	34	70.83
26	7	12	8	9	36	75.00
27	6	8	10	7	31	64.58
28	11	7	10	7	35	72.92
29	9	11	7	11	38	79.17

จากตาราง 6 พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่ามีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 22 คน ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7. ขั้นตอนสะท้อนผล อธิบายทำความเข้าใจ (Reflect, Explain, Understand Action) เพื่อวางแผนทำงานในวงจรลำดับเวลาต่อไป

การสะท้อน อธิบายผล ทำความเข้าใจ ผลการปฏิบัติการวิจัย ในวงจรลำดับเวลาที่ 1 จากการประเมินพฤติกรรมการสอนของครู โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการสอนของครู ซึ่งประเมินผู้ร่วมศึกษาและการประเมินตนเองในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้วิจัยเองพบว่า การประเมินตามรายการประเมินที่กำหนดให้ในแบบประเมินส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ระดับดี มีสื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมเสริมที่ช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะด้วยความสนุกสนานและนักเรียนส่วนมากสามารถใช้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดีขึ้นเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดี และเน้นความสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก ปัญหาและอุปสรรค ในวงจรการปฏิบัติการวิจัยในวงจรลำดับเวลาที่ 1 คือ ครูผู้วิจัยยังควบคุมการจัดประสบการณ์ได้ไม่ดีเท่าที่ควร มีอาการประหม่าและตื่นเต้น นักเรียนยังคุยกันไม่ฟังครู

ทำให้การจัดกิจกรรมซ้ำ เมื่อเริ่มแผนการจัดประสบการณ์ที่สาม ครูผู้วิจัยเริ่มปรับตัวได้ดีขึ้น เริ่มตั้งเด็กให้มาสนใจกิจกรรมมากขึ้น กล้าพูดกล้าโต้ตอบกับครู ข้อค้นพบจากการปฏิบัติการวิจัย คือ บุคลิกภาพส่วนตัวของผู้วิจัยเป็นคน ร่าเริง แจ่มใส พูดคุยสนุกสนาน และใกล้ชิดเป็นกันเองกับนักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น

8. ขั้นการตัดสินใจเพื่อดำเนินการในวงจรลำดับเวลาที่ 1 จากแบบบันทึกการใช้แผนการจัดประสบการณ์ ผู้วิจัยบันทึกผลการใช้แผนการจัดประสบการณ์หลังการจัดกิจกรรมเสร็จสิ้น นักเรียนให้ความสนใจกับการได้ฟังข่าว หรือการฟังเพลง และทำกิจกรรมเป็นกลุ่มกับเพื่อน และได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง แม้ว่าในช่วงแรกของการจัดประสบการณ์ นักเรียนจะยังขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าที่จะสนทนาโต้ตอบกับครู เพราะกลัวตอบผิด ตอบไม่ได้ กลัวเพื่อนว่าไม่เก่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็จะได้รับการปรับปรุง และแก้ไขการจัดประสบการณ์ และสถานการณ์ให้ดีขึ้นได้ในแผนการจัดประสบการณ์ต่อ ๆ มา ส่วนเรื่องสั้น หรือข่าวที่มีความซับซ้อนมากขึ้นไป จะมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน และการทำความเข้าใจ ซึ่งก็ได้รับคำแนะนำจากผู้ร่วมวิจัยให้จัดแก้ไขด้วยการนำข่าวที่เป็นความสนใจของสังคมในขณะนั้นมาพูดถึงมาใช้ในการเรียนการสอนซึ่งผู้วิจัยก็ได้นำมาแก้ไขในการจัดประสบการณ์ต่อไป

ผลการปฏิบัติการวิจัยในวงจรลำดับเวลาที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วงจรลำดับเวลาที่ 2 การดำเนินการวิจัยจะคล้ายกับช่วงลำดับเวลาที่ 1 (T1) ผลลัพธ์ที่ได้ดังนี้

1. ขั้นตอนการระบุปัญหา (Define Problem) วงจรการปฏิบัติการที่ 2 ระบุปัญหาคือ “นักเรียนขาดความพร้อม ความเข้าใจทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ด้านการระบุประเด็นปัญหา เรื่องการหาข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา และหาข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล อีกทั้งนักเรียนจะยังขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่กล้าที่จะสนทนาโต้ตอบกับครู เพราะกลัวตอบผิด ตอบไม่ได้ กลัวเพื่อนว่าไม่เก่ง” โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยระบุปัญหาโดยใช้การพิจารณาข้อมูลจากขั้นตอนการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการ ในวงจรลำดับเวลาที่ 1 ประกอบ

2. ขั้นตอนประเมินความต้องการ (Needs Assessment) การประเมินความต้องการ จำเป็นใช้การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ (Compete Needs Assessment) ซึ่งดำเนินการในขั้นตอนย่อย ๆ ทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือขั้นแรกระบุความต้องการจำเป็นโดยรวมประเมินความต้องการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดในด้านต่าง ๆ และเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ในการคิด ต่อไป ขั้นที่สองวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ได้ร่วมวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นกับผู้ร่วมศึกษา โดยการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อความต้องการจำเป็นในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้ข้อสรุปในการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ด้าน คือ 1 การอ้างอิง (Inferences) 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions) 3

การนิรนัย (Deduction) 4 การตีความ (Interpretation) และ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments) ขั้นที่สามกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ร่วมศึกษารายละเอียด แนวทางต่าง ๆ ที่จะนำมาแก้ไขการจัดการเรียนรู้ในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณพบปัญหาที่สำคัญ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ 1) นักเรียนไม่สามารถระบุประเด็นปัญหาได้ 2) นักเรียนไม่สามารถจัดลำดับ ข้อมูลได้ 3) นักเรียนขาดความกล้าในการแสดงออกทางความคิด

3. ผลการดำเนินการตามขั้นตอนกำหนดแนวคิดในการแก้ปัญหา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันกำหนดแนวคิดที่เป็นสมมติฐานในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนโดยใช้ ข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น ทั้ง 3 ขั้นตอนย่อย เป็นกรอบในการกำหนด แนวคิดในการแก้ปัญหา โดยกำหนดสมมติฐาน คือ “การฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ให้นักเรียนได้ มีทักษะ กระบวนการในการฝึกคิด โดยใช้แบบฝึกการคิด จะทำให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิด เพิ่มขึ้น”

4. ผลการดำเนินการตามขั้นตอนพัฒนาแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดกิจกรรม แนวทาง เครื่องมือที่จะใช้พัฒนาในขั้นตอนพัฒนาแผนปฏิบัติการโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนการ คิดอย่างมีวิจารณญาณ 5 ขั้น ตามแนวความคิดของวัตสันและเกลเซอร์

5. ผลการดำเนินการตามขั้นตอนปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผน (Implement Action) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาการคิดอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยกำหนดกิจกรรมคือ ทำการทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น แล้วตรวจเก็บคะแนนเพื่อประเมินผลเปรียบเทียบกับ การ ทดสอบหลังเรียน แล้วดำเนินการสอนตามกิจกรรมแผนการสอนแต่ละแผน แบ่งออกเป็น 3 แผน เวลา 6 ชั่วโมง ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ แผนการ จัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

5.1 ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยจะแจ้ง จุดประสงค์และข้อตกลงของการประเมินให้นักเรียนทราบ

5.2 ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนตามขั้นตอนคือ 1) ชี้นำเข้าสู่ บทเรียน 2) ชี้นำสอน/ฝึกปฏิบัติ 3) ชี้นำสรุปและประเมินผล ประกอบด้วย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ เป็นการกำหนด ประเด็นปัญหา หรือการพิจารณาประเด็นจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา และหาคำตอบที่ สมเหตุสมผล พบว่า นักเรียนจำนวน 20 คน สามารถให้ระบุประเด็นปัญหาได้และสามารถให้เหตุผล ประกอบในการตัดสินใจ มีความมั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น สังเกตจากเมื่อเพื่อนในชั้นถามนักเรียน ไม่หลบตาเพื่อน นักเรียนจะตั้งใจฟังคำถามจากเพื่อนและสามารถให้เหตุผลคำตอบได้เป็นอย่างดี

เหมาะสมเหตุผล ส่วนนักเรียน จำนวน 9 คน ยังไม่สามารถระบุประเด็นปัญหาได้ มีความไม่มั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น สืบเนื่องจากเมื่อเพื่อนในชั้นถามนักเรียนหลบตาเพื่อน และไม่สามารถให้เหตุผลคำตอบได้เป็นอย่างดี เหมาะสมเหตุผลและทำความเข้าใจได้ซ้ากว่าเพื่อน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลง เป็นการกำหนดเพลงและให้นักเรียนหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลจากเพลงนั้น โดยการนำความรู้พื้นฐาน และการยอมรับเป็นจริงในการหาข้อสรุป พบว่า นักเรียนจำนวน 29 คนสามารถให้ความหมายหรือบอกลักษณะการตั้งสมมติฐานได้อย่างมีเหตุผลอีกทั้งยังเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ใหม่ ๆ มีความมั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น สืบเนื่องจากเมื่อเพื่อนในชั้นถามนักเรียนไม่หลบตาเพื่อน นักเรียนจะตั้งใจฟังคำถามจากเพื่อนและสามารถให้เหตุผลคำตอบได้เป็นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์เป็นการกำหนดข่าวและให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของข่าว โดยพิจารณาจากความต้องการและความเพียงพอของข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และใช้ข้อมูลเหล่านั้น มาใช้เป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสามารถพิสูจน์ถึงข้อประเมินได้ พบว่า นักเรียนจำนวน 29 คนสามารถแสดงความคิดเห็นการรวบรวมข้อมูลได้ โดยสามารถให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจ และสามารถพิสูจน์ได้ถึงผลของการประเมินได้การระบุประเด็นปัญหาต้องพิจารณาประเด็นจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหาอย่างสมเหตุสมผล ความมั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น สืบเนื่องจากเขียนแสดงความคิดเห็นในใบงานทั้งงานเดี่ยว หรืองานกลุ่ม

5.3 ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยดำเนินการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความสนใจ ความเข้าใจ และพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้เครื่องมือที่กำหนดขึ้น เมื่อสิ้นสุดกระบวนการจัดการเรียนการสอนครบทั้ง 4 แผน สำหรับแนวทางการประเมินผลการพัฒนาดำเนินการตามขั้นตอนการสอนดังกล่าว ผู้วิจัยดำเนินการประเมินผลความก้าวหน้าเพื่อตรวจสอบพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

6. ขั้นตอนประเมินผลการปฏิบัติ (Evaluate Action) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนตามแผนครบทั้ง 4 แผน ผู้วิจัยได้ทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้น แล้วตรวจเก็บคะแนนผลการประเมินเพื่อประเมินผลเปรียบเทียบกับทดสอบก่อนเรียนการสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้เกณฑ์การตัดสินเกณฑ์ระดับคุณภาพ (Rubrics) โดยผู้วิจัยได้นำแนวทางการสร้างเกณฑ์การประเมินของทีศนา แคมมณี (2547 : 21) มาสร้างเกณฑ์ประเมิน ดังนี้

เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1. ความชัดเจนของการระบุประเด็นปัญหา หรือประเด็นที่คิด

- ปัญหา
2. ความครอบคลุมของข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา
  3. ความหลากหลายของข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา
  4. ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผล
  5. ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่จะนำไปใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหา
  6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือกได้สรุปและวิเคราะห์ผล ได้

ตาราง 7 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจรปฏิบัติการ
ที่ 2

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			รวม (54 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 5 (18 คะแนน)	แผนที่ 6 (18 คะแนน)	แผนที่ 7 (18 คะแนน)		
1	16	12	16	44	81.48
2	15	14	14	43	79.63
3	14	16	15	45	83.33
4	11	14	16	41	75.93
5	14	17	14	45	83.33
6	14	15	14	43	79.63
7	13	16	13	42	77.78
8	16	15	15	46	85.19
9	14	11	14	39	72.22
10	15	15	15	45	83.33
11	16	14	14	44	81.48
12	14	11	15	40	74.07
13	14	12	11	37	68.52
14	13	11	12	36	66.67
15	15	16	15	46	85.19
16	14	14	15	43	79.63
17	15	15	15	45	83.33
18	14	16	15	45	83.33
19	15	14	13	42	77.78
20	12	15	16	43	79.63

ตาราง 7 ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 (ต่อ)

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			รวม (54 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 5 (18 คะแนน)	แผนที่ 6 (18 คะแนน)	แผนที่ 7 (18 คะแนน)		
21	14	16	14	44	81.48
22	16	14	13	43	79.63
23	14	14	14	42	77.78
24	14	13	16	43	79.63
25	15	15	15	45	83.33
26	16	14	14	44	81.48
27	11	12	11	34	62.96
28	14	14	14	42	77.78
29	13	15	12	40	74.07

จากตาราง 7 พบว่า ผลการประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมี วิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์พบว่า มีนักเรียนที่ ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่าน เกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน

ตาราง 8 แสดงระดับพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณทั้ง 5 ด้าน ในวงจรปฏิบัติการที่ 2

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			รวม (36 คะแนน)	ร้อยละ
	แผนที่ 5 (12 คะแนน)	แผนที่ 6 (12 คะแนน)	แผนที่ 7 (12 คะแนน)		
1	11	10	11	32	88.89
2	10	8	10	28	77.78

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			รวม (36 คาบเรียน)	ร้อยละ
	แผนที่ 5 (12 คาบเรียน)	แผนที่ 6 (12 คาบเรียน)	แผนที่ 7 (12 คาบเรียน)		
3	7	9	9	25	69.44
4	8	9	9	26	72.22
5	9	7	10	26	72.22
6	7	9	9	25	69.44
7	8	12	8	28	77.78
8	10	7	9	26	72.22
9	9	8	9	26	72.22
10	8	9	9	26	72.22
11	9	10	9	28	77.78
12	10	11	11	32	88.89
13	12	12	11	35	97.22
14	11	11	12	34	94.44
15	8	8	10	26	72.22
16	9	9	10	28	77.78
17	10	7	9	26	72.22
18	9	8	9	26	72.22
19	8	9	8	25	69.44
20	9	9	9	27	75.00
21	12	10	8	30	83.33
22	11	11	8	30	83.33
23	8	9	11	28	77.78
24	7	8	10	25	69.44
25	9	9	10	28	77.78
26	8	10	8	26	72.22
27	8	12	11	31	86.11
28	9	8	9	26	72.22
29	9	8	12	29	80.56

จากตาราง 8 พบว่า ระดับการสังเกตพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณพฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน ผ่านเกณฑ์พฤติกรรม ในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณร้อยละ 70 และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณร้อยละ 70

ตาราง 9 แสดงคะแนนความคิดวิจาร์ณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน

ลำดับที่	คะแนนความคิดวิจาร์ณญาณ ก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนความคิดวิจาร์ณญาณ หลังเรียน (40 คะแนน)	ความก้าวหน้า
1	27	32	5
2	29	35	6
3	28	30	2
4	26	32	6
5	33	39	6
6	28	36	8
7	27	35	8
8	32	37	5
9	26	32	6
10	31	35	4
11	25	32	7
12	29	34	5
13	26	34	8
14	30	35	5
15	28	33	5
16	29	32	3
17	26	31	5
18	32	35	3
19	28	34	6
20	25	29	4

ตาราง 9 แสดงคะแนนความคิดวิจาร์ณญาณก่อนเรียนและหลังเรียน (ต่อ)

ลำดับที่	คะแนนความคิดวิจาร์ณญาณ ก่อนเรียน (40 คะแนน)	คะแนนความคิดวิจาร์ณญาณ หลังเรียน (40 คะแนน)	ความก้าวหน้า
21	27	32	5
22	27	32	5
23	31	34	3
24	26	31	5
25	32	34	2
26	28	33	5
27	28	34	6
28	26	30	4
29	32	39	7
$\sum x$	821	971	
$\bar{X}$	20.53	24.28	
S.D.	2.39	2.43	
ร้อยละ	70.78	83.71	

จากตาราง 9 พบว่า นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนได้คะแนนรวม 821 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.53 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.39 คิดเป็นร้อยละ 70.78 ส่วนคะแนนหลังเรียนได้คะแนนรวม 971 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 24.48 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 คิดเป็นร้อยละ 83.71 แสดงว่า ภายหลังจากการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ พบว่า นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณหลังเรียนสูงขึ้น

7. ขั้นตอนสะท้อนผล อธิบายทำความเข้าใจ (Reflect, Explain, Understand Action) การสะท้อนผลการปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อศึกษาระดับการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณ และเปรียบเทียบผลการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการวงจรมวลเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน พบว่า ระดับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณของนักเรียนระดับการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณของนักเรียนอยู่ในระดับที่สูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 83.71 จากเดิม 70.73 ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจาร์ณญาณนักเรียนแสดงว่านักเรียนมี

พัฒนาการการคิดอย่างมีวิจารณญาณดีขึ้น และเมื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนจากการทดสอบพบว่าก่อนเรียนได้คะแนนรวม 821 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.53 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.39 คิดเป็นร้อยละ 70.73 ส่วนคะแนนหลังเรียนได้คะแนนรวม 971 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 24.48 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 คิดเป็นร้อยละ 83.71 แสดงว่าภายหลังจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงขึ้น จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อคิดเป็นร้อยละแล้วปรากฏว่าการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะในการคิดเป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากจำนวนนักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

8.ขั้นการตัดสินใจเพื่อดำเนินการในวงจรลำดับเวลาที่ 2

การนำหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณครั้งนี้ มีประโยชน์มากเพราะทำให้ครู นักเรียน และผู้ร่วมวิจัย ได้รับทราบ ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ผลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินการสอน ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงผลการปฏิบัติการสอน และนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นไปร่วมกันหาทางปรับปรุงแก้ไขให้การจัดการเรียนการสอนในด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ดียิ่งขึ้น

ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขระหว่างปฏิบัติการวิจัย ดังตาราง 10

ตาราง 10 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขระหว่างปฏิบัติการวิจัย

ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
<p>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในการจัดการเรียนการสอนในช่วงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 นักเรียนไม่เข้าใจ และยังไม่คุ้นเคยกับการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ จึงทำให้นักเรียนเกิดความสับสน และปฏิบัติกิจกรรมการฝึกคิดไม่ทันทำให้เกินเวลาออก</p> <p>นักเรียนบางคนมีปัญหาในการเรียน คือเรียนช้ากว่าเพื่อนจึงทำให้การจัดกิจกรรมในบางส่วนยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร นักเรียนเขียนแสดงความคิดอย่างมีวิจารณญาณยังไม่เหมาะสม</p>	<p>ครูควรเตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ให้พร้อม ทำความเข้าใจกับนักเรียนก่อนจัดกิจกรรม และซักซ้อมการดำเนินกิจกรรมให้ต่อเนื่องและรัดกุม</p> <p>ครูควรพยายามใช้คำถามให้นักเรียนกลุ่มนี้ได้ฝึกคิดบ่อย ๆ ให้เพื่อนช่วยเพื่อน โดยการอธิบาย ลักษณะการคิดให้เพื่อนฟังแล้วคิดตามหรือครูยกตัวอย่าง สถานการณ์ให้หลากหลาย สถานการณ์ เพื่อเป็นตัวอย่างในการคิดให้นักเรียน</p>

ตาราง 10 ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขระหว่างการปฏิบัติการวิจัย (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางแก้ไข
<p>และเพียงพอ</p> <p>ขณะที่เพื่อนออกไปรายงานหน้าชั้น</p> <p>นักเรียน บางคนในชั้นเรียนไม่มีมารยาทในการฟังที่ดี ไม่สนใจฟังเพื่อนขณะรายงานหน้าชั้น</p> <p>นักเรียนบางคนไม่ยอมคิดด้วยตนเอง</p> <p>คอย ลอกเพื่อนในกลุ่ม หรือเพื่อนที่นั่งข้างๆ</p>	<p>ครูอบรมมารยาทการฟังที่ดี ระเบียบวินัยใน ห้องเรียน และสอดแทรกคุณธรรม</p> <p>ครูเดินดูนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมทั้งกิจกรรม เดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม ใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียน ได้ฝึกคิดบ่อย ๆ หากิจกรรมดึงดูดความสนใจนักเรียนให้ได้ฝึกคิด กระตุ้นนักเรียนแต่ละคนให้ ตอบคำถามของครู</p>

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนาฎพิทยาคม ผู้วิจัยสรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน
2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน

สรุปผล

จากการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลามาพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน

วงจรปฏิบัติการที่ 1 พบว่า

จากการนำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ออกให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการจัดการเรียนรู้ออก การคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ผลการประเมินมีคะแนนเฉลี่ย (X) เท่ากับ 4.41 ซึ่งอยู่ในระดับเหมาะสมมากแผนการจัดการเรียนรู้ออกที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ พบว่านักเรียนจำนวน 16 คน สามารถเรียบเรียงการคิดได้อย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งยกตัวอย่างและให้เหตุผลที่สมเหตุสมผล แม้นักเรียนจะไม่ได้ฝึกการคิดลักษณะนี้ในการจัดการจัดการเรียนการสอนส่วนนักเรียน จำนวน 13 คน ยังบอกความหมาย ยกตัวอย่าง และให้เหตุผลยังไม่สมบูรณ์ดีเท่าที่ควรแผนการจัดการเรียนรู้ออกที่ 2 เรื่อง การตัดสินใจปัญหา พบว่า นักเรียนจำนวน 19 คน สามารถกำหนด

ประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งในการหาคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้งยังสรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้น และนำไปเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ใหม่ๆ ส่วนนักเรียนจำนวน 16 คน ยังไม่สามารถกำหนดประเด็นปัญหา ในการหาคำตอบได้อย่างสมเหตุสมผล แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 พบว่า นักเรียนจำนวน 18 คน สามารถบอกลักษณะการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และสามารถบอกแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล ส่วนนักเรียนจำนวน 11 คน สามารถบอกแหล่งที่มาของข้อมูลที่ยังไม่เป็นเหตุเป็นผลเท่าที่ควรเพียงแต่ตอบสั้นๆ ตามความคิดของตนเอง และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ พบว่า นักเรียนจำนวน 17 คน สามารถให้ความหมายหรือบอกลักษณะการตั้งสมมติฐานได้อย่างมีเหตุผล แต่ยังมีนักเรียนจำนวน 12 คน ที่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตอบ

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน และระดับพฤติกรรมกรคิดอย่างมีวิจารณญาณ พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 22 คน ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70

วงจรรปฏิบัติการที่ 2

จากปัญหาที่พบในวงจรรปฏิบัติการที่ 1 คือ ยังไม่เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ตามแนวทางของวัตสันและเกลเซอร์ อีกทั้งยังขาดความละเอียดลออในการคิด และไม่สามารถจัดหมวดหมู่ของข้อมูลต่าง ๆ จึงไม่สามารถระบุประเด็นปัญหา และหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาได้ อีกทั้ง นักเรียนยังขาดความสนใจในการร่วมกิจกรรม ยังให้ความสนใจน้อย ในขณะที่เพื่อนนำเสนอคำตอบในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนบางคนยังขาดความมั่นใจในการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็น จึงนำมาซึ่งการพัฒนาปรับปรุงในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ เป็นการกำหนดประเด็นปัญหา หรือการพิจารณาประเด็นจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา และหาคำตอบที่สมเหตุสมผล พบว่า นักเรียนจำนวน 20 คน สามารถให้ระบุประเด็นปัญหาได้และสามารถให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจ มีความมั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น ส่วนนักเรียน จำนวน 9 คน ยังไม่สามารถระบุประเด็นปัญหาได้ มีความไม่มั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลงเป็นการกำหนดเพลงและให้นักเรียนหาข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผลจากเพลงนั้น โดยการนำความรู้พื้นฐาน และการยอมรับเป็นจริง

ในการหาข้อสรุป พบว่า นักเรียนจำนวน 29 คนสามารถให้ความหมายหรือบอกลักษณะการตั้งสมมติฐานได้อย่างมีเหตุผลอีกทั้งยังเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ใหม่ๆที่มีความมั่นใจในการตอบคำถามยิ่งขึ้น แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์พบว่า นักเรียนจำนวน 29 คนสามารถแสดงความคิดเห็นการรวบรวมข้อมูลได้ โดยสามารถให้เหตุผลประกอบในการตัดสินใจ และสามารถพิสูจน์ได้ถึงผลของการประเมินได้

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมี วิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 3 คนทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัยเน้นกิจกรรมกลุ่ม ทำให้นักเรียนร่วมมือและปรึกษาหารือกันในการทำแบบฝึกเสริมทักษะเป็นอย่างดี และจากการสังเกตพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ร้อยละ 70 และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 5 คน

2. การเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน ในการเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลปรากฏผลการพัฒนาเมื่อสิ้นสุดการปฏิบัติการผู้วิจัยได้ประเมินผลปฏิบัติการ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ก่อนเรียนได้คะแนนรวม 821 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.53 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.39 คิดเป็นร้อยละ 70.73 ส่วนคะแนนหลังเรียนได้คะแนนรวม 971 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 24.48 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 คิดเป็นร้อยละ 83.71 แสดงว่า ภายหลังจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนสูงขึ้น

อภิปรายผล

จากการวิจัยการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน(James McKernan) พบว่า มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน(James McKernan)จาก

การนำแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์แมคเคอร์แนน (James McKernan) ที่มีลักษณะเด่นคือ เน้นกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพปัญหาต่าง ๆ โดยดำเนินเป็นขั้นตอนต่อ ๆ ไปแต่ละขั้นจะมีความต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 8 อีกทั้งแนวคิดของวัตสันและเกลเซอร์และเกลเซอร์ที่มีลักษณะเด่นคือ เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างเป็นขั้นตอนดังแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการกำหนดเรื่องสั้น เพื่อให้นักเรียนเรียบเรียงการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งยกตัวอย่าง และให้เหตุผลที่สมเหตุสมผลตามขั้นตอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การตัดสินใจปัญหา โดยการกำหนดสถานการณ์ เพื่อให้นักเรียนสามารถหาข้อสรุปและข้อโต้แย้งจากเหตุการณ์นั้นโดยการนำความรู้พื้นฐาน และการยอมรับเป็นจริงและนำไปเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ใหม่ๆอย่างเป็นขั้นตอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ธรรมชาติพลัง และลักษณะของภาษาโดยการกำหนดข่าว และให้นักเรียนประเมินความน่าเชื่อถือของข่าวโดยพิจารณาจากความถูกต้องและความเพียงพอของข้อมูล พร้อมทั้งบอกแหล่งที่มาของข้อมูลได้อย่างเป็นขั้นตอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การตีความ โดยการกำหนดเรื่อง และให้นักเรียนคาดเดา และคิดคำตอบล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยการสังเกตความรู้และประสบการณ์เดิมเป็นสมมติฐาน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ โดยการกำหนดประเด็นปัญหา และให้นักเรียนหาคำตอบที่สมเหตุสมผล โดยใช้อ้างอิงอย่างเป็นขั้นตอนดังแนวคิดของยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2549 :84) ได้กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการเป็นกระบวนการศึกษาที่เน้นระบบของกลุ่มเพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่ และให้แนวทางการปฏิบัติ หรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ในการปฏิบัติงานกระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดีเหมาะสม แล้วนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใหม่ จนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจ ทำให้ผลสรุปมาจากการปฏิบัติจริงและได้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาและนำไปใช้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การแปลความเพลง โดยการกำหนดเพลง และให้นักเรียนวิเคราะห์เนื้อหาของเพลง เพื่อหาข้อสรุปของเพลงอย่างเป็นขั้นตอน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง การตัดสินใจเหตุการณ์ โดยกำหนดข่าว และให้นักเรียนใช้ข้อมูลเหล่านั้น มาใช้เป็นเหตุผลประกอบการตัดสินใจ และสามารถพิสูจน์ถึงข้อประเมินได้อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของศิริพร กั้นฝากลาง (2561: 101-103) พบว่า การใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ ที่มีกระบวนการและขั้นตอนในการปฏิบัติการที่เหมาะสม ทำให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งทางด้านบวกและด้านทางลบที่เป็นทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ตรงจุดพร้อมเกิดการสะท้อนผลการปฏิบัติการไปยังผู้เรียนเพื่อวางแผนในการดำเนินการใหม่ในการปฏิบัติครั้งต่อไป

ภายหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ตามการใช้แนวทางตามแบบวัตสันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 26 คน และมีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินการคิดอย่างมี วิจารณญาณ ร้อยละ 70 จำนวน 3 คน เนื่องจากนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ยังไม่เข้าใจกระบวนการ เรียนรู้ที่ต่อเนื่องในการเรียนรู้ตามแนวทางของวัตสันและเกลเซอร์ อีกทั้งยังขาดความละเอียดลออใน การคิด และไม่สามารถจัดหมวดหมู่ของข้อมูลต่าง ๆ จึงไม่สามารถระบุประเด็นปัญหา และหาวิธีการ ต่าง ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาได้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทุมพร วรรณะศิริปิน (2542 : 66) ได้ ศึกษาผลการสอนกระบวนการคิดด้วยการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการทำโครงการ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่ ได้รับการสอนกระบวนการคิดด้วยการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการทำโครงการ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมหลังการสอนสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญ และอรุณี รัตนิวิจิตร์ (2543 : 80) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกการคิดวิจารณ์ของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่าทางแนววิทยายน อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกการคิดวิจารณ์มีการคิดวิจารณ์สูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แวมมณี (2540 : 55-59) ได้กล่าวว่าเมื่อผู้เรียนได้รับการ ฝึกให้คิดบ่อย ๆ ย่อมทำให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้และพฤติกรรมในขณะที่ทำ กิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้แนวทางตามแบบวัต สันและเกลเซอร์ พบว่า มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 22 คน ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 และมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 7 คน ที่ไม่ผ่านเกณฑ์พฤติกรรมในขณะที่ทำกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 70 เนื่องจากนักเรียน ยังขาดความสนใจในการร่วมกิจกรรม อีกทั้งยังไม่ค่อยให้ความสนใจนักในขณะที่เพื่อนนำเสนอคำตอบ ในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม และนักเรียนบางคนยังขาดความมั่นใจในการตอบคำถามและแสดงความ คิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับจิรนนท์วัชรกุล (2546) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ว่า การแสดงความคิดเห็นของตนเองในกลุ่มเพื่อรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลประกอบการตัดสินใจ เป็น การกระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น แต่ก็เป็นภาระที่จำต้องได้ ว่าพฤติกรรมเหล่านั้นเป็นที่ยอมรับในกลุ่ม ดังที่มิลิวีย์ สมศักดิ์ (2555 : 127) กล่าวว่า การคิดอย่างมี วิจารณญาณเป็นความสามารถทางสมอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมภายในที่ยากต่อการสังเกตหรือวัด รวมทั้ง ยากต่อการนิยามให้เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปในขณะที่เดียวกันก็ยากที่จะประเมินได้

2. เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนนพบว่า นักเรียน ทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียน ก่อนเรียนได้คะแนนรวม 821 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 20.53 จาก

คะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.39 คิดเป็นร้อยละ 70.73 ส่วนคะแนนหลังเรียนได้คะแนนรวม 971 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 24.48 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.43 คิดเป็นร้อยละ 83.71 แสดงว่า ภายหลังจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า นักเรียนมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมารศรี ธาณี (2554 : 145 -146) ได้ศึกษาการปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านดอน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการฝึกทักษะการอ่านและเขียนวิชาภาษาไทย พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องงานวิจัยของทรงลักษณ์ แถวโรสง (2551 : 101 - 102) ที่ได้ศึกษาถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านในใจและการเขียนตามรูปแบบสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงขึ้น จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความรอบรู้สูงขึ้นกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ดังที่ดาวเรือง ชิงโพธิ์ (2551 : 151-153) ที่ได้ศึกษาถึงการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อ่านภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบธรรมนุญ การสอนอ่าน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะทางภาษาตามจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งได้รับความรู้ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ที่ได้นำเนื้อหาบูรณาการกับเนื้อหาวิชาภาษาไทย นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามขั้นตอนทั้ง 8 ขั้นตอน คือ ระบุปัญหา ประเมินความต้องการจำเป็น กำหนดแนวคิดที่เป็น สมมติฐาน ในการแก้ปัญหา พัฒนาแผนปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ประเมินผลการปฏิบัติ สะท้อนผล อธิบาย ทำความเข้าใจตัดสินใจดำเนินการในวงรอบต่อไป ซึ่งใช้ร่วมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนคือ ขั้นนำ ขั้นสอน ขั้นสรุป โดยใช้แบบฝึกเป็นสื่อในการจัด กิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกทักษะและเกิดการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งจากการใช้แบบฝึก ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้มากขึ้น โดยเฉพาะการได้ฝึกทักษะในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ด้านการตั้งสมมติฐาน ด้านการระบุประเด็นปัญหาด้านการรวบรวมข้อมูล และด้านการประเมินผลที่อาจเป็นทักษะที่สามารถนำไปพัฒนาใช้ได้ในอนาคตการได้ฝึกทักษะพัฒนาการคิดอยู่บ่อย ๆ นักเรียนอาจมีวิธีการ คิดวิเคราะห์ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ โดยระบบการคิดของตนเองเป็นวิธีคิดอยู่ในระดับหนึ่ง ซึ่งจากการใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการวงรอบลำดับเวลา ตามแนวคิดของเจมส์ แมคเคอร์แนน ที่เน้นกระบวนการที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องปรับปรุงแก้ไขร่วมกับผู้ร่วม

ศึกษาซึ่งเน้นบุคลากรในโรงเรียนที่ทำการวิจัยซึ่งรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี สามารถ
 ดำเนินการวิจัยที่จะทำการพัฒนาไปที่ละขั้นตอนอย่างต่อเนื่องได้เป็นอย่างดีส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง
 สภาพปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขได้ชัดเจน แต่ละขั้นจะมีความต่อเนื่อง เป็นลูกโซ่มีความเกี่ยวข้องกัน
 ตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 ถึงขั้นตอนที่ 8 ดังนี้ คือ ระบุปัญหา ประเมินความต้องการจำเป็น กำหนดแนวคิดที่
 เป็นสมมติฐานในการแก้ปัญหา พัฒนาแผนปฏิบัติ ลงมือปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ประเมินผลการ
 ปฏิบัติ สะท้อนผล อธิบาย ทำความเข้าใจตัดสินใจดำเนินการในวงรอบต่อไป ทำให้ผลการวิจัยดำเนินไป
 ด้วยดีนักเรียนมีพัฒนาการด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการคิดอย่าง
 มีวิจารณญาณ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้

1.1 เนื้อหาในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัย
 ปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์ แมคเคอร์แนน (James McKernan) ควรเป็นเรื่องที่อยู่
 ในความสนใจของนักเรียน ไม่ยาวเกินไป มีความหลากหลาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน
 ชีวิตประจำวันได้

1.2 ผู้วิจัยจะต้องตรวจสอบข้อมูลของกลุ่มเป้าหมายให้ละเอียด เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่
 ครอบคลุมความจริง ๆ คือ ได้คนเก่ง คนปานกลาง และคนอ่อน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน
 ชัดเจนครูผู้สอนควรให้ความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมให้
 ผู้เรียนทุกคนได้แสดงออกถึงวิธีคิดในการวิเคราะห์ของตนเองให้มากและสามารถอธิบายวิธีคิดในการ
 วิเคราะห์ได้อย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดเฉพาะแต่วิธีคิดของผู้เรียนที่เรียนเก่งเท่านั้นแต่ต้องให้โอกาส
 ผู้เรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น

1.3 การสอนตามแนวคิดวัตสันและเกิลเซอร์เป็นเรื่องที่ละเอียด ครูผู้สอนควรยืดหยุ่นเรื่อง
 ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
 เนื่องจากใช้เวลาในการทำกิจกรรมมาก ทำให้บางครั้ง นักเรียนทำแบบฝึกไม่ทันเวลา

1.4 การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมี
 วิจารณญาณนั้นผู้สอนควรพูดคุยหรือให้ข้อเสนอแก่ผู้ร่วมวิจัยและผู้เรียน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจใน
 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการส่งเสริมเรียนรู้เพื่อจะได้ปฏิบัติถูกต้องและไม่เกิดข้อผิดพลาด เพราะเป็น
 การจัดการกิจกรรมที่ยืดหยุ่นเป็นสำคัญเน้นให้นักเรียนมีความร่วมมือกันในการคิดวิเคราะห์ให้มาก
 เนื่องจากการคิดวิเคราะห์เพียงผู้เดียวจะทำให้ได้แนวคิดที่ไม่กว้างและไม่หลากหลายวิธี แต่การคิด

วิเคราะห์โดยผู้เรียนได้ช่วยกันคิดจะทำให้เกิดแนวคิดที่กว้างและหลากหลายและยังช่วยให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้เรียนรู้แนวคิดในการคิดวิเคราะห์จากกันและกันมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

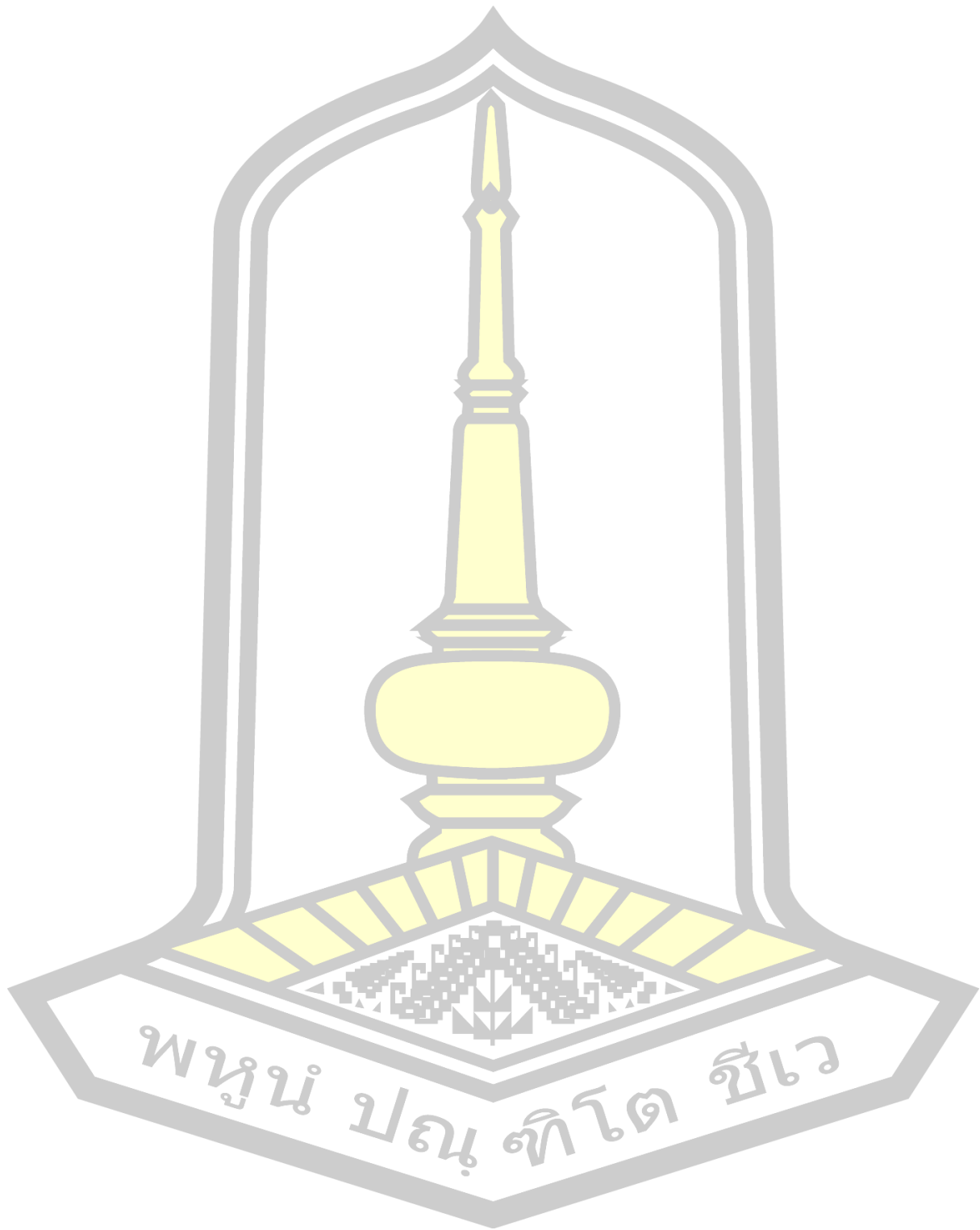
2.1 ควรศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาและเปรียบเทียบการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนฝึกทักษะการคิดเพิ่มมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับการพัฒนาผู้เรียน โดยนำมาใช้ในการประกอบการทำแผนจัดการเรียนรู้ ควรพิจารณาความเหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน เพื่อสร้างแรงกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการคิดในกระบวนการตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงกระบวนการรูปแบบการวิจัยดังกล่าว

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กอบแก้ว แท้สูงเนิน. (2538). ผลของการใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กันยา สุวรรณแสง. (2545). จิตวิทยาทั่วไปสำหรับการสอน. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- กัสม่า สิทธิกุล. (2547). ผลของการฝึกคิดแบบหมวกหกใบที่ต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสุเหร่าบ้านดอน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กึ่งกาญจน์ สิริสุนทร. (2550). วิธีเลือกประเมินอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด. วารสารวิชาการ, 10(3), 77-81.
- กิตติพร ปัญญาภิญโญผล. (2549). การวิจัยปฏิบัติการ : แนวทางสำหรับครู. กรุงเทพฯ: นันทพันธ์พรินต์ติ้ง.
- คชาภรณ์ คลังชำนาญ. (2547). ผลของการสอนคิดโดยใช้เทคนิคหมวกหกใบที่มีต่อการคิดวิจารณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2555). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย = *Statistical Methods for Research*. กภาพสินธุ์: ประสานการพิมพ์.
- จิรนนท์ วัชรกุล. (2546). ผลของการฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชนิดา อีรานนท์. (2546). ผลการติดตามแนวคิดคอนสตรัคติวิซึมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิจารณ์ เรื่อง สารสนเทศเศรษฐกิจไทย ในแง่ภูมิศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษาศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชาลินี เอี่ยมศรี. (2536). การพัฒนาแบบสปรการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ดาวเรือง ชิงโพธิ์. (2552). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบธรรมนุญการสอนอ่าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงลักษณ์ แฉวไสง. (2551). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนทักษะการอ่านจับใจความสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ทวีป ศิริรัศมี. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research). *ข่าวสารวิจัยการศึกษา*, 17(6), 9-12.
- ทิตนา เขมมณี. (2540). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ: โครงการพัฒนาการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ทิตนา เขมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา เขมมณี และคณะ. (2540). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ธัญลิตา อินถา. (2545). *การพัฒนาแบบวัดความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2545). *กระบวนการปฏิรูปเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ : การประเมินและการประกัน*. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชัน.
- นันทิกา นาควา. (2546). *การประยุกต์เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิดของแองโกลโลและครอสเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บงกชกร ทับเที่ยง. (2546). *การใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ เรื่อง ธรรมชาติกับสภาพแวดล้อมในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านโป่งน้อย อำเภอเมืองเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคม คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น (สุวีริยาสา)*. กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด และสุริทอง ศรีสะอาด. (2552). *การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยสานส์.
- ประวีต เอรารวรรณ. (2545). *การวิจัยปฏิบัติการ (สำนักพิมพ์)*. กรุงเทพฯ.

- พัสดราภรณ์ อินทรสุวรรณ. (n.d.). *การพัฒนาทักษะการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนศรีสงคราม กรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพ็ญพิสุทธิ์ เนคมานุรักษ์. (2537). *การพัฒนารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักการศึกษาครู สาขาจิตวิทยาการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- มลิวลัย สมศักดิ์. (2540). *รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.*
- มารศรี ธาณี. (2549). *การปฏิบัติการเพื่อฝึกทักษะการอ่านและการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 17(2), 11-15.*
- ยุพดี ไตรดีลานนท์. (2542). *ผลของการฝึกการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2539.* กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราวีย์ ชูชาติวรรณกุล. (2549). *ผลการสอนที่เน้นการพัฒนาการคิดต่อความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโป่งหลวงวิทยารัชต์มงคลภิเษก จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- ลาวรรณ โสมแพน. (2550). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิด วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- วันเพ็ญ จันทร์เจริญ. (2552). *การเรียนการสอนปัจจุบัน. สกลนคร: ฝ่ายโครงการเอกสารและตำราสถาบันราชภัฏสกลนคร.*

- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2546). *ระบบการประกันคุณภาพ การศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สุนทรพจน์ ดารงพานิช. (2554). สถิติเพื่อการวิจัย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2536). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2545). เคล็ดลับการทำวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรไทย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2548). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2548). วิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพทางพฤติกรรมศาสตร์และ สังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อมรวิษณุ นาครทรรพ. (2539). *ความจริงของแผ่นดิน ลำดับที่ 1 กระบวนการเรียนรู้เพื่อเด็ก ๆ และ ชุมชนของเรา หนังสือในโครงการการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดยการสนับสนุนของ บมจ. ธนาคารกสิกรไทย*. กรุงเทพฯ: เจ.ฟิล์มโปรเซส.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). การคิด. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาทักษะการคิด.
- อรุณี รัตนิวจิตร. (2543). *ผลของการฝึกการคิดวิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนท่านางแนววิทยายน อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- อัญชลี พลະสุนย์. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการคิดวิจารณ์ในการคิด วิจารณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- อุทุมพร วรรณะศิลป์. (2542). ผลการใช้แบบฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการทำโครงการ วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Carr, W. and S. K. (1983). *Becoming Critical Knowing through Action Research*. Geelong: Deakin University Press.
- Decaroli, J. (1973). What Research Say to Classroom Teacher: Critical Thinking. *Social Education*, 37(1), 67–68.
- Dewey, J. (1993). *How We Think?*. New York: D.C. Health and Company.
- Dick, B. (2001). You want to do an Action Research Thesis.
- Ebbutt, D. (1983). *Education Action Research : Some General Concerns and Specific Quibbles*. Mimeo: Cambridge Institute of Education.

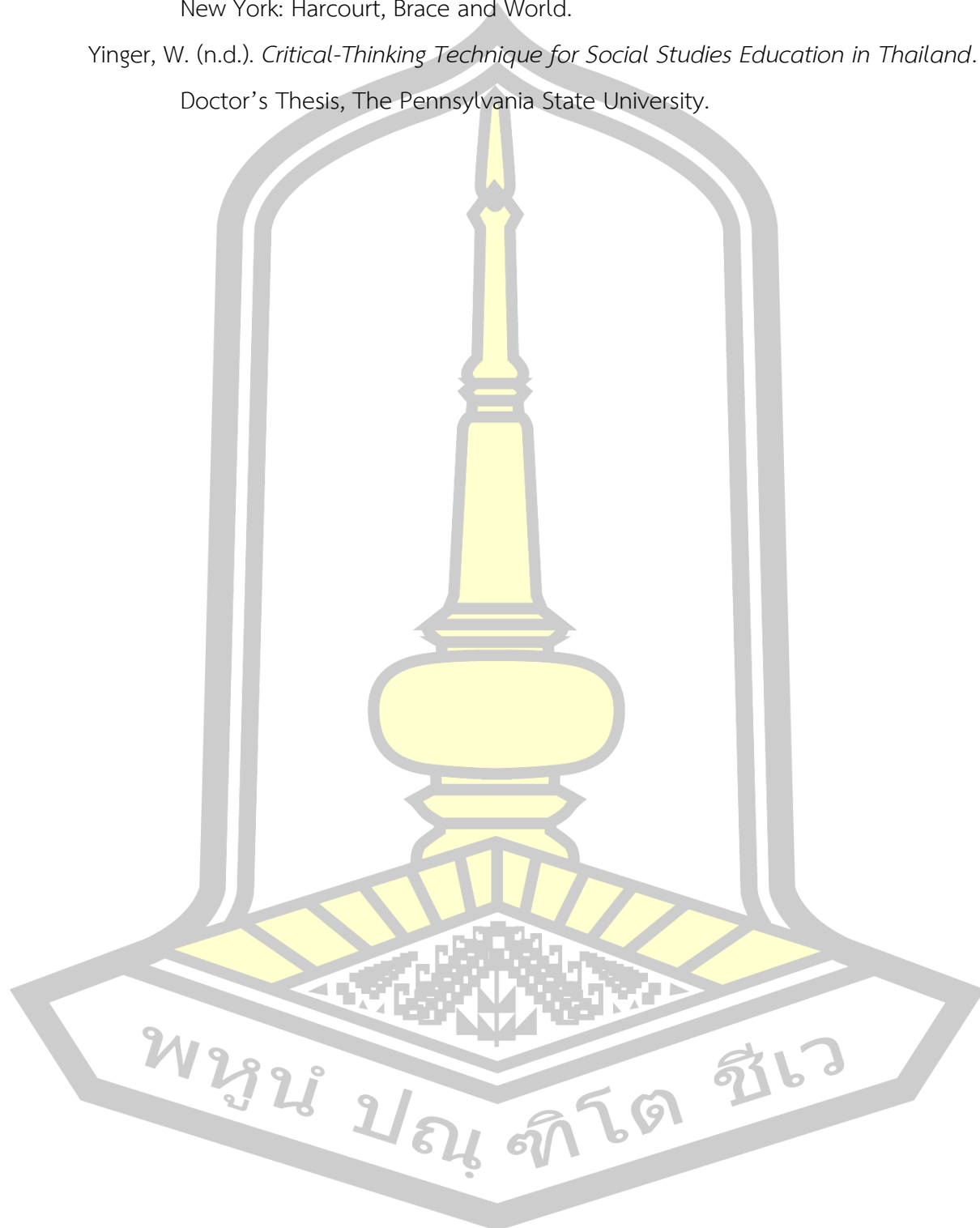
- Ennis, R. . (1987). *A taxonomy of Critical Thinking Dispositions and Abilities*. New York: W.H. Freeman.
- Ennis, R. H. (1991). Critical Thinking : A Streamlined Conception. *Teaching Philosophy*, 14(1), 5–25.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Inprasitha, Maitree and others. (2009). Research Report on the Change of Teacher's Vision towards Teacher Professional Development Process Using Lesson Study. KhonKaen University.
- Johnson, A. . (2008). *A Short Guide to Action Research*. Boston: Pearson.
- Kemmis, S. and R. M. (1998). *The Action Research Planner*. Victoria: Deakin University Press.
- Lane, M. . (2004). The Effects staff Development on Student Achievement. *Dissertation Abstracts International*, 64(7), 2451–A.
- Lewis, R. B. (2007). Development Critical Thinking Through an Interdisciplinary Social Studies Simulations and Technology in Fourth-grade Classrooms. *Dissertation Abstracts International*, 59(9), 3336–A.
- McCrink. (2007). The Role of Innovative Teaching Methodology and Learning Styles on Critical Thinking. *Dissertation Abstract International*, 59(9), 3420–A.
- McKernan, J. (1996). *Curriculum Action Research*. London: Kogan Page Limited.
- Nickerson, R. (1984). Kinds of Thinking Taught in Current Programs. *Educational Leadership*, 42(1), 26–36.
- Piaget, J. (1969). *The Mechanisms of Perception*. New York: Basic Book.
- Rosman, B. . (2013). Analytic Cognitive Style in Children. *Dissertation Abstracts International*, 27(6), 2126–B.
- Schuck, R. . (2004). Responses to the use of the Internet with a California Standards-based Middle School Algebra Curriculum Among At-risk, Latino Students. *Dissertation Abstracts International*, 64(12), 4345–A.
- Stringer, E. . (1999). *Action Research*. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Teri, D. . (2011). *Teacher's Perspectives on Building a professional Learning Community*. New York: Walden University.

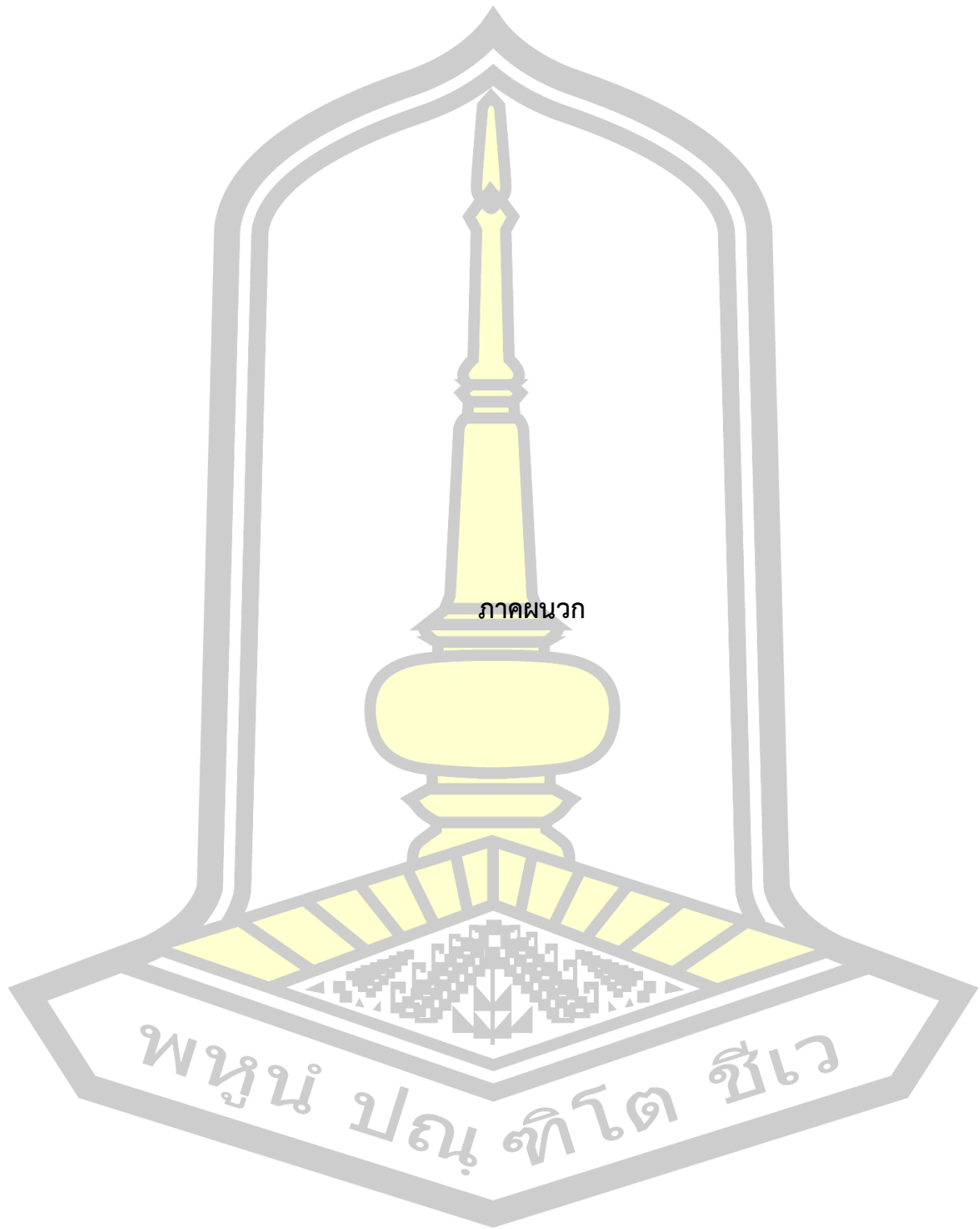
Watson, G. and E. M. G. (1964). *Watson-Glaser Critical Thinking Appraisal Manual*.

New York: Harcourt, Brace and World.

Yinger, W. (n.d.). *Critical-Thinking Technique for Social Studies Education in Thailand*.

Doctor's Thesis, The Pennsylvania State University.

ภาคผนวก ก

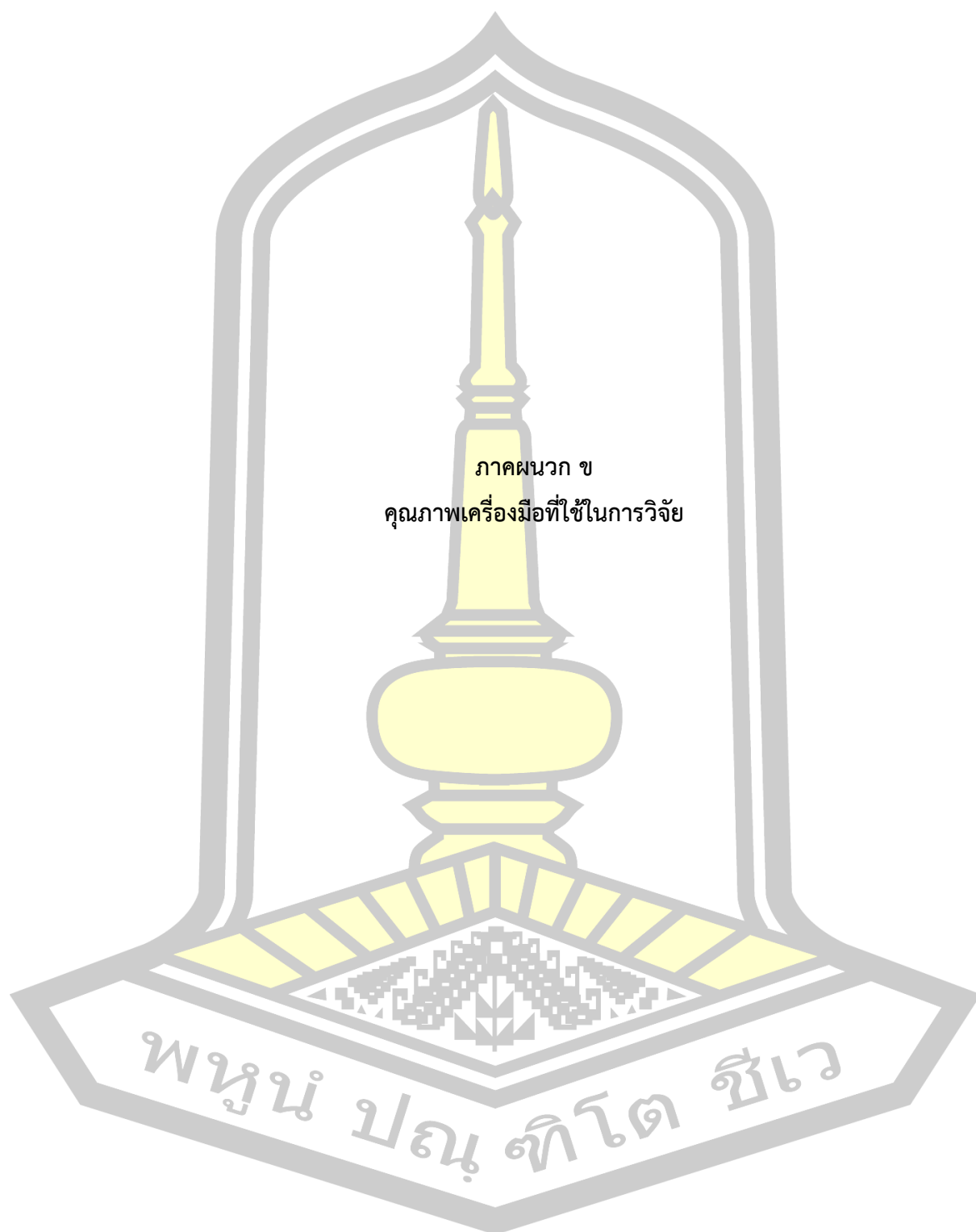
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

พหุบัณฑิตยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. นายสุนันท์ บุปผามะตะนัง ตำแหน่ง วิทยากรชำนาญการพิเศษโรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
2. นางพรายนภา ปินะเก ตำแหน่ง วิทยากรชำนาญการพิเศษโรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
3. นางสุประวีณ์ อุทปา ตำแหน่ง วิทยากรชำนาญการพิเศษโรงเรียนนาฏพิทยาคม อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

**แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อสอบต่อไปนี้ว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความสอดคล้อง” ตามความเห็นของท่านดังนี้

- +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 1 – 5</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>เลือกตั้งระยองหลายเขตพลิกอดีต ส.จ.บ้านค่ายพ่ายหน้าใหม่ผู้สื่อข่าว รายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ระยอง วันที่ 18 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมามีปรากฏว่าอดีต ส.อบจ. หลายเขต พ่ายแพ้ การเลือกตั้งให้ผู้สมัครหน้าใหม่ อาทิ นายสมศักดิ์ สุขสวัสดิ์ ส.อบจ.หน้าใหม่ ชนะ นายไพโรจน์ แก้วประดับ อดีต ส.อบจ.บ้านค่ายหลายสมัย และนายโชคกวีริยะพงษ์ ซึ่งเคยพ่ายแพ้การเลือกตั้งทุกครั้ง เอาชนะนายฐิติพงศ์ ศรีประศาสน์ อดีต ส.อบจ.หลายสมัยได้ รวมทั้งนายสุรินทร์ เปาอินทร์ ผู้สมัครเขต 2 อ.บ้านฉาง เพียงรายเดียว ได้คะแนนผ่านเกณฑ์รายงานข่าวแจ้งว่า ในวันเลือกตั้ง นายบุญมี สุนทรถนอม อายุ 30 ปี บ้านเลขที่ 27/1 หมู่ที่ 4 ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย เข้าแจ้งความ สภ.บ้านค่าย ว่ามีการแจกเงิน 300</p> </div> <p>1. สาเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (ส.อบจ.) มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ที่ได้เป็น ส.อบจ.บ้านค่ายคนใหม่ เป็นเพราะเหตุใด</p> <ul style="list-style-type: none"> ก. มีการซื้อเสียง ข. มีการแจกของ ค. มีนโยบายการทำงานสู่สาธารณชน ง. ขยันหาเสียงและมีความมุ่งมั่นทำงาน <p>2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้พนักงานการเมือง อยากเข้าไปพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น คืออะไร</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>ก. งบประมาณสู่ท้องถิ่น</p> <p>ข. การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ</p> <p>ค. ระบบการปกครองของไทย</p> <p>ง. ระบบการเลือกตั้งนายก อบต.</p> <p>3. อะไรเป็นจุดประสงค์ที่ทำให้เกิดการแข่งขัน ในทางการเมือง</p> <p>ก. ต้องการความก้าวหน้า</p> <p>ข. เป็นตำแหน่งที่ทำหายการทำงาน</p> <p>ค. เป็นเกียรติประวัติของครอบครัว</p> <p>ง. ต้องการเป็นตัวแทนเข้าไปบริหารสังคม</p> <p>4. ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น มีกี่รูปแบบ</p> <p>ก. 4 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ.</p> <p>ข. 5 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา</p> <p>ค. 6 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร</p> <p>ง. 7 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร การปกครองรูปแบบอื่นๆ</p> <p>5. ท่านคิดอย่างไรจากสถานการณ์ตัวอย่างกรณีผู้สมัครกระทำความผิดคดีการซื้อเสียงไม่ค่อยได้</p> <p>ก. หลักฐานและพยานไม่มี</p> <p>ข. ให้เงินสินบนแก่เจ้าหน้าที่</p> <p>ค. เป็นหน้าที่ของ กกต. เท่านั้น</p> <p>ง. รู้สึกว่าเฉยๆ เพราะเป็นเรื่องธรรมดา</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 6 – 10</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>ลวงเซลล์สาวหวังฆ่าปิดปากสงสัย “เจ้าคณะอำเภอ” สั่งเก็บ 4 คนร้ายลวงเซลล์สาวชายเครื่องดูดฝุ่นหวังฆ่าปิดปาก หลอกมาบ้านจับกดใช้มีดแทง-สากหิน ทูบหัวนม นำร่างใส่ท้ายรถเก๋งหวังเอาไปทิ้ง เหี่ยวใจเด็ดกระโดดลงพื้น เจอถอยหลังทับ-ยิงซ้ำ กลิ้งหนีสุดชีวิต โชคดีคนพบแจ้ง ตำรวจช่วยรอดหวุดหวิด ล่าสุดอาการสาหัส</p> </div> <p>6. ท่านทราบหรือไม่ว่าคนร้ายลวงเซลล์สาวไปฆ่าหวังปิดปากเป็นการทำผิดกฎหมายมีโทษอย่างไร</p> <p>ก. ปรับ 500 บาท</p> <p>ข. ทัณฑ์จำและปรับ</p> <p>ค. จำคุกตลอดชีวิต</p> <p>ง. ปรับและทำสัญญาปล่อยออาญา</p> <p>7. เหตุใดจึงต้องลวงเซลล์สาวไปฆ่า</p> <p>ก. ความกลัว</p> <p>ข. ความโกรธ</p> <p>ค. ความหึงหวง</p> <p>ง. ขัดผลประโยชน์กัน</p> <p>8. สาเหตุที่ทำให้ผู้ที่บวชเป็นพระมีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ไม่ดีต่อพระพุทธศาสนามากขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน</p> <p>ก. ยังไม่ตัดทางโลก</p> <p>ข. มีพฤติกรรมทางเพศ</p> <p>ค. ไม่รู้พระธรรมวินัยของสงฆ์ได้ดี</p> <p>ง. มีปัจจัยมากกระตุ้นให้ทำผิดพระธรรมวินัย</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>9. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงว่าเชลล์สาวเป็นคนที่มึลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. เป็นสตรีที่มีจิตใจกล้าหาญ</p> <p>ข. ควบคุมสติได้ดีขณะเจอเหตุการณ์</p> <p>ค. สัญชาตญาณมนุษย์และสัตว์เมื่อเกิดภัยต้องหนีเอาตัวรอด</p> <p>ง. เป็นคนเชื่อคนง่ายอาจไม่มีการตรึกตรองก่อนจึงถูกหลอกหลวง</p> <p>10. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราได้ข้อคิดอะไรบ้าง</p> <p>ก. ต้องคิดก่อนทำ</p> <p>ข. ใ้เห็นดินสูง ฐเห็นนมไก่</p> <p>ค. อย่าไว้วางใจคน อย่าวางใจคน จะจนใจเอง</p> <p>ง. การกระทำใดโดยไม่ยั้งคิดอาจเกิดเหตุการณ์ผิดพลาดเลวร้ายหรืออภัยมาสู่ตนได้</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 11 – 13</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>ปตส. บุกรวบแม่เส้าลงหญิงส่งไปนอก</p> <p>เมื่อวันที่ 7 18 พฤษภาคม 2551 พ.ต.อ. สุวิญญ์พล อิมใจรัชต์ รองผบก.ปตส. พ.ต.อ.ปัญญา ปิ่นสุข ผกก.ฝป.7 บก.ปตส. และพ.ต.ท. มนต์ ทองสีม่วง พนักงานสอบสวน บก.ปตส. ร่วมกับฝ่ายสืบสวน สภ. กงไกรลาศ จ.สุโขทัย จับกุมนางจิริภา ธนรรวิบูล อายุ 59 ปี ตามหมายจับศาลอาญา ข้อหาร่วมกันค้าหญิงหรือเด็กปลอมแปลงเอกสาร เนื่องจาก พ.ต.อ.ปัญญา สืบทราบว่านางจิริภาเดินทางไปชมผู้เสียหาย ที่เคยถูกผู้ต้องหาพร้อมขบวนการกับนางพิไลพร เสถียรธนากร และนาย วรพจน์ พิทยธนากุล ถูกจับก่อนหน้าล่อลวงพาไปค้าประเวณีที่ 7 ประเทศเพื่อนบ้านโดยก่อนหน้านางจิริภา ใช้ชื่อเจ็จู หรือบุปผา สอบสวนให้การปฏิเสธ</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>11. อะไรคือสาเหตุของการถูกล่อลวงไปค้าประเวณี</p> <p>ก. มีระดับการศึกษาต่ำ</p> <p>ข. การประกอบอาชีพหลักไม่มี</p> <p>ค. การถูกบังคับขู่เข็ญให้ประกอบอาชีพ</p> <p>ง. มีปัจจัยเหนี่ยวนำให้ตัดสินใจไปทางนั้น</p> <p>12. การกระทำความผิดข้อหาร่วมกันคำหญิงถือว่าผู้กระทำผิดขาดจิตสำนึกต่อสิ่งใด</p> <p>ก. ต่อสิทธิสตรี</p> <p>ข. ต่อครอบครัวและเครือญาติ</p> <p>ค. ต่อการผิดกฎหมายบ้านเมืองของไทย</p> <p>ง. ต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย</p> <p>13. เหตุการณ์ข้างบนหัวข้อจะไม่เกิดขึ้นหากผู้กระทำผิดยึดมั่นในเรื่องใด</p> <p>ก. หลักพุทธศาสนาประจำชาติ</p> <p>ข. ยึดมั่นในเรื่องคุณธรรมประจำใจ</p> <p>ค. การคิดอย่างมีเหตุผล เช่น คิดเอาใจเขา มาใส่ใจเรา</p> <p>ง. ตั้งมั่นในการปฏิบัติสิ่งที่ดีไม่ผิดต่อระเบียบกฎหมาย</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 14 – 17</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px auto; width: 80%;"> <p>กกอ. ยืนยันสอบติดแล้วพ่อ ม.6 ไม่ดีใจฆ่าตัวตายเลขาธิการ กกอ. แสดงความเสียใจกับครอบครัวนักเรียน ม.6 ยิงตัวตาย ยืนยัน เจ้าหน้าที่ สกอ.โทรแจ้งเจ้าตัว-พ่อแล้ว พร้อมแพ็คเกจกำหนดการวัน สอบสัมภาษณ์ให้</p> </div>				
<p>14. ปัญหาสำคัญของที่เป็นสาเหตุของเรื่องนี้คืออะไร</p> <p>ก. ความหลง</p> <p>ข. ความโกรธ</p> <p>ค. ความเครียด</p> <p>ง. ความผิดหวัง</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>15. จากสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาใด</p> <p>ก. ขาดทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ</p> <p>ข. ขาดที่ให้การปรึกษาแนะนำทางออกที่ถูกรวิธี</p> <p>ค. ขาดการเรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ง. ขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น</p> <p>16. สิ่งที่ทำให้ผู้สอบได้คิดสั้นฆ่าตัวตายเพราะผู้ตายขาดสิ่งใด</p> <p>ก. ขาดสติ</p> <p>ข. ขาดกำลังใจ</p> <p>ค. ขาดผู้ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะเพื่อนร่วมงาน</p> <p>ง. ขาดการได้รับและการเข้าสู่ระบบข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว</p> <p>17. ถ้าผู้เรียนประสบปัญหาเช่นนี้ท่านควรปฏิบัติตนอย่างไรไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น</p> <p>ก. ปรึกษาคคนในครอบครัวและเพื่อนสนิท</p> <p>ข. ปล่อยไปตามเหตุการณ์ คิดเริ่มต้นทำใหม่</p> <p>ค. ขอคำปรึกษาจากครูหรือแผนกแนะแนวของโรงเรียน</p> <p>ง. พยายามคิดทบทวนและนำปัญหาไปพบกับผู้ให้ความช่วยเหลือ</p> <p>ในการบอกเล่าเหตุการณ์</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 18 – 21</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>สาวเครียดชีวิตแร้นแค้นผสมยาพิษให้แม่ลูกตีม</p> <p>อนาสาวชาวเขาฐานะยากจนทำงานหาเช้ากินค่ำต้องอดมื้อกินมือแทบไม่มีข้าวสารกรอกหม้อแถมต้องเลี้ยงดูแม่และลูกอีก 4 ชีวิตตัดสินใจซื้อยาฆ่าแมลงผสมแลคตาซอยให้แม่และลูกกินซักคืนกระแด้วตายอนาถเกลื่อนบ้าน</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>18. สาเหตุสำคัญที่ทำให้สาวชาวเขาตัดสินใจฆ่าตัวตาย คืออะไร</p> <p>ก. ความเครียด *</p> <p>ข. ความอึดอัด</p> <p>ค. แกรับภาระหลายชีวิต</p> <p>ง. ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ</p> <p>19. สิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นหากสาวชาวเขายึดมั่นในเรื่องใด</p> <p>ก. การทำจิตภาวนานิกถึงบาปบุญคุณโทษ</p> <p>ข. ยึดมั่นในเรื่องพุทธศาสนา เช่น การไปวัดพบพระ *</p> <p>ค. การต่อสู้ชีวิตของมนุษย์มีทางออกมากมาย</p> <p>ง. การหาที่พึ่งจากหน่วยงานราชการ/เอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ</p> <p>20. ถ้าผู้เรียนเจอปัญหาดังกล่าวผู้เรียนคิดว่าจะตัดสินใจอย่างไร</p> <p>ก. ปล่อยชีวิตไปตามสบาย</p> <p>ข. ทบทวนความคิดและหาทางแก้ไข *</p> <p>ค. หาที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในทางที่ถูกต้อง</p> <p>ง. หาที่พึ่งทางจิตใจ เพื่อให้ความคิดไม่ฟุ้งซ่าน</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 21 – 24</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>โจรสลัดแอบฉกปีพระอภัยยามหน้าตำรวจ</p> <p>แฉงนี้ว์รูปปั้นหักขาวบ้านสาบแข่งทำป่วนทั้งจังหวัดชวาระยอง สุดเศร้าย มีอดีลอบขโมยปีรูปปั้นพระอภัยมณีหน้าอนุสาวรีย์สุนทรภู่</p> </div> <p>21. ต้นเหตุที่ทำให้มีการลักขโมยปีพระอภัยมณี คืออะไร</p> <p>ก. การสร้างสถานการณ์ป่วนเมือง</p> <p>ข. คิดว่าของโบราณถ้านำไปขายคงจะได้ราคา</p> <p>ค. การเห็นตัวอย่างสื่อทีวีเกี่ยวกับการขโมยของศิลป์โบราณ</p> <p>ง. ไม่มีระบบการป้องกันรักษาโดยเฉพาะผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>22. จากการกระทำของโจรถือว่าโจรขาดสิ่งใดมากที่สุด</p> <p>ก. ขาดคุณธรรมจรรยาโลก</p> <p>ข. ขาดการยั้งคิดยั้งทำก่อนปฏิบัติการ</p> <p>ค. ขาดการอนุรักษ์หวงแหนศิลปโบราณของไทย</p> <p>ง. ขาดความเข้าใจว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะเกิด ผลกระทบอย่างไร</p> <p>23. ข่าวนี้นี้ให้ข้อคิดอะไรกับผู้เรียน</p> <p>ก. ความร่วมมือของชาวบ้านเป็นหลัก</p> <p>ข. เหมือนกับสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่าวัวหายแล้วจึงล้อมคอก</p> <p>ค. ต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถาน และสถานที่ทุกแห่งที่เป็นเอกลักษณ์</p> <p>ง. ตระหนักถึงระบบป้องกันความปลอดภัย รักษาโบราณสถานสำคัญของจังหวัดไว้</p> <p>24. การกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายอะไร</p> <p>ก. กฎหมายแพ่ง</p> <p>ข. กฎหมายพาณิชย์</p> <p>ค. กฎหมายนิรโทษกรรม</p> <p>ง. กฎหมายอาญา</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 25 – 29</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>เว็บไซต์ไป๋หวย</p> <p>เรียน มรว. กระทรวงไอซีที ผอ.สนง. สลากกินแบ่งรัฐบาล และผบ.ตร. (ผ่านคุณอ๊อต เทอร์โบ) ด้วยปรากฏว่ามีเว็บไซต์มุ่งเน้นในเรื่องของหวยและการบอกเลขหวยกำลังเป็นแหล่ง รวมตัวกันของกลุ่มมิจฉาซีพีที่แฝงตัวหลอกลวงประชาชนโดยอ้างว่าได้เลขมาจาก สนง.สลากกินแบ่งรัฐบาลเรียกร้องให้ผู้หลงเชื่อจ่ายเงินรายละ 300 บาทบ้าง 500 บาทบ้างเป็นค่าสมาชิกเพื่อรับเลขที่อ้างว่าได้มาจากกองสลากฯ ดังกล่าวมีผู้คนจำนวนมากหลงเชื่อสูญเสียทรัพย์สินเงินทองไปมากมายโดยมาทราบภายหลังว่าไม่มีเลขเด็ดจากกองสลากฯตามที่กลุ่มมิจฉาซีพีนี้อ้างแต่อย่างใดพฤติกรรมต่างกรรมต่างวาระของกลุ่มมิจฉาซีพีกลุ่มนี้กำลังขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ นอกจากจะสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลที่หลงเชื่อยอมจ่ายเงินให้กลุ่มมิจฉาซีพีเหล่านี้แล้วยังทำให้ประชาชนเกิดความสับสนเกิดความไม่เชื่อมั่นในองค์กรของรัฐ หากปล่อยไว้จะทำให้เกิดปัญหาขยายวงกว้างในความไม่เชื่อถือกับหน่วยงานราชการได้</p> </div> <p>25. สาเหตุของการหลงเชื่อเรื่องการไป๋หวยทางเว็บไซต์คืออะไร</p> <p>ก. แหล่งที่มาเชื่อถือ</p> <p>ข. ความต้องการเลขเด็ด</p> <p>ค. ความต้องการเรื่องโชคราง</p> <p>ง. ความต้องการที่จะรวยทางลัด</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>26. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราควรให้สังคมไทยเป็นอย่างไรจึงจะไม่เกิดความโลภจนถูกหลอกหลวง</p> <p>ก. สังคมเดี่ยว</p> <p>ข. สังคมรัฐนิยม</p> <p>ค. สังคมแห่งความพอเพียงบนความพอดี</p> <p>ง. สังคมครอบงำ มอบเมาประชาชนเรื่องโชคลาภ</p> <p>27. ทำอย่างไรให้คนในสังคมเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อทำในสิ่งที่ควรทำ</p> <p>ก. ทำให้เป็นคนรักประเทศชาติ</p> <p>ข. ทำตามสิทธิและหน้าที่ของคนไทย</p> <p>ค. ทำให้เป็นคนรู้จักคิดอย่างมีเหตุและผล</p> <p>ง. ทำให้เป็นธรรมชาติไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง</p> <p>28. ผู้เรียนคิดว่าควรใช้กฎหมายอะไรมาใช้บังคับเอาผิดกับคดีนี้จึงจะเหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. กฎหมายอาญา</p> <p>ข. กฎหมายปกครอง</p> <p>ค. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>ง. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>29. รัฐบาลควรมีมาตรการในการแก้ปัญหานี้อย่างไร</p> <p>ก. ประกาศผ่านสื่อให้ประชาชนได้ทั่วกัน</p> <p>ข. ใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดกรณีนี้อย่างเฉียบขาด</p> <p>ค. ตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทางสื่อเว็บไซต์ไปห่วย</p> <p>ง. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบแหล่งสงสัยที่กระทำความผิด</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 30 – 34</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>นายแพทย์ฆ่าตัวพิสดารชดยาพิษ ไฟซ็อดหนีมะเร็ง</p> <p>เป็นที่สมองทุกข์ทรมานฉวยจิ้งหะลูกเมียไม่อยู่ปลิดชีพดับอนาค คาบ้าน นายแพทย์ระดับ 8 รพ. ศูนย์ขอนแก่นฆ่าตัวตายพิสดารสาเหตุ เกิดจากป่วยเป็นมะเร็งที่สมอง</p> </div> <p>30. อะไรเป็นชนวนเหตุให้นายแพทย์ฆ่าตัวตาย</p> <p>ก. ความเครียดจนหาทางออกไม่ได้</p> <p>ข. ทนพิษหรืออาการของโรคนี้นี้ไม่ไหว</p> <p>ค. คิดว่าคนในครอบครัวรังเกียจกลัวติดโรคนี้นี้</p> <p>ง. คิดว่าเป็นโรคนี้นี้แล้วไม่มีทางรักษาให้หายขาด</p> <p>31. ผู้เรียนคิดว่าควรบรรจุหลักสูตรเสริมการเรียนรู้การสอนเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. เรื่องการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>ข. เรื่องการรักษาสุขภาพและสร้างสุขนิสัยที่ดีป้องกันการเกิดโรค</p> <p>ค. เรื่องให้ความสนใจดูแลและกำลังใจใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ</p> <p>ง. เรื่องการคิดหาวิธีการหรือหนทางในการจะรักษาโรคร้ายให้ดีที่สุด</p> <p>32. ตามกฎหมายการแจ้งตายต้องดำเนินการภายในเวลาเท่าไร</p> <p>ก. 6 ชั่วโมง</p> <p>ข. 12 ชั่วโมง</p> <p>ค. 18 ชั่วโมง</p> <p>ง. 24 ชั่วโมง</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>33. จากข่าวดังกล่าวเราควรมีวิธีการป้องกันมิให้คนฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นได้อย่างไร</p> <p>ก. สอนให้รักตัวเอง</p> <p>ข. สอนให้มีความอดทน</p> <p>ค. สอนให้คิดเห็นคุณค่าของตน</p> <p>ง. สอนให้ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจจะปฏิบัติการใด</p> <p>34. ผู้เรียนคิดว่า การนำข่าวแบบนี้มาลงจะทำให้คนเห็นรูปแบบการฆ่าตัวตายมากขึ้นไหม</p> <p>ก. ไม่เพราะคนรู้จักคิด</p> <p>ข. ใช่เพราะเห็นเป็นแบบอย่าง</p> <p>ค. ใช่เพราะเข้าใจความรู้สึกคล้ายกัน</p> <p>ง. ไม่เพราะคนเห็นบ่อยเกิดความกลัว</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 35 – 38</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>เพิ่มโทษ</p> <p>นายชาญชัย พิจิตรภักดีกุล อดีตข้าราชการ ซี 8 กรมทางหลวง ปรธานบริษัทแอดวานซ์ สไปรูลิน่าฯ ไปฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดี อนาจารแอร์โฮสเตสการบินไทยโดยศาลให้เพิ่มโทษคุมประพฤติต้อง รายงานตัวทุก 3 เดือน เป็นเวลา 1 ปี และทำงานบริการสังคม 20 ชั่วโมง</p> </div>				
<p>35. ท่านคิดว่าเหตุการณ์เรื่องนี้น่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับอะไร</p> <p>ก. ช่มชู้</p> <p>ข. การทำอนาจาร</p> <p>ค. พุทธกรรมชู้สาว</p> <p>ง. ลวนลามทางเพศ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>36. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน</p> <p>ก. ห้องพัสดุโดยสาขาเข้า-สายการบินไทย</p> <p>ข. ห้องพัสดุโดยสาขาออก-สายการบินไทย</p> <p>ค. บนเครื่องบิน-สายการบินไทย</p> <p>ง. ในสนามบินสายการบินไทย</p> <p>37. ท่านคิดว่าผู้กระทำความผิดคดีนี้น่าจะเกิดจากการขาดความคิดเกี่ยวกับ</p> <p>ก. ศีลธรรมและจรรยา</p> <p>ข. การเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง</p> <p>ค. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตำแหน่งงาน</p> <p>ง. การยอมรับคำพิพากษาตัดสินกำหนดบทลงโทษ</p> <p>38. การพิจารณาตัดสินคดีดังกล่าวถือว่าศาลตัดสินเหมาะสมหรือไม่</p> <p>ก. ไม่เหมาะสมเพราะควรเพิ่มโทษ</p> <p>ข. เหมาะสมเพราะเป็นประโยชน์ต่อสังคมบ้านเมือง</p> <p>ค. เหมาะสมเพราะจะเป็นบรรทัดฐานเหมือนกันไม่เลือกปฏิบัติ</p> <p>ง. ไม่เหมาะสมเพราะมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงควรทำให้เป็นตัวอย่างที่ดี</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 39 - 40</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>วิภาลิ้มเงินสด 2 ล้านบาทในรถเข็นของห้างสรรพสินค้า พนักงานเก็บได้และส่งคืนเจ้าของ แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ นานาว่าฝ่ายห้างออกมายืนยันว่าเป็นเรื่องจริงไม่ใช่การจัดฉากไม่ใช่การสร้างข่าวฝ่ายเจ้าของเงินออกมาชี้แจงที่ผู้คนสงสัยว่าทำไมต้องพกเงินสดถึง 2 ล้านบาท ยืนยันว่าเงินบริสุทธิ์</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>39. นักเรียนเชื่อถือบุคคลใดมากที่สุด</p> <p>ก. วิภา ข. นักข่าว ค. พนักงาน ง. เจ้าของห้าง</p> <p>40. บุคคลใต้น่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด</p> <p>ก. วิภา เพราะเป็นเจ้าของเงิน ข. พนักงาน เพราะเป็นบุคคลที่พบเงิน ค. เจ้าของห้าง เพราะเป็นเจ้าของสถานที่ ง. นักข่าว เพราะเป็นผู้มีความรู้เรื่องวิจารณ์ข่าว</p> <p>จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>“ท่านรองไม่กลัวจะถูกคนอื่นว่าสวนกระแสหรือคะ” หล่อนหลีกเลียง “ยุคไอเอ็มเอพีนี้ เขายังให้กินของไทยเที่ยวไทยกันอยู่” “ก็ให้คนอื่นเขากินเขาเที่ยวไปซิ” ฝ่ายชายหัวเราะอย่างไม่สนใจ “ไปกันแค่ 2 คนบ้านเมืองไม่ถึงกับล่มจมหรอก ที่ใครต่อใครใช้เงินกัน โครม ๆ ไม่เห็นมี คนไปว่ากล่าวอะไรเลย”</p> </div> <p>41. คำว่า “สวนกระแส” หมายความว่าอย่างไร</p> <p>ก. การกระทำอะไรตามใจตนเอง ข. การกระทำอะไรไม่ตามใจคนใกล้ชิด ค. การกระทำอะไรตรงข้ามกับความรู้สึกของคนในสังคม ง. การกระทำที่เกิดปัญหาต่อสังคม</p> <p>42. สำนวนในข้อใดมีความหมายต่างกันไปคนละทาง</p> <p>ก. สีซอให้ควายฟัง ตักน้ำรดหัวตอ ข. ชี้อ้างจับตักแตน ฆ่าช้างเอางา ค. กินปูนร้อนท้อง วิวสันหลังหวะ ง. ปากหวานกันเปรี้ยว ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>43. “วัยรุ่นในปัจจุบันมักจะแต่งกายด้วยเสื้อสายเดี่ยวหรือเสื้อเกาะอก ทำสีฉูดฉาด ใส่รองเท้าส้นตึกดู แล้วไม่เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย จนผู้ใหญ่หลายฝ่ายออกมาเตือนเกี่ยวกับการแต่งกายของวัยรุ่น เหล่านี้ แต่ดูเหมือนว่าเหล่าวัยรุ่นจะเห็นเป็นเรื่องธรรมดาของแฟชั่น”</p> <p>จากข้อความนี้นักเรียนคิดว่า สาเหตุที่ผู้ใหญ่ออกมาเตือนในครั้งนี้ เพราะอะไร</p> <p>ก. เพราะอาจก่อให้เกิดอันตรายได้</p> <p>ข. เพราะสินค้าไทยขายไม่ได้</p> <p>ค. เพราะขัดกับหลักวัฒนธรรมไทย</p> <p>ง. เพราะนำมาซึ่งความขัดแย้ง</p>				
<p>44. “เมื่อคนป่าเถื่อนต้องการผลไม้เขาก็ตัดต้นลงมาแล้วก็เก็บเอาเหมือนชาวเมืองที่จะเอารังผึ้งบนต้น กระบะกไม่มีผิดเลย” ข้อความนี้ให้ข้อคิดตรงกับสำนวนใด</p> <p>ก. หักด้ามพร้าด้วยเข่า</p> <p>ข. ชีข้างจับตักแตน</p> <p>ค. ล่าหูกล่าโค่น</p> <p>ง. ใจปลาชิว</p>				
<p>45. เด็กไทยใจหาญ ขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ รักความก้าวหน้า</p> <p>ชำนาญการเรียน เพื่อรู้วิชา ประหยัดหนักหนา อนาคตก้าวไกล</p> <p>ข้อความข้างต้นต้องการสื่อให้ตระหนักว่าอย่างไร</p> <p>ก. เป็นเด็กควรศึกษาหาความรู้</p> <p>ข. เป็นเด็กควรมีความขยันขันแข็ง</p> <p>ค. เป็นเด็กต้องรู้จักหน้าที่ของตน</p> <p>ง. เป็นเด็กต้องรู้จักวางแผน</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>46. “บรรดาสรรพทรัพย์ทั้งหลายทั้งปวง ท่านย่อมว่าวิชาเป็นทรัพย์อันประเสริฐแท้เพราะตลอดกาลไม่มีใครแย่งเอาไปได้ เพราะมันเป็นสมบัติอันมีอาจทำลาย”</p> <p>ใจความสำคัญของข้อความนี้กล่าวถึงสิ่งใด</p> <p>ก. วิชาความรู้</p> <p>ข. ชีวิตมนุษย์</p> <p>ค. สมบัติอันประเสริฐ</p> <p>ง. ความซื่อสัตย์</p> <p>หนึ่งอัสตรี หาญสู้ สละชีพ ปกป้องศักดิ์ศรีแผ่นดิน ภาพยนตร์แห่งสยามประเทศ สุริโยไท...</p>				
<p>47. ผู้เขียนต้องการสื่อความคิดในเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. ความสามารถในการปกครองประเทศของผู้หญิง</p> <p>ข. ความเสียสละและห้าวหาญของผู้หญิง</p> <p>ค. ความเก่งกาจในด้านการต่อสู้ของผู้หญิง</p> <p>ง. ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา</p>				
<p>พระบรมราชาบาท</p> <p>...การเล่าเรียนหรือทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยดีโดยตลอดนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงเป็นใหญ่เพราะความตั้งใจจริงเป็นเครื่องสำคัญที่จะช่วยกำจัดความเกียจคร้านความอ่อนแอ และความ ท้อถอยอย่างดียิ่ง จะปลุกฝังความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียรไว้แต่เยาว์วัย จะเป็นคุณสมบัติติด ตัวไปในวันข้างหน้า จะช่วยพาตัวให้อาจ สามารถเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้โดยตลอด และประสบความสำเร็จความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในชีวิต...</p> <p>(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช : คำพ่อสอน)</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>48. สาระสำคัญของพระบรมราโชวาทข้างต้นคืออะไร</p> <p>ก. ความตั้งใจจริงนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกำจัดความเกียจคร้าน</p> <p>ข. การจะเล่าเรียนหรือทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยดีโดยตลอดนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงเป็นใหญ่</p> <p>ค. ความขยันหมั่นเพียร และความเข้มแข็งเป็นนิสัยที่ดีที่สามารถปลูกได้แต่เยาว์วัย</p> <p>ง. รู้จักหน้าที่ของตนทำสิ่งใดด้วยสติ และความขยัน</p>				
<p>“ไก่อัปลอย”</p> <p>พ่อไก่อัปแกว่งตัวหนึ่ง ออกหาอาหารกับแม่ไก่หลายตัว มีลูกเล็ก ๆ ตามเป็น</p> <p>พรวนขณะ นำ ผุงพื้นเขตบ้านถึงบริเวณทุ่งนา ก็ได้พบพลอยเม็ดงาม มีประกาย</p> <p>แวววาวลือกับแสงอาทิตย์ดูวาววับ พ่อไก่อัปมองดูพลอยนั้นด้วยความ อัจฉริยะใจ ก้ม</p> <p>หัวเอียงคอแล้วเอ่ยเปรยๆ ขึ้นว่า “พลอยเอ๋ย เจ้างาม จริง ๆ ถ้าช่าง เพชรช่างพลอย</p> <p>พบเจ้า จะต้องชอบเจ้าอย่างแน่นอนแต่สำหรับข้าเจ้าไม่มีราคาเลย ดู เหมือนว่าข้า</p> <p>เพียงเมล็ดเดียวก็ยังมีค่ามากกว่าพลอยรวมกันทั้งโลก”</p>				
<p>49. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า</p> <p>ก. คนที่ไม่เห็นค่าของพลอยเป็นคนโง่</p> <p>ข. คนจะมีความสุขต้องรู้ความต้องการของตน</p> <p>ค. คนฉลาดย่อมเลือกของมีค่ามากกว่าของที่ต้องการจริง ๆ</p> <p>ง. คนโง่มักตกเป็นเหยื่อคนฉลาด</p>				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

**แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อสอบต่อไปนี้ว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ โดยกา
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ความสอดคล้อง” ตามความเห็นของท่านดังนี้

- +1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1 ถ้าแน่ใจว่าข้อสอบนั้นมีความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 1 – 5</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>เลือกตั้งระยองหลายเขตพลิกอดีต ส.จ.บ้านค่ายพ่ายหน้าใหม่ ผู้สื่อข่าวรายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส.อบจ.) ระยอง วันที่ 18 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมาปรากฏว่าอดีต ส.อบจ. หลายเขต พ่ายแพ้การเลือกตั้งให้ผู้สมัครหน้าใหม่ อาทิ นาย สมศักดิ์ สุขสวัสดิ์ ส.อบจ. หน้าใหม่ ชนะ นายไพโรจน์ แก้วประดับ อดีต ส.อบจ. บ้านค่ายหลายสมัย และนายโชคก วัริยะพงษ์ ซึ่งเคย พ่ายแพ้การเลือกตั้งทุกครั้ง เอาชนะนายฐิติพงศ์ ศรีประศาสน์ อดีต ส.อบจ. หลายสมัยได้ รวมทั้งนายสุรินทร์ เปาอินทร์ ผู้สมัครเขต 2 อ. บ้านฉาง เพียงรายเดียว ได้คะแนนผ่านเกณฑ์รายงานข่าวแจ้งว่า ใน วันเลือก ตั้งนายบุญมี สุนทรถนอม อายุ 30 ปี บ้านเลขที่ 27/1 หมู่ที่ 4 ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย เข้าแจ้งความ สภ.บ้านค่าย ว่ามีการ แจกเงิน 300 บาท เพื่อให้เลือกผู้สมัคร ส.อบจ. รายหนึ่ง ตำรวจจึงลง บันทึกประจำวันพร้อมจะติดตามตัวผู้กระทำผิดมาดำเนินคดีต่อไป</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>1. สาเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (ส.อบจ.) มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ที่ได้เป็น ส.อบจ.บ้านค่ายคนใหม่ เป็นเพราะเหตุใด</p> <p>ก. มีการซื้อเสียง</p> <p>ข. มีการแจกของ</p> <p>ค. มีนโยบายการทำงานสู่สาธารณชน</p> <p>ง. ขยันหาเสียงและมีความมุ่งมั่น7 ทำงาน</p> <p>2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ให้นักการเมือง อยากเข้าไปพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น คืออะไร</p> <p>ก. งบประมาณสู่ท้องถิ่น</p> <p>ข. การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ</p> <p>ค. ระบบการปกครองของไทย</p> <p>ง. ระบบการเลือกตั้งนายก อบต.</p> <p>3. อะไรเป็นจุดประสงค์ที่ทำให้เกิดการแข่งขัน ในทางการเมือง</p> <p>ก. ต้องการความก้าวหน้า</p> <p>ข. เป็นตำแหน่งที่ทำหายการทำงาน</p> <p>ค. เป็นเกียรติประวัติของครอบครัว</p> <p>ง. ต้องการเป็นตัวแทนเข้าไปบริหารสังคม</p> <p>4. ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น มีกี่รูปแบบ</p> <p>ก. 4 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ.</p> <p>ข. 5 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา</p> <p>ค. 6 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร</p> <p>ง. 7 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานครการปกครองรูปแบบอื่น ๆ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>5. ท่านคิดอย่างไรจากสถานการณ์ตัวอย่างกรณีผู้สมัครกระทำความผิดคดี การซื้อเสียงไม่ค่อยได้</p> <p>ก. หลักฐานและพยานไม่มี ข. ให้เงินสินบนแก่เจ้าหน้าที่ ค. เป็นหน้าที่ของ กกต. เท่านั้น ง. รู้สึกว่าเฉยๆ เพราะเป็นเรื่องธรรมดา</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 6 – 10</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>ลวงเซลล์สาวหวังฆ่าปิดปากสงสัย “เจ้าคณะอำเภอ” สั่งเก็บ 4 คนร้ายลวงเซลล์สาวชายเครื่องตุ๋นหวังฆ่าปิดปาก หลอกมา บ้านจับกตใช้มีดแทง-สากหิน ทูบหัวนม นำร่างใส่ท้ายรถเก๋ง หวังเอาไปทิ้ง เทื่อใจเด็ดกระโดดลงพื้น เจอถอยหลังทับ-ยิงซ้ำ กลิ้งหนีสุดชีวิต โชคดีคนพบแจ้ง ตำรวจช่วยรอดหวุดหวิด ล่าสุด อាកาศาสหส</p> </div> <p>6. ท่านทราบหรือไม่ว่าคนร้ายลวงเซลล์สาวไปฆ่าหวังปิดปากเป็นการทำผิด กฎหมายมีโทษอย่างไร</p> <p>ก. ปรับ 500 บาท ข. ทั้งจำและปรับ ค. จำคุกตลอดชีวิต ง. ปรับและทำสัญญาอโงออาญา</p> <p>7. เหตุใดจึงต้องลวงเซลล์สาวไปฆ่า</p> <p>ก. ความกลัว ข. ความโกรธ ค. ความหึงหวง ง. ชัดผลประโยชน์กัน</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>8. สาเหตุที่ทำให้ผู้ที่บวชเป็นพระมีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ไม่ดีต่อพระพุทธศาสนามากขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน</p> <p>ก. ยังไม่ตัดทางโลก</p> <p>ข. มีพฤติกรรมทางเพศ</p> <p>ค. ไม่รู้พระธรรมวินัยของสงฆ์ได้ดี</p> <p>ง. มีปัจจัยมากระตุ้นให้ทำผิดพระธรรมวินัย</p> <p>9. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงว่าเชลล์สาวเป็นคนที่มึลักษณะอย่างไร</p> <p>ก. เป็นสตรีที่มีจิตใจกล้าหาญ</p> <p>ข. ควบคุมสติได้ดีขณะเจอเหตุการณ์</p> <p>ค. สัญชาตญาณมนุษย์และสัตว์เมื่อเกิดภัยต้องหนีเอาตัวรอด</p> <p>ง. เป็นคนเชื่อคนง่ายอาจไม่มีการไตร่ตรองก่อนจึงถูกหลอกหลวง</p> <p>10. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราได้ข้อคิดอะไรบ้าง</p> <p>ก. ต้องคิดก่อนทำ</p> <p>ข. ใ้เห็นตื้นงู งูเห็นนมไก่</p> <p>ค. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง</p> <p>ง. การกระทำใดโดยไม่ยั้งคิดอาจเกิดเหตุการณ์ผิดพลาดเลวร้ายหรืออภัยมาสู่ตนได้</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 11 – 13</p>				
<p>ปดส. บุกรวบแม่เล้าลวงหญิงส่งไปนอก</p> <p>เมื่อวันที่ 7 18 พฤษภาคม 2551 พ.ต.อ. สุวิชัยพล อิ่มใจรัชต์ รองผบก.ปดส. พ.ต.อ.ปัญญา ปิ่นสุข ผกก.ฝป.7 บก.ปดส. และพ.ต.ท. มนต์ ทองสีม่วง พนักงานสอบสวน บก.ปดส. ร่วมกับฝ่ายสืบสวน สภ. กงไกรลาศ จ.สุโขทัย จับกุมนางจิริภา ธนวรรวิบูล อายุ 59 ปี ตามหมายจับศาลอาญา ข้อหาร่วมกันค้าหญิงหรือเด็กปลอมแปลงเอกสาร เนื่องจาก พ.ต.อ.ปัญญา สืบทราบว่านางจิริภาเดินทางไปชมชู้ผู้เสียหาย ที่เคยถูกผู้ต้องหาพร้อมขบวนการกับนางพิไลพร เสถียรธนากร และนาย วรพจน์ พิทยธนากุล ถูกจับก่อนหน้าล่อลวงพาไปค้าประเวณีที่ 7 ประเทศเพื่อนบ้านโดยก่อนหน้านางจิริภา ใช้ชื่อ เจ็จ หรือบุปผา สอบสวนให้การปฏิเสธ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>11. อะไรคือสาเหตุของการถูกล่อลวงไปค้าประเวณี</p> <p>ก. มีระดับการศึกษาต่ำ</p> <p>ข. การประกอบอาชีพหลักไม่มี</p> <p>ค. การถูกบังคับขู่เข็ญให้ประกอบอาชีพ</p> <p>ง. มีปัจจัยเหนี่ยวนำให้ตัดสินใจไปทางนั้น</p> <p>12. การกระทำความผิดข้อหาร่วมกันคำหาญถือว่าผู้กระทำผิดขาดจิตสำนึกต่อสิ่งใด</p> <p>ก. ต่อสิทธิสตรี</p> <p>ข. ต่อครอบครัวและเครือญาติ</p> <p>ค. ต่อการผิดกฎหมายบ้านเมืองของไทย</p> <p>ง. ต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย</p> <p>13. เหตุการณ์ข้างบนหัวข้อจะไม่เกิดขึ้นหากผู้กระทำผิดยึดมั่นในเรื่องใด</p> <p>ก. หลักพุทธศาสนาประจำชาติ</p> <p>ข. ยึดมั่นในเรื่องคุณธรรมประจำใจ</p> <p>ค. การคิดอย่างมีเหตุผล เช่น คิดเอาใจเขา มาใส่ใจเรา</p> <p>ง. ตั้งมั่นในการปฏิบัติสิ่งที่ดีไม่ผิดต่อระเบียบกฎหมาย</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 14 - 17</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 5px 0;"> <p>กกอ. ยืนยันสอบติดแล้วพ่อ ม.6 ไม่ตั้งใจฆ่าตัวตายเลขาธิการ</p> <p>กกอ. แสดงความเสียใจกับครอบครัวนักเรียน ม.6 ยิงตัวตาย ยืนยันเจ้าหน้าที่ สกอ.โทรแจ้งเจ้าตัว-พ่อแล้ว พร้อมแพทย์กำหนดการวันสอบสัมภาษณ์ให้</p> </div> <p>14. ปัญหาสำคัญของที่เป็นสาเหตุของเรื่องนี้คืออะไร</p> <p>ก. ความหลง</p> <p>ข. ความโกรธ</p> <p>ค. ความเครียด</p> <p>ง. ความผิดหวัง</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>15. จากสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาใด</p> <p>ก. ขาดทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ</p> <p>ข. ขาดที่ให้การปรึกษาแนะนำทางออกที่ถูกรวิธี</p> <p>ค. ขาดการเรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น</p> <p>ง. ขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น</p> <p>16. สิ่งที่ทำให้ผู้สอบได้คิดสั้นฆ่าตัวตายเพราะผู้ตายขาดสิ่งใด</p> <p>ก. ขาดสติ</p> <p>ข. ขาดกำลังใจ</p> <p>ค. ขาดผู้ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะเพื่อนร่วมงาน</p> <p>ง. ขาดการได้รับและการเข้าสู่ระบบข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว</p> <p>17. ถ้าผู้เรียนประสบปัญหาเช่นนี้ท่านควรปฏิบัติตนอย่างไรไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น</p> <p>ก. ปรึกษาคคนในครอบครัวและเพื่อนสนิท</p> <p>ข. ปล่อยไปตามเหตุการณ์ คิดเริ่มต้นทำใหม่</p> <p>ค. ขอคำปรึกษาจากครูหรือแผนกแนะแนวของโรงเรียน</p> <p>ง. พยายามคิดทบทวนและนำปัญหาไปพบกับผู้ให้ความช่วยเหลือ</p> <p>ในการบอกเล่าเหตุการณ์</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 18 – 21</p>				
<p>สาวเครียดชีวิตแร้นแค้นผสมยาพิษให้แม่ลูกตีม</p> <p>อนาสาวชาวเขาฐานะยากจนทำงานหาเช้ากินค่ำต้องอดมื้อกินมือแทบไม่มีข้าวสารกรอกหม้อแถมต้องเลี้ยงดูแม่และลูกอีก 4 ชีวิต</p> <p>ตัดสินใจซื้อยาฆ่าแมลงผสมแลคตาซอยให้แม่และลูกกินชักดิ้นกระเด็นตายอนาถเคลื่อนบ้าน</p>				
<p>18. สาเหตุสำคัญที่ทำให้สาวชาวเขาตัดสินใจฆ่าตัวตาย คืออะไร</p> <p>ก. ความเครียด *</p> <p>ข. ความอึดอัด</p> <p>ค. แบบรับภาระหลายชีวิต</p> <p>ง. ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>19. สิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นหากสาวชาวเขายึดมั่นในเรื่องใด</p> <p>ก. การทำจิตถาวรานานี้ถึงบาปบุญคุณโทษ</p> <p>ข. ยึดมั่นในเรื่องพุทธศาสนา เช่น การไปวัดพบพระ *</p> <p>ค. การต่อสู้ชีวิตของมนุษย์มีทางออกมากมาย</p> <p>ง. การหาที่พึ่งจากหน่วยงานราชการ/เอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ</p> <p>20. ถ้าผู้เรียนเจอปัญหาดังกล่าวผู้เรียนคิดว่าจะตัดสินใจอย่างไร</p> <p>ก. ปล่อยชีวิตไปตามสบาย</p> <p>ข. ทบทวนความคิดและหาทางแก้ไข *</p> <p>ค. หาที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในทางที่ถูกต้อง</p> <p>ง. หาที่พึ่งทางจิตใจ เพื่อทำให้ความคิดไม่ฟุ้งซ่าน</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 21 – 24</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> <p>โจรสลัดแอบฉกปีพระอภัยหยามหน้าตำรวจ แฉงนี้รูปร่างหักขาบ้านสาปแข่งทำป่วนทั้งจังหวัดชาวระยอง สุดเศร้าย มือดีลอบขโมยปีรูปปั้นพระอภัยมณีหน้าอนุสาวรีย์สุนทรภู่</p> </div> <p>21. ต้นเหตุที่ทำให้มีการลักขโมยปี7พระอภัยมณี คืออะไร</p> <p>ก. การสร้างสถานการณ์ป่วนเมือง</p> <p>ข. คิดว่าของโบราณถ้านำไปขายคงจะได้ราคา</p> <p>ค. การเห็นตัวอย่างสื่อทีวีเกี่ยวกับการขโมยของศิลป์โบราณ</p> <p>ง. ไม่มีระบบการป้องกันรักษาโดยเฉพาะผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย</p> <p>22. จากการกระทำของโจรถือว่าโจรขาดสิ่งใดมากที่สุด</p> <p>ก. ขาดคุณธรรมจรโลงโลก</p> <p>ข. ขาดการยั้งคิดยั้งทำก่อนปฏิบัติการ</p> <p>ค. ขาดการอนุรักษ์หวงแหนศิลป์โบราณของไทย</p> <p>ง. ขาดความเข้าใจว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะเกิด ผลกระทบอย่างไร</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>23. ข่าวนี้นี้ให้ข้อคิดอะไรกับผู้เรียน</p> <p>ก. ความร่วมมือของชาวบ้านเป็นหลัก</p> <p>ข. เหมือนกับสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่าวัวหายแล้วจึงล้อมคอก</p> <p>ค. ต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถาน และสถานที่ทุกแห่งที่เป็นเอกลักษณ์</p> <p>ง. ตระหนักถึงระบบป้องกันความปลอดภัย รักษาโบราณสถานสำคัญของจังหวัดไว้</p> <p>24. การกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายอะไร</p> <p>ก. กฎหมายแพ่ง</p> <p>ข. กฎหมายพาณิชย์</p> <p>ค. กฎหมายนิรโทษกรรม</p> <p>ง. กฎหมายอาญา</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 25 – 29</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>เว็บไซต์ไ้หาย</p> <p>เรียน มรว. กระทรวงไอซีที ผอ.สนง. สลากกินแบ่งรัฐบาล และผบ.ตร. (ผ่านคุณอ๊อด เทอร์โบ) ด้วยปรากฏว่ามีเว็บไซต์มุ่งเน้นในเรื่องของหวยและการบอกเลขหวยกำลังเป็นแหล่ง รวมตัวกันของกลุ่มมิจฉาชีพที่แฝงตัวลอบหลวงประชาชนโดยอ้างว่าได้เลขมาจาก สنج.สลากกินแบ่งรัฐบาลเรียกร้องให้ผู้หลงเชื่อจ่ายเงินรายละ 300 บาทบ้าง 500 บาทบ้างเป็นค่าสมาชิกเพื่อรับเลขที่อ้างว่าได้มาจากกองสลากฯ ดังกล่าวมีผู้คนจำนวนมากหลงเชื่อสูญเสียทรัพย์สินเงินทองไปมากมายโดยมาทราบภายหลังว่าไม่มีเลขเด็ดจากกองสลากฯตามที่กลุ่มมิจฉาชีพนี้อ้างแต่อย่างใดพฤติกรรมต่างกรรมต่างวาระของกลุ่มมิจฉาชีพกลุ่มนี้กำลังขยายตัวขึ้นเรื่อยๆ นอกจากจะสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลที่หลงเชื่อยอมจ่ายเงินให้กลุ่มมิจฉาชีพเหล่านี้แล้วยังทำให้ประชาชนเกิดความสับสนเกิดความไม่เชื่อมั่นในองค์กรของรัฐ หากปล่อยไว้จะทำให้เกิดปัญหาขยายวงกว้างในความไม่เชื่อถือกับหน่วยงานราชการได้</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>25. สาเหตุของการหลงเชื่อเรื่องการไปห่วยทางเว็บไซต์คืออะไร</p> <p>ก. แหล่งที่มาน่าเชื่อถือ</p> <p>ข. ความต้องการเลขเด็ด</p> <p>ค. ความต้องการเรื่องโชคราง</p> <p>ง. ความต้องการที่จะรวยทางลัด</p> <p>26. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราควรให้สังคมไทยเป็นอย่างไรจึงจะไม่เกิดความโลภจนถูกหลอกหลวง</p> <p>ก. สังคมเดี่ยว</p> <p>ข. สังคมรัฐนิยม</p> <p>ค. สังคมแห่งความพอเพียงบนความพอดี</p> <p>ง. สังคมครอบงำ มอบเมาประชาชนเรื่องโชคลาภ</p> <p>27. ทำอย่างไรให้คนในสังคมเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อทำในสิ่งที่ควรทำ</p> <p>ก. ทำให้เป็นคนรักประเทศชาติ</p> <p>ข. ทำตามสิทธิและหน้าที่ของคนไทย</p> <p>ค. ทำให้เป็นคนรู้จักคิดอย่างมีเหตุและผล</p> <p>ง. ทำให้เป็นธรรมชาติไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง</p> <p>28. ผู้เรียนคิดว่าควรใช้กฎหมายอะไรมาใช้บังคับเอาผิดกับคดีนี้จึงจะเหมาะสมที่สุด</p> <p>ก. กฎหมายอาญา</p> <p>ข. กฎหมายปกครอง</p> <p>ค. กฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p> <p>ง. กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค</p> <p>29. รัฐบาลควรมีมาตรการในการแก้ปัญหาได้อย่างไร</p> <p>ก. ประกาศผ่านสื่อให้ประชาชนได้ทั่วกัน</p> <p>ข. ใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดกรณีนี้อย่างเฉียบขาด</p> <p>ค. ตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทางสื่อเว็บไซต์ไปห่วย</p> <p>ง. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบแหล่งสงสัยที่กระทำความผิด</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 30 – 34</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>นายแพทย์ฆ่าตัวพิสดารชดยาพิษ ไฟช็อตหมีมะเร็ง เป็นที่สมองทุกข์ทรมานฉวยจิงหะลูกเมียไม่อยู่ปลิดชีพดับอนาค คาบ้าน นายแพทย์ระดับ 8 รพ. ศูนย์ขอนแก่นฆ่าตัวตายพิสดารสาเหตุ เกิดจากป่วยเป็นมะเร็งที่สมอง</p> </div> <p>30. อะไรเป็นชนวนเหตุให้นายแพทย์ฆ่าตัวตาย</p> <p>ก. ความเครียดจนหาทางออกไม่ได้</p> <p>ข. ทนพิษหรืออาการของโรคนี้นี้ไม่ไหว</p> <p>ค. คิดว่าคนในครอบครัวรังเกียจกลัวติดโรคนี้นี้</p> <p>ง. คิดว่าเป็นโรคนี้นี้แล้วไม่มีทางรักษาให้หายขาด</p> <p>31. ผู้เรียนคิดว่าควรบรรจุหลักสูตรเสริมการเรียนรู้การสอนเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. เรื่องการคิดอย่างมีวิจารณญาณ</p> <p>ข. เรื่องการรักษาสุขภาพและสร้างสุขนิสัยที่ดีป้องกันการเกิดโรค</p> <p>ค. เรื่องให้ความสนใจดูแลและกำลังใจใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ</p> <p>ง. เรื่องการคิดหาวิธีการหรือหนทางในการจะรักษาโรคร้ายให้ดีที่สุด</p> <p>32. ตามกฎหมายการแจ้งตายต้องดำเนินการภายในเวลาเท่าไร</p> <p>ก. 6 ชั่วโมง</p> <p>ข. 12 ชั่วโมง</p> <p>ค. 18 ชั่วโมง</p> <p>ง. 24 ชั่วโมง</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>33. จากข่าวดังกล่าวเราควรมีวิธีการป้องกันมิให้คนฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นได้อย่างไร</p> <p>ก. สอนให้รักตัวเอง</p> <p>ข. สอนให้มีความอดทน</p> <p>ค. สอนให้คิดเห็นคุณค่าของตน</p> <p>ง. สอนให้ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจจะปฏิบัติการใด</p> <p>34. ผู้เรียนคิดว่า การนำข่าวแบบนี้มาลงจะทำให้คนเห็นรูปแบบการฆ่าตัวตายมากขึ้นไหม</p> <p>ก. ไม่เพราะคนรู้จักคิด</p> <p>ข. ใช่เพราะเห็นเป็นแบบอย่าง</p> <p>ค. ใช่เพราะเข้าใจความรู้สึกคล้ายกัน</p> <p>ง. ไม่เพราะคนเห็นบ่อยเกิดความกลัว</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 35 – 38</p>				
<p>เพิ่มโทษ</p> <p>นายชาญชัย พิจิตรภักดีกุล อดีตข้าราชการ ซี 8 กรมทางหลวง ประธานบริษัทแอดวานซ์ สไปรูลิน่าฯ ไปฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดี อนุจารย์แอร์โฮสเตสการบินไทยโดยศาลให้เพิ่มโทษคุมประพฤติต้อง รายงานตัวทุก 3 เดือน เป็นเวลา 1 ปี และทำงานบริการสังคม 20 ชั่วโมง</p>				
<p>35. ท่านคิดว่าเหตุการณ์เรื่องนี้น่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับอะไร</p> <p>ก. ช่มชู้</p> <p>ข. การทำอนาจาร</p> <p>ค. พหุกรรมชู้สาว</p> <p>ง. ลวนลามทางเพศ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>36. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน</p> <p>ก. ห้องพัสดุโดยสาขาเข้า-สายการบินไทย</p> <p>ข. ห้องพัสดุโดยสาขาออก-สายการบินไทย</p> <p>ค. บนเครื่องบิน-สายการบินไทย</p> <p>ง. ในสนามบินสายการบินไทย</p> <p>37. ท่านคิดว่าผู้กระทำความผิดคดีนี้น่าจะเกิดจากการขาดความคิดเกี่ยวกับ</p> <p>ก. ศีลธรรมและจรรยา</p> <p>ข. การเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง</p> <p>ค. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตำแหน่งงาน</p> <p>ง. การยอมรับคำพิพากษาคัดสินกำหนดบทลงโทษ</p> <p>38. การพิจารณาตัดสินคดีดังกล่าวถือว่าศาลตัดสินเหมาะสมหรือไม่</p> <p>ก. ไม่เหมาะสมเพราะควรเพิ่มโทษ</p> <p>ข. เหมาะสมเพราะเป็นประโยชน์ต่อสังคมบ้านเมือง</p> <p>ค. เหมาะสมเพราะจะเป็นบรรทัดฐานเหมือนกันไม่เลือกปฏิบัติ</p> <p>ง. ไม่เหมาะสมเพราะมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงควรทำให้เป็นตัวอย่างที่ดี</p> <p>อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 39 - 40</p>				
<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>วิภาลิมเงินสด 2 ล้านบาทในรถเข็นของห้างสรรพสินค้า พนักงานเก็บได้และส่งคืนเจ้าของ แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่างๆ นานาว่าฝ่ายห้างออกมายืนยันว่าเป็นเรื่องจริงไม่ใช่การจัดฉากไม่ใช่การสร้างข่าวฝ่ายเจ้าของเงินออกมาชี้แจงที่ผู้คนสงสัยว่าทำไมต้องพกเงินสดถึง 2 ล้านบาท ยืนยันว่าเงินบริสุทธิ์</p> </div>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>39. นักเรียนเชื่อถือบุคคลใดมากที่สุด</p> <p>ก. วิภา ข. นักข่าว ค. พนักงาน ง. เจ้าของห้าง</p> <p>40. บุคคลใต้น่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด</p> <p>ก. วิภา เพราะเป็นเจ้าของเงิน ข. พนักงาน เพราะเป็นบุคคลที่พบเงิน ค. เจ้าของห้าง เพราะเป็นเจ้าของสถานที่ ง. นักข่าว เพราะเป็นผู้มีความรู้เรื่องวิจารณ์ข่าว</p> <p>จงพิจารณาข้อความต่อไปนี้</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>“ท่านรองไม่กลัวจะถูกคนอื่นว่าสวนกระแสหรือคะ” หล่อนหลิกเลี้ยง “ยุคไอเอ็มเอพนี่ เขายังให้กินของไทยเที่ยวไทยกันอยู่” “ก็ให้คนอื่นเขากินเขาเที่ยวไปซิ” ฝ่ายชายหัวเราะอย่างไม่สนใจ “ไปกันแค่ 2 คนบ้านเมืองไม่ถึงกับล่มจมหรอก ที่ใครต่อใครใช้เงินกัน โครม ๆ ไม่ เห็นมี คนไปว่ากล่าวอะไรเลย”</p> </div> <p>41. คำว่า “สวนกระแส” หมายความว่าอย่างไร</p> <p>ก. การกระทำอะไรตามใจตนเอง ข. การกระทำอะไรไม่ตามใจคนใกล้ชิด ค. การกระทำอะไรตรงข้ามกับความรู้สึกของคนในสังคม ง. การกระทำที่เกิดปัญหาต่อสังคม</p> <p>42. สำนวนในข้อใดมีความหมายต่างกันไปคนละทาง</p> <p>ก. สีซอให้ควายฟัง ตักน้ำรดหัวตอ ข. ชีข้างจับตักแตน ฆ่าข้างเอางา ค. กินปูนร้อนท้อง วิวสันหลังหะ ง. ปากหวานกันเปรี้ยว ปากปราศรัยน้ำใจเชือดคอ</p>				

ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>43. เด็กไทยใจหาญ ชำนาญการเรียนรู้ ขยันหมั่นเพียร เพื่อรู้วิชา มีความซื่อสัตย์ ประหยัดหนักหนา รักความก้าวหน้า อนาคตก้าวไกล</p> <p>ข้อความข้างต้นต้องการสื่อให้ตระหนักว่าอย่างไร</p> <p>ก. เป็นเด็กควรศึกษาหาความรู้ ข. เป็นเด็กควรมีความขยันขันแข็ง ค. เป็นเด็กต้องรู้จักหน้าที่ของตน ง. เป็นเด็กต้องรู้จักวางแผน</p> <p>หนึ่งอิศตรี ชาญสู์ สละชีพ ปกป้องศักดิ์ศรีแผ่นดิน ภาพยนตร์แห่งสยามประเทศ สุริโยไท...</p> <p>44. ผู้เขียนต้องการสื่อความคิดในเรื่องใดมากที่สุด</p> <p>ก. ความสามารถในการปกครองประเทศของผู้หญิง ข. ความเสียสละและห้าวหาญของผู้หญิง ค. ความเก่งกาจในด้านการต่อสู้ของผู้หญิง ง. ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา</p>				
<p>พระบรมราชาบาท</p> <p>...การเล่นเรียนหรือทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยดีโดยตลอดนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงเป็นใหญ่เพราะความตั้งใจจริงเป็นเครื่องสำคัญที่จะช่วยกำจัดความเกียจคร้านความอ่อนแอ และความ ท้อถอยอย่างดียิ่ง จะปลุกฝังความเอาใจใส่ ความขยันหมั่นเพียรไว้แต่เยาว์วัย จะเป็นคุณสมบัติติด ตัวไปในวันข้างหน้า จะช่วยพาตัวให้อ่องอาจ สามารถเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ได้โดยตลอด และประสบความสำเร็จความเจริญรุ่งเรืองต่อไปในชีวิต...(พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช : คำพ่อสอน)</p>				

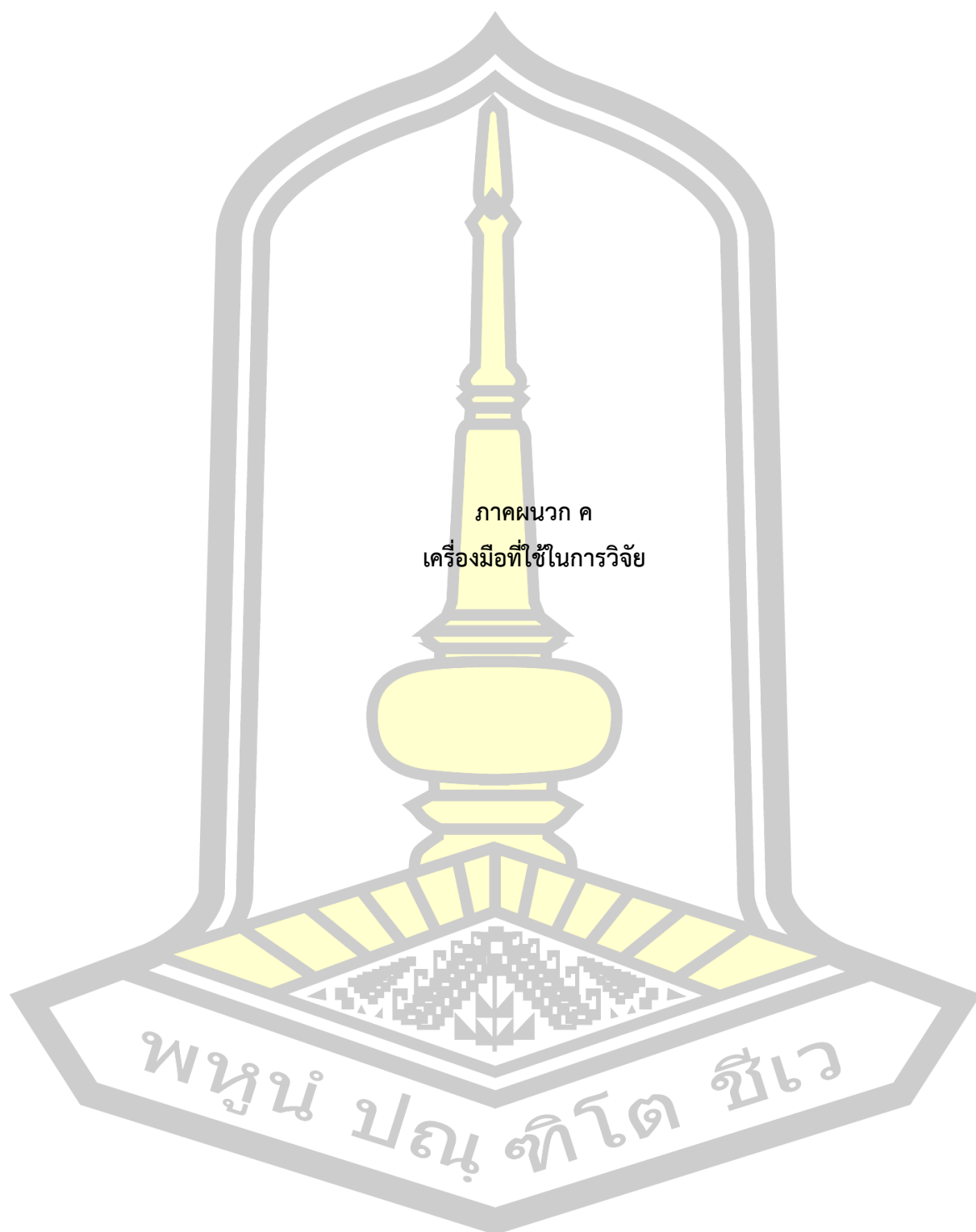
ข้อสอบ	ผลการพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
	+1	0	-1	
<p>45. สาระสำคัญของพระบรมราโชวาทข้างต้นคืออะไร</p> <p>ก. ความตั้งใจจริงนี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยกำจัดความเกียจคร้าน</p> <p>ข. การจะเล่าเรียนหรือทำการใด ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยดีโดยตลอดนั้นขึ้นอยู่กับความตั้งใจจริงเป็นใหญ่</p> <p>ค. ความขยันหมั่นเพียร และความเข้มแข็งเป็นนิสัยที่ดีที่สามารถปลูกได้แต่เยาว์วัย</p> <p>ง. รู้จักหน้าที่ของตนทำสิ่งใดด้วยสติ และความขยัน</p>				
<p>“ไก่อี๋พลอย”</p> <p>พ่อไก่อี๋แกร่งตัวหนึ่ง ออกหาอาหารกับแม่ไก่หลายตัว มีลูกเล็ก ๆ ตามเป็นพรวนขณะ นำ ผุงพื้นเขตบ้านถึงบริเวณทุ่งนา ก็ได้พบพลอยเม็ดงาม มีประกายแวววาวลือกับแสงอาทิตย์ดูวาววับ พ่อไก่อี๋มองดูพลอยนั้นด้วยความอัศจรรย์ใจ ก้มหัวเอียงคอแล้วเอ๋ยเปรยๆ ขึ้นว่า “พลอยเอ๋ย เจ้างามจริงๆ ถ้าช่างเพชรช่างพลอยพบเจ้า จะต้องชอบเจ้าอย่างแน่นอนแต่สำหรับข้าเจ้าไม่มีราคาเลย ดูเหมือนว่าข้าวเพียงเมล็ดเดียวก็ยังมีค่ามากกว่าพลอยรวมกันทั้งโลก”</p>				
<p>46. นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า</p> <p>ก. คนที่ไม่เห็นค่าของพลอยเป็นคนโง่</p> <p>ข. คนจะมีความสุขต้องรู้ความต้องการของตน</p> <p>ค. คนฉลาดย่อมเลือกของมีค่ามากกว่าของที่ต้องการจริง ๆ</p> <p>ง. คนโง่มักตกเป็นเหยื่อคนฉลาด</p>				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

วันที่.....

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุบัณฑิตวิทยาลัย

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 1 เรื่อง ธรรมชาติ พลัง และลักษณะของภาษา

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พุงไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา ลักษณะของภาษา

2.2 วิเคราะห์ธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา ลักษณะของภาษา

3. สารสำคัญ

มนุษย์ใช้ภาษาในการเรียนรู้ จัดบันทึกความรู้ แสวงหาความรู้ และช่วยจรรโลงใจด้วยการอ่านบทกลอน ร้องเพลง ภาษาจึงมีพลังในตนเอง เพราะภาษาประกอบด้วยเสียงและความหมาย การใช้ภาษา ถ้อยคำ จึงทำให้เกิดความรู้สึกต่อผู้รับสาร เช่น เกิดความชื่นชอบ ความรัก ความรู้สึกอคติเหล่านี้ล้วนเกิดจากพลังของภาษาทั้งสิ้น

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ประโยชน์ของความหมายธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา ลักษณะของภาษา

4.2. วิเคราะห์ธรรมชาติของภาษา พลังของภาษา ลักษณะของภาษา

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้ 7 กลุ่มคละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน เก่ง1ปานกลาง2อ่อน1
  - 2.ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
  3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ากลุ่มกรรมการและเลขานุการ
- ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่1 การอ้างอิง (Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 1 เรื่อง ฟีน้องทะเลาะเรื่องน้ำถึงกับฆ่ากันตายให้นักเรียน อ่านเรื่องสั้น โดยใช้เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากเรื่องสั้นที่ได้อ่าน เพื่อการกำหนดประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้ สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วยตนเองอย่าง ละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มี อยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความขัดแย้งที่ เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่ 3 การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุดแล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุนประเด็น ปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับ ความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่4 การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะ เป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สามารถ เป็น

จริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือ ตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 1

5.3 ขั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม เรื่อง พี่น้องทะเลาะเรื่องน้ำถึงกับฆ่ากันตาย

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- เนื้อเพลงอิมอุ่น
- ใบความรู้ที่ 1 เรื่องธรรมชาติของภาษา
- ใบงานที่ 1 เรื่องพี่น้องทะเลาะเรื่องน้ำถึงกับฆ่ากันตาย

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

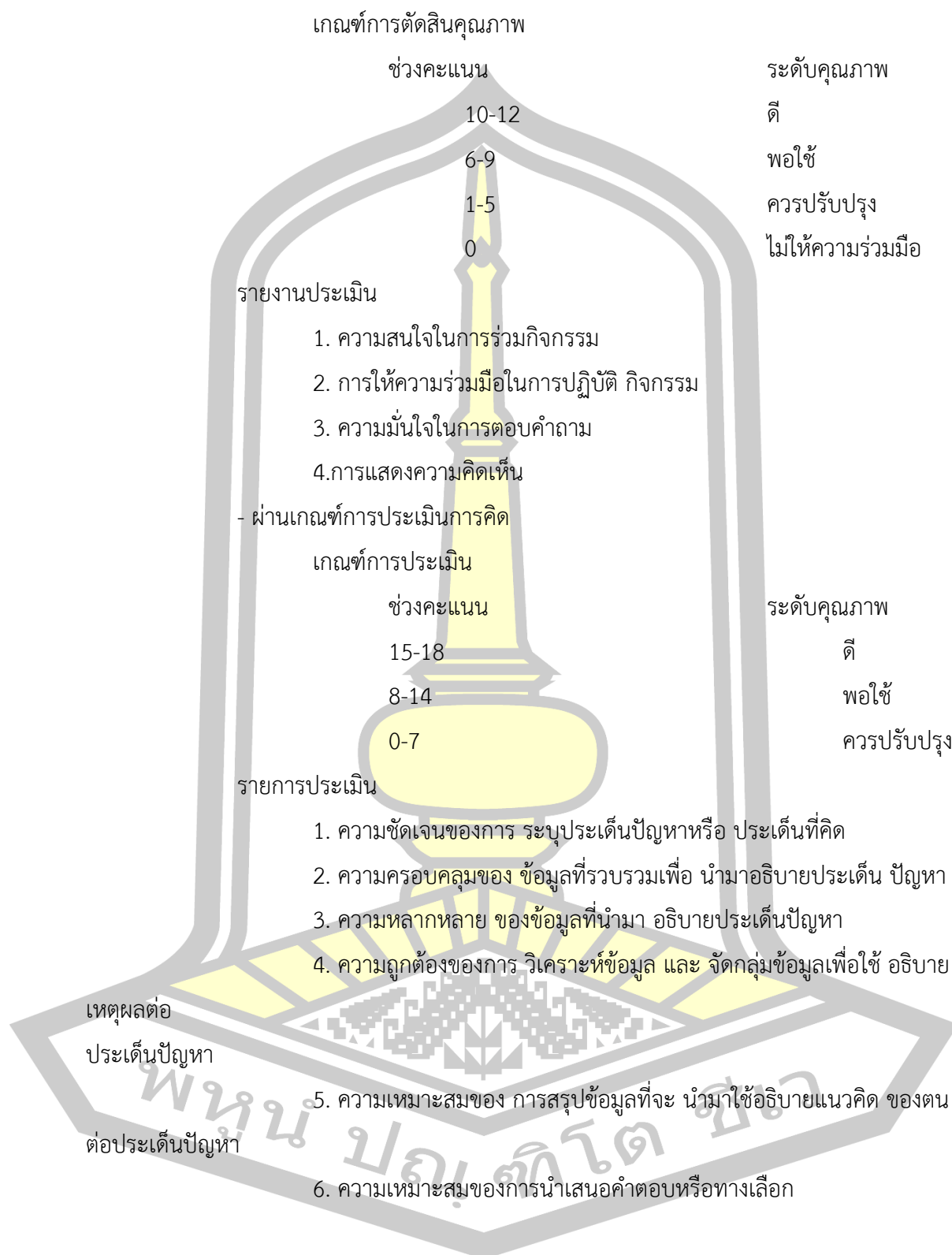
- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม
- ประเมินการตอบคำถาม
- ประเมินผลการทำกิจกรรม การทำแบบฝึกทักษะ
- ประเมินการนำเสนอผลงาน
- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

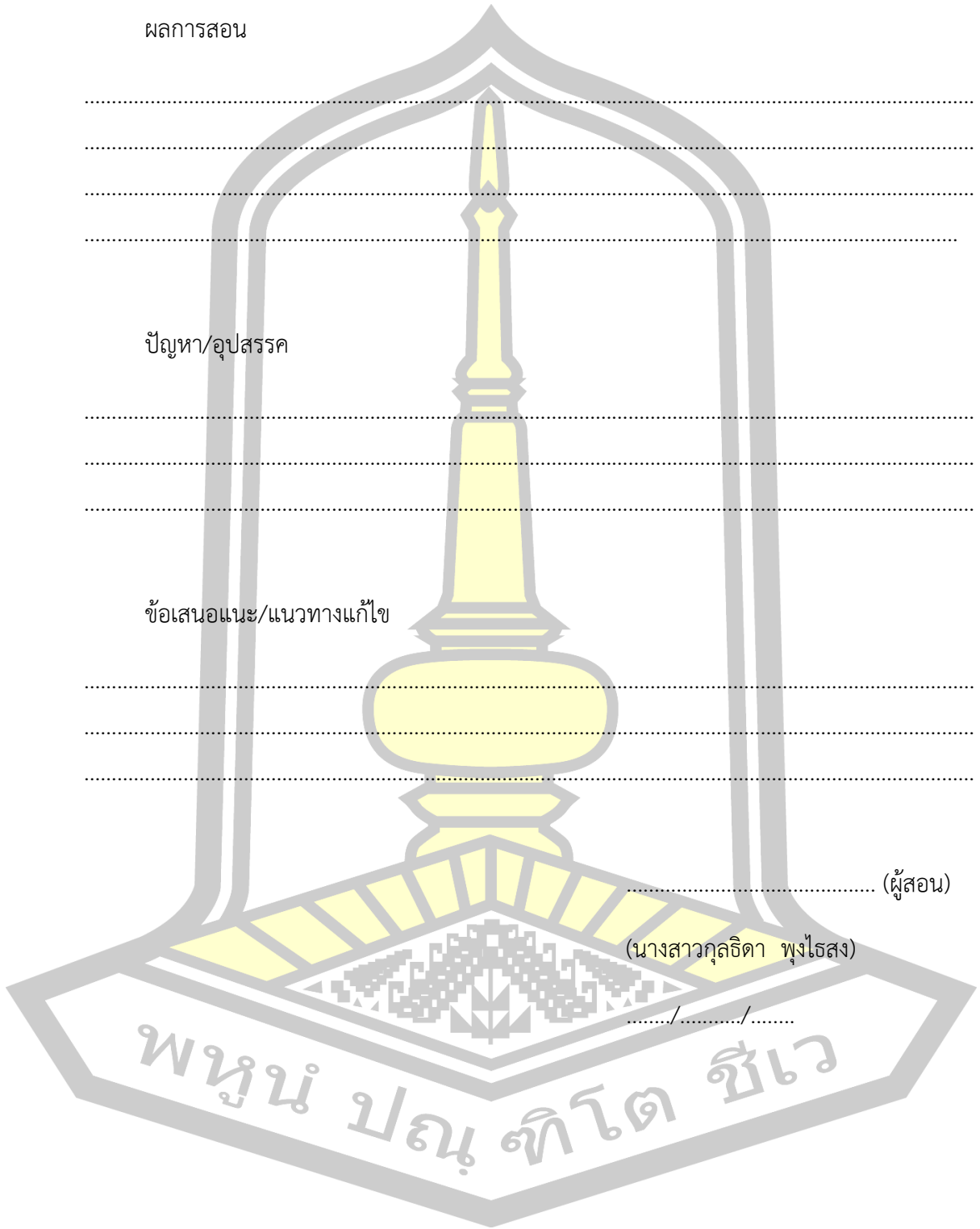
.....
.....

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 1

เรื่อง พี่น้องทะเลาะเรื่องน้ำถึงกับฆ่ากันตาย

คำสั่ง นักเรียนอ่านข่าวต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง

เรื่อง พี่น้องทะเลาะเรื่องน้ำถึงกับฆ่ากันตาย

ปทุมธานีพี่น้องทะเลาะกันเรื่องน้ำใช้ถึงกับฆ่ากันตายนาคศพฝังข้างบ้าน พ.ต.ท.ไพรัช นิธิธรรมจรรยา สารวัตรเวรสอบสวน ได้รับแจ้งเหตุพบศพถูกฝังดินข้างบ้านเลขที่ 23/2 ม.2 ต.บางกะดี อ.เมือง จ.ปทุมธานี หลังวัดบางกุฎีทอง จึงไปที่เกิดเหตุพร้อมด้วย พล.ต.ต.วิทยา ประยงค์พันธุ์ ผบก.ปทุมธานี พ.ต.อ.สุรพงษ์ ถนอมจิต ผกก.แพทยนิติวิทยาศาสตร์ รพ.ธรรมศาสตร์ เจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊ง

ที่เกิดเหตุข้างบ่อเลี้ยงปลาพบกองดินฝังศพฝังใหม่ ๆ ส่งกลิ่นเหม็นเหมือนคนตายจึงได้ให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิปอเต็กตึ๊งขุดพบถุงพลาสติกสีเหลืองเปิดดูข้างในพบร่างผู้หญิงสวมใส่เสื้อยืดสีเทา กางเกงขายาว ถูกเชือกมัดมือติดกันที่ลำคอมีเชือกผูกชั้นแน่นที่ท้ายทอยถูกตียุบ เสียชีวิตมาแล้วหลายวันส่งกลิ่นเหม็นคุ้ง เมื่อเจ้าหน้าที่ได้สอบถามนายสนิท พึ่งสุข อายุ 54 ปี อยู่บ้านเลขที่ 23/4 ได้แจ้งว่าผู้ตายคือนางบุญทิ้ง สวงทอง อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 23/2 ม.2 และเป็นเจ้าของบ้านและเจ้าของที่ดิน และเป็นญาติกับตนเองได้หายออกจากบ้านไปตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ.ที่ผ่านมาโดยไม่มีใครทราบสาเหตุ และในบ้านผู้ตายมีนายสมเชาว์ สวงทอง อายุ 49 ปี สามีผู้ตาย นางสาววิไลลักษณ์ สวงทอง อายุ 17 ปี บุตรสาว นางวิสัย กรุดเงิน อายุ 39 ปี น้องสาวผู้ตายและนางสาววรรณา นาคเนาทินอายุ 31 หลาน ร่วมกันพักอาศัยอยู่ในบ้านหลังดังกล่าว

จากสอบสวนของพ.ต.อ.สุรพงษ์ ถนอมจิต ผกก. ทราบว่าในบ้านหลังนี้มีผู้พักอาศัยอยู่ด้วยกัน 5 คน ล้วนเป็นพี่น้องกัน ก่อนเกิดเหตุผู้ตายได้ใช้น้ำอยู่บนบ้าน ส่วนน้องสาวใช้น้ำซักผ้าอยู่ข้างล่างทำให้น้ำประปาไม่ไหลขึ้นไปบนบ้าน ทำให้ผู้ตายต่อว่าน้องสาว แล้วเกิดปากเสียงกันทั้งครอบครัว โดยมีนายสมเชาว์ สามีและนางสาววิไลลักษณ์ บุตรสาว และนางวิสัย น้องสาวผู้ตาย รุมผู้ตายคนเดียวเนื่องจากผู้ตายมีอาการทางประสาทชอบบ่นว่าคนทั่วไป จึงเป็นเหตุให้น้องสาวฆ่าพี่สาวโดยจับหัวโขกกับโต๊ะ สามีผู้ตายเข้าช่วยจับมัดมือจนถึงแก่ความตาย แล้วช่วยกันขุดหลุมฝังศพแล้วนางวิสัย ก็ไปทำงานเป็นปกติ ส่วนนายสมเชาว์ พร้อมนางสาววิไลลักษณ์ บุตรสาวได้พากันหลบหนีกลับบ้านเดินไปยังจังหวัดกระบี่ต่อมา ร.ต.อ.ณรงค์ เอี่ยมระหงส์ สว.สส. และ ร.ต.อ.รัฐพงศ์ สุจริต สวป.ได้ไปจับกุมตัวนางวิสัย ได้ในโรงงานย่านอำเภอสามโคก โดยผู้ต้องหารับว่าได้ร่วมกับสามีผู้ตายพร้อมด้วยลูกสาวและหลานสาวของตนร่วมกันฆ่านางบุญทิ้ง จริตสาเหตุทะเลาะเรื่องแย่งกันใช้น้ำในบ้านพัก

เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ออกติดตามไปจับกุมนายสมเชาว์และบุตร พร้อมนางวรรณา นาคเนาทิน หลาน
มาดำเนินคดีต่อไป

ที่มา : ธรรมนูญ เวียนทอง

1. นักเรียนคิดว่าสาเหตุสำคัญของปัญหาคืออะไรและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

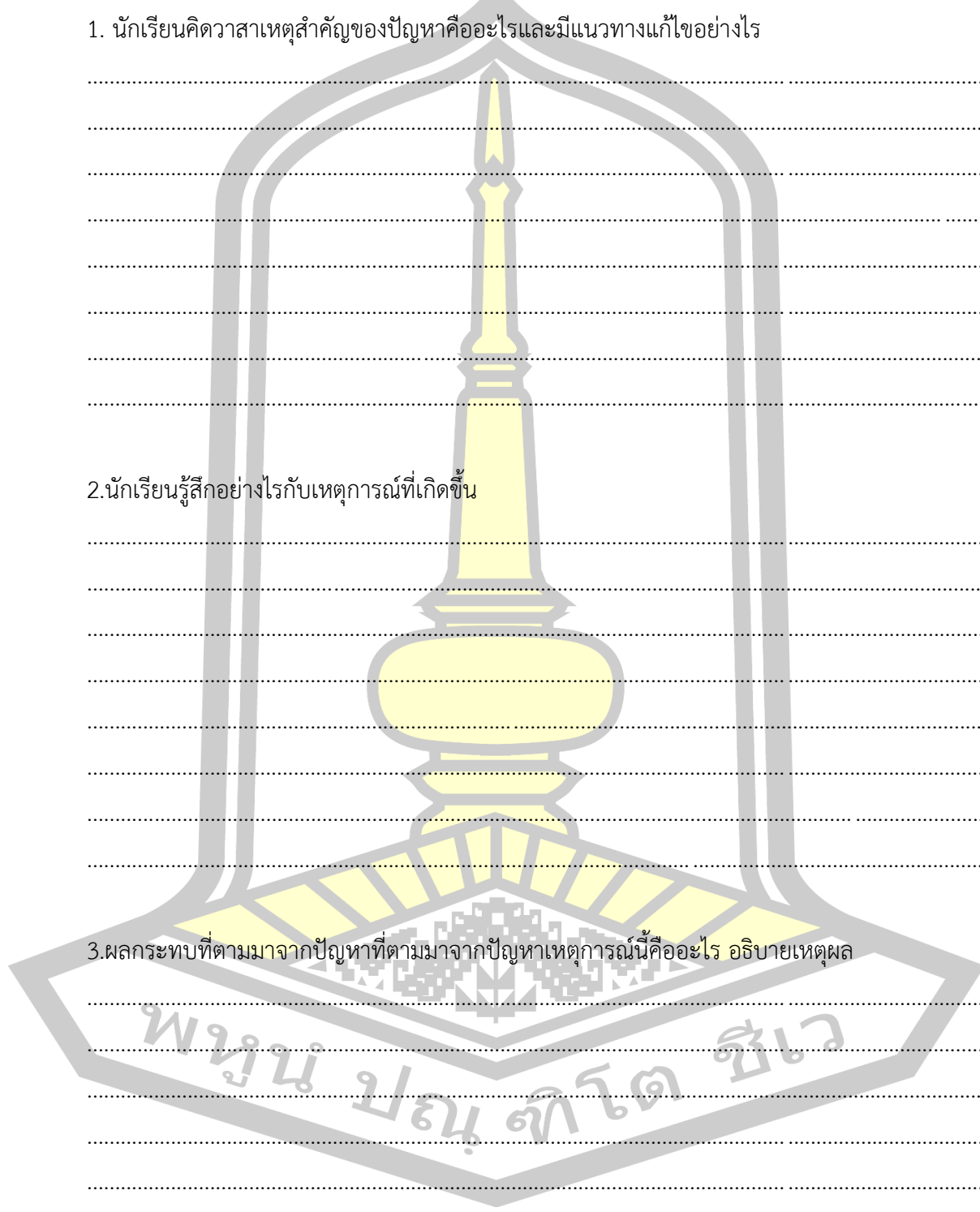
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ผลกระทบที่ตามมาจากปัญหาที่ตามมาจากปัญหาเหตุการณ์นี้คืออะไร อธิบายเหตุผล

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ธรรมชาติของภาษา

มนุษย์ใช้ภาษาสื่อความรู้ ความคิดความต้องการ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่างๆ คนทุกชาติมีภาษาใช้สื่อสารเพื่อถ่ายทอดศิลปะวิทยาการให้แก่กัน ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติของภาษาและพลังของภาษา จะช่วยให้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ชัดเจนถูกต้อง สามารถพัฒนาทักษะทางภาษาได้ตามกระบวนการวิธีตระหนักถึงความงาม ความเหมาะสม ความหมายของภาษาได้อย่างแท้จริง

ภาษา หมายถึง เสียงที่เป็นคำพูดหรือถ้อยคำสำนวนที่ใช้พูดกันรวมทั้งกิริยาอาการที่แสดงออกมาแล้วสามารถทำความเข้าใจกันได้ ภาษาสามารถจำแนกออกได้เป็น ภาษาสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทของภาษา

1.1 ภาษาที่เป็นถ้อยคำ เรียกว่า “วจนภาษา” หมายถึง ภาษาที่ใช้เสียง หรือตัวอักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาโดยตกลงกันให้ใช้เรียกแทนสิ่งของ ความคิด หรือมโนภาพของสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มนุษย์รับรู้จากประสาทสัมผัสวจนภาษาจึงเป็นภาษาที่ชัดเจน เพราะเป็นภาษาที่มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

1.2 ภาษาที่ไม่เป็นถ้อยคำ เรียกว่า “อวจนภาษา” หมายถึง ภาษาที่เกิดจากกิริยาอาการต่างๆ ที่แสดงออกมาทางร่างกาย หรือสัญลักษณ์ที่มองเห็นแล้วผู้อื่นเกิดความเข้าใจความหมายได้โดยไม่ต้องอาศัยภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นสื่อ บางครั้งอาจเรียกว่า “ภาษาท่าทาง” ซึ่งในชีวิตประจำวันมนุษย์ใช้ภาษาท่าทางประกอบคำพูดไปด้วย เพื่อช่วยให้การสื่อสารความหมายได้ชัดเจน และตรงกับความรู้สึกของผู้สื่อสารยิ่งขึ้น

2. ธรรมชาติของภาษา

ลักษณะที่ถือเป็นธรรมชาติของภาษาทั้งหมดมีดังนี้

2.1 ภาษาใช้เสียงสื่อความหมาย

ภาษาจึงเป็นสิ่งที่สังคมร่วมกันกำหนดขึ้น ที่จะให้เสียงใดมีความหมายอย่างไร ด้วยเหตุนี้เสียงในภาษาแต่ละภาษาจึงต่างกัน เช่น เสียงในภาษาไทย ประกอบด้วยเสียงพยัญชนะเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์ ขณะที่ในภาษาอังกฤษไม่มีเสียงวรรณยุกต์ 96

2.2 หน่วยในภาษาประกอบกันเป็นหน่วยที่ใหญ่ขึ้นได้

ภาษาประกอบด้วยหน่วยต่างๆ เรียงจากหน่วยที่เล็กไปเป็นหน่วยที่ใหญ่ ดังนี้

- 1) เสียง เสียงเป็นหน่วยในภาษาที่เล็กที่สุด แบ่งเป็น เสียงพยัญชนะเสียงสระและเสียงวรรณยุกต์
- 2) พยางค์พยางค์เกิดจากการนำหน่วยเสียงในภาษามาประกอบกันจึงถือว่าเป็นหน่วยพยางค์ใหญ่กว่าหน่วยเสียง ทั้งนี้หน่วยพยางค์อาจมีความหมายหรือไม่ก็ตาม
- 3) คำ เกิดจากพยางค์ที่ได้กำหนดความหมาย กล่าวเมื่อกำหนดความหมายให้พยางค์ พยางค์นั้นๆ จะกลายเป็นคำสำหรับการสื่อสารได้ในภาษา
- 4) กลุ่มหรือวลีกลุ่มคำหรือวลีเกิดจากการนำคำมาประกันตามหลักการใช้ถ้อยคำของแต่ละภาษาก็จะได้หน่วยภาษาที่ใหญ่ขึ้น เช่น อาหารไทย เป็นกลุ่มคำหรือวลีที่ประกอบด้วยคำ 2 คำคืออาหาร 1 คำ และ ไทย 1 คำ เป็นต้น
- 5) ประโยค ประโยคเกิดจากการนำคำมาเรียงลำดับกันตามระบบทางภาษาแต่ละภาษาแล้วได้ความหมายครบถ้วน ซึ่งประโยคนี้สามารถขยายให้ใหญ่ขึ้นได้อีกจากเดิม คำขยายเช่น
  - ฉันชอบอาหารไทย
  - ฉันชอบอาหารไทยที่รสจัด
  - ฉันและน้องชอบอาหารไทยที่รสจัด
  - ฉันและน้องชอบอาหารไทยที่รสจัดและตกแต่งอย่างสวยงาม

3. ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง

ภาษาทุกภาษามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การสังเกตการเปลี่ยนแปลงของภาษาสามารถทำได้โดยการพิจารณาลักษณะเดิมของภาษา เปรียบเทียบกับลักษณะใหม่ที่เกิดขึ้น โดยทั่วไปภาษามักมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงด้านการออกเสียง การเปลี่ยนแปลงด้านการออกเสียงที่พบได้ในชีวิตประจำวัน ได้แก่

การกลืนเสียง	เช่น	อย่างนั้น	เป็น	ยังงั้น
การกลายเสียง	เช่น	สะพาน	เป็น	ตะพาน
การตัดเสียง	เช่น	อุโบสถ	เป็น	โบสถ์
การกร่อนเสียง	เช่น	ลูกอ่อน	เป็น	ละอ่อน
การสับเสียง	เช่น	ตะกรุด	เป็น	กะตุ๊ด(ใน

ภาษาถิ่นอีสาน)

2) การเปลี่ยนเสียงที่เกิดจากการยืมคำจากภาษาต่างประเทศ การยืมคำภาษาต่างประเทศมาใช้โดยมิได้ดัดแปลงหรือแปลให้เป็นภาษาของตน อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในภาษาได้เช่น ในภาษาไทย มีการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ทำให้เกิดอักษรควบกล้ำที่ไม่มีอยู่ในหลักภาษาไทยแท้ขึ้น เช่น ฟรี แพลต บลัชออน เป็นต้น

3) การเปลี่ยนแปลงด้านความหมายความหมายของคำบางคำอาจเปลี่ยนแปลงไปต่างจากความหมายเดิมได้ตามกาลเวลา เช่น คำ “วิถถาร” แต่เดิมหมายถึงกว้างขวาง,มาก,ละเอียดลออแต่ในปัจจุบัน คำนี้กลับมีความหมายว่าการกระทำที่ลามกแปลกแยกจากบุคคลทั่วไป เป็นต้น

4) การเปลี่ยนแปลงด้านถ้อยคำสำนวน ถ้อยคำสำนวนบางคำมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต โดยเกิดจากสภาพแวดล้อมและลักษณะการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้ใช้สำนวนนำความคุ้นเคยเปลี่ยนแปลงสำนวนเหล่านี้ในภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้

5) การเปลี่ยนแปลงด้านไวยากรณ์อิทธิพลของภาษาต่างประเทศมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านไวยากรณ์เป็นอย่างยิ่ง เช่น ในภาษาไทยมีไวยากรณ์การเรียงคำที่ต่างจากภาษาอังกฤษ เมื่อภาษาไทยได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษมากขึ้น ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างไวยากรณ์ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ไวยากรณ์เดิม

ผู้ร้าย 2 คน ถูกจับเพราะค้ายาบ้า

ไวยากรณ์ใหม่

สองผู้ร้ายถูกจับเพราะค้ายาบ้า

4. ภาษาต่างๆ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน

แม้ว่าภาษาจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง แต่ก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันหลายประการดังนี้

- 1) ภาษาแต่ละภาษาใช้เสียงสื่อความหมายโดยเสียงที่ใช้สื่อความหมายในภาษาทุกภาษาจะมีทั้งเสียงพยัญชนะและเสียงสระ
- 2) ภาษาแต่ละภาษาสามารถสร้างคำศัพท์ใหม่จากศัพท์เดิม โดยอาจเปลี่ยนแปลงศัพท์เดิมหรือนำคำอื่นมาประสมกับศัพท์เดิม เช่น ภาษาไทยมีการประสมคำ ซ้อนคำ ซ้ำคำ ส่วนภาษาอังกฤษมีการเติม Prefix Suffix Infix เป็นต้น
- 3) ภาษาแต่ละภาษามีสำนวนและมีการใช้คำในความหมายใหม่ เช่น ในภาษาไทยมีการใช้คำว่า“สีหน้า” ซึ่งมีได้หมายความถึง สีของหน้าแต่หมายถึงการแสดงออกทางดวงหน้า หรือภาษาอังกฤษมีคำว่า“hot air” ซึ่งไม่ได้หมายความวาวอากาศร้อน แต่หมายถึงเรื่องไม่จริง เป็นต้น
- 4) ภาษาแต่ละภาษามีชนิดของคำคล้ายกัน เช่น คำนาม คำขยายนาม คำกริยา คำขยายกริยา เป็นต้น
- 5) ภาษาแต่ละภาษามีวิธีการขยายประโยคให้ยาวออกไปได้เรื่อยๆ
- 6) ภาษาแต่ละภาษามีวิธีแสดงความคิดคล้ายกัน เช่น ทุกภาษาต่างมีต่างมีประโยคที่ใช้ถาม ปฏิเสธ หรือใช้สั่ง
- 7) ภาษาแต่ละภาษาต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา

5. ภาษาย่อมมีส่วนประกอบที่เป็นระบบมีระเบียบ

ภาษาทุกภาษาจะต้องมีระบบระเบียบแบบแผน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ภาษามีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ สัญลักษณ์คำ ประโยค และความหมาย ทุกส่วนประกอบเหล่านี้ต้องอยู่รวมกัน อย่างเป็นระบบ ตามระเบียบแบบแผนของภาษาจึงจะทำให้เกิดเป็นภาษาที่สมบูรณ์ถ้าขาดส่วนประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งก็จะไม่เป็นภาษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 2 เรื่อง หลักการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 อธิบายความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 อธิบายกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.3 อธิบายแนวทางการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. สาระสำคัญ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะต้องรู้จักการวิเคราะห์ วิจารณ์ พิจารณาสິงที่อ่านอย่างมีเหตุผล สามารถเข้าใจความคิดของผู้เขียน แยกแยะข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น สรุปเรื่องราวที่อ่านได้ ตลอดจนลงความเห็น ประเมิน และแสดงความคิดเห็นอย่างมีหลักการและมีเหตุผลประกอบ จึงจะสามารถเสนอแนวคิดใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ได้

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความรู้

- ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

- ประโยชน์และความสำคัญของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- แนวทางการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ความสามารถคิดอย่างเป็นระบบและคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ทักษะ/กระบวนการ/กระบวนการคิด

- ทักษะกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้5กลุ่มละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน
เก่ง1ปานกลาง2อ่อน1
  - 2.ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
  3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ากลุ่มกรรมการและเลขานุการ
- ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่1 การอ้างอิง(Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 2 เรื่อง การเลือกซื้อเพื่อให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น โดยใช้
เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากเรื่องสั้นที่ได้อ่าน เพื่อการกำหนด
ประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้สมมติฐาน
เบื้องต้น

ขั้นที่2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้วให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วยตนเองอย่าง
ละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มี
อยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความขัดแย้งที่
เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่3 การนิรนัย(Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุดแล้ว ใ้
นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุนประเด็น

ปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่4 การตีความ(Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลเมื่อพบว่าเมื่อพบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สามารถเป็นจริงได้ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 2

5.3 ชั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม เรื่องการเลือกซื้อ

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ใบความรู้
- ใบงาน
- แบบฝึกทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม
- ประเมินการตอบคำถาม
- ประเมินผลการทำงาน การทำแบบฝึกทักษะ
- ประเมินการนำเสนอผลงาน
- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

0

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ไม่ให้ความร่วมมือ

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม
4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน

15-18

8-14

0-7

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็น ปัญหา
3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่น่ามา อธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการ วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้ อธิบาย

เหตุผลต่อ

ประเด็นปัญหา

ต่อประเด็นปัญหา

5. ความเหมาะสมของ การสรุปข้อมูลที่จะ นำมาใช้อธิบายแนวคิด ของตน
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

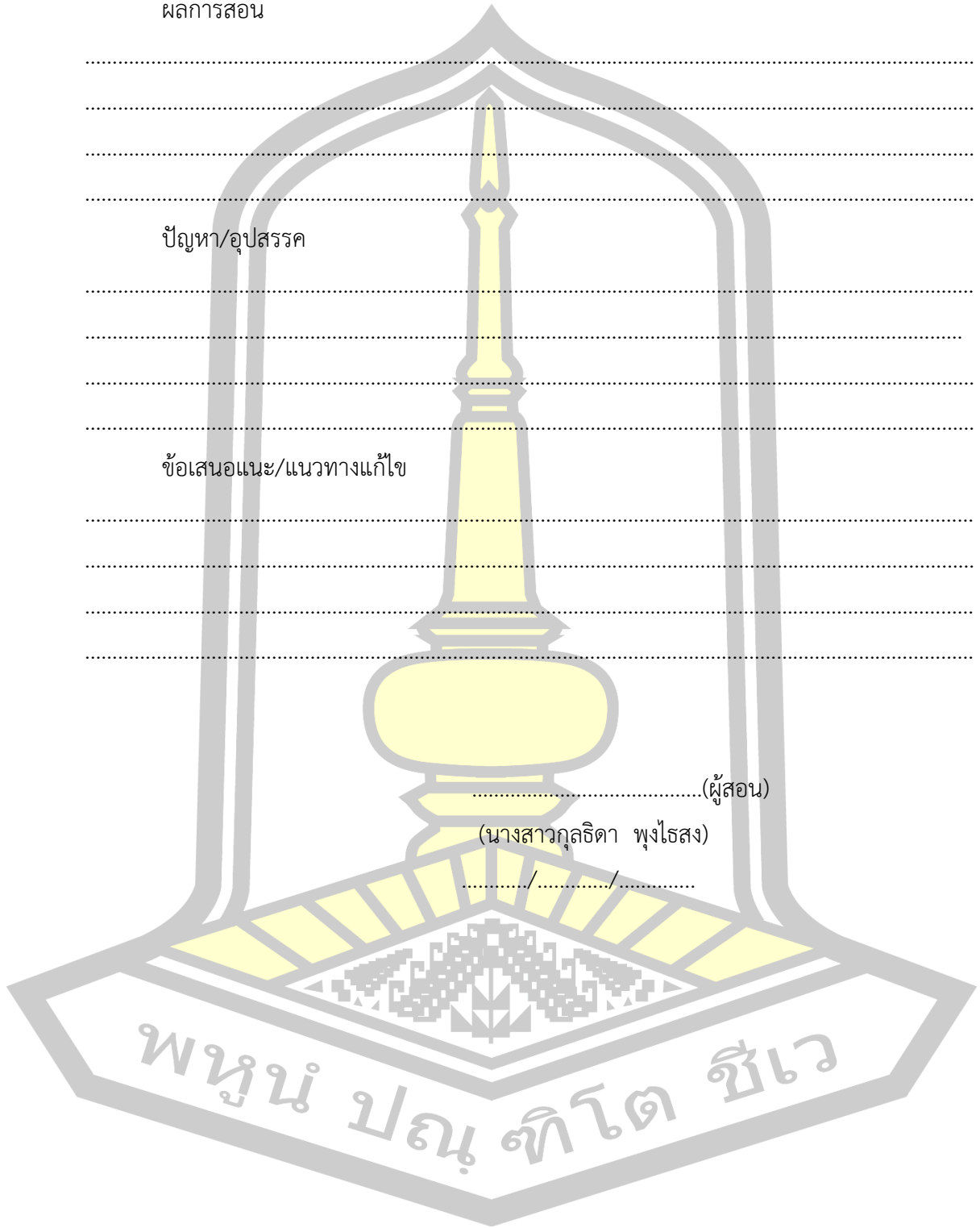
ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

.....(ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเลือกซื้อ

พ่อ แม่ จักรและพรไปตลาดในวันหยุดเพื่อซื้อเครื่องใช้และของกินมาเก็บไว้เนื่องจากในวันธรรมดานั้น พ่อ แม่ ต้องไปทำงาน จักรและพรต้องไปโรงเรียน

พ่อ : แม่ได้จดรายการที่จะซื้อของเรียบร้อยแล้วใช่ไหมจ๊ะ

แม่ : เรียบร้อยแล้วค่ะ มีรายการที่จะต้องซื้อประเภทของใช้และของกิน ซึ่งเป็นของที่พวกลูก ๆ ต้องการ

จักร : ผมต้องการซื้อแปรงสีฟันอันใหม่ครับ

พร : พี่จักรซื้อแปรงสีฟันชนิดมีของแถมด้วยนะ หนูชอบของแถม

พ่อ : การเลือกซื้อแปรงสีฟันนั้นควรดูว่ามีขนแปรงนุ่ม ไม่ระคายเคืองและทนทาน ดูจากคุณภาพซึ่งเป็นที่รับรองของผู้ที่เคยใช้แล้วได้ผลมีใช้ดูที่ของแถมนะจ๊ะ

แม่ : คุณพ่อพูดถูกแล้วละจ๊ะ เพราะการตั้งใจซื้อด้วยของแถมนั้นเราไม่แน่ใจว่า คุณภาพของสินค้าจะดีหรือไม่ และต้องดูที่เครื่องหมายการค้าด้วย แต่ถ้าเป็นเทศกาลที่ผู้จำหน่ายเขาต้องการคืนกำไรให้แก่ลูกค้าก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง

พร : รายการอาหารประเภทผักที่เราจะซื้อมีอะไรบ้างคะแม่

แม่ : มีผักบุ้ง ผักกาด ผักคะน้า เราช่วยกันเลือกซิจ๊ะ

พร : หนูเลือกผักประเภทแมลงกินเป็นรู ๆ บ้างจะได้ปลอดภัย แสดงว่าพวกแมลงยังกินได้ก็คงปลอดภัยจากสารพิษ

พ่อ : เก่งมากจ๊ะ ที่ลูกรู้จักคิดที่จะเลือกซื้อผักสด จักรไปซื้อข้าวสารกับพ่อดีกว่า ให้แม่กับน้องดูผลไม้ แล้วนัดพบกันที่หน้าตลาดสดนะจ๊ะ

.....

พร : พ่อคะ หนูซื้อขนมปุยฝ้ายมาฝากพ่อ 1 ถุง เอาชนิดไม่มีสีมาด้วย

พ่อ : ดีแล้วพ่อชอบกินของที่ไม่ใช้สีปรุงแต่ง ถ้าจะใช้ก็เป็นสีที่ได้มาจากพืชธรรมชาติ

จักร : แม่ครับข้าวสารที่มีสีให้ซื้อนั้น คราวนี้ผมกับพ่อเลือกซื้อข้าวกล้องมากินแทนที่จะใช้ข้าวขาวเหมือนครั้งก่อน ๆ

แม่ : แม่ซื้อนมสดบรรจุกล่องมาให้ลูก ๆ ด้วย ดูเครื่องหมายการค้า ดูวันผลิตและวันหมดอายุ เรียบร้อยแล้ว สามารถกินได้จนถึงเดือนหน้า

พร : หนูเห็นทุเรียนกวนวางอยู่ที่แผงขายของ แต่มีไม่มาก ราคา กิโลกรัมละ 150 บาทแม่
อยากทานไหมคะ

แม่ : ราคาแพงเกินไปจ๊ะ ตอนนี้ไม่ใช่ฤดูกาลที่ทุเรียนจะออกผล เอาไว้ซื้อตอนมีมาก ๆ ก็
แล้วกันราคาจะถูกลงไปมาก บางครั้งก็โลกรัมละ 80-100 บาทเท่านั้นเอง อดใจไว้หน่อย กินผลไม้
อย่างอื่นไปก่อน ประเทศไทยเราอุดมสมบูรณ์ไปด้วยผลไม้ทุกฤดูกาลอยู่แล้ว

ที่มา : km.saard.ac.th/files/150331099474686_15110616161625.doc

สืบค้นเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2562

เรื่อง การเลือกซื้อ

กลุ่ม.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม

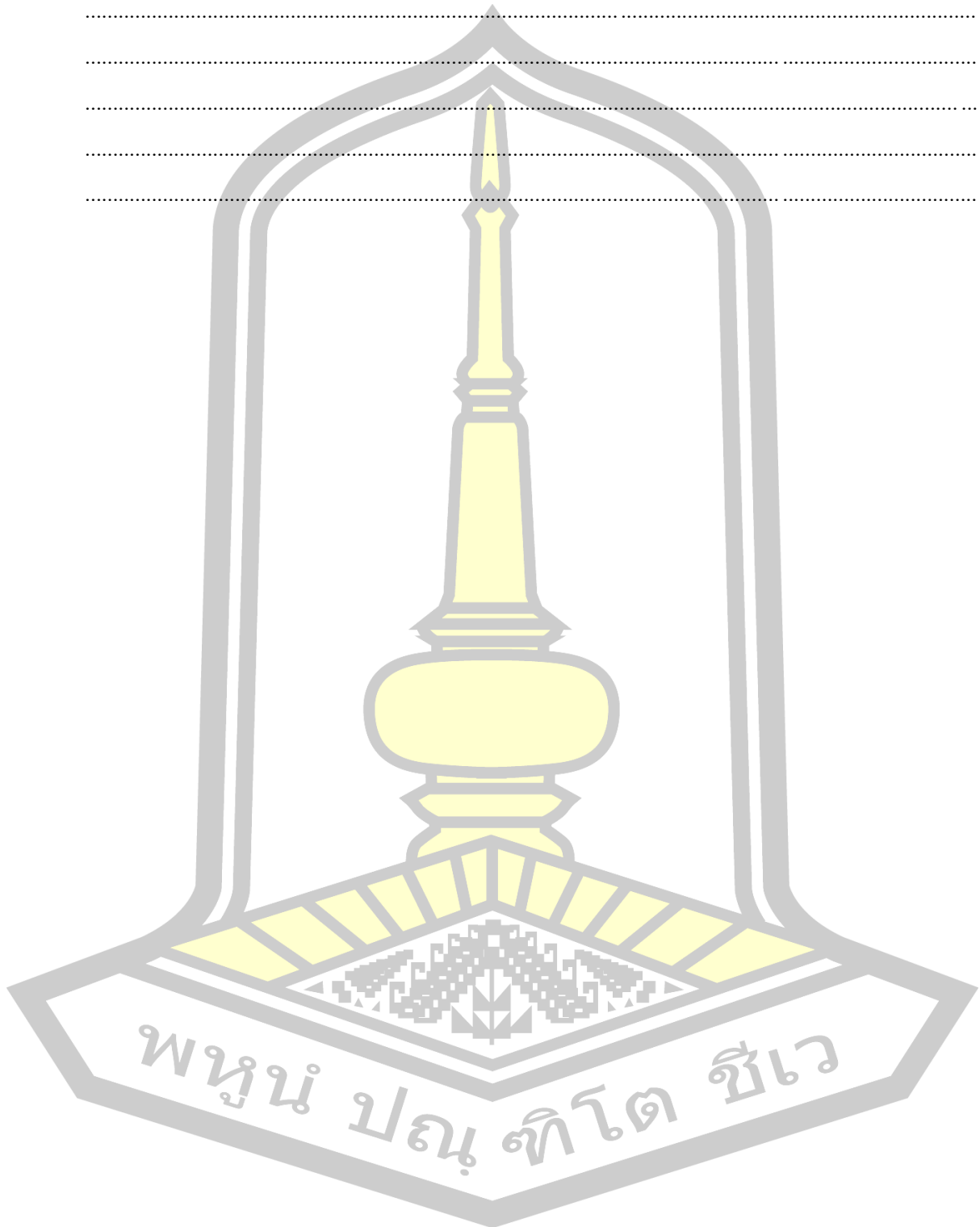
1. .... เลขที่.....
2. .... เลขที่.....
3. .... เลขที่.....
4. .... เลขที่.....
5. .... เลขที่.....

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. บุคคลในครอบครัวนี้เลือกซื้อสินค้าด้วยหลักการใด ยกตัวอย่างประกอบ
- .....
- .....
- .....
2. การเลือกซื้อสินค้าของครอบครัวในกรณีตัวอย่าง มีประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยของสมาชิกในครอบครัวและพฤติกรรมกรรมการบริโภคของครอบครัวอย่างไร จงอธิบาย
- .....
- .....
- .....
3. การเป็นผู้บริโภคที่ดีของครอบครัวในกรณีตัวอย่างเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติอย่างไร
- .....
- .....
- .....

พูน บุญเกิด ชีวะ

4. นักเรียนตัดสินใจเป็นผู้บริโภคที่ดีตามตัวอย่างนี้ในเรื่องใดบ้าง

ใบความรู้ที่ 2

เรื่อง ความหมาย และกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมาย ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking)

ความหมายหรือนิยามการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มีมากมายและหลากหลาย ดังนี้
 วิธีคิดของวิญญูชน หมายถึงวิธีคิดของผู้รู้ผู้ดีที่ชอบตามปกติ (โกวิท, 2547)
 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นรูปแบบหนึ่งของการคิดในระดับสูงที่อยู่บนพื้นฐานของหลักการและ
 เหตุผล มีการศึกษาข้อเท็จจริง ถือว่าเป็นทักษะการคิดที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้และการดำเนิน
 ชีวิตในโลกปัจจุบัน (คันสนีย์ และอุษา, 2544)

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Thinking) หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้เหตุใช้ผล
 พิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยการศึกษาข้อมูล หลักฐาน แยกแยะข้อมูลว่าข้อมูลใดคือ
 ข้อเท็จจริง ข้อมูลใดคือความคิดเห็น ตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล แล้วตั้งสมมติฐาน
 เพื่อหาสาเหตุของปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง หลักการคิดประเภทหนึ่งที่เน้นกระบวนการพิจารณา
 และประเมินข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่คิดทุกด้านอย่างรอบคอบ โดยใช้หลักเหตุผล
 จนกระทั่งได้คำตอบที่เหมาะสมหรือดีที่สุด เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจหรือประเมิน หรือแก้ปัญหา
 ต่าง ๆ (ราชบัณฑิตสถาน, 2551)

จากคำนิยามดังกล่าว ทำให้สรุปได้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิด
 หรือกระบวนการคิดพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และประเมินเกี่ยวกับข้อมูล หรือสภาพการณ์ที่
 ปรากฏ โดยใช้ความรู้ความคิด และประสบการณ์ของตนเองในการสำรวจหลักฐานอย่างรอบคอบ
 เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล ซึ่งในการพิจารณากระบวนการคิดวิจารณ์นั้น สามารถทำ
 ได้โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิจารณ์ และส่วนประกอบของการคิด
 วิจารณ์ ซึ่งในงานวิจัยนี้ใช้คำว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

จุดมุ่งหมายของการคิด

เพื่อให้ได้ความคิดที่รอบคอบสมเหตุสมผลผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างไกล ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณากลับกรอง ไตร่ตรอง ทั้งด้าน คุณ-โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้น มาแล้ว

เกณฑ์ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณ จะมีความสามารถดังนี้

1. สามารถกำหนดเป้าหมายในการคิดอย่างถูกต้อง
2. สามารถระบุประเด็นในการคิดได้อย่างชัดเจน
3. สามารถประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด ทั้งทางกว้าง ทางลึก และไกล
4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะใช้ในการคิดได้
5. สามารถประเมินข้อมูลได้
6. สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล และเสนอคำตอบ/ทางเลือกที่สมเหตุสมผลได้
7. สามารถเลือกทางเลือก/ลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

วิธีคิด

1. ตั้งเป้าหมายในการคิด
2. ระบุประเด็นในการคิด
3. ประมวลข้อมูล ทั้งทางด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดทั้งทางกว้าง ลึก และไกล
4. วิเคราะห์ จำแนกแยกแยะข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้
5. ประเมินข้อมูลที่จะใช้ในแง่ความถูกต้อง ความเพียงพอ และความน่าเชื่อถือ
6. ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล เพื่อแสวงหาทางเลือก/คำตอบที่สมเหตุสมผลตามข้อมูลที่มี
7. เลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงผลที่จะตามเข้ามา และคุณค่าหรือความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น

8. ชั่งน้ำหนัก ผลได้ ผลเสีย คุณ-โทษ ในระยะสั้นและระยะยาว
9. ไตร่ตรอง ทบทวนกลับไปมาให้รอบคอบ
10. ประเมินทางเลือกและลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด (ทศนา แชมณี และคณะ. 2540:61-62)

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีแนวคิดหลายทฤษฎี และขั้นตอนหลายรูปแบบ ในที่นี่จะนำแนวคิดทฤษฎีหลายทฤษฎีมาสรุปเป็นขั้นตอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6 ขั้นตอนดังนี้ (มลิวัลย์ สมศักดิ์, 2540 : 34 – 36) ได้แก่

1. การนิยามปัญหา หมายถึงการกำหนดประเด็นปัญหา โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งการนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะกระตุ้นให้คนเริ่มตระหนักถึงปัญหา ข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล
  2. การรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึงข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลถือว่ามีความจำเป็นต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
  3. การจัดระบบข้อมูล หมายถึงการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน
  4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึงการนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล
  5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึงการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล
  6. การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึงการประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิง รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่
- เกรียงศักดิ์ (2549) กล่าวว่า สามารถจัดลำดับขั้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้ 5 ขั้นตอน อันได้แก่

1. เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่ไม่คาดหวัง (Trigger event) เมื่อสมมติฐานที่เราคาดหวังว่า น่าจะเกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับความจริงที่ประสบ ทำให้เรารู้ถึงความผิดพลาดไปจากสิ่งที่ควรจะเป็น หรือเกิดการกระทำในทางตรงกันข้าม ก่อให้เกิดความไม่สบายใจสับสน ส่งผลให้เราเริ่มเปลี่ยน มุมมองและเรียนรู้ที่จะคิดในเชิงโต้แย้ง

2. การประเมินสถานการณ์ (Appraisal) โดยตรวจสอบด้วยตนเองอย่างละเอียดว่า เกิดสิ่งใดขึ้นเพื่อจะประเมินค่าว่าจะตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร

3. การวินิจฉัยตรวจสอบอย่างละเอียด (Exploration) เริ่มยอมรับความขัดแย้ง และพยายามหาทางอธิบายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อลดความรู้สึกไม่สบายใจ อันนำไปสู่ขั้นที่สี่ ทำให้เกิดการค้นหาทางเลือกใหม่ คำตอบใหม่ แนวคิดใหม่ ๆ การจัดระเบียบโลกทัศน์ใหม่เป็นต้น

4. พัฒนามุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม (Development of Alternative Perspectives) เมื่อพบว่าสิ่งที่เคยเชื่อ เคยยึดถือ ไม่สามารถเป็นจริงได้อีกต่อไป จึงพยายามหา ทางเลือกใหม่ มุมมองใหม่และพัฒนามุมมองใหม่เหล่านั้นในทางปฏิบัติโดยคิดว่าจะต้องดีกว่าเดิม

5. บูรณาการวิธีคิดและพฤติกรรมใหม่ที่เกิดขึ้น (Intergration) โดยคิดว่าสิ่งนั้น ถูกต้องและเหมาะสม ขั้นนี้เป็นลำดับขั้นของการเปลี่ยนแปลงขั้นสุดท้ายที่ทำให้เกิดโลกทัศน์ใหม่ ทัศนคติใหม่ สมมติฐานใหม่และเริ่มเกิดความคุ้นเคยต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สุคนธ์ สิ้นรพานนท์ และคณะ, 2551 : 72 กล่าวว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะนำไปสู่การคิดตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพื่อให้เห็นว่าเรื่องใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำ หรือไม่ควรทำ เพราะเหตุใดผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ไม่ยึดความคิดเห็นของตนเองเป็นหลัก ก่อนตัดสินใจอย่างใดต้องมี ข้อมูลหลักฐานเพียงพอ และสามารถเปลี่ยนความคิดเห็นของตนเองได้ หากเห็นว่าความคิดเห็นของ ผู้อื่นดีกว่า มีเหตุผลมากกว่า

นอกจากนี้ผู้ที่มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณจะต้องเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นในการ แสวงหา ข้อมูล และความรู้อยู่เสมอตลอดจนเป็นผู้ที่มีเหตุผล ไม่ใช้อคติหรืออารมณ์ของตนเองเป็น สำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น เข้าใจผู้อื่น ทำให้รับรู้สถานการณ์ความคิด ความรู้สึกของผู้อื่นได้ดี (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2551 : 94)

ดังนั้น การฝึกคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะทำให้ผู้เรียนรู้จักใช้เหตุผลพิจารณาไตร่ตรองอย่าง รอบคอบ ย่อมทำให้เป็นคนใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากตนได้ นอกจากนี้ยังรู้จัก การหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยการค้นหาความรู้ ทำให้เป็นคนมีความรู้อย่างกว้างขวาง ซึ่งคุณสมบัติ เหล่านี้นักเรียนสามารถนำกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 3 เรื่องหลักการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พุงไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน..... พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1. บอกความหมายและลักษณะของการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2. สามารถวิเคราะห์เนื้อหาและความสำคัญของเรื่องที่อ่านเพื่อพัฒนาการคิด

3. สาระสำคัญ

การอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์วิจารณ์ในขั้นสูงต่อไป ทักษะการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสาร เช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

4. สาระการเรียนรู้

4.1 หลักการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 ประโยชน์ของความหมาย ลักษณะของการอ่านเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมี

วิจารณญาณ

4.วิเคราะห์เนื้อหา ความสำคัญของเรื่องที่อ่านเพื่อพัฒนาการคิด

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนทดสอบก่อนเรียนเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคิดมีวิจารณ์ญาณ จำนวน30ข้อ ครูบอกเหตุผลในการทดสอบตรวจและบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน
  2. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้5กลุ่มคละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน เก่ง1ปานกลาง2อ่อน1
  - 3.ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
  4. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ากลุ่มกรรมการและเลขานุการ
- ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่1การ.อ้างอิง(Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 3 เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ เพื่อให้ นักเรียนอ่านข่าว โดยใช้เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากข่าวที่ได้อ่าน เพื่อการกำหนดประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่2การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วยตนเองอย่างละเอียดว่า เกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่3การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุดแล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุนประเด็นปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่4การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ไม่สามารถเป็นจริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 3

5.3 ชั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม เรื่องการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

6.2. ใบความรู้ เรื่อง ธรรมชาติของภาษา

6.3. ใบงานที่ 3

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม

- ประเมินการตอบคำถาม

- ประเมินผลการทำงาน การทำแบบฝึกทักษะ

- ประเมินการนำเสนอผลงาน

- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

0

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ไม่ให้ความร่วมมือ

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม
4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน

15-18

8-14

0-7

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็น ปัญหา
3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่นำมา อธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการ วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้ อธิบาย

เหตุผลต่อ

ประเด็นปัญหา

ต่อประเด็นปัญหา

5. ความเหมาะสมของ การสรุปข้อมูลที่ จะ นำมาใช้อธิบายแนวคิด ของตน
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก

พหุ ประเด็น ชีวะ

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

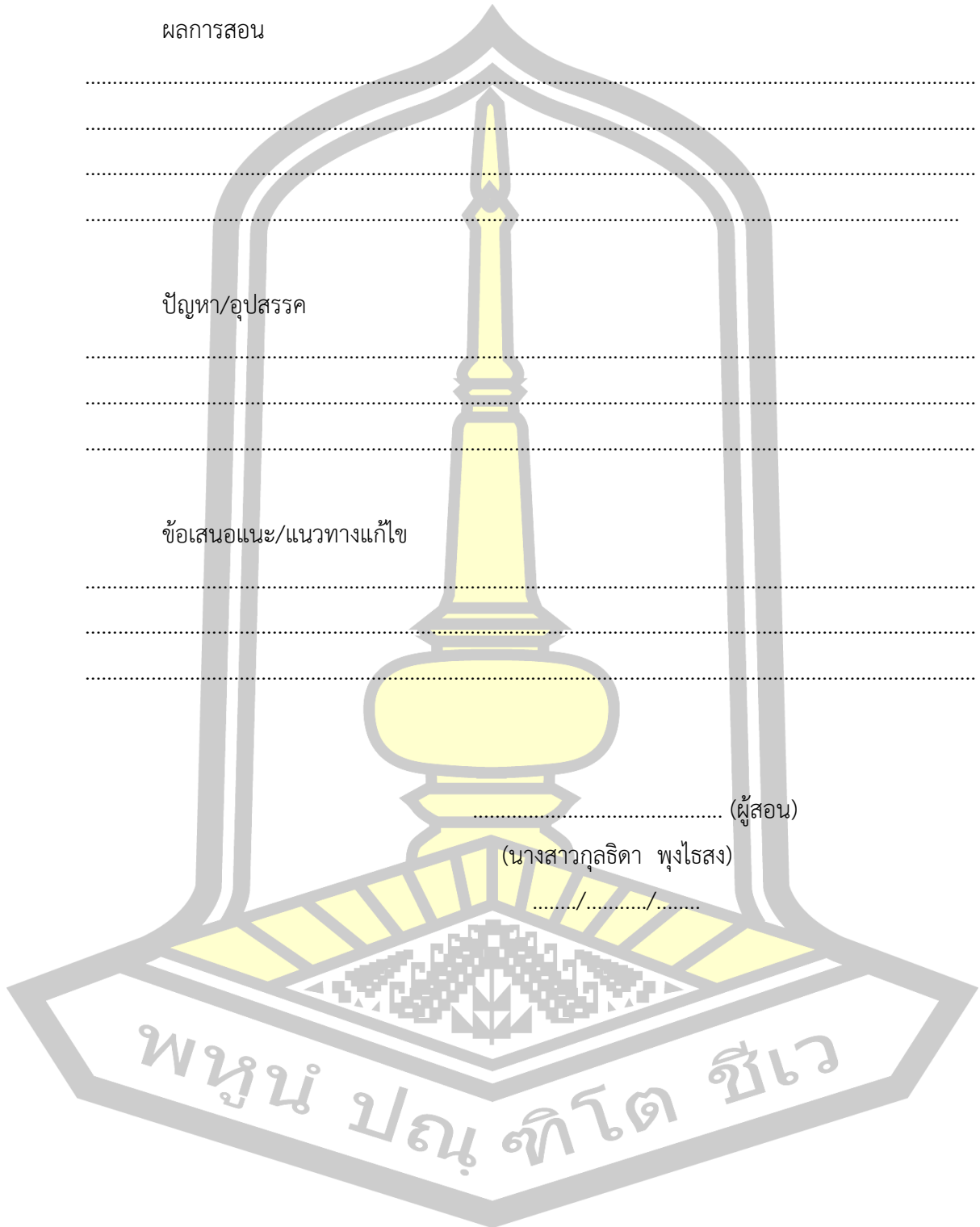
ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 1 จงตอบคำถามให้สมบูรณ์

1. การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายความว่าอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. การอ่านมีประโยชน์ในชีวิตประจำวันอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. นักเรียนมีลำดับขั้นในการอ่านอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนผังมโนทัศน์ลำดับขั้นในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

ใบความรู้ที่ 3

เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หรือ การอ่านอย่างวิเคราะห์วิจารณ์ หรือ การอ่านอย่างวิพากษ์วิจารณ์ หมายถึง การอ่านที่ผู้อ่านนำเอาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณมาใช้ในการรับสารจากการอ่าน ทั้งนี้เพื่อประเมินสิ่งที่อ่านและตัดสินใจว่าสิ่งที่ผู้เขียนนำเสนอมีเหตุผลน่าเชื่อถือหรือไม่เพียงใด การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเป็นทักษะการอ่านขั้นสูง มีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารเช่นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักวิเคราะห์ ตรวจสอบ และเลือกรับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การอ่านขั้นสูงที่ผู้อ่านจะต้องใช้สติปัญญาวิเคราะห์ใคร่ครวญ ในการตัดสินใจความคิดของผู้เขียน โดยพิจารณาอย่างรอบคอบ เพื่อประเมินค่าสิ่งที่อ่านว่ามีความถูกต้อง น่าเชื่อถือเพียงใด

ลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ มีลำดับขั้นในการอ่านดังนี้

1. จำความหมายของคำ ข้อความ หรือประโยค
2. เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน สรุปมโนทัศน์ของเรื่อง เรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเล่าเรื่องได้
3. นำเหตุการณ์และถ้อยคำ หรือประโยคที่ได้จากการอ่านไปเทียบเคียงหรือแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน
4. วิเคราะห์แยกแยะรายละเอียดของเนื้อเรื่อง เช่น บุคลิกภาพของตัวละคร หรือลักษณะพิเศษที่ทำให้เกิดเหตุการณ์สำคัญของเรื่อง
5. สังเคราะห์โดยการเปรียบเทียบกับสถานการณ์ คติ สำนวน สุภาษิตที่เกี่ยวข้อง
6. ประเมินค่า พิจารณาตัดสินข้อเท็จจริง หรือข้อคิดเห็น รวมทั้งคุณค่าเหตุผล และความประทับใจที่ได้รับจากการอ่าน

หลักปฏิบัติในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

1. นั่งในท่าสบาย ลำตัวตรง
2. ระยะสายตาท่างจากหนังสือประมาณ 1 ฟุต
3. ไม่เอียงคอ หรือตา หรือสายหน้าตามบรรทัด
4. ไม่ทำปากขมุขมิบ หรือออกเสียงขณะอ่าน
5. กวาดสายตาตลอดบรรทัด ไม่มองย้อนกลับ
6. ไม่ใช้นิ้วชี้ตามตัวอักษร
7. มีสมาธิและปฏิบัติตามลำดับขั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

พหุ ประถมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 4 เรื่องหลักภาษาและการใช้ภาษา

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุกๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

2.2 เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการตีความอย่างมีวิจารณญาณ

3. สาระสำคัญ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทย

4. สาระการเรียนรู้

4.1 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

4.2 การคิดวิเคราะห์ และการตีความอย่างมีวิจารณญาณ

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้ 7 กลุ่มคละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน
เก่ง1ปานกลาง2อ่อน1

2.ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม

3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ากลุ่มกรรมการและเลขานุการ
ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่1 การอ้างอิง (Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 4.1 และ 4.2 โดยให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ 4.1
และ 4.2 ใช้เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากบทความที่ได้อ่าน เพื่อการ
กำหนดประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้
สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วย
ตนเองอย่างละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและ
หลักฐานที่มีอยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความ
ขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่3 การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุด
แล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุน
ประเด็นปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับ
ความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่4 การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการ
สรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่ามีสมมติฐานที่ตั้งไว้
ไม่สามารถเป็นจริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก
รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้น
มีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง
หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 4

5.3 ขั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม ใบงานที่ 4.1 และ 4.2

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

6.1 ใบงานที่ 4.1

6.2 ใบงานที่ 4.2

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม

- ประเมินการตอบคำถาม
- ประเมินผลการทำกิจกรรม การทำแบบฝึกทักษะ
- ประเมินการนำเสนอผลงาน
- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

0

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ไม่ให้ความร่วมมือ

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม
4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

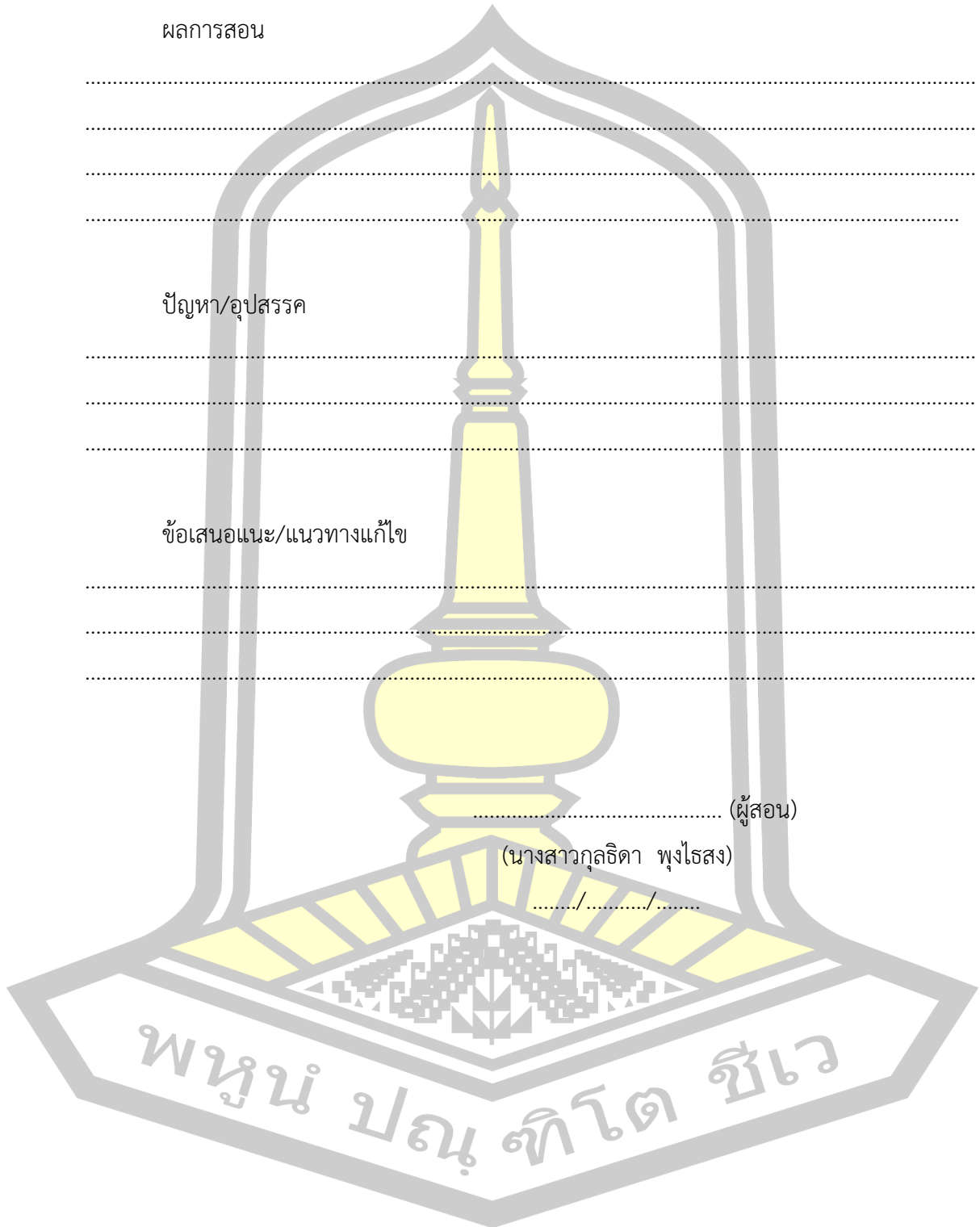
ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุพันธ์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ใบงาน 4.1

หลักภาษาและการใช้ภาษา

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วคิดตอบคำถามในใบงานนี้ด้วยตนเอง โดยไม่ปรึกษาหรือดูเพื่อน นักเรียนมีเวลาทำใบงานนี้ 30 นาที

อนันต์และเพื่อนต้นซันมาพบว่ามีสิ่งผิดปกติ คือของในห้องถูกรื้อค้น ตรวจทรัพย์สินพบว่ามิของหาย เขาได้ไปแจ้งกับทางโรงแรม พอตีพบแม่บ้านจึงได้สอบถามแม่บ้าน แม่บ้านบอกว่าไม่มีอะไรผิดปกติ ทางฝ่ายผู้จัดการโรงแรมชี้แจงว่าเป็นการสร้างเรื่อง ผู้ที่มาพัก 2 คนโกงค่าห้อง โรงแรมนี้ไม่เคยมีชื่อเสียง ในเรื่องการลักขโมย ต่อมาตำรวจมาตรวจที่เกิดเหตุ ตรวจลายมือแฝงและบอกว่าผู้ร้ายมีไม่ต่ำกว่า 2 คน

1. จากสถานการณ์นักเรียนคิดว่าคำพูดใครน่าเชื่อถือมากที่สุด

.....

.....

.....

2. ทำไมแม่บ้านและผู้จัดการจึงไม่เชื่อคำพูดของอนันต์

.....

.....

.....

3. นักเรียนคิดว่าปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาใดสำคัญที่สุด ทำไมจึงคิดเช่นนั้น

.....

.....

.....

4. บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

5. นักเรียนคิดว่าตำรวจจะอย่างไรต่อไป

.....

.....

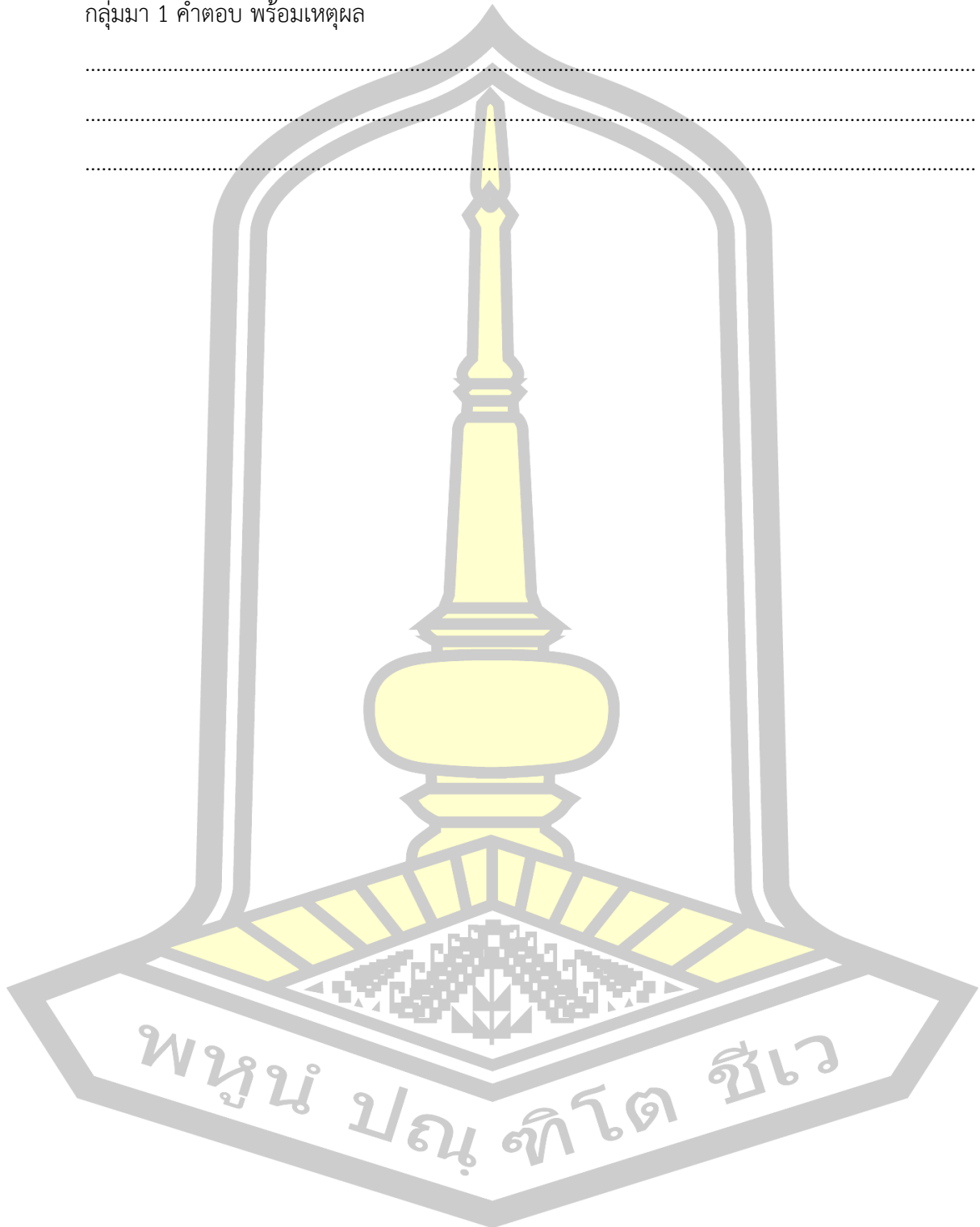
ใบงาน 4.2
 หลักภาษาและการใช้ภาษา

คำชี้แจง นักเรียนมีเวลาทำใบงานนี้ 20 นาที

1. นักเรียนแต่ละคนอ่านคำตอบในข้อ 4 จากใบงาน 1 ของตนเองให้เพื่อนฟัง
2. ขณะที่เพื่อนอ่านนั้นให้นักเรียนจดคำตอบของเพื่อนลงในตารางที่กำหนดให้ ดังนี้

รายชื่อสมาชิกในกลุ่ม	คำตอบข้อ 4	เหตุผล
1.....	.....	.....
2.....	.....	.....
3.....	.....	.....
4.....	.....	.....
5.....	.....	.....
6.....	.....	.....

3. นักเรียนทุกคนในกลุ่มร่วมกันพิจารณาคำตอบของเพื่อนแต่ละคน และหาคำตอบของกลุ่มมา 1 คำตอบ พร้อมเหตุผล

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 5 เรื่อง การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกลงในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้มีความเข้าใจในความหมาย ความเหมือน ความแตกต่าง ข้อดี และข้อจำกัดของการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

2.2 เพื่อให้สามารถนำการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ไปใช้ได้

3. สาระสำคัญ

การใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ เป็นการศึกษาเชิงปรัชญาว่าด้วยการให้เหตุผล โดยมักจะเป็นส่วนสำคัญของวิชาปรัชญา คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ รวมถึงภาษาศาสตร์ ตรรกศาสตร์เป็นการตรวจสอบข้อโต้แย้งที่สมเหตุสมผล (valid argument) หรือการให้เหตุผลแบบผิดๆ (fallacies) ตรรกศาสตร์

4. สาระการเรียนรู้

4.1 ความหมายของการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

4.2 นำการใช้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์ไปใช้ได้

4.3 ระบุข้อดี ข้อจำกัดของการให้เหตุผลเชิงตรรกศาสตร์

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้ 7 กลุ่ม ละครละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน เก่ง 1 ปานกลาง 2 อ่อน 1
  2. ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
  3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม กรรมการ และเลขานุการ
- ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การอ้างอิง (Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 5 เรื่อง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้าเพื่อให้ นักเรียนอ่านบทความ โดยใช้เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากเรื่อง บทความที่ได้อ่าน เพื่อการกำหนดประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่ สมเหตุสมผล จนได้สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วย ตนเองอย่างละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและ หลักฐานที่มีอยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่ 3 การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุด แล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุน ประเด็นปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับ ความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่ 4 การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการ สรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่ามีสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่สามารถเป็นจริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่ 5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้น

มีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 5

5.3 ขั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม เรื่อง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

- ใบงานที่ 5 เรื่องอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม

- ประเมินการตอบคำถาม
- ประเมินผลการทำงาน การทำแบบฝึกทักษะ
- ประเมินการนำเสนอผลงาน
- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

0

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ไม่ให้ความร่วมมือ

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม

3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม

4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน

15-18

8-14

0-7

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็น ปัญหา
3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่นำมา อธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการ วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้ อธิบาย
5. ความเหมาะสมของ การสรุปข้อมูลที่ จะ นำมาใช้อธิบายแนวคิด ของตน
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก

เหตุผลต่อ

ประเด็นปัญหา

ต่อประเด็นปัญหา

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

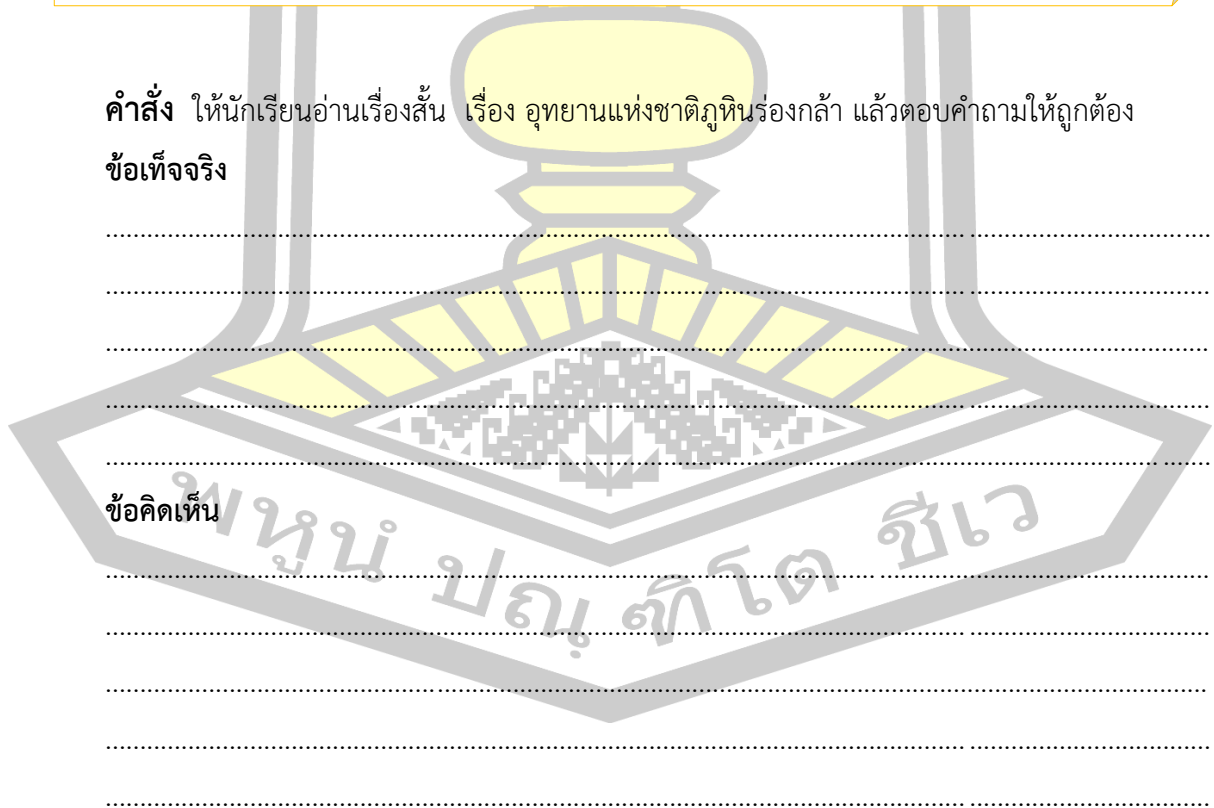
ใบงานที่ 5

เรื่อง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า

อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงความสวยงามและมีมนต์ขลังไม่เสื่อมคลาย อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า ตั้งอยู่บนรอยต่อของสามจังหวัด คือ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีพื้นที่ 191,875 ไร่ สภาพภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน ประกอบด้วยยอดเขามากมาย เช่น ภูแฝงม้าภูชี้เต้า ภูกลมโล่ ภูหินร่องกล้า อุณหภูมิบนภูหินร่องกล้าเฉลี่ยตลอดปี ประมาณ 18 - 25 องศาเซลเซียสฤดูหนาวอุณหภูมิจะลดต่ำลง 0-4 องศาเซลเซียส อากาศบนภูหินร่องกล้าคล้ายภูกระดึงและภูหลวงคงเป็นเพราะความสูงใกล้เคียงกันไม่ว่าจะมาเที่ยวกี่ครั้ง ชาวพ่อก็ชอบที่นี้เพราะการเดินทางสะดวกสบาย มีอาหารบริการ ไม่ต้องลำบากปีนป่ายเดินทางเหมือนที่อื่น เราก็สามารถสัมผัสความงามของธรรมชาติได้ สำหรับผู้เขียนแล้ว ลานหินปุ่ม เป็นบริเวณที่น่าสนใจที่สุด ยิ่งมองเห็นผาซุงตั้งตระหง่าน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ยังมีโรงเรียนการเมือง การทหาร สำนักอำนาจรัฐ สถานที่เหล่านี้มีความสำคัญและน่าศึกษา เพราะเป็นประวัติศาสตร์การสู้รบระหว่างรัฐบาลและพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในอดีต

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านเรื่องสั้น เรื่อง อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง
ข้อเท็จจริง

ข้อคิดเห็น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 6 เรื่องการแปลความเพลง

เวลา 2 ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกุลธิดา พุงไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ผู้เรียนบอกสาระของบทเพลงที่ฟังได้

2.2 เพื่อให้ผู้เรียนบอกจุดประสงค์ของผู้แต่งได้

2.3 เพื่อพัฒนาการวิเคราะห์ข้อคิดคติสอนใจจากบทเพลง

3. สาระสำคัญ

การอ่านบทเพลง สรุปความ หมายถึงการนำสาระสำคัญต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้ทั้งหมดมาสรุปเป็นข้อความใหม่ ต้องบอกเหตุและผลที่ผู้เขียนนำเสนอไว้ในงานเขียน

4. สาระการเรียนรู้

4.1. สาระของบทเพลง

4.2.จุดประสงค์ของผู้แต่งได้

4.3การพัฒนาวิเคราะห์ข้อคิดคติสอนใจจากบทเพลงได้

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้ 7 กลุ่ม ละครละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน เก่ง1ปานกลาง2อ่อน1
- 2.ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่มรองหัวหน้ากลุ่มกรรมการและเลขานุการ ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่1 การอ้างอิง (Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 6 เรื่อง เนื้อเพลง พระคุณที่สาม โดยใช้เวลา ประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากบทความที่ได้อ่าน เพื่อกำหนดประเด็น ปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วยตนเองอย่างละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่3 การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุดแล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุน ประเด็นปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับ ความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่4 การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่สามารถเป็นจริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 6

5.3 ชั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม เรื่อง พระคุณที่สาม

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

6.1. ใบความรู้ที่ 6 การอ่านเพลง การจับใจความสำคัญ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ

6.2. ใบงานที่ 6 การจับใจความสำคัญจากเพลงพระคุณที่สาม

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม

- ประเมินการตอบคำถาม

- ประเมินผลการทำกิจกรรม การทำแบบฝึกทักษะ

- ประเมินการนำเสนอผลงาน

- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

- แบบประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

0

1

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

ไม่ให้ความร่วมมือ

พูน บัณฑิต ชเว

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม
4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน

15-18

8-14

0-7

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็น ปัญหา
3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่นำมา อธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการ วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้ อธิบาย
5. ความเหมาะสมของ การสรุปข้อมูลที่ จะ นำมาใช้อธิบายแนวคิด ของตน
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก

เหตุผลต่อ

ประเด็นปัญหา

ต่อประเด็นปัญหา

พหุ ประเด็น ปัญหา

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....
.....
.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....
.....
.....

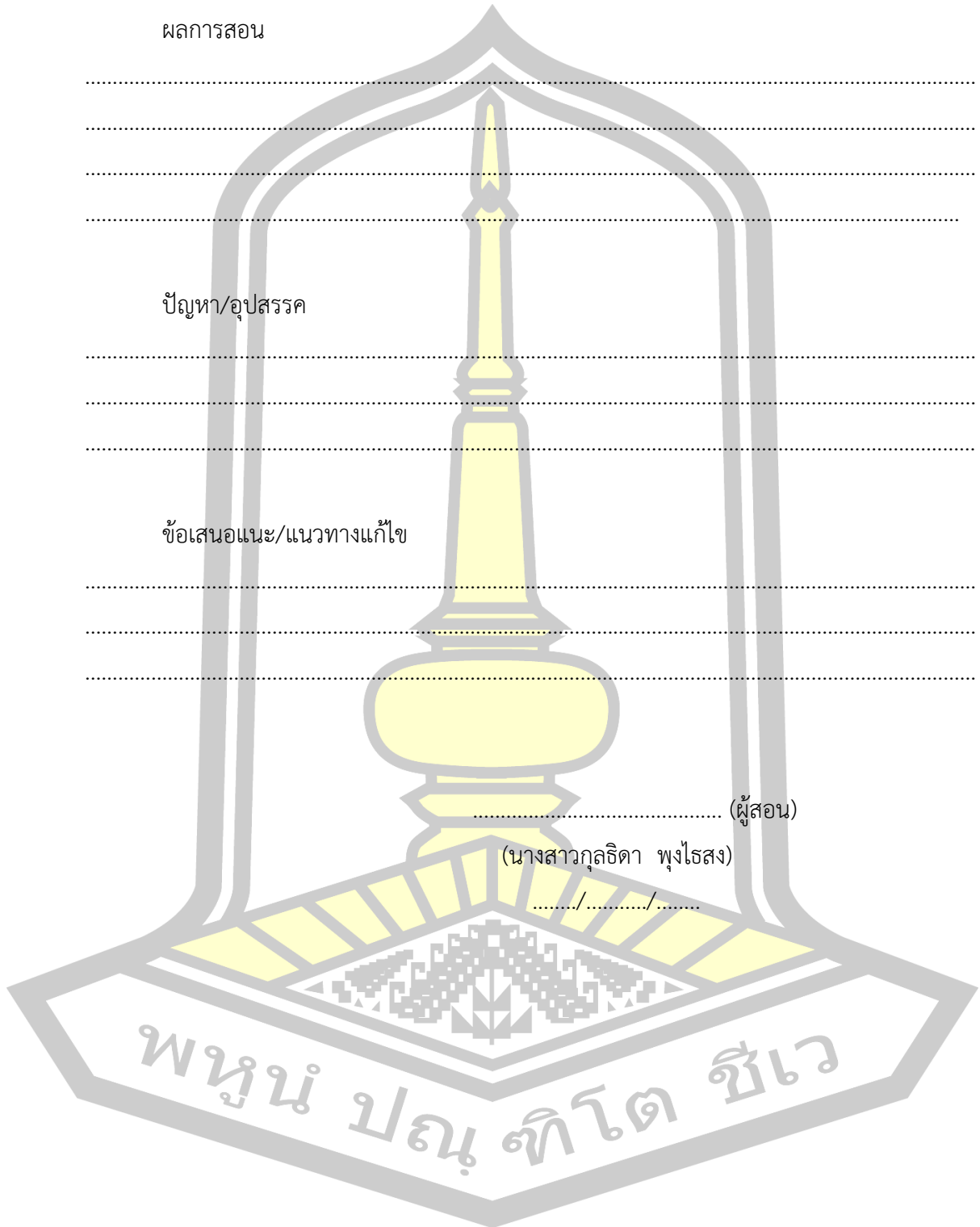
ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....
.....

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัณฑิต ชีวะ

ใบงานที่ 6
เพลง พระคุณที่สาม

เพลง : พระคุณที่สาม ศิลปิน : สุเทพ โชคสกุล

ครูบาอาจารย์ที่ท่านประทานความรู้มาให้
อบรมจิตใจให้รู้ผิดชอบชั่วดี
ก่อนจะนอนสวดมนต์อ่อนนวยททุกที
ขอกุศลบุญบารมีส่งเสริมครูนี้ให้ร่มเย็น
ครุมีบุญคุณจะต้องเทิดทูนเอาไว้เหนือเกล้า
ท่านสั่งสอนเราอบรมให้เราไม่เว้น
ท่านอุทิศไม่คิดถึงความยากเย็น
สอนจนรู้จักเจเนเฝ้าแน่นเฝ้าแะมิได้อำพราง
พระคุณที่สามมดงามแจ่มใส
แต่ว่าใครหนอใครเปรียบเปรยครูไว้ว่าเป็นเรือจ้าง
ถ้าหากจะคิดยิ่งคิดยิ่งเห็นว่าผิดทาง
มีใครไหนบ้างแนะนำแนวทางอย่างครู
บุญเคยทำมาตั้งแต่ปางใดๆ เรายกให้ท่าน
ตั้งใจกราบกรานเคารพคุณท่านกตัญญู
โรคและภัยอย่ามาแผ้วพานคุณครู
ขอกุศลผลบุญค้าชูให้ครุมีสุขชั่ววันรันดร
พระคุณที่สามมดงามแจ่มใส
แต่ว่าใครหนอใครเปรียบเปรยครูไว้ว่าเป็นเรือจ้าง
ถ้าหากจะคิดยิ่งคิดยิ่งเห็นว่าผิดทาง
มีใครไหนบ้างแนะนำแนวทางอย่างครู
บุญเคยทำมาตั้งแต่ปางใดๆ เรายกให้ท่าน
ตั้งใจกราบกรานเคารพคุณท่านกตัญญู
โรคและภัยอย่ามาแผ้วพานคุณครู
ขอกุศลผลบุญค้าชูให้ครุมีสุขชั่ววันรันดร
ให้ครุมีสุขชั่ววันรันดร

เพลง พระคุณที่สาม

ชื่อกลุ่ม.....

สมาชิกกลุ่ม

1.....เลขที่.....

2.....เลขที่.....

3.....เลขที่.....

4.....เลขที่.....

*****

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านเนื้อเพลง “พระคุณที่สาม” แล้วตอบคำถามต่อไปนี้เพื่อสรุป
ใจความสำคัญของเรื่อง

1. จากบทเพลง “พระคุณที่สาม” สะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับเรื่องอะไร

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนอ่านเนื้อเพลงนี้แล้ว นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไร เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. เพลง “พระคุณที่สาม” ให้ข้อคิดอย่างไรและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
อย่างไร

.....

.....

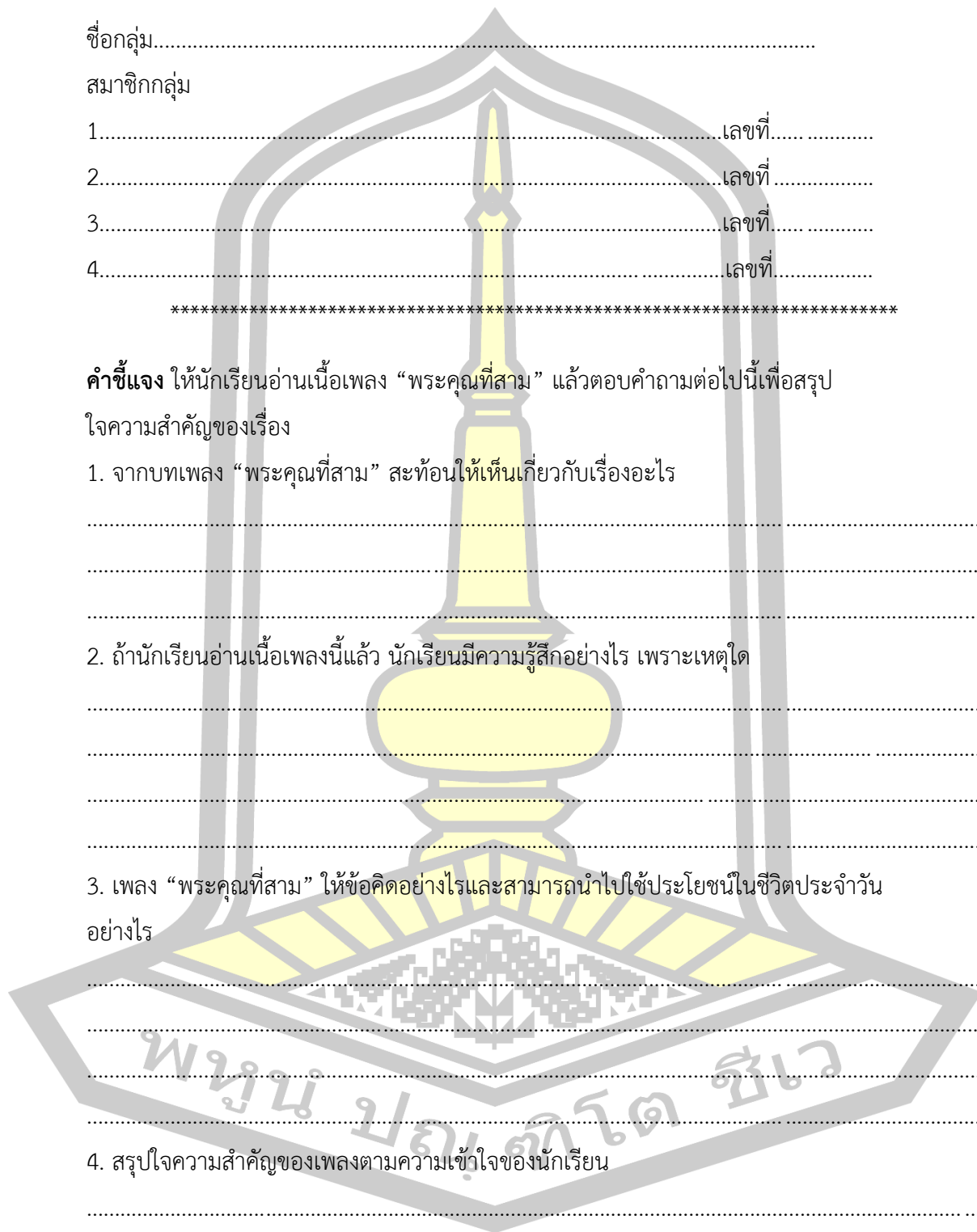
.....

4. สรุปใจความสำคัญของเพลงตามความเข้าใจของนักเรียน

.....

.....

.....

ใบความรู้ที่ 6

เรื่องการอ่านเพลง

การอ่านเพลง

เพลง หมายถึงถ้อยคำที่นักประพันธ์เรียงร้อย หรือเรียบเรียงขึ้น ซึ่งประกอบด้วย เนื้อร้อง ทำนอง จังหวะ ทำให้เกิดความไพเราะสร้างความเพลิดเพลินให้แก่ผู้ฟัง มีคุณค่า ด้านวรรณศิลป์ทั้งด้านการเลือกสรรคำที่ใช้ในการแต่ง การเรียบเรียงประโยคและการใช้โวหาร เพลงนั้นอาจให้ข้อคิดแก่ผู้ฟังในการดำเนินชีวิตด้วยสำเนียงขับร้องทำนองดนตรี กระบวนการ วิธีราระบำโดยเพลงสร้างสรรค์จากเครื่องดนตรีหรือการขับร้อง

การจับใจความเพลง

การจับใจความเพลงให้ถูกต้องและรวดเร็ว ควรมีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

1. **ชื่อเพลง** นับเป็นจุดชี้แนะ ใจความสำคัญไว้เป็นอันดับแรกของเพลงว่าต้องการสื่อถึงอะไร ดังนั้นจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบประกอบกับการอ่านจับใจความในรายละเอียดด้วย
2. **เนื้อเพลงมีความสำคัญอย่างหนึ่ง** ที่มักสะท้อนความคิด อารมณ์สะท้อนใจของผู้แต่งอย่างใดอย่างหนึ่ง การเข้าใจภูมิหลังของเหตุการณ์จะช่วยเสริมให้การจับใจความสำคัญได้แม่นยำยิ่งขึ้น
3. **ทำนองเพลง** ผลงานเพลงโดยทั่วไปนักร้องจะใช้น้ำเสียงในการสื่อความหมายของเพลงว่าเนื้อหาของเพลงนั้นต้องการแสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกแบบไหน เช่น ดีใจ เสียใจ เศร้าใจ เสียดสี เยาะเย้ย เป็นต้นซึ่งจังหวะการร้องจะช่วยให้จับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น
4. **อารมณ์สะท้อนใจ** งานเพลงโดยส่วนใหญ่มีเป้าหมายสำคัญเพื่อให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์สะท้อนใจเพลิดเพลินคล้อยตามความต้องการของผู้แต่ง ฉะนั้นหากมุ่งจับใจความสำคัญมากเกินไปก็จะขาดรสแห่งความไพเราะและอารมณ์สะท้อนใจไปได้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

หน่วยการเรียนรู้ 7 เรื่อง การประเมินเหตุการณ์

เวลา 2

ชั่วโมง

ผู้สอน นางสาวกฤติดา พงษ์ไธสง

ใช้สอน วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2562

1. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

1.1 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

1.2 ตัวชี้วัด

ท 1.1 ม.4-6 ตีความ แปลความ และขยายความเรื่องที่อ่าน

ท 1.1 ม.4-6 วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่อ่านในทุก ๆ ด้านอย่างมีเหตุผล

ท 3.1 ม 4-6 มีวิจารณญาณในการเลือกเรื่องที่ฟังและดู

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 เพื่อให้ทราบความหมายของการประเมินเหตุการณ์

2.2 เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการประเมินเหตุการณ์

2.3 เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์ของการประเมินเหตุการณ์

2.4 เพื่อให้ทราบถึงหลักการประเมินเหตุการณ์

3. สาระสำคัญ

การประเมินเหตุการณ์ คือ การตัดสินใจหรือวินิจฉัยสิ่งต่าง ๆ ที่ได้จากการวัดผล ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาการประเมินเหตุการณ์ให้รู้และเกิดความเข้าใจอย่างละเอียดในฐานะเครื่องมือเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณค่า

4. สาระการเรียนรู้

- ความหมายของการประเมินเหตุการณ์

- วัตถุประสงค์ของการประเมินเหตุการณ์
- ประโยชน์ของการประเมินเหตุการณ์
- หลักการการประเมินเหตุการณ์

5. กิจกรรมการเรียนรู้

5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้ 7 กลุ่มละความสามารถกัน ระหว่างนักเรียน เก่ง 1 ปานกลาง 2 อ่อน 1
  2. ครูแนะนำหน้าที่ปฏิบัติของนักเรียนภายในกลุ่ม
  3. นักเรียนแต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม รองหัวหน้ากลุ่ม กรรมการ และเลขานุการ
- ครูคอยสังเกตและแนะนำให้ถูกต้อง

5.2 ขั้นตอนการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 การอ้างอิง (Inferences)

นักเรียนรับใบกิจกรรมที่ 7 วิเคราะห์สถานการณ์และตอบคำถาม โดยใช้ เวลาประมาณ 5 - 8 นาที และให้นักเรียนพิจารณาข้อมูลจากข่าวที่ได้อ่าน เพื่อกำหนดประเด็น ปัญหา ข้อโต้แย้ง และกำหนดปัญหาในการหาคำตอบที่สมเหตุสมผล จนได้สมมติฐานเบื้องต้น

ขั้นที่ 2 การยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (Recognition of Assumptions)

เมื่อได้ข้อสมมติฐานเบื้องต้นแล้ว ให้นักเรียนตรวจสอบสมมติฐานด้วย ตนเองอย่างละเอียดว่าเกิดสิ่งใดขึ้น เพื่อทำการพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและ หลักฐานที่มีอยู่ เพื่อเป็นการยอมรับความขัดแย้งจากข้อสมมติฐานและพยายามหาทางอธิบายความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

ขั้นที่ 3 การนิรนัย (Deduction)

หลังจากที่นักเรียนได้สรุปประเด็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงของเรื่องสั้นลงในสมุด แล้ว ให้นักเรียน พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยดูว่ามีข้อมูลที่เพียงพอต่อการสนับสนุน ประเด็นปัญหาหรือไม่ และข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น หรือข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับ ความสำคัญของข้อมูล

ขั้นที่ 4 การตีความ (Interpretation)

นำข้อสรุปในขั้นที่ 3 มาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการ สรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล เมื่อพบว่าเมื่อพบว่ามีสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่สามารถเป็นจริงได้ ให้พยายามหาข้อสมมติฐานใหม่ ที่ให้เคียงกันมากที่สุด

ขั้นที่5 การประเมินสรุปอ้างอิงข้อโต้แย้ง (Evaluation of Arguments)

ประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิงที่ได้สรุปไปในขั้นตอนแรก รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ และทำแบบฝึกทักษะที่ 7

5.3 ชั้นสรุป

นักเรียนนำข้อสรุปที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นการสรุปร่วมกันของครูและนักเรียนในการทำกิจกรรม วิเคราะห์สถานการณ์และตอบคำถาม นักเรียนทดสอบหลังเรียนเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการคิดอ่านมีวิจารณ์ญาณ จำนวน30 ข้อ ครูบอกเหตุผลในการทดสอบตรวจและบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน

6. สื่อ / แหล่งเรียนรู้

6.1 ใบงานที่ 7

7. การวัดและประเมินผล

7.1 วิธีวัดและประเมินผล

- สังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนจากความสนใจ การให้ความร่วมมือ ความมั่นใจในการตอบคำถาม
- ประเมินการตอบคำถาม
- ประเมินผลการทำงาน การทำแบบฝึกทักษะ
- ประเมินการนำเสนอผลงาน
- ประเมินการทำแบบทดสอบ

7.2 เครื่องมือวัดและประเมินผล

- แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้
- แบบประเมินการคิดอ่านมีวิจารณ์ญาณ

7.3 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

- ผ่านเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน

10-12

6-9

1-5

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

0

ไม่ให้ความร่วมมือ

รายงานประเมิน

1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม
4. การแสดงความคิดเห็น

- ผ่านเกณฑ์การประเมินการคิด

เกณฑ์การประเมิน

ช่วงคะแนน

15-18

8-14

0-7

ระดับคุณภาพ

ดี

พอใช้

ควรปรับปรุง

รายการประเมิน

1. ความชัดเจนของการ ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิด
2. ความครอบคลุมของ ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อ นำมาอธิบายประเด็น ปัญหา
3. ความหลากหลาย ของข้อมูลที่นำมา อธิบายประเด็นปัญหา
4. ความถูกต้องของการ วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้ อธิบายเหตุผล

ต่อประเด็นปัญหา

5. ความเหมาะสมของ การสรุปข้อมูลที่ จะ นำมาใช้ อธิบายแนวคิด ของตนเอง

ประเด็นปัญหา

6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก

พหุ ประเด็น ปัญหา

บันทึกผลหลังการสอน

ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

..... (ผู้สอน)

(นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง)

...../...../.....

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

ใบงานที่ 7
การประเมินเหตุการณ์

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์ต่อไปนี้แล้วคิดตอบคำถามในใบงานนี้ด้วยตนเอง โดยไม่ปรึกษา หรือดูเพื่อน นักเรียนมีเวลาทำใบงานนี้ 30 นาที

จับกุมผู้จำหน่ายยาทำแท้ง

เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2552 พันตำรวจเอก สุพิศาล ภักดีนฤนาถ รองผู้บัญชาการกองปราบปราม แถลงผลการจับกุมนายแพทย์อังกร อังควานิช เจ้าของคลินิกสูตินารีเวช และนางสาว กัลยา ศิริมงคลชัยกุล เจ้าของร้านสถานียา อำเภอมือง จังหวัดนครปฐม พร้อมของกลางคือ จดหมาย 11ซอง ซึ่งระบุชื่อที่ปลายทาง โดยภายในซองจดหมายมีธนาคัตี่สั่งจ่ายเงิน 1,500 บาท นามบัตรคลินิก รวมถึงยาทำแท้ง 4 ชุด ชุดละ 5 เม็ด ซึ่งระบุวิธีการใช้อย่างละเอียด สืบเนื่องจาก กรณีเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2552 เจ้าหน้าที่สถานีตำรวจภูธรช่างเผือกพบศพนักศึกษาสาวระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงของโรงเรียนพานิชย์แห่งหนึ่ง เสียชีวิตอยู่ในห้องพักของอาคารดีดีแมนชั่น อำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยบริเวณอวัยวะเพศมีเลือดไหลไม่หยุด ส่วนบริเวณใกล้คอกรในท้องน้ำพบซากทารกและก้อนเลือด นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ตำรวจยังพบยาชนิดหนึ่งที่มีผลข้างเคียงทำให้เกิดการตกเลือด จึงสันนิษฐานว่าอาจจะเสียชีวิตจากการกินยาบิรมดลูก ต่อมาเจ้าหน้าที่ได้ประสานกับองค์การอาหารและยา (อย.) เพื่อให้ตรวจสอบที่มาของยาดังกล่าว และพบว่า มีการลักลอบจำหน่ายยาบิรมดลูกหรือยาทำแท้งผ่านทางเว็บไซต์ เจ้าหน้าที่จึงวางแผนล่อซื้อยาจากเว็บไซต์ดังกล่าว และพบว่ามีการซื้อขายยาทำแท้งผ่านทางไปรษณีย์ จึงสอบสวนติดตามจนกระทั่งจับกุมผู้ต้องหาได้

จาก สยามจดหมายเหตุ. มีนาคม 2552 หน้า 264

1. หากนักเรียนเป็นนักศึกษาสาว นักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

---

2. จากสถานการณ์ดังกล่าว นักเรียนคิดว่าปัญหาเกิดจากอะไร

---

3. จากข่าวข้างต้น นักเรียนคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อในอนาคต

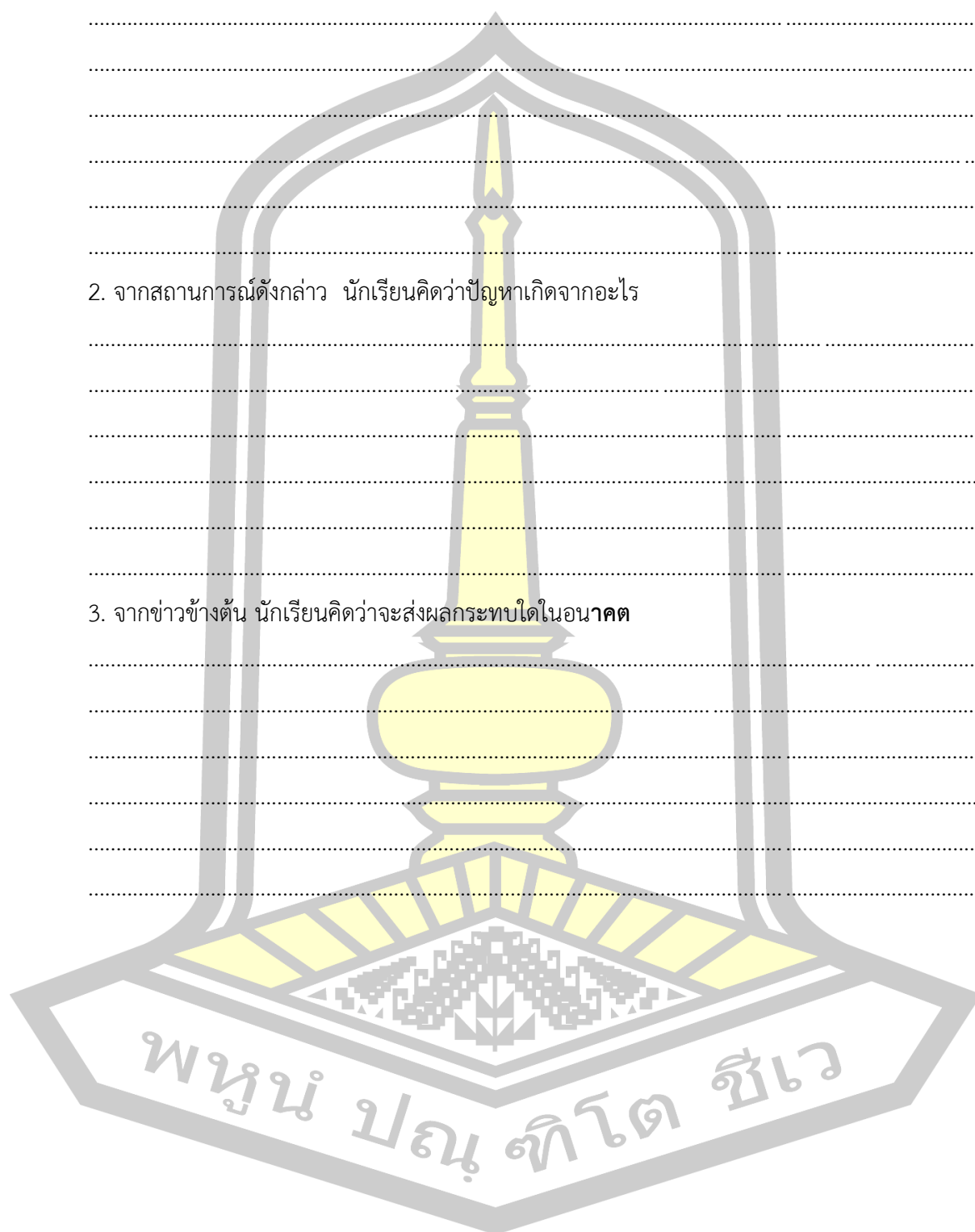

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง

1. แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้เป็นเครื่องมือในการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
2. ลักษณะข้อสอบเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 5 ตัวเลือก ตามแนวคิดของเอนนิส จำนวน 40 ข้อ ให้เวลาทำ 40 นาที เนื้อหาจะเป็นข้อความ ข้อมูลหรือสถานการณ์ต่างๆ ไป
3. ให้นักเรียนอ่านคำถามแต่ละข้อให้เข้าใจ แล้วเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว โดยกาเครื่องหมาย (X) ลงในช่องสี่เหลี่ยมตรงกับข้อที่เลือกในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง (0) “ในนาต้องมีข้าว ที่ของฉันไม่มีข้าว ฉะนั้น” จากข้อความนี้ ข้อใดถูกต้อง ก. ข้าวตายหมด ข. ที่ของฉันไม่ใช่นา ค. นาของฉันไม่มีข้าว ง. ถูกทุกข้อที่กล่าวมา
ถ้านักเรียนเลือกข้อ ง. ให้กาเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบดังนี้

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0				X

แต่ถ้านักเรียนเปลี่ยนคำตอบใหม่ ให้ทำเครื่องหมายดังตัวอย่างการเปลี่ยนคำตอบ จากข้อ ค. เป็น ข้อ ข. ดังต่อไปนี้

ข้อ	ก.	ข.	ค.	ง.
0			X	~~X~~

4. นักเรียนควรคิดให้รอบคอบก่อนที่จะตอบ ไม่ควรเดา เพราะการเดาไม่ได้ช่วยให้ได้คะแนนมากขึ้น
5. กรุณาอย่าขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้

พหุ ประถมศึกษา

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 1 – 5

เลือกตั้งระยองหลายเขตพลิกอดีต ส.จ.บ้านค่ายพ่ายหน้าใหม่ผู้สื่อข่าวรายงานผลการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด(ส.อบจ.)ระยอง วันที่ 18 พฤษภาคม 2551 ที่ผ่านมามีปรากฏว่าอดีต ส.อบจ. หลายเขต พ่ายแพ้การเลือกตั้งให้ผู้สมัครหน้าใหม่ อาทิ นายสมศักดิ์ สุขสวัสดิ์ ส.อบจ.หน้าใหม่ ชนะ นายไพโรจน์ แก้วประดับ อดีต ส.อบจ.บ้านค่ายหลายสมัย และนายโชคก วิริยะพงษ์ ซึ่งเคยพ่ายแพ้การเลือกตั้งทุกครั้ง เอาชนะนายฐิติพงศ์ ศรีประศาสน์ อดีต ส.อบจ.หลายสมัยได้ รวมทั้งนายสุรินทร์ เปาอินทร์ ผู้สมัครเขต 2 อ.บ้านฉาง เพียงรายเดียว ได้คะแนนผ่านเกณฑ์รายงานข่าวแจ้งว่าในวันเลือกตั้งนายบุญมี สุนทรถนอม อายุ 30 ปี บ้านเลขที่ 27/1 หมู่ที่ 4ต.หนองละลอก อ.บ้านค่าย เข้าแจ้งความ สภ.บ้านค่าย ว่ามีการแจกเงิน 300 บาท เพื่อให้เลือกผู้สมัคร ส.อบจ.รายหนึ่ง ตำรวจจึงลงบันทึกประจำวันพร้อมจะติดตามตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีต่อไป

1. สาเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง (ส.อบจ.) มีการเปลี่ยนแปลงตัวผู้ที่ได้เป็น ส.อบจ.บ้านค่ายคนใหม่ เป็นเพราะเหตุใด
  - ก. มีการซื้อเสียง
  - ข. มีการแจกของ
  - ค. มีนโยบายการทำงานสู่สาธารณชน
  - ง. ขยันหาเสียงและมีความมุ่งมั่นทำงาน
2. ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักการเมือง อยากเข้าไปพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่น คืออะไร
  - ก. งบประมาณสู่ท้องถิ่น
  - ข. การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญ
  - ค. ระบบการปกครองของไทย
  - ง. ระบบการเลือกตั้งนายก อบต.
3. อะไรเป็นจุดประสงค์ที่ทำให้เกิดการแข่งขัน ในทางการเมือง
  - ก. ต้องการความก้าวหน้า
  - ข. เป็นตำแหน่งที่ทำหายการทำงาน
  - ค. เป็นเกียรติประวัติของครอบครัว
  - ง. ต้องการเป็นตัวแทนเข้าไปบริหารสังคม

4. ปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น มีกี่รูปแบบ

- ก. 4 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ.
- ข. 5 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา
- ค. 6 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร
- ง. 7 รูปแบบ คือ สุขาภิบาล เทศบาล อบต. อบจ. เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร

การปกครองรูปแบบอื่น ๆ

5. ท่านคิดอย่างไรจากสถานการณ์ตัวอย่างกรณีผู้สมัครกระทำความผิดคดีการซื้อเสียงไม่ค้อยได้

- ก. หลักฐานและพยานไม่มี
- ข. ให้เงินสินบนแก่เจ้าหน้าที่
- ค. เป็นหน้าที่ของ กกต. เท่านั้น
- ง. รู้สึกว่าเฉยๆ เพราะเป็นเรื่องธรรมดา

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 6 – 10

ลวงเซลล์สาวหวังฆ่าปิดปากสงสัย “เจ้าคณะอำเภอ” ลั้งเก็บ

4 คนร้ายลวงเซลล์สาวชายเครื่องชุดผู้หญิงฆ่าปิดปาก หลอกมาบ้านจับกตใช้มีดแทง-สากหินทุบหัวนม นำร่างใส่ท้ายรถเก๋งหวังเอาไปทิ้ง เหี้ยอใจเด็ดกระโดดลงพื้น เจอถอยหลังทับ-ยิง ซ้ำกลิ้งหนีสุดชีวิต โชคดีคนพบแจ้ง ตำรวจช่วยรอดหวุดหวิด ล่าสุดอาการสาหัส

6. ท่านทราบหรือไม่ว่าคนร้ายลวงเซลล์สาวไปฆ่าหวังปิดปากเป็นการทำผิดกฎหมายมีโทษอย่างไร

- ก. ปรับ 500 บาท
- ข. ทั้งจำและปรับ
- ค. จำคุกตลอดชีวิต
- ง. ปรับและทำสัญญารอลงอาญา

7. เหตุใดจึงต้องลวงเซลล์สาวไปฆ่า

- ก. ความกลัว
- ข. ความโกรธ
- ค. ความหึงหวง
- ง. ชัดผลประโยชน์กัน

8. สาเหตุที่ทำให้ผู้ที่บวชเป็นพระมีพฤติกรรมส่อไปในทางที่ไม่ดีต่อพระพุทธศาสนามากขึ้นในสังคมไทยปัจจุบัน

- ก. ยังไม่ตัดทางโลก
- ข. มีพฤติกรรมทางเพศ
- ค. ไม่รู้พระธรรมวินัยของสงฆ์ได้ดี
- ง. มีปัจจัยมากระตุ้นให้ทำผิดพระธรรมวินัย

9. จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแสดงว่าเซลล์สาวเป็นคนที่มึลักษณะอย่างไร

- ก. เป็นสตรีที่มีจิตใจกล้าหาญ
- ข. ควบคุมสติได้ดีขณะเจอเหตุการณ์
- ค. สัญชาตญาณมนุษย์และสัตว์เมื่อเกิดภัยต้องหนีเอาตัวรอด
- ง. เป็นคนเชื่อคนง่ายอาจไม่มีการไตร่ตรองก่อนจึงถูกหลอกหลวง

10. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราได้ข้อคิดอะไรบ้าง

- ก. ต้องคิดก่อนทำ
- ข. ใ้เห็นตืนงู งูเห็นนมไก่
- ค. อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง
- ง. การกระทำใดโดยมียังคิดอาจเกิดเหตุการณ์ผิดพลาดเลวร้ายหรือภัยมาสู่ตนได้

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 11 – 13

ปตส. บุกรวบแม่เล้าลงหญิงส่งไปนอก

เมื่อวันที่ 7 18 พฤษภาคม 2551 พ.ต.อ.สุวิชัยพล อิมใจรัตน์ รองผบก.ปตส. พ.ต.อ.ปัญญา ปิ่นสุข ผกก.ฝป.7 บก.ปตส. และพ.ต.ท.มนัส ทองสีม่วง พนักงานสอบสวน บก.ปตส. ร่วมกับฝ่ายสืบสวน สภ.กิงไกรลาศ จ.สุโขทัย จับกุมนางจิริภา ธนวรรวิบูล อายุ 59 ปี ตามหมายจับศาลอาญา ข้อหาร่วมกันค้าหญิงหรือเด็กปลอมแปลงเอกสาร เนื่องจาก พ.ต.อ.ปัญญา สืบทราบว่านางจิริภา เดินทางไปข่มขู่ผู้เสียหาย ที่เคยถูกผู้ต้องหาพร้อมขบวนการกับนางพิไลพร เสถียรธนากรและนายวรพจน์พิทยธนากุล ถูกจับก่อนหน้าล่อลวงพาไปค้าประเวณีที่ 7 ประเทศเพื่ 7 อนบ้านโดยก่อนหน้า นางจิริภาใช้ชื่อเจ็จู หรือบุปผา สอบสวนให้การปฏิเสธ

11. อะไรคือสาเหตุของการถูกล่อลวงไปค้าประเวณี
- มีระดับการศึกษาต่ำ
  - การประกอบอาชีพหลักไม่มี
  - การถูกบังคับขู่เข็ญให้ประกอบอาชีพ
  - มีปัจจัยเหนี่ยวนำให้ตัดสินใจไปทางนั้น
12. การกระทำคามผิดข้อหาร่วมกันคำหญิงถือว่าผู้กระทำผิดขาดจิตสำนึกต่อสิ่งใด
- ต่อสิทธิสตรี
  - ต่อครอบครัวและเครือญาติ
  - ต่อการผิดกฎหมายบ้านเมืองของไทย
  - ต่อขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมไทย
13. เหตุการณ์ข้างบนหัวข่าวจะไม่เกิดขึ้นหากผู้กระทำผิดยึดมั่นในเรื่องใด
- หลักพุทธศาสนาประจำชาติ
  - ยึดมั่นในเรื่องคุณธรรมประจำใจ
  - การคิดอย่างมีเหตุผล เช่น คิดเอาใจเขา มาใส่ใจเรา
  - ตั้งมั่นในการปฏิบัติสิ่งที่ดีไม่ผิดต่อระเบียบกฎหมาย

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 14 – 17

กกอ. ยืนยันแจ้งสอบติดแล้วพ่อ ม.6 ไม่ตั้งใจฆ่าตัวตายเลขาธิการ กกอ. แสดงความเสียใจกับครอบครัวนักเรียน ม.6 ถึงตัวตาย ยืนยันเจ้าหน้าที่ สกอ.โทรแจ้งเจ้าตัว-พ่อแล้ว พร้อมแฟ้มกำหนดการวันสอบสัมภาษณ์ให้

14. ปัญหาสำคัญของที่เป็นสาเหตุของเรื่องนี้คืออะไร

- ความหลง
- ความโกรธ
- ความเครียด
- ความผิดหวัง

15. จากสถานการณ์ดังกล่าว ประเทศไทยกำลังประสบปัญหาใด
- ขาดทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ
  - ขาดที่ให้การปรึกษาแนะนำทางออกที่ถูกวิธี
  - ขาดการเรียนรู้ทักษะการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
  - ขาดการดูแลเอาใจใส่ของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบงานนั้น
16. สิ่งที่ทำให้ผู้สอบได้คิดสั้นฆ่าตัวตายเพราะผู้ตายขาดสิ่งใด
- ขาดสติ
  - ขาดกำลังใจ
  - ขาดผู้ให้คำปรึกษาโดยเฉพาะเพื่อนร่วมงาน
  - ขาดการได้รับและการเข้าสู่ระบบข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว
17. ถ้าผู้เรียนประสบปัญหาเช่นนี้ท่านควรปฏิบัติตนอย่างไรไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนั้น
- ปรึกษาคนในครอบครัวและเพื่อนสนิท
  - ปล่อยไปตามเหตุการณ์ คิดเริ่มต้นทำใหม่
  - ขอคำปรึกษาจากครูหรือแผนกแนะแนวของโรงเรียน
  - พยายามคิดทบทวนและนำปัญหาไปพบกับผู้ให้ความช่วยเหลือในการบอกเล่าเหตุการณ์

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 18 – 20

สาวเครียดชีวิตแร้นแค้นผสมยาพิษให้แม่ลูกดื่ม

อนาสาวชาวเขาฐานะยากจนทำงานหาเช้ากินค่ำต้องอดมื้อกินมื้อแทบไม่มีข่าวสารกรอกหม้อแกม ต้องเลี้ยงดูแม่และลูกอีก4ชีวิต ตัดสินใจซื้อยาฆ่าแมลงผสมแลคตาซอยให้แม่และลูกกินซักรั้วกันกระแด้วตาย อนาสกลื่อนบ้าน

18. สาเหตุสำคัญที่ทำให้สาวชาวเขาตัดสินใจฆ่าตัวตาย คืออะไร

- ความเครียด
- ความอึดอัด
- แบกรับภาระหลายชีวิต
- ความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ

19. สิ่งนี้จะไม่เกิดขึ้นหากสาวชาวเขายึดมั่นในเรื่องใด
- การทำจิตภาวนานึกถึงบาปบุญคุณโทษ
  - ยึดมั่นในเรื่องพุทธศาสนา เช่น การไปวัดพบพระ
  - การต่อสู้ชีวิตของมนุษย์มีทางออกมากมาย
  - การหาที่พึ่งจากหน่วยงานราชการ/เอกชนที่ให้ความช่วยเหลือ
20. ถ้าผู้เรียนเจอปัญหาดังกล่าวผู้เรียนคิดว่าจะตัดสินใจอย่างไร
- ปล่อยชีวิตไปตามสบาย
  - ทบทวนความคิดและหาทางแก้ไข*
  - หาที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำในทางที่ถูกต้อง
  - หาที่พึ่งทางจิตใจ เพื่อให้ความคิดไม่ฟุ้งซ่าน

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 21 – 24

โจรสลัดแอบฉกปีพระอภัยยามหน้าตำรวจ

แฉงนั้รูปปั้นหักขาบ้านสาปแข่งทำป่วนทั้งจังหวัดชาวระยองสุดเศร้ายมือดีลอบขโมย
ปีรูปปั้นพระอภัยมณีหน้าอนุสาวรีย์สุนทรภู่

21. ต้นเหตุที่ทำให้มีการลักขโมยปีพระอภัยมณี คืออะไร
- การสร้างสถานการณ์ป่วนเมือง
  - คิดว่าของโบราณถ้านำไปขายคงจะได้ราคา
  - การเห็นตัวอย่างสื่อทีวีเกี่ยวกับการขโมยของศิลป์โบราณ
  - ไม่มีระบบการป้องกันรักษาโดยเฉพาะผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย
22. จากการกระทำของโจรถือว่าโจรขาดสิ่งใดมากที่สุด
- ขาดคุณธรรมจรโลงโลก
  - ขาดการยั้งคิดยั้งทำก่อนปฏิบัติการ
  - ขาดการอนุรักษ์หวงแหนศิลป์โบราณของไทย
  - ขาดความเข้าใจว่าถ้าปฏิบัติแล้วจะเกิด ผลกระทบอย่างไร

23. ข่าวนี้ให้ข้อคิดอะไรกับผู้เรียน

- ก. ความร่วมมือของชาวบ้านเป็นหลัก
- ข. เหมือนกับสำนวนสุภาษิตไทยที่ว่าวัวหายแล้วจึงล้อมคอก
- ค. ต้องให้ความสำคัญต่อโบราณสถาน และสถานที่ทุกแห่งที่เป็นเอกลักษณ์
- ง. ตระหนักถึงระบบป้องกันความปลอดภัย รักษาโบราณสถานสำคัญของจังหวัดไว้

24. การกระทำดังกล่าวผิดกฎหมายอะไร

- ก. กฎหมายแพ่ง
- ข. กฎหมายพาณิชย์
- ค. กฎหมายนิรโทษกรรม
- ง. กฎหมายอาญา

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 25 - 29

เว็บไซต์ไ้ห่วย

เรียนมร.กระทรวงไอซีทีผอ.สนง.สลากกินแบ่งรัฐบาลและผบ.ตร. (ผ่านคุณอ็อตเตอร์โบ) ด้วยปรากฏว่ามีเว็บไซต์มุ่งเน้นในเรื่องของหวยและการบอกเลขหวยกำลังเป็นแหล่งรวมตัวกันของกลุ่มมิจฉาชีพที่แฝงตัวหลอกลวงประชาชนโดยอ้างว่าได้เลขมาจากสนง.สลากกินแบ่งรัฐบาลเรียกร้องให้ผู้หลงเชื่อจ่ายเงินรายละเอียด 300 บาทบ้าง 500 บาทบ้างเป็นค่าสมาชิกเพื่อรับเลขที่อ้างว่าได้มาจากกองสลากฯดังกล่าวมีผู้คนจำนวนมากหลงเชื่อสูญเสียชีวิตทรัพย์สินเงินทองไปมากมายโดยมาทราบภายหลังว่าไม่มีเลขเด็ดจากกองสลากฯตามที่กลุ่มมิจฉาชีพนี้อ้างแต่อย่างใดพฤติกรรมต่างกรรมต่างวาระของกลุ่มมิจฉาชีพกลุ่มนี้กำลังขยายตัวขึ้นเรื่อยๆนอกจากจะสร้างความเดือดร้อนแก่บุคคลที่หลงเชื่อยอมจ่ายเงินให้กลุ่มมิจฉาชีพเหล่านี้แล้วยังทำให้ประชาชนเกิดความสับสนเกิดความไม่เชื่อมั่นในองค์กรของรัฐหากปล่อยไว้จะทำให้เกิดปัญหาขยายวงกว้างในความไม่เชื่อถือกับหน่วยงานราชการได้

25. สาเหตุของการหลงเชื่อเรื่องการไ้ห่วยทางเว็บไซต์คืออะไร

- ก. แหล่งที่มาน่าเชื่อถือ
- ข. ความต้องการเลขเด็ด
- ค. ความต้องการเรื่องโชคราง
- ง. ความต้องการที่จะรวยทางลัด

26. จากเหตุการณ์ดังกล่าวเราควรให้สังคมไทยเป็นอย่างไรจึงจะไม่เกิดความโลภจนถูกหลอกหลวง
- สังคมเดี่ยว
  - สังคมรัฐนิยม
  - สังคมแห่งความพอเพียงบนความพอดี
  - สังคมครอบงำ มอบเมาประชาชนเรื่องโชคลาภ
27. ทำอย่างไรให้คนในสังคมเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อทำในสิ่งที่ควรทำ
- ทำให้เป็นคนรักประเทศชาติ
  - ทำตามสิทธิและหน้าที่ของคนไทย
  - ทำให้เป็นคนรู้จักคิดอย่างมีเหตุและผล
  - ทำให้เป็นธรรมชาติไม่ขัดต่อระเบียบกฎหมายของบ้านเมือง
28. ผู้เรียนคิดว่าควรใช้กฎหมายอะไรมาใช้บังคับเอาผิดกับคดีนี้จึงจะเหมาะสมที่สุด
- กฎหมายอาญา
  - กฎหมายปกครอง
  - กฎหมายแพ่งและพาณิชย์
  - กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค
29. รัฐบาลควรมีมาตรการในการแก้ปัญหาอย่างไร
- ประกาศผ่านสื่อให้ประชาชนได้ทั่วกัน
  - ใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดกรณีนี้อย่างเฉียบขาด
  - ตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบทางสื่อเว็บไซต์ไป๋ห่วย
  - ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการตรวจสอบแหล่งสงสัยที่กระทำความผิด

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 30 – 34

นายแพทย์ฆ่าตัวตายนิสิตารชตยาพิษไฟช็อตหนีมะเร็ง

เป็นที่สมองทุกข์ทรมานฉวยจังหวะลูกเมียไม่อยู่ปลิดชีพดับอนาคตาบ้านนายแพทย์ระดับ8รพ. ศูนย์ขอนแก่นฆ่าตัวตายนิสิตารชตยาพิษไฟช็อตหนีมะเร็งที่สมอง

30. อะไรเป็นชนวนเหตุให้นายแพทย์ฆ่าตัวตาย
- ความเครียดจนหาทางออกไม่ได้
  - ทนพิษหรืออาการของโรคนี้นานเกินไป
  - คิดว่าคนในครอบครัวรังเกียจกลัวติดโรคนี้น
  - คิดว่าเป็นโรคนี้นี้แล้วไม่มีทางรักษาให้หายขาด
31. ผู้เรียนคิดว่าควรบรรจุหลักสูตรเสริมการเรียนการสอนเรื่องใดมากที่สุด
- เรื่องความคิดอย่างมีวิจารณญาณ
  - เรื่องการรักษาสุขภาพและสร้างสุขนิสัยที่ดีป้องกันการเกิดโรค
  - เรื่องให้ความสนใจดูแลและกำลังใจใกล้ชิดเป็นกรณีพิเศษ
  - เรื่องความคิดหาวิธีการหรือหนทางในการจะรักษาโรคร้ายให้ดีที่สุด
32. ตามกฎหมายการแจ้งตายต้องดำเนินการภายในเวลาเท่าไร
- 6 ชั่วโมง
  - 12 ชั่วโมง
  - 18 ชั่วโมง
  - 24 ชั่วโมง
33. จากข่าวดังกล่าวเราควรมีวิธีการป้องกันมิให้คนฆ่าตัวตายเพิ่มขึ้นได้อย่างไร
- สอนให้รักตัวเอง
  - สอนให้มีความอดทน
  - สอนให้คิดเห็นคุณค่าของตน
  - สอนให้ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจจะปฏิบัติการใด
34. ผู้เรียนคิดว่าการนำข่าวแบบนี้มาลงจะทำให้คนเห็นรูปแบบการฆ่าตัวตายมากขึ้นไหม
- ไม่เพราะคนรู้จักคิด
  - ใช่เพราะเห็นเป็นแบบอย่าง
  - ใช่เพราะเข้าใจความรู้สึกคล้ายกัน
  - ไม่เพราะคนเห็นบ่อยเกิดความกลัว

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 35 – 38

เพิ่มโทษ

นายชาญชัยพิจิตรภักดีกุลอดีตข้าราชการซี 8 กรมทางหลวงประธานบริษัทแอดวานซ์ สไปรูลิน่าฯไปฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์คดีอานาจารย์แอร์โฮสเตสการบินไทยโดยศาลให้เพิ่มโทษคุมประพฤติต้องรายงานตัวทุก 3 เดือนเป็นเวลา 1 ปีและทำงานบริการสังคม 20 ชั่วโมง

35. ท่านคิดว่าเหตุการณ์เรื่องนี้น่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับอะไร

- ก. ช่มชู้
- ข. การทำอานาจารย์
- ค. พฤติกรรมชู้สาว
- ง. ลวนลามทางเพศ

36. เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นที่ไหน

- ก. ห้องพักผู้โดยสารขาเข้า-สายการบินไทย
- ข. ห้องพักผู้โดยสารขาออก-สายการบินไทย
- ค. บนเครื่องบิน-สายการบินไทย
- ง. ในสนามบินสายการบินไทย

37. ท่านคิดว่าผู้กระทำความผิดคดีนี้น่าจะเกิดจากการขาดความคิดเกี่ยวกับ

- ก. ศีลธรรมและจรรยา
- ข. การเคารพต่อกฎหมายบ้านเมือง
- ค. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และตำแหน่งงาน
- ง. การยอมรับคำพิพากษาตัดสินกำหนดบทลงโทษ

38. การพิจารณาตัดสินคดีดังกล่าวถือว่าศาลตัดสินเหมาะสมหรือไม่

- ก. ไม่เหมาะสมเพราะควรเพิ่มโทษ
- ข. เหมาะสมเพราะเป็นประโยชน์ต่อสังคมบ้านเมือง
- ค. เหมาะสมเพราะจะเป็นบรรทัดฐานเหมือนกันไม่เลือกปฏิบัติ
- ง. ไม่เหมาะสมเพราะมีตำแหน่งหน้าที่การงานในระดับสูงควรทำให้เป็นตัวอย่างที่ดี

อ่านสถานการณ์ที่กำหนดแล้วตอบคำถาม ข้อ 39 - 40

วิภาล้มีเงินสด 2 ล้านบาทในรถเข็นของห้างสรรพสินค้า พนักงานเก็บได้และส่งคืนเจ้าของ แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นานาว่าฝ่ายห้างออกมายืนยันว่าเป็นเรื่องจริงไม่ใช่การจัดฉากไม่ใช่การสร้างข่าวฝ่ายเจ้าของเงินออกมาชี้แจงที่ผู้คนสงสัยว่าทำไมต้องพกเงินสดถึง 2 ล้านบาท ยืนยันว่าเงินบริสุทธิ์

39. นักเรียนเชื่อถือบุคคลใดมากที่สุด

- ก. วิภา
- ข. นักข่าว
- ค. พนักงาน
- ง. เจ้าของห้าง

40. บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด

- ก. วิภา เพราะเป็นเจ้าของเงิน
- ข. พนักงาน เพราะเป็นบุคคลที่พบเงิน
- ค. เจ้าของห้าง เพราะเป็นเจ้าของสถานที่
- ง. นักข่าว เพราะเป็นผู้มีความรู้เรื่องวิจารณ์ข่าว

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	เฉลย	ข้อ	เฉลย
1	ก.	21	ง
2	ข	22	ง
3	ง	23	ข
4	ค	24	ก
5	ก	25	ง
6	ข	26	ค
7	ง	27	ค
8	ง	28	ง
9	ข	29	ข
10	ง	30	ก
11	ง	31	ก
12	ค	32	ง
13	ง	33	ค
14	ค	34	ก
15	ก	35	ข
16	ก	36	ค
17	ง	37	ก
18	ก	38	ค
19	ข	39	ก
20	ข	40	ก

เกณฑ์การประเมินการคิดอย่างมีวิจารณญาณ Rubric Score

เกณฑ์	ระดับ 3	ระดับ 2	ระดับ 1
1. ความชัดเจนของการระบุประเด็นปัญหาหรือประเด็นที่คิด	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดได้ชัดเจน	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดได้ค่อนข้างชัดเจน	ระบุประเด็นปัญหาหรือ ประเด็นที่คิดไม่ชัดเจน
2. ความครอบคลุมของข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหา	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาที่คิดครอบคลุม	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาค่อนข้างครอบคลุม	ข้อมูลที่รวบรวมเพื่อนำมาอธิบายประเด็นปัญหาไม่ครอบคลุม
3. ความหลากหลายของข้อมูลที่น่ามาอธิบายประเด็นปัญหา	ข้อมูลที่น่ามาอธิบายประเด็นปัญหามีความหลากหลาย	ข้อมูลที่น่ามาอธิบายประเด็นปัญหาค่อนข้างหลากหลาย	ข้อมูลที่น่ามาอธิบายประเด็นปัญหาไม่หลากหลาย
4. ความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหา	วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหา ได้ตรงประเด็น	วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหาค่อนข้างตรงประเด็น	วิเคราะห์ข้อมูล และ จัดกลุ่มข้อมูลเพื่อใช้อธิบายเหตุผลต่อประเด็นปัญหาไม่ตรงประเด็น
5. ความเหมาะสมของการสรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหา	สรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาได้เหมาะสม	สรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาได้ค่อนข้างเหมาะสม	สรุปข้อมูลที่จะนำมาใช้อธิบายแนวคิดของตนต่อประเด็นปัญหาไม่เหมาะสม
6. ความเหมาะสมของการนำเสนอคำตอบหรือทางเลือก	นำเสนอคำตอบ หรือ ทางเลือกได้เหมาะสม	นำเสนอคำตอบ หรือ ทางเลือกได้ค่อนข้างเหมาะสม	นำเสนอคำตอบ หรือ ทางเลือกไม่เหมาะสม

เกณฑ์การประเมิน

18 - 15   ระดับ ดี

14 - 8   ระดับ พอใช้

7 - 0   ระดับ ปรับปรุง

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

ชื่อ.....สกุล..... ชั้น. ม...../..... เลขที่.....

ผู้ประเมิน.....สถานภาพในการวิจัย ( ) ผู้วิจัย ( ) ผู้ร่วมศึกษา

ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

คำชี้แจง : ให้ผู้ประเมินใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน แล้วตัดสินให้คะแนนรายการประเมินแต่ละรายการตามความเป็นจริง

รายการประเมิน	ระดับคะแนน			
	3 คะแนน	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1. ความสนใจในการร่วมกิจกรรม				
2. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ กิจกรรม				
3. ความมั่นใจในการตอบคำถาม				
4. การแสดงความคิดเห็น				
รวม	.....คะแนน			

สิ่งที่ควรปรับปรุง

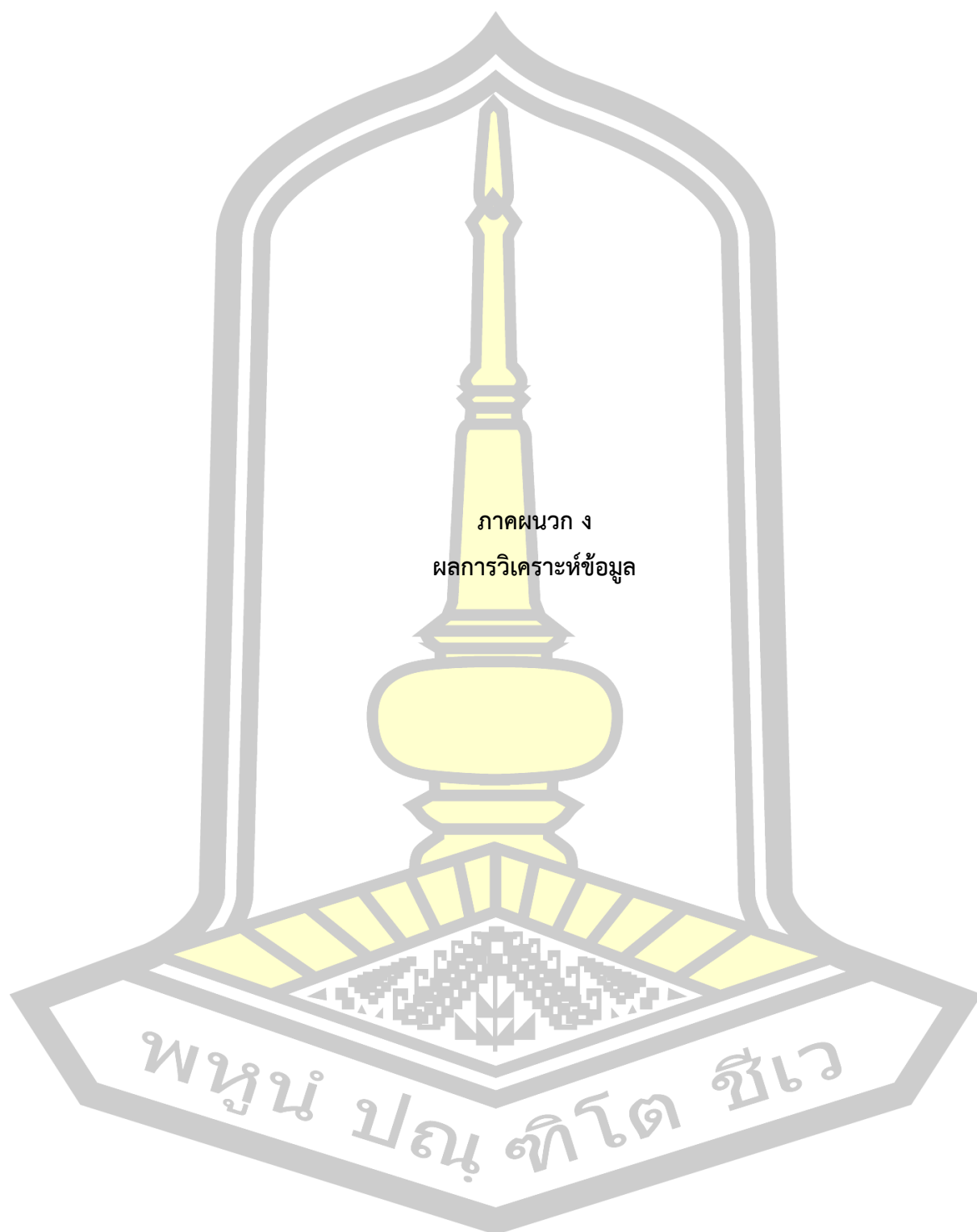
.....

.....

.....

.....

พหุ ประถมศึกษา ชีวะ

ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

พหุ ประทีป ชัยเว

ตารางค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น			lr	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	+1	+1	+ 1	3	1.00
2	0	+1	+ 1	2	0.66
3	+1	+1	+ 1	3	1.00
4	+1	+1	+ 1	3	1.00
5	+1	0	+ 1	2	0.66
6	+1	+1	+ 1	3	1.00
7	+1	+1	+ 1	3	1.00
8	+1	+1	+ 1	3	1.00
9	+1	+1	+ 1	3	1.00
10	+1	+1	+ 1	3	1.00
11	0	+1	0	1	0.33
12	+1	+1	+ 1	3	1.00
13	+1	+1	+ 1	3	1.00
14	+1	+1	+ 1	3	1.00
15	+1	+1	+ 1	3	1.00
16	+1	+1	+ 1	3	1.00
17	+1	+1	+ 1	3	1.00
18	+1	+1	+ 1	3	1.00
19	+1	+1	+ 1	3	1.00
20	+1	+1	+ 1	3	1.00
21	+1	+1	+ 1	3	0.80
22	+1	+1	+ 1	3	1.00
23	+1	+1	+ 1	3	1.00
24	0	0	+ 1	1	0.33
25	+1	+1	+ 1	3	1.00
26	+1	+1	+ 1	3	1.00
27	+1	0	0	1	0.33
28	+1	+1	+ 1	3	1.00
29	+1	+1	+ 1	3	1.00

ตาราง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ (ต่อ)

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็น			lr	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
30	+1	+1	+ 1	3	1.00
31	+1	+1	+ 1	3	1.00
32	+1	+1	+ 1	3	1.00
33	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
34	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
35	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
36	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
37	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
38	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
39	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
40	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
41	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
42	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
43	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
44	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
45	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
46	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
47	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
48	+1	+ 1	+ 1	3	1.00
49	+1	+ 1	+ 1	3	1.00

IOC : 0.50 – 1.00

ตารางผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	การพิจารณาค่า (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	การพิจารณาค่า ค่าอำนาจจำแนก (B)
1	.77	ดีพอใช้	.47	ดี
2	.63	ดีพอใช้	.20	ใช้ได้
3	.13	ยากมาก-ตัดทิ้ง	-0.27	ตัดทิ้ง
4	.43	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
5	.27	ดีพอใช้	.53	ดี
6	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
7	.37	ดีพอใช้	.33	พอใช้ได้
8	.37	ดีพอใช้	.73	ดีมาก
9	.10	ยากมาก-ตัดทิ้ง	0	ตัดทิ้ง
10	.40	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
11	.23	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
12	.33	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
13	.27	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
14	.23	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
15	.27	ดีพอใช้	.47	ดี
16	.40	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
17	.10	ยากมาก-ตัดทิ้ง	-.20	ตัดทิ้ง
18	.53	ดีมาก	.53	ดี
19	.37	ดีพอใช้	.20	ค่อนข้างต่ำ
20	.27	ดีพอใช้	.23	ค่อนข้างต่ำ
21	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
22	.23	ดีพอใช้	.27	พอใช้ได้
23	.50	ดีมาก	.47	ดี
24	.40	ดีพอใช้	.80	ดีมาก

ตารางผลการวิเคราะห์หาความยาก (p) ค่าอำนาจจำแนก (B) และหาค่าความเชื่อมั่นฉบับ (r_{cc}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยาก (p)	การพิจารณาค่า (p)	ค่าอำนาจจำแนก (B)	การพิจารณาค่า ค่าอำนาจจำแนก (B)
25	.53	ดีมาก	.23	ค่อนข้างต่ำ
26	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
27	.27	ดีพอใช้	.53	ดี
28	.77	ดีพอใช้	.47	ดี
29	.10	ยากมาก-ตัดทิ้ง	0	ตัดทิ้ง
30	.37	ดีพอใช้	.23	ค่อนข้างต่ำ
31	.53	ดีมาก	.27	พอใช้ได้
32	.27	ดีพอใช้	.53	ดี
33	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
34	.37	ดีพอใช้	.33	พอใช้ได้
35	.53	ดีมาก	.73	ดีมาก
36	.37	ดีพอใช้	.33	พอใช้ได้
37	.37	ดีพอใช้	.73	ดีมาก
38	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
39	.10	ยากมาก-ตัดทิ้ง	0	ตัดทิ้ง
40	.53	ดีมาก	.27	พอใช้ได้
41	.37	ดีพอใช้	.73	ดีมาก
42	.10	ยากมาก-ตัดทิ้ง	0	ตัดทิ้ง
43	.23	ดีพอใช้	.47	ดี
44	.37	ดีพอใช้	.33	พอใช้ได้
45	.37	ดีพอใช้	.73	ดีมาก
46	.40	ดีพอใช้	.23	ค่อนข้างต่ำ

ค่าความยาก (p) ตั้งแต่ 0.23-0.77

ค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ 0.21-0.80

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ $r_{cc} =$

ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
(สำหรับผู้เชี่ยวชาญ)

ตารางผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

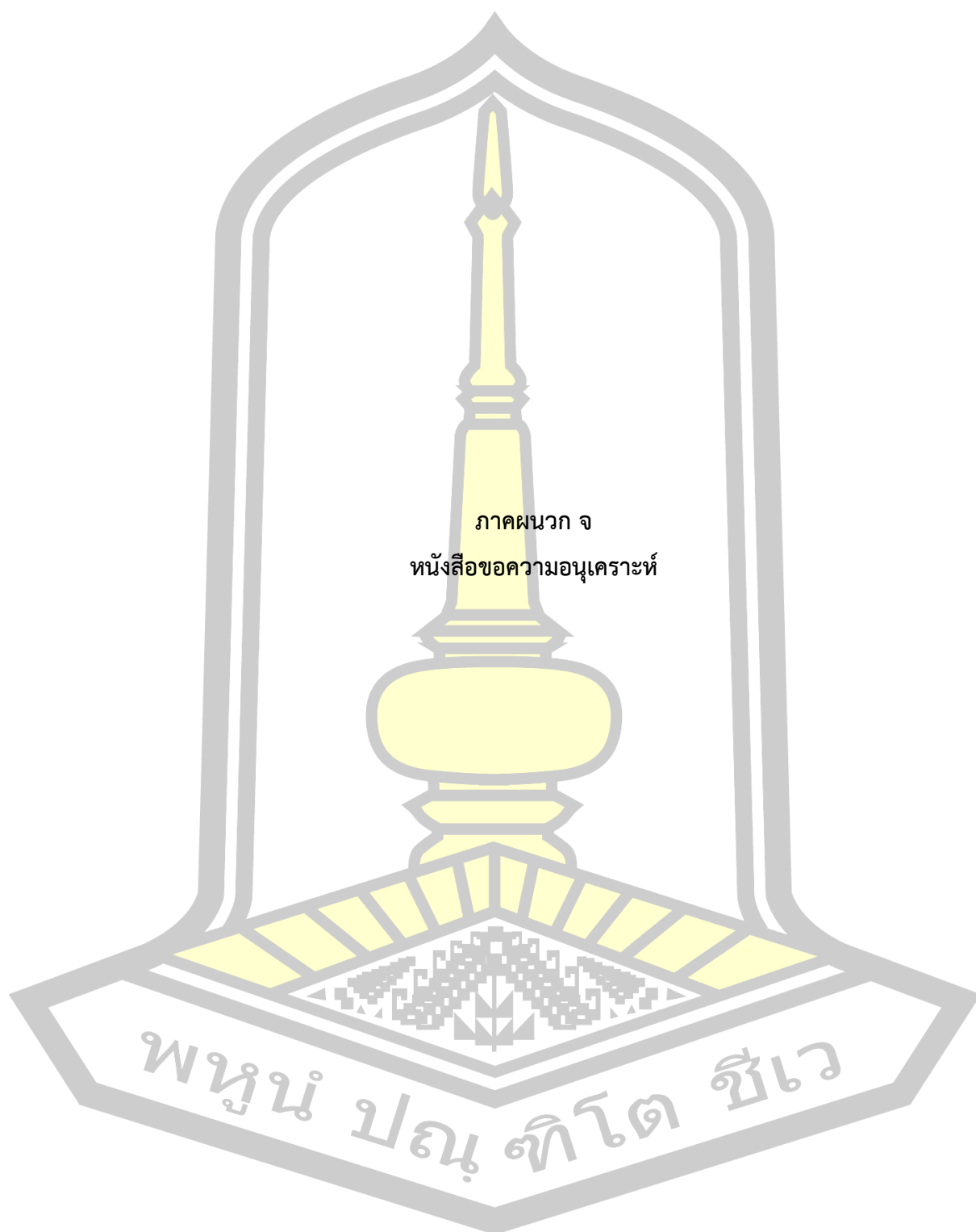
ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนประเมินของผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม (15)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3				
1. ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด								
1.1	สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
1.2	สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	5	5	4	14	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
1.3	มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	3	4	4	11	3.67	0.58	เหมาะสมมาก
	รวม					4.33	0.33	เหมาะสมมาก
2. ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้								
2.1	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	4	5	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมากที่สุด
2.2	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ	3	5	4	12	4.00	1.00	เหมาะสมมาก
2.3	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก	5	5	5	15	5.00	0.00	เหมาะสมมากที่สุด
	รวม					4.56	0.51	เหมาะสมมากที่สุด

ตารางผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม (15)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความ เหมาะสม
		1	2	3				
3. ด้านสาระสำคัญ								
3.1	สาระสำคัญสอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหา	5	4	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
3.2	สามารถปฏิบัติได้จริง	3	5	4	12	4.00	1.00	เหมาะสมมาก
	รวม					4.33	0.29	เหมาะสมมาก
4. ด้านสาระการเรียนรู้								
4.1	เนื้อหามีความถูกต้องตรงกับมาตรฐาน การเรียนรู้	4	5	4	13	4.33	0.58	เหมาะสมมาก
4.2	เป็นเนื้อหาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับ ระดับชั้นของนักเรียน	4	5	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
4.3	เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด	3	4	5	12	4.00	1.00	เหมาะสมมาก
4.4	น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน	3	5	5	13	4.33	1.15	เหมาะสมมาก
	รวม					4.33	0.72	เหมาะสมมาก
5. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้								
5.1	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	5	5	4	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
5.2	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน	4	4	4	12	4.00	0.00	เหมาะสมมาก
5.3	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย และสามารถปฏิบัติได้จริง	3	5	5	13	4.33	1.15	เหมาะสมมาก
5.4	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน	4	4	4	12	4.00	0.00	เหมาะสมมาก

ตารางผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	คะแนนประเมิน ของผู้เชี่ยวชาญ คนที่			รวม (15)	$\bar{X}$	S.D	ระดับความ เหมาะสม
		1	2	3				
5.5	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	3	5	4	14	4.00	1.00	เหมาะสมมาก
	รวม					4.20	0.40	เหมาะสมมาก
6. ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้								
6.2	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	5	4	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
6.3	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วย ตนเอง	3	5	4	12	4.00	1.00	เหมาะสมมาก
	รวม					4.44	0.38	เหมาะสมมาก
7. ด้านการวัดและการประเมินผล								
7.1	การวัดประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
7.2	มีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน	4	5	5	14	4.67	0.58	เหมาะสมมาก ที่สุด
	รวม					4.67	0.29	เหมาะสมมาก ที่สุด
โดยรวม						4.41	0.38	เหมาะสมมาก

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ที่ ศธ. 0530.5(2) / 2472

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาฎพิทยาคม

ด้วย นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรรำดับเวลาของเจมส์แมคเคอร์แนน (James McKernan) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี รศ.ดร.ชวลิต ชูกำแพง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขออนุญาตจากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0621908350

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว2471

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนนาฎพิทยาคม

ด้วย นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการรูปแบบวงจรลำดับเวลาของเจมส์แมคเคอร์แนน (James McKernan) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) หลักสูตรและการสอน โดยมี รศ.ดร.ชวลิต ชูกำแหง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขออนุมัติคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

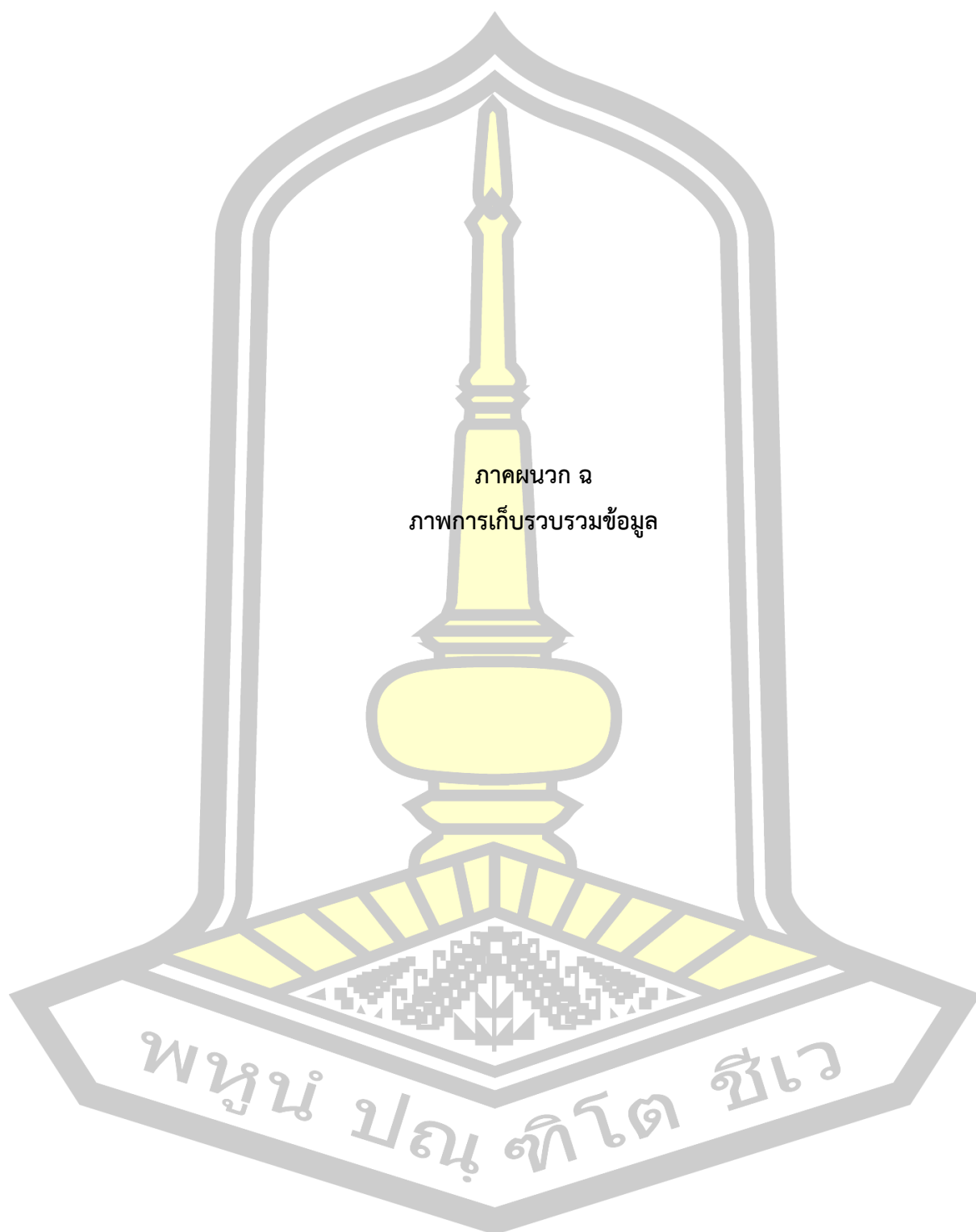
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

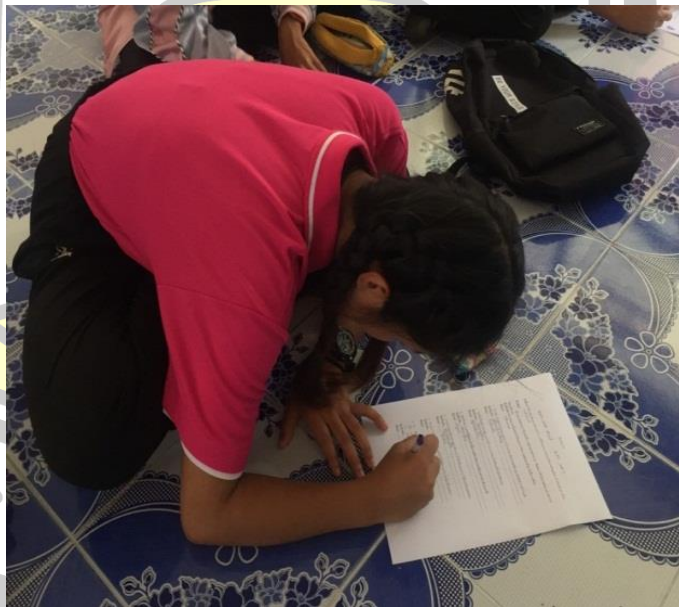
งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

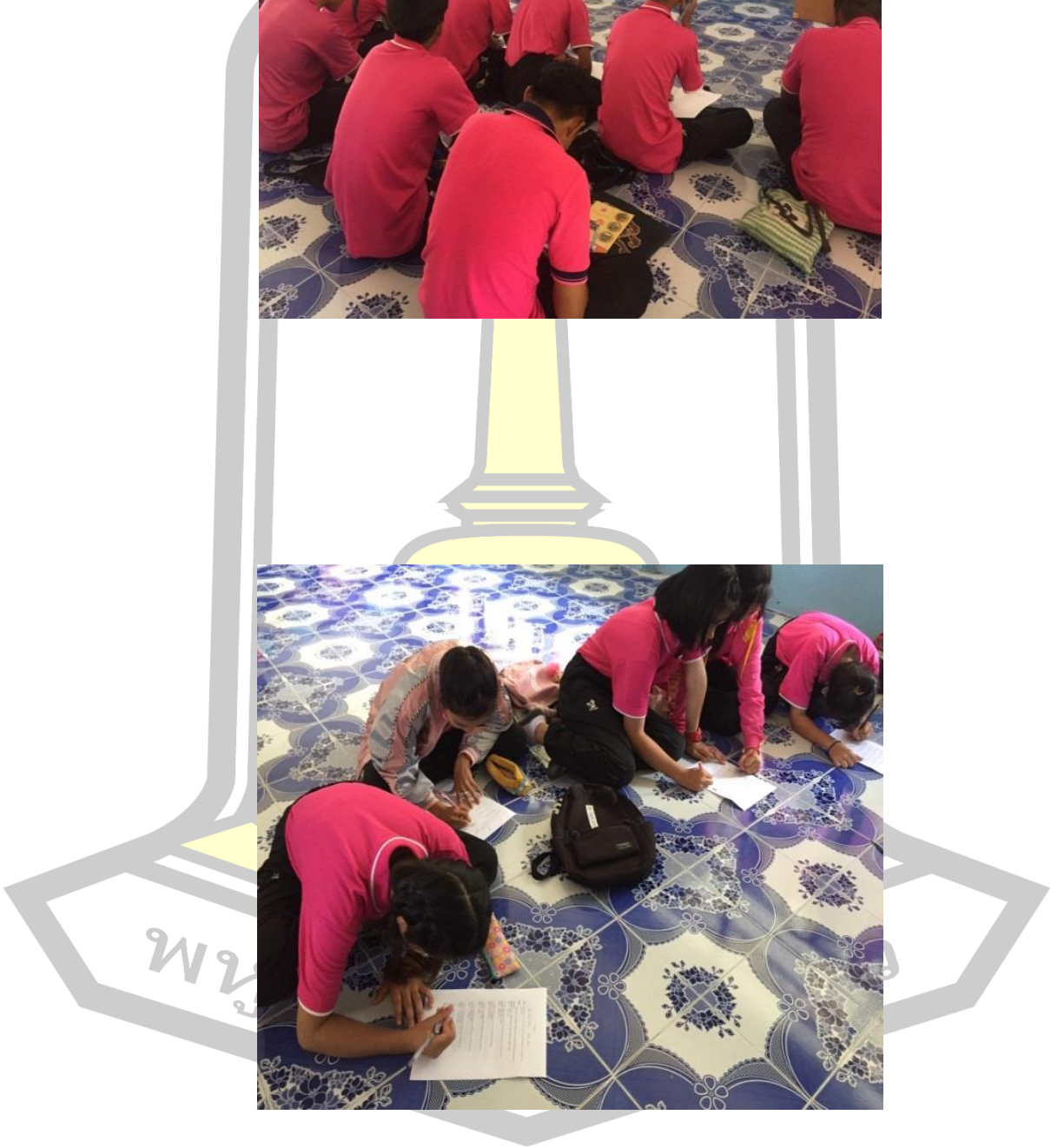
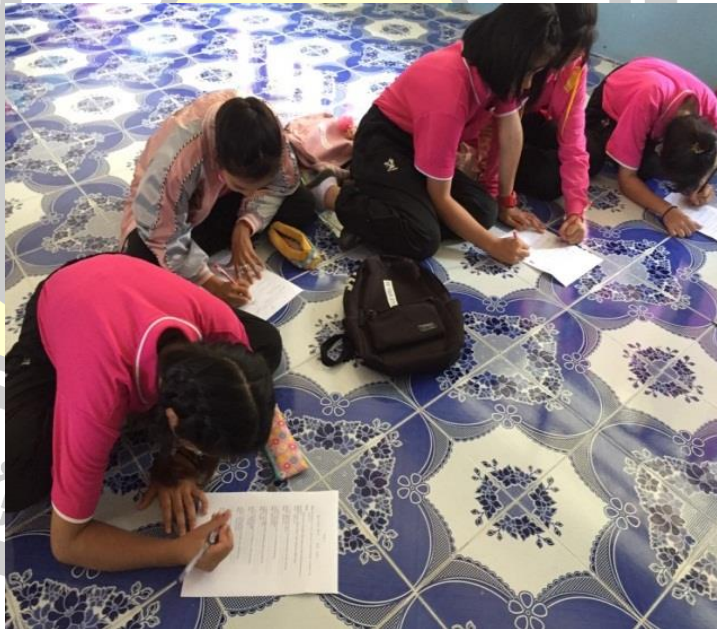
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0621908350

พช

พว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกุลธิดา พงษ์ไธสง
วันเกิด	วันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	อำเภอหนองสองห้อง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 39 บ้านหนองแอ หมู่ 5 ตำบลบ้านคู อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ รหัสไปรษณีย์ 31230
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	เจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนนาฏพิทยาคม ตำบลนาฏ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44210
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2554 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2559 ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว